Eva Meijer

Kuş Evi

Kuş Evi

Eva Meijer

Eva Meijer

Eva Meijer, müzikten çağdaş sanata; çizimden fotoğrafa çeşitli alanlarda eserler veren bir yazar, felsefeci, şarkıcı ve şarkı sözü yazarıdır. Bugüne değin dört albüm çıkarmış ve Hollanda, Belçika, Almanya, İngiltere ve Amerika'da konserler vermiştir. İlk romanı *Het schuwste dier* 2011'de yayımlanmış ve Academica Literatuurprijs, The Gouden Boekenuil ve Vrouw&Proza DebuutPrijs gibi ödüllere aday gösterilmiştir. Öyküleri ve şiirleri Hollanda ve Belçika'da *De Revisor, Tirade* ve *De Brakke Hond* gibi edebiyat dergilerinde yayımlanmıştır. İkinci romanı olan *Dagpauwoog* 2013'te yayımlanmış ve eleştirmenlerce övgüyle karşılanmıştır. *Dierentalen* isimli hayvanların iletişimde kullandığı farklı dilleri ve dilin aslında ne olduğunu konu edinen popüler felsefe kitabı 2016'da yayımlanmıştır. Aynı yıl, Eylül ayında, üçüncü romanı *Het vogelhuis* (*Kuş Evi*) yayımlanan yazarın bu kitabı, ulusal bir televizyon kanalı tarafından ayın kitabı seçilmenin yanı sıra BNG Bank Literatuurprijs tarafından okurların seçimi olarak ödüllendirilmiş, ayrıca Libris Literatuurprijs ve ECI Literatuurprijs gibi ödüllere aday gösterilmiştir. *Kuş Evi*, hâlihazırda Türkçe dahil olmak üzere yedi dile çevrilmektedir. Eva Meijer, 2017'de Amsterdam Üniversitesi'nde felsefe alanında yaptığı doktorasını tamamlamıştır. Akademik çalışmaları Fransızca, İtalyanca ve İspanyolcaya çevrilmiştir. 2018 yılında başladığı dört yıllık bir proje çerçevesinde araştırmalarına Wageningen Üniversitesi'nde devam edecektir.

Gül Özlen

1956 İstanbul doğumludur. Yaklaşık on dört yıl boyunca yüksek öğrenimini tamamladığı Hollanda'da yaşamıştır. Bugüne kadar Hollandaca dilinde yazılmış kırkın üzerinde yetişkin ve çocuk kitabını Türkçeye çevirmiştir. Hollanda ve Flaman Edebiyat Fonu'na kayıtlı çevirmenlerdendir. Çevirdiği kitaplar arasında *Tirza*, *İliğine Kadar*, *Hastalıksız Adam* (Arnon Grunberg), *Sonny Boy* (Annejet van der Zijl), *Aptallık Ansiklopedisi* (Matthijs van Boxel), *Beyin Yaşlanır mı?* (André Aleman), *Amsterdam Hikâyeleri* (Nescio), *Arka Ev'den Hatıralar ve Hikâyeler* (Anne Frank), *Yarışçı* (Tim Krabbé), *Bir Gece Bir Tren* (Johan Daisne) bulunmaktadır.

Çağdaş Dünya Edebiyatı 4

Kuş Evi
Eva Meijer

Orijinal adı: Het vogelhuis

1. Baskı / Ekim 2018
ISBN: 978-605-81886-6-2

Yayına hazırlayan: Başak Güntekin
Hollandacadan çeviren: Gül Özlen
Düzelti: Banu Erol
Kapak uygulama ve iç sayfa tasarımı: Dilek Şişli

Baskı: Doğam Matbaacılık Basım Yayın Kağıt ve Matbaa Malz. Ltd Şti.
Maltepe Mah. Litros Yolu, Fatih San. Sit. No: 12-166-167 D: 168-169
Zeytinburnu-İstanbul. Matbaa sertifika no: 33891

Bu kitap Hollanda Edebiyat Vakfı'nın çeviri desteğiyle yayınlanmıştır. Desteğinden dolayı Vakfa teşekkür ederiz.

Nederlands letterenfonds dutch foundation for literature

This book is published with the support of the translation subvention grant of the Dutch Foundation for Literature.

Kapaktaki ve kitaptaki fotoğraflar Uitgeverij Cossee aracılığı ve izni ile kullanılmıştır.

Nebula Kitap, Paloma Yayınevi'nin tescilli markasıdır.
Yayıncılık sertifika no: 23401
Hocapaşa Mah. Ankara Cad. No: 28 Ankara İşhanı Kat: 2
Büro: 14-15 Cağaloğlu / İstanbul • tlf. (212) 514 27 20
info@nebulakitap.net • www.nebulakitap.net
nebulakitap NebulaKitap nebula_kitap

Eva Meijer

KUŞ EVİ

Çeviren: Gül Özlen

Giriş

1965

Jacob telaşla içeri giriyor, bana seslendikten sonra tekrar dışarı uçuyor. Bu kadar telaşlı olmak ve yavru daha yeni yumurtadan çıkmışken yuvasından bu kadar uzağa uçmak hiç ona göre değil. Genellikle sabahları birkaç kere yem tablasına gelir, sonra da huş ağacındaki ahşap yuvasının çevresinden ayrılmaz; büyük baştankara cinsi için iri ama sakin bir kuştur, iyi bir babadır.

Onu takip ederek dışarı çıkıyor ve makinelerin sesini duyuyorum. Tahta takunyalarla –ki koşarken hiç kullanışlı değiller– koşuyorum, yok olamaz o çalılık değildir, baharda olmaz. Elektrikli budama aletiyle çalıyı budayan tıknaz adam önce gürültüden sesimi duymuyor. Çalılığın arasından geçmeye çabalıyorum. Gürültü bütün sesleri örtüyor, dalgalar hâlinde içime işliyor.

Adam beni birden önünde görünce irkiliyor, makineyi durdurup, kulaklıklarını çıkarıyor. "Sorun nedir tatlım?"

"Şimdi budama yapamazsınız. Çalılık kuş yuvalarıyla dolu. Yavruların çoğu yumurtadan çıktı." Sesimin her zamankinden yüksek çıktığını fark ediyorum, biri âdeta boğazımı sıkıyor.

"Bunu Belediye'ye söylemelisiniz," dedikten sonra makineyi tekrar çalıştırıyor adam.

Hayır, önünde bir sağa bir sola hareket ettikçe dallar sırtıma sürtüyor.

"Çekil kenara."

"Bu çalılığı illaki budamak istiyorsan önce benden kurtulman gerek."

Derin bir nefes aldıktan sonra, "Ben de diğer taraftan başlarım," diyor, makineyi silahtan ziyade kalkan gibi tutuyor göğsünde.

Fakat orada göğsü kahverengi lekeli ardıç kuşları var. Başımı sinirle sallıyorum. "Bunu hakikaten yapamazsınız."

"Ben işimi yapıyorum."

"Patronunun telefonunu söyler misin?"

Bana bir isim ve belediye merkezinin numarasını veriyor. Yoldan tamamen uzaklaşmasını bekliyorum. Başka bir çalılığa gittiğinden eminim.

Her yerden kuş sesleri yükseliyor, ebeveyn kuşlar ortalıkta görünmüyor ama genç hayatlar kendini belli ediyor. Ebeveynler de geri gelecektir, fazla ürkmediklerini ümit ediyorum. Gerisingeri eve döndüğümde sırtımdan ter akıyor, hırkayı çıkarmak için bile duraklamıyorum.

"Bay Everitt'le görüşebilir miyim lütfen? Acil bir durum."

Telefon elimde beklerken Terra gelip yanıma konuyor. Ters giden bir şeyler olduğunda mutlaka hisseder. Kuşlar bizden çok daha duyarlıdır. Hâlâ nefes nefeseyim.

"Bay Everitt, telefona kadar geldiğiniz için teşekkür ederim, Ditchling'den Len Howard ile görüşüyorsunuz. Bu sabah şaşkınlık içinde adamlarınızdan birinin çalıları budadığını fark ettim. Yumurtlama dönemindeyiz ve ben kuşlar üzerine araştırma yapıyorum. Bu gidişle çalışmam sekteye uğrayacak."

Bay Everitt bana çalı budama işlerinin ertelenmesi talebiyle bir dilekçe yazmam gerektiğini, belediye meclisinin ancak o zaman bu konuda bir karar alabileceğini söylüyor. O kendi kendine bu kararı alacak yetkiye sahip değilmiş. Ona samimiyetle teşekkür ediyor, bir karar çıkana kadar budama işlerine devam edilmeyeceğinin garantisini istiyorum.

Bay Everitt, "Elimden geleni yapacağım," diyor, "genellikle beni dinlerler", sonra sigara içen biri gibi öksürüyor.

Tekrar budama başladığında baştankaraların gelip haber vereceğini bilmeme rağmen bütün öğleden sonra diken üstündeyim. Bazen esen rüzgârın bazen de bir arabanın sesi çalı biçme sesi gibi geliyor kulağıma. Jacob da huzursuz, onu daha önce hiç böyle görmemiştim. Bunun nedeni belki de yaşı; en az altı var.

Dilekçemi yazmaya başlıyorum, beni dinlemeleri gerek.

*

Ertesi sabah vakitlice köye iniyorum. Yılın ilk sıcak günü, hava bir yük gibi gitgide üstüme biniyor, bedenim ağırlaşıyor. Eskiden köye tempolu bir yürüyüşle on dakikada varırdım, şimdiyse neredeyse yirmi dakikamı alıyor. Bakkalın önüne geldiğimde cama tıklatıyorum. Saat henüz dokuz bile olmamış "Theo?" Yeniden tıklatınca tezgâhın arkasında ak saçlı kafasının hareket ettiğini görüyorum. Ayağa kalkıyor, elini kaldırıyor. Selam mı veriyor? Biraz beklememi mi işaret ediyor?

Gürültüler duyuyorum, demirin demire değdiğinde çıkardığına benzeyen sesler.

"Gwendolen. Hangi rüzgâr attı seni bu saatte?" Yüzünde uyku izi var; örümcek ağlarına benziyor.

Ona çitleri budamaya başladıklarını söyleyip yazdığım mektubu gösteriyorum, "Sen de imzalar mısın?"

Gözlüğünü takıyor, mektubu dikkatle okuduktan sonra üç ayrı çekmecede kalem arıyor. "Dün Esther buradaydı, her şeyin yeri değişmiş. Kapının anahtarını bile zor buldum."

"Esther nasıl?"

"Motosiklet için para biriktiriyor. Anne babası bu fikirden hoşlanmasa da artık bütün kızların altında motosiklet var." Gözlüklerin üstünden bana bakıp omuz silkiyor.

"On altı oldu mu?" Gözümün önüne küçüklük hâli geliyor, Theo'nun ilk torunu. Çokbilmiş bir havası vardı, gözleri başka dünyaları görür gibiydi. Gözleri hâlâ aynı ama artık kömür karası kalemle öne çıkarıyor onları.

"Önümüzdeki ay on altı olacak. İstersen mektubu burada bırak, gelen giden herkese imzalatayım."

"İyi fikir." Akşamüzeri geri geleceğim konusunda anlaşıyoruz. Ona teşekkür ettikten sonra alışveriş çantamı elime alıp her zamanki turumu atıyorum. Fırıncı bana dün çıkardığı ekmeklerden veriyor, kasap etlerin kenarından çıkardığı yağları benim için ayırmış. Manavdan bir torba dolusu eski elma alıyorum. Brighton'daki fidanlığa da gitmeyi düşünüyordum ama bu sıcakta dik yokuşlar gözümü korkuttuğundan vazgeçtim. Eve dönüş yolunda Jacob yanıma gelip beni selamlıyor, geçen sene bahçeme yuva yapan kızılgerdan çiftine rastlıyorum. Belki bu sene komşunun bahçesine yuva yapmışlardır ki bu hiç de iyi bir fikir olmayabilir zira komşunun kedisi tanıdığım en amansız kuş avcısı. Bu kedi önceki siyah kediden bin beter. Ayrıca komşu kadın o kadar meraklı ki her seferinde ahşap yuvaların içine bakıyor, kediler de bu şekilde yuvaların yerini kolayca öğreniyor.

Yaşanacak muhtemel trajedilerden onu sorumlu tuttuğumu üç kere söyledim.

Baştankaralar kanatlarını yaymış ön bahçede güneşleniyor. Jacob ile Monokl 2, kardeş kardeş yan yana duruyorlar, devamlı kavga eden kendileri değilmiş gibi şimdi sıcaktan gevşemişler. Terra, yolun üstüne, benim hep yürüdüğüm yere konmuş. Jacob'un büyük oğlu alçak geniş bir dal üstünde duruyor. Diğerlerine kıyasla daha yavaş ama yem tablasını gayet iyi kullanıyor. İçerideki ahşap iskemleye bırakıyorum kendimi. Birazdan aynı yolu tekrar gidip geleceğim. Draje saçıma konup sonra tekrar havalanıyor. Yaka da onu takip ediyor. Yavruların her sene yeniden keşfettikleri bir oyun bu. Üç tur atıyorlar, dolaptan başıma, başımdan masaya, sonra oradan yine dolaba ve sonunda camdan dışarı uçuyorlar; sadece ve sadece şu âna odaklanmışlar.

*

Yolun başında Jacob gelip beni uyarıyor. Seslerini duymuyorum henüz fakat yeniden işbaşı yaptıklarını anlıyorum. Belediyeden –maalesef, imkânsız, şahsi çıkarlar, plan program vs– gelen mektuba itiraz ettikten sonra neredeyse iki haftadır evden bir yere ayrılmadım. Dün, Belediye Başkanı'nın itirazımı dikkate aldığını bildiren haber geldiğinde tehlikenin şimdilik geçtiğini düşündüm. Olabildiğince hızlı yürümeye çalışıyorum, yaşlı sakat bir at ne kadar hızlı yürüyebilirse. Şimdi üç kişiler. Jacob delirmiş gibi daireler çizerek uçuyor, diğer baştankaralar, kızılgerdan ve serçeler de öyle.

"Orada yuvalar var!" diye bağırıyorum, kalbim boğazımda atıyor sanki. Fakat olan olmuş, sadece karatavuklar kaçabilmiş.

Yeteri kadar tüylenmiş olabilirler ama kızılgerdanların uçacak kadar büyümediği kesin.

Kızıl saçlı, yuvarlak yüzü sivilce dolu genç adam kulaklıklarını indiriyor "Ne dediniz?"

"Bütün yavru kuşları öldürdünüz!" diye bağırıyorum ağzımdan tükürükler saçarak.

Bakışlarını çite çeviriyor, güneşten gözlerini kısarak bir süre öylece baktıktan sonra bir an nefesini tutup tereddütle, "Özür dilerim," diyor.

"Şu yaptığına bak!" Jacob söylenir gibi çığlıklar atıyor, serçeler ötüp duruyor, baştankaralar çalılığın üstünde ileri geri uçuyor. Karatavuklar ise onlardan daha önce duymadığım şekilde feryat ediyor.

Delikanlı çalılığın ve arkadaşlarının başlarının üstünden araziye doğru uçup geri gelen ardıç kuşlarına, kızılgerdanlara ve baştankaralara baktıktan sonra bana dönüyor. Mavi gözleri bulutlu. Diğer adamları durdurup yakınında uçan serçeleri gösteriyor. Onlar da duruyorlar, kuşların sesi şimdi daha iyi duyuluyor. Saksağanların saldırısına uğramış gibi bağırıp çağırıyorlar fakat bu sefer çığlıklarının sonu gelmiyor bir türlü.

Adamlar ortadan kaybolana kadar dışarıda kalıyorum. Bütün kuşlar çalılıklardan uzaklaştı, sadece Jacob hâlâ orada. Ona sesleniyor, fıstık uzatarak çağırıyorum. Gelmiyor.

Çalılık boyunca yürüyorum, yuvalara bakıyor, hayatta kalan yavruları arıyorum. Ama hiçbirini göremiyorum, bir tek kesilmiş dalların arasındaki tüyler çarpıyor gözüme. Köşede yerde bir serçe yavrusu görüyorum, yeni tüylenmeye başlamış, küçük kahverengi bedenini dikkatle avcuma alıyorum, onda bir sorun olduğunu hemen anlıyorum. Hayvancık titriyor, sonra titremesi geçip sessiz-

leşiyor. Hayat taşıyan herhangi bir sessizlikten daha sessiz şimdi. Diğer elimle çitin yanında bir çukur açıp yavruyu yavaşça toprağa bırakıyor ve üstünü örtüyorum.

Etrafımı sarmalayan sessizlik benimle eve kadar geliyor, baştankaralar uçarken hiç olmadıkları kadar sinirliler. Yem tablasını her zamankinden daha erken donatıyorum, belki dikkatleri dağılır; fıstık, ekmek, armut parçaları, yavrulama dönemi olduğu için yağlı şeyler koymuyorum.

Geç baharın yeşilliği hâlâ büyüleyici ve etkileyici. Evin önündeki eski bahçe sandalyelerinden birine oturuyorum, kalçam âdeta bedenimden firar edecek gibi. Yaşlı bedenime lanet okuyorum.

Terra omzuma konuyor. Tırnakları bluzumdan geçip tenime batıyor. Hiç evin içinde uyumamasına rağmen sadık ve sevecen. Neyse ki o yuvasını çalılığın arasına değil yüksek elma ağacına yaptı. Çalılığın budanmasından etkilenmemiş gibi görünüyor, yeterince deneyimli olduğu için böyle şeyleri dert etmemek gerektiğini biliyor olmalı. Gagasıyla hafifçe omzuma vurarak bana bir şey hatırlatmak istiyor gibi.

Yıldız 1

Günümüzde davranış araştırmalarının arkasındaki felsefeyi oluşturan davranışçılık, bilimsel olarak doğru verilerin sadece başka uyarılar olmadan özgür bir ortamda, tekrarlanabilen tepkilerin deneyle ölçülebilmesiyle elde edilebildiğinden hareket eder. Hayvanların zihni, insanlarınki de dahil, içine giremeyeceğimiz bir kara kutu kabul edilir. Bu yaklaşıma göre davranışların tanımının bilimsel araştırmaya fazla katkısı olamaz zira bunların objektif olarak ölçülmesi mümkün değildir. Örneğin Darwin'in hayvan zekâsı konusundaki çalışmaları ağırlıklı olarak anekdotlara dayandığı için bilimdışı kabul edilir. Diğer yandan davranışçılık, birçok hayvanın tutsakken özgür oldukları zamanlara göre farklı davrandıklarını dikkate almaz. Kuşların çoğu doğaları gereği çekingendir; hatta insanlardan korkarlar, dolayısıyla laboratuvarın davranışlarını ve araştırma sonuçlarını etkilemesi kaçınılmazdır. Ayrıca hayvanların duygu ve düşüncelerinin bilinmez/kestirilemez olduğunu savunan herhangi bir ampirik araştırma bu durumu kanıtlayacak sonuçlar doğurmaktan başka bir işe yaramaz. Birisini makine olarak gördüğümüzde bu araştırma sorularına yansır, dolayısıyla araştırma objesinin –özellikle obje diyorum– vereceği cevap alanını belirler. Hayvanların sözde objektif olarak incelenmesi de diğer bütün yöntemler gibi varsayımlardan etkilenmiştir.

Kuş evi adını verdiğim, Sussex'in batısındaki bu eve taşınalı on yıldan fazla oldu. Ev, ormanın kenarında, ayrıca birçok kuşun ve tahtali güvercin, guguk kuşu, tilki, porsuk, tarla faresi, köstebek, şahin, baykuş, çıvgın, ördek gibi diğer hayvanların yaşadığı doğal parkın yakınında. Evin çevresindeki ağaçlarda ve çalılıklarda karatavuk, baştankara ve kızılgerdan gibi birçok küçük boy kuş yaşıyor. Onlar için ön bahçeye bir yem tablası yerleştirdim, her sabah saat yedide ve akşamüstü beşte üstüne lezzetli yiyecekler koymaya başladım. Ayrıca masaya bir de banyo koydum. Evin cephesine, eski meşe ağacına ve elma ağacına da tahtadan kuş yuvaları astım. İlk meraklı baştankaraların gelmesi fazla uzun sürmedi. Sonra fırsat bulunca her yeri işgal eden serçeler onları kovaladı. Neyse ki serçeler benden baştankaralardan daha fazla korkuyorlardı. Bahçedeki bankta oturup uzun uzun onları gözlemlediğim için kuşların hepsi sırayla yem tablasından karınlarını doyurmaya ve evi incelemeye fırsat buluyordu.

Buraya 1938 yılının Şubat ayında geldim. Kuşların çoğu yuvalama yeri ve bir kısmı da uygun eş arayışındaydı. Benden çok birbirleriyle ilgiliydiler. Mart ayının gelmesiyle bu değişti. Yaşça büyük erkek baştankara Billy mağrur görünüşü ve sert sesiyle diğerlerinden daha arsızdı. Her sabah, herkesten önce yem masasına gelir, her öğleden sonra uzun uzun banyo yapardı. Sıcak bir nisan günü camdan içeri girdi, salonda şöyle bir dönüp dolaştıktan sonra dışarı çıktı. Ertesi gün yine geldi. Baştankaralar özellikle birbirlerini dikkatle izleyerek öğreniyorlar, kısa bir süre sonra Billy'nin eşi Yeşilli de onunla birlikte içeri girdi; ona bu adı kanatlarındaki yeşil parıltıdan dolayı verdim. O günden sonra içeri rahatça girip çıkabilmeleri için çatı penceresini açık tuttum. Bu bana çok şey öğreten farklı bir hayat şeklinin de başlangıcıydı.

1900

Babam elindeki şeyi havada tutuyor. "Bak Lennie." Ona doğru koşuyorum.

"Yavru baştankara."

"Mavi baştankara. Yuvasından düşmüş, kız okulunun yanındaki kayın ağacının altında buldum. Aslında onu Peter buldu." Peter, adını duyunca kuyruğunu sallamaya başlıyor. "Sen tut bakayım şunu, ben bir kutu arayayım."

Tüyleri daha önce hiç hissetmediğim kadar yumuşak. Ellerimi çanak şeklinde tutup onu dudaklarıma yaklaştırıyorum. Yavru kuşa bir öpücük konduruyorum, nasıl da yumuşacık, kafası masmavi! Hayvancık hareket ediyor, titriyor, ben de ürküyorum ama ellerimi açmıyorum.

"Gel, yavaşça bunun içine koy." Babam çalışma odasından getirdiği kutunun içine eski bir şal koymuş.

Çanak şeklinde tuttuğum ellerimi kutunun zeminini hissedene kadar açmıyor, sonunda yavruyu yavaşça içine bırakıyorum.

"Aferin. Şimdi ona yemek almaya gidiyoruz." Babam elimden tutuyor, dışarı çıkıyoruz. Olive, Kings ve Dudley hepsi okulda ama annem beni henüz okula göndermiyor, şanslıyım. Nihayet şimdi ben şanslıyım. Babam annemin odasına kafasını uzatıyor, "Floor? Biz Lennie ile baştankaraya kıyma almaya gidiyoruz.".

"Çocuğa Gwendolen desene. Hem senin çalışman gerekmiyor mu?" Annemin sesi son günlerdeki kadar sert çıkmadı, belki de artık başı ağrımıyordur.

Babam söylediklerini duymazdan geliyor.

"Gwendolen, gelir misin buraya?" İsteksizce karanlık odaya giriyorum. Oda uyku kokuyor ve bir şey daha, eski bir şey. Annem elbisemi düzelttikten sonra bana sarılıyor. Koku ondan geliyor, beni bırakır bırakmaz dışarıda beni bekleyen babama koşuyorum.

Geniş caddede sekerek yürüyorum, babamla aynı hizada gidiyoruz. "Nereye gidiyoruz?"

"Önce kasaba, sonra Bay Volt'a."

Giderek daha yükseğe zıplayarak sekiyorum, artık bunu gayet iyi yapabiliyorum. Ayaklarım babamınkilerle aynı anda yere değiyor. Pat-pat-pat-pat, at nalı sesleri gibi.

Peter dışarıda durması gerektiğini bildiği için kasabın kapısının önüne oturuveriyor. Başını okşuyorum, sonra babamın arkasından kasaba giriyorum.

"İyi çekilmiş bir parça biftek lütfen. Bir mavi baştankara için, fazla büyük olmasına gerek yok." Şişko James her zaman kasapta çalışmaz, sadece Bay Johnson olmadığı zamanlar gelir. Hem eli ağırdır hem de köpeğe salam vermez.

"Teşekkürler, bir parça da salam alabilir miyim?"

Şişko James omuz silkiyor, arkasını dönüp bir parça salam kesiyor. Babam bana göz kırpıyor. Dışarı çıktığımızda salamı ikiye bölüyor, bir parçası bana, bir parçası Peter'a.

Bir gözü diğerinden daha aşağıda, biraz da pörtlemiş olan Bay Volt'un dükkânında yok yok. Dudley ona birinin yumruk attığını, gözünün de o zaman yerinden fırladığını ve bir daha da geri girmediğini söylemişti; Olive de onun bu nedenle pek iyi göre-

mediğini söylüyor oysa bana beni görüyormuş gibi geliyor, hatta belki de başka insanların göremediklerini görür gibi.

"Merhaba Bay Howard, merhaba küçük hanım. Size nasıl yardımcı olabilirim?"

"Biraz kuş yemi istiyoruz, mavi baştankara için."

"Standart yem, ne kadar olsun?" En üst raftan bir kutu indirip bir tane de kesekâğıdı çıkarıyor.

"Yavrunun yeniden uçmasına yetecek kadar."

Dükkân çeşitli kutularla, bidonlarla dolu, köşede bir iskelet duruyor. Yanına gidip kemiklerine dokunuyor, hareket edince geriye çekiliyorum.

"Ah, dikkat et," diyor Bay Volt, "bazen birden canlanıyor".

"Borcum ne kadar?"

"Bu kadarcık yem için hesap yapmaya değmez. Küçük hanım?

Bana seslenince tezgâha yaklaşıyorum.

"Örümcek mi yoksa böcek mi?"

"Böcek."

Tezgâhın altındaki cam kavanozun içinden bana yeşilli kırmızılı böceğe benzer bir şeker çıkarıyor.

"Teşekkür ederim," derken Olive ile çalıştığım gibi hafifçe öne eğilerek selam veriyorum.

"Ne kibar bir kız."

Peter önümüzden eve doğru koşuyor. Şeker yumuşacık ve çok tatlı. Ağzımdan çıkarıp şekli hâlâ aynı mı diye bakıyorum, emdikçe böceklikten çıkmış yassı bir parça.

Tam evin önüne geldiğimizde Tessa kapıyı açıyor. Onun yanından koşarak yüksek tavanlı holden geçiyor, salondaki masanın üstünde içinde baştankaranın olduğu kutuya bakıyorum.

"Yaşıyor."

"Güzel. O zaman işe başlayalım. Şimdi saat kaç?"

Gidip camın kenarında duran saate bakıyorum. "Saat üç."

"Tam üç mü?"

"Neredeyse tam, yok hayır üçü iki geçiyor."

"O zaman neredeyse tam üç demektir. Beni iyi dinle; yavru kuşu saat başı beslemeliyiz." Biftek kıymasından küçük bir parça koparıp elinde yuvarlıyor, sonra küçük topu parmağıyla kuşun boğazına sokuyor. Kuş kıymayı yutuyor. Sevinçten zıplıyorum.

"Birazdan kıyma ve yemle bir karışım yapacağım, suyla iyice ezeceğim. Sonra da onu besleyeceğiz. Kuş yarına kadar yaşarsa sonrasında onu sen de besleyebilirsin." Sonra yavru baştankaraya bir top daha veriyor, sonra bir top daha ve kuş artık istemeyene kadar devam ediyor. Babamın parmakları uzun ve becerikli, onu yakından ve dikkatle izliyorum ki yarın kuşu ben besleyebileyim.

"Kokkie'ye sor bakalım küçük bir mangal var mı, bana kalırsa bu yavru üşüyor."

"Onu tutabilir misin?"

Babam hayır anlamında başını sallıyor. Mutfağa koşuyorum.

"Kokkie, Kokkie bir baştankaramız var, onun için küçük bir mangal var mı? Üşüyor." Ağırlığımı sağ ayağımdan sol ayağıma, sonra sol ayağımdan sağ ayağıma vererek zıplıyorum.

Kokkie, oflayıp puflayarak yerinden kalkıyor. "Sakin ol evladım, bu kadar bağırma, annen rahatsız biliyorsun. Gel benimle."

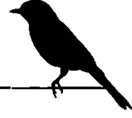
Arkasından, duvara tutunarak, dar merdivenlerden bodruma iniyorum.

"Yarına kadar yaşarsa sonrasında onu ben besleyeceğim."

Kokkie homurdanıyor, duvara dayalı kapısı açık dolaptan mangalı çıkarıyor. Elinden kapıyorum.

"Dikkatli çık!" diye arkamdan bağırdığında ben neredeyse yukardayım.

Yıldız 2

Kuş Evi'nin içinde ve çevresinde sayısız baştankara, karatavuk, serçe ve kızılgerdan yaşıyordu. Onların dışında aralarında kargaların, alakargaların, mavi baştankaraların, sığırcıkların, ispinozların ve ağaçkakanların da olduğu sadık ziyaretçileri vardı. Bazı kuşlar, örneğin kırlangıçlar her yıl geri gelirdi; diğerleriyse sadece birkaç kere. Çiftleşmeye gelip hayatları boyunca çevrede dolaşanlar da vardı; bir sezon ya da birkaç yıllığına gelip gidenler de. Neredeyse her çeşit kuş, en azından bir kez girip evi dolaşmıştır fakat ben yine de karga türlerini pek içeri sokmamaya çalıştım. Kendilerinden küçük kuşları rahatsız ediyor ve yuvaları dağıtıyorlardı. En yakın bağımı baştankaralarla kurdum. Baştankaralar belki de kuşlar arasında en akıllıları ayrıca çok da meraklılar; ideal araştırma ortakları.

Billy ile Yeşilli ilk geldiklerinde biraz çekingendiler ama kısa sürede evin içine yerleştiler; tabii bunda sonbaharın kışa dönmesinin ve haftalarca kar yağmasının da etkisi oldu. Diğer baştankaralar da çok geçmeden onları örnek aldı ve evin içinde kendilerine yer aramaya başladılar. Buldukları yerler her zaman çok kullanışlı olmuyordu, korniş ile tavan arasında ya da sürme kapının kenarında yuva yapıyorlardı ki bu da kapının kapanmasına engel oluyordu. Bunun üzerine onlar için oraya buraya karton ya da ahşaptan yuvalama kutuları yerleştirdim. Baştankaralar bunları koymamın nedenini

hemen anladı ve her biri kendi yuvasını seçmeye başladı. Yuva kutuları için dışarıda kavga etseler de evde, muhtemelen benim alanım olarak gördüklerinden, pek kavga etmiyorlardı. Kuluçka döneminde ise hep dışarıda bir yuva arıyorlardı dolayısıyla şu ana kadar evin içinde yumurtlayan tek bir baştankara bile olmadı. Muhtemelen evin içi onlara yeterince mahremiyet sunmuyordu.

Baştankaralar zamanla beni tanıdılar, varlığım her ne kadar davranışlarını etkilese de (örneğin aniden ayağa kalktığımda ürküyorlardı, bu yüzden eve girmeden önce kapının dışından "fıstık!" diye bağırarak geldiğimi haber veriyordum) genelde hayatlarına olağan seyrinde devam ediyorlardı. Bu durum sayesinde sadece davranışlarını incelemekle kalmıyor aynı zamanda aralarındaki ilişkileri de yakından gözlemleyebiliyordum. Bu şekilde en az kırk baştankarayı yakından tanıma fırsatım oldu; her birinin farklı tercih ve istekleri vardı.

Davranış ve tercihlerinde bireysel zekânın biyolojik yatkınlık ya da bilimadamlarının deyişiyle "içgüdü"den daha büyük bir rol oynadığını kuşların kendilerinden öğrendim. Onları bu şekilde inceleyebilmek için diğer insanları evden mümkün olduğunca uzak tutmam gerekiyordu, kuşlar çevrelerindeki en ufak bir sese ya da harekete tepki veriyordu. Hiç ses çıkarmamaya çalışan ziyaretçiler bile tuhaf davranışlar gösterdiklerinden kuşlar nereye kaçacaklarını şaşırıyordu. Bir kere ürktüler mi geri gelmeleri uzun zaman alıyor, genellikle en azından yarım gün sürüyordu.

Baştankaralarla olan etkileşimimde kendimi sık sık hantal ve sakar hissediyordum. Baştankaralar insanlardan daha iyi duyar, görüş alanları da daha geniştir. Gözleri başlarının iki yanında bulunur ve aynı anda hem aynı noktaya hem de farklı noktalara odaklanabilirler, bu nitelik görüş açılarının çok geniş olmasını sağlar. Gözlem güçleri de insanlarınkinden hayli üstündür. Sadece yaşam alanların-

daki huzursuzluklara değil, hava değişimine, meyvelerin, özellikle de ardıcın renk değişimine ve diğer hayvanların hareketlerine karşı duyarlıdırlar. İnsanlarla aralarında elbette benzerlikler de vardır. Onların da insanlar gibi alışkanlıkları ve ritüelleri vardır, yemek yemek ve uyumak gibi. Genelde evdeki tahta yuvaların içinde uyuyan altı-yedi baştankara olur. Bazıları sadece hava soğuk olunca içeri girer, diğerleri yılın büyük bir kısmını yatak odasının tavanına yakın yerde asılı duran ahşap yuvada geçirir.

Bizim gibi kuşlar da birçok farklı şekilde iletişim kurar; birbirlerini çağırarak, seslenerek, kanatlarıyla çıkardıkları sesle, göz temasıyla, dokunarak, hareket ya da danslarıyla. Baştankaralarla aramda kısa sürede zengin ve farklı bir etkileşim oluştu. Düzenli olarak onlarla konuştum. Genellikle ses tonumdan ne demek istediğimi içgüdüsel olarak anlıyorlardı. Zaman geçtikçe sürekli kullandığım kelimelerin, yaptığım hareketlerin anlamlarını da öğrendiler ve göz teması kurduk. Hatta bazı kuşlar yanıma ya da üstüme konmaya başladı.

Kuşlar beni, benim onları görmemden önce görürdü, yüzümü onlara çevirdiğimde çoktan bana doğru döndüklerini fark ederdim. Beni önce onların görmesinin nedeni sadece gözlerinin yüzlerinin iki yanında olmasından kaynaklanmıyordu, aynı zamanda benden çok daha hızlı hareket ediyorlardı. Başlangıçta onların beni, benim onları anladığımdan daha iyi anladığını düşünüyordum ama zamanla ben de onları anlamaya başladım. Nasıl bazı kişileri diğerlerinden daha iyi anlıyorsak kuşlarda da aynı şey geçerliydi. Bazı kuşlar çok özeldi; mesela erkek baştankara Kelkafa. Öylesine evcilleşmişti ki hayatının son günlerinde sabahtan akşama kadar kucağımdaydı. Mesela Kıvrık, cesur ve zeki dişi baştankara benim onların dünyasındaki ilk rehberimdi. Ve elbette Yıldız, tanıma şansım olan en akıllı ve en derinden bağlandığım baştankara.

1911

Birisi sıcaklığın içime dolması için kalbimde bir kapı açmış gibi. Bir kapı ya da bir pencere. Arka bahçedeki Olive'e koşuyorum, yumuşacık yaz çimenlerinin üstünden, her yer ne kadar yeşil.

"Babam geldi mi?"

Başımı gelmedi anlamından sallıyorum. "Gülleri kokladın mı? Bak hepsi açmış." Arkasındaki çitten bir gül koparıp öne eğilerek ona uzatıyorum.

Başını sallayarak teşekkür edip geriniyor. "Bana içecek bir şey getirir misin? Bütün gün yürüdüm." Elbise almak için annemle bütün gün dolaşmışlar.

Ağır adımlarla eve geri dönüyorum. Kapıda karşıma annem çıkıyor, "Gwen gösteriye hazır mısın? Baban yarım saat içinde burada olur, önce o birkaç yeni şiir okuyacak, arkasından Paul de birkaç dize okuyacak, belki sen de sonra Bach'ın şu süitini çalarsın, olur mu?"

Omuz silkiyorum.

Gözlerime sertçe bakarak, "Gwendolen," diyor.

"Peki anne." Mutfağa yürüyüp Tessa'dan bir kadeh şampanya istiyorum. "Ablam için."

"Kuşlar ne âlemde küçük hanım?"

"Yavru baştankarayı yaşatamadık. Saksağanı dün dışarı saldım, sanıyorum durumu iyi."

"Siz çok tatlı bir kızsınız, daha az önce Kokkie'ye de söyledim."

Elimi ve şampanya kadehini sallayarak dışarı çıkıyorum. Paul kapı eşiğinde dayanmış duruyor, kıvırcık saçları duvarda küçük daireler çiziyor, yüzü batan güneşe dönük. Yanından geçerken bana bakıyor. Ürküyorum, yüzüm kızarıyor, onu görmezden geliyorum.

"Gwendolen!"

Dönüp bakıyorum.

"Bu yaptığın doğru mu sence? Birazdan çalacaksın."

"Benim değil, Olive için aldım." Parmaklarımla bardağı sıkıca tutuyorum, fazla sıkmamalıyım incecik cam kırılabilir ama elimden de bırakmamalıyım.

"Biliyorum, şaka yaptım."

Yüzüm daha da kızarıyor.

"Merakla bekleyeceğim."

Başımı salladıktan sonra hızla uzaklaşıyorum, şampanya kadehten taşıp parmaklarımı ıslatıyor. Ona şiirleriyle ilgili bir şeyler söylemeliydim. Babamın onları okumama izin verdiğini, şiirlerinin bana canlı geldiğini, uçtuğunu ve beni harekete geçirdiğini söylemeliydim.

"Teşekkürler," Olive gölgede oturduğu hâlde şemsiyesini açmış. "Başlıyor musunuz?"

"Babam yarım saate gelir."

Göz ucuyla bakınca Paul'ün küçüldüğünü görüyorum, siyah takım elbiseli bir oyuncak bebeği, düğün pastasının üzerindeki damat figürünü andırıyor. Oysa kuzenim Margie, evlilik konusu açıldığında hapishaneden bahseder gibi konuşur.

"Bach'ın çello süitini mi çalacaksın?" Başımı evet anlamında sallıyorum, aklımdan notaları geçirirken.

"Sargent de geliyor mu?"

"Gelecekti." Geleceğini ümit ediyorum, Sargent Londra'da bir orkestrada şef ve beni son dinleyişinin üzerinden uzun zaman geçti. Son aylarda çok çalıştım ve artık çok daha iyi çalıyorum.

Babamın büyüttüğü karga, Charles, gelip sarmaşığa konuyor. Oradan uzattığım elime, sonra başka bir dala. Kalabalıkları sevmiyor. Uçarken Towyn Müzik Okulu'ndan Bay Wayne'in bardağının kenarına pisliyor, adam bunu ancak içmek için bardağı ağzına götürünce fark ediyor.

"Rezil herif," diyor Olive yüzünü asarak.

Sargent önceki gelişinde Margie'ye alenen asılmıştı. Margie yirmi iki yaşında ve güzel sanatlarda okuyor, anne babası seyahatte olduğu için bu yaz bizde kalıyor. Margie herkesle flört eder ama masum görünüşünden ötürü kimse ona kızamaz. Sargent onu ayarttığını düşünmüştü, ta ki Margie akşamın sonuna doğru esnemeye başlayıp özür diledikten sonra yukarı çıkana kadar. Merdivenin ortasında dönüp bize el sallamıştı.

Olive masadaki fındık fıstık kâsesini alıp sandalyesinin kenarına koyuyor. İçlerinden en iyilerini seçip ardı ardına ağzına atıyor.

Tessa bizi almaya geliyor. İçerisi sıcak ve kalabalık, hiç boşluk bırakmayacak şekilde bedenle dolu, sözler muhatabına zor ulaşıyor. Alışkanlıkla tekrar edilen, başka hiçbir anlam taşımayan sözler.

Bu buluşmalar için uzaklardan geliyor insanlar, Galler'in batısında düzenli olarak bu tür toplantılar düzenleyen bir tek babam var. Sargent elimi gereğinden uzun sıkıyor. Öyle derin nefes alıyor ki ceketinin iliğine sıkıştırdığı kırmızı karanfil kıpırdıyor. Belki de yediği bir şey dokunmuştur.

Annem piyanonun yanında duruyor. "Hepiniz hoş geldiniz!" Böyle akşamlarda farklı bir ses tonuyla, yapmacık konuşuyor.

İleride erkek kardeşim Dudley'nin geniş sarışın başını görüyorum, dikkat çekmemeye çalışarak ona doğru ilerliyorum.

"Biraz bekleyelim öyleyse," diyor annem kaşlarını kaldırarak. Herkes gülüyor. Dudley bana yer açmak için bir sandalye öne geçiyor.

Paul arkamda, çaprazımda oturuyor. Annemin seçtiği fazla dar ve kadınsı gül kurusu elbisemin içinde sırtımın duruşunu hissedebiliyorum. Annem önce onun sonra da benim adımı anons ediyor; isimlerimiz mantık gereği birbirini izlemeliymişçesine.

Newman, yani babam *Proserpina'nın Adımları* isimli kitabından sevgi ve karatavuklarla ilgili ikinci şiiri okuyor. Bu derlemedeki şiirlerin çoğu annem için yazılmış. Esnememi bastırıyor ve ısıtmak için parmaklarımı oynatmaya başlıyorum. Ta ta ta taaaaa. İlk derlemeden zamanın büyük ölçüde değiştirdiği bir şehir ile ilgili bir ve Truva Savaşı'nı anlatan iki şiir daha okuyor. Şiirlerinin hepsi istisnasız çok uzun ve sıfat dolu. Babam şair olmadan önce muhasebeciydi.

Ağabeyim Kingsley nefes nefese içeri girip en arkadaki boş sandalyeye öyle bir gürültüyle oturuyor ki herkes dönüp arkasına bakıyor. Üstünde hâlâ eşofmanları var, oturduğum yerden bile kokusunu alabiliyorum. Ona baktığımda komik bir biçimde yüzünü buruşturuyor.

Babam sesini yükseltiyor, bir ara daha verdikten sonra muzaffer bir edayla bitiriyor. Paul alkışlar içinde öne doğru yürüyor, ayaklarına bakıyorum, sonra güneş vuran yüzüne; gözlerim bir an onunkilerle buluşuyor, sonra konuşmaya başlıyor. Ne dediğini duymuyorum ama sözler tanıdık. Sonra bitiveriyor.

Annem beni anons ediyor, kemanımı akort ediyorum. Parmaklarım titriyor. Sonra çalmaya başlıyorum; bir soru, bir cevap, bir soru.

*

Herkes gittikten sonra aşağı iniyorum. Onun iki ya da bir buçuk metre uzağımda durduğu yerde duruyorum. Gözümün önüne orada oturuşum, etrafa bakışım geliyor. Yanaklarım alev alev yine. Pencereden babamın kadehlere şampanya koyduğunu görebiliyorum, birini anneme uzatıyor. Ev yeniden nefes almaya başlıyor, günün son ışıkları kaybolurken bütün pencereler açık.

Çalmayı bitirdikten sonra Paul yanıma geliyor. Müziğe devam edip etmeyeceğimi soruyor. Omuz silkiyorum. "Belki."

"O zaman Londra'ya gitmelisin."

"Biliyorum."

"Orada tanıdıklarım var, oda bulmana yardımcı olabilirim."

Başımla onaylayıp teşekkür ediyorum. "Özür dilerim annemin yanına gitmeliyim." Annemin yanına! Yaşım neredeyse on sekiz.

"Elbette," başını hafifçe eğdikten sonra uzaklaşıyor, ben derin bir nefes alıp veriyorum. Dışarısı çimen ve ateş kokuyor, bir de parfüm. Arkamdan geliyor mu? Nasıl olsa onunla yine konuşurum. Beklentiler birbirine yapışıyor ve daha büyük bir beklenti hâline geliyor; bilinmeyen bir şey ve sonra bir şey daha ümide ekleniyor ve üzerlerinden ileriye bakmak zorlaşıyor, benliğimi tamamen kaplaması an meselesi ve o anda ne olduğu ile ne olabileceği arasındaki farkı birbirinden ayırmak zor. En azından o buradan gidene kadar. Onu yeniden görmem belki de haftalar alacak. Ona daha zekice ya da komik bir şey söylemeliydim. Göğsüme vuran güneş çekilirken yerine bir soru işareti ve özlem bırakıyor. Onunla biraz daha konuşabilirdim. Tanıdıklarından ve odadan bahsetmesi sebepsiz değildi, okuduğu şiir de arayış içinde bir kadını anlatmıyor muydu?

Babam eliyle beni çağırıyor, dışarı çıkıyorum.

"Tatlım çok güzel çaldın." Hıçkırıyor ve kolunu omzuma atarak beni kendine çekiyor. Rüzgâr beraberinde tuz değil deniz kokusu getiriyor.

Annem şampanyasını bir dikişte bitiriyor.

Babamın kolundan çıkıyorum, "Ben konservatuara gitmek istiyorum."

Babam gülümseyerek, "Hayatım, bunun için henüz çok gençsin," diyor.

"Üstelik bunun için ta Londra'ya gitmen gerek," diyor annem. "Benim küçük kızım orada nasıl idare eder bilmiyorum." Yanağımdan makas alıyor.

"Elbette idare edebilirim."

Annem susuyor. Babam gözlerini karanlık bahçeye çeviriyor.

"Elbette başımın çaresine bakabilirim, çocuk değilim artık."

Babam elini omzuma koyuyor, onu itiyorum. İçeride ayakkabılarımdan toprak ve çimen dökülüyor.

Merdivende ablamla karşılaşıyorum, elindeki tabakta bir sandviç var. "Paul'ün şiirleri ne güzel değil mi?" diyor.

"Sanıyorum onu seviyorum," diyorum.

"Sen âşıksın ki bu çok farklı bir şey," diyor sert bir bakışla. "Bu duyguları birbirine karıştırma." Ona kalırsa bu işlere hiç bulaşmamak en iyisi.

Derin bir nefes alıyorum.

Arkamdan odama girip, yatağıma oturuyor ve sandviçini yemeğe başlıyor. "Bu kadar romantik olma." Akşam yemeklerinde neredeyse hiçbir şey yemez ve sonrasında da acıkır. "Güzel çaldın gerçi."

"Kemancı olmak ve her gece çalmak istiyorum. Londra'da ya da başka bir yerde. Bir hayat kurmak istiyorum, para kazanmak."

Konservatuar sınavının ne zaman olduğunu ve hazırlık için neler yapmam gerektiğini araştırmam gerekiyor.

"Para kazanman gerekmiyor ki bizim yeterince paramız var."

"Ben kendi hayatımı kurmak istiyorum."

"Burada da yapabilirsin bunu."

Onunla aynı fikirde değilim, başımı sallamakla yetiniyorum.

Tabağı yarı yenmiş sandviçle beraber komodinimin üstüne koyup bana iyi geceler diliyor.

Pencereye yürüyorum, annemle babam bahçedeki bir bankta oturuyor. Önlerindeki küçük sehpada şampanya kadehleri, bir küllük ve babamın şiir kitabı duruyor. Karatavuğun sesi gelmiyor, perdeleri çekiyorum. Elbisemi çıkarırken kendi kokumu duyabiliyorum. Kendi kokumu ve akşamın kokusunu. Korse derimde iz bırakıyor. Günlüğümü alıyorum.

Charles hem sabah hem de akşam bahçedeydi. Fakat insanlar gittikten sonra onu bir daha görmedim, ormanın bir ucundaki yuvasına gitti muhtemelen. Önceden sesini duyduğum karatavuk Mike olmalı, son haftalarda bahçemize sıklıkla geliyordu. Birkaç yıldır bahçeye gelen kuşları not ediyor, bazen de onlarla ilgili hikâyeler yazıyordum ve bunları bir tek babam beğeniyordu. Geçen sene birkaç tanesini bir dergiye gönderdim ama cevap bile vermediler. Kendimi müziğe versem iyi olacak. Ancak kuşlar besteciler için de önemlidir. Geçenlerde Paul bana Mozart'ın evinde beslediği sığırcıktan ilham aldığını anlatmıştı. Adını kâğıda yazıyor, sonra üstünü karalıyorum.

Arzulayınca;
Anlarsın dipsiz olduğunu;
Anlarsın sürekli aktığını;
Anlarsın su olduğunu ve suyun kavranamayacağını.

*

Eski okulun ışığı elle tutulur gibi. Toz, gün ışığını âdeta cisimleştiriyor. Burnum kaşınıyor.

"Biraz daha dayan," diyor Margie, sabırsızca elini kaldırarak. "Neredeyse yakaladım seni."

Burnumu kaşıyorum.

"Hadi ama Gwen, bir saniye kıpırdamadan duramaz mısın?"

Arkasındaki duvar kâğıdındaki deliğe bakıyorum. Okul birkaç sene önce kapandı, artık kullanılmıyor. Margaret üç hafta önce kısmen sarmaşıkla kaplanmış arka kapının kilitli olmadığını fark etti.

"İçeri girebiliriz," dedi dün akşam. "Buna izin vermek istemeseler kapı kilitli olurdu."

Beni bir masaya yatırıp üstüme bir çarşaf örttü. Buraya gelirken Charles da uçarak bize eşlik etmiş ama on beş dakika sonra yine dışarı çıkmıştı. Ne yeterince hareket vardı ne de yiyecek bir şey.

"Evet, bu çok güzel. Özür dilerim canım, poz vermek zor biliyorum. Hava da çok sıcak." Margaret bir adım geri atarak gözlerini kısıp bakıyor.

Duvar kâğıdındaki delik bir insan, bir hayvan, bir leke oluyor.

"Hanımlar!" Bu onun sesi.

"Merhaba Paul," diyor Margaret. "Senin ne işin var burada?"

"Amcan gelip sizi almamı istedi. Selam Gwen, sen, nasıl desem epey sıradışı görünüyorsun."

"Hareket etmem yasak," diyorum. "Konuşmak da hareket etmek sayılıyor."

Paul tekneyle açılacaklarını ve bizim de onlara katılmamız gerektiğini söylüyor.

"Sanat önce gelir," diyor Margaret. "Biraz daha zamana ihtiyacım var, ne zaman açılıyorsunuz?"

Benim için gelmiş olabilir mi? Sesimi çıkarmadan konuşmalarını dinliyorum. Artık beni görmüyor, tabloya bakıyor, sonra yine delici gözlerle bana.

"On beş dakika sonra hareket ediyoruz," diyor.

Margaret, "O zaman hemen gitsen iyi olur," diyor ekose eteğini düzelterek.

Paul sınıftan çıkmadan keşfedilecek bir şey varmış gibi dönüp tekrar bana bakıyor. Avuç içimi, ayak altlarımı, tenimin başka zamanlarda unuttuğum kısımlarını hissediyorum.

Margaret resme birkaç fırça darbesi daha atıyor fakat bu ziyaretten dolayı kafası karışmış gibi. "Gitsek iyi olur, sen ne dersin?"

"Tekneyle açılmasam da olur."

"Eh benim işim bitti," diyor, sağ elinin küçük parmağındaki boyayı silerken. Doğruluyorum, ayaklarım uyuşmuş. Elbisemi başımdan geçiriyorum.

"Ne düşünüyorsun?" diyor tabloyu bana doğru çevirirken.

Bu benim yüzüm ama benden daha güzel. Bedeni daha uzun ve daha zarif, âdeta bir tanrıça ya da eski çağlardan gelmiş biri. Resmin köşesinde bir sütun, üstünde de bir karga var.

"Bu göğsü sen uydurdun," diyorum. "Şimdi anladım Paul'ün neden öyle baktığını."

Margaret gülüyor, "Aynı sen, öyle değil mi?"

"Ne yapacaksın bu resmi?"

"Sergileyeceğim. Belki yaz sonunda buralarda bir yerde. Burası çok uygun." Benden önce çıkıp tabloyu sınıfta bırakıyor. Uzaktan bakınca, arkama denize bakan bir pencere çizdiğini görüyorum.

*

"Lennie! Margie!" Babam teknenin önünde durmuş bize el sallıyor.

Uzattığı eli tutup tekneye biniyorum. Kıç tarafına yürüyorum. Elbisemin eteğini havaya kaldırıyorum, sonra indiriyorum ve sonra tekrar kaldırıyorum. Hoş bir serinlik.

Dudley uzun bedenini koltuğa sermiş sigara içiyor, yanına yaklaşınca gözlerini deviriyor, "Kingsley gelmek istemedi tenise gidecekmiş." Kingsley bu yaz her gün tenis oynadı. Bir kere bile benimle kuşları izlemeye gelmedi.

Margaret Dudley'yi kenara itip yanına oturuyor. "Bu havada suda olmak ne güzel." Bacaklarını ileri doğru itip gerinirken yüzünü güneşe çevirip gözlerini kapıyor.

"Gelmenize sevindim hanımlar. Şimdi Paul ve Dimitri'yi bekliyoruz." Annemin gözünde büyük güneş gözlükleri var, üstünde de herkesin içinde çok genç göründüğünü söylediği elbise. Kızlarının yanında anneleri gibi değil de ablaları gibi duruyor. "Kokkie bizim için sandviç hazırladı," diyor.

Korkuluğa yürüyüp uzaktaki tepelere bakıyorum.

"*Ship ahoy*!" Paul rıhtımda güneşin altında duruyor, Dimitri de arkasında. Dimitri de şair ve Paul'ün arkadaşı. İnce bıyıklarını briyantinleyip uçlarını yukarı kıvırıyor. Yazlarını Aberdovey'deki mülkünde geçiren milyoner Bay McWest'in oğlu. Bir süredir onu aylak adam diye nitelendiren Olive ile çıkma derdinde. "Yanımızda elma ve gitar getirdik!"

Rıhtımın merdivenlerinden inip tekneye atlıyorlar. Babam gösterişli hareketlerle motoru çalıştırıyor. Balçık yığınlarının yanından tepelere doğru seyre başlıyoruz. Çam ağaçları ile kaplı kayaların üzerindeki kalenin yakınından geçiyoruz. Ön tarafta asılı bayrak kımıldamadan duruyor. Teknenin ön tarafına gidip

babamın yanına oturuyorum. Geçen hafta buradan geçerken kızkuşları görmüştük.

"Bir daha ne zaman Ynys-hir'e gideceğiz?" Önceki yazlar kuşlara bakmak için babamla yakındaki bataklığa gitmiştik.

"Hayatım, bunlar için artık fazlaca büyüdün," diyor annem eteğimi düzeltirken. "Artık bir hanımefendi gibi davranmanın zamanın geldi."

Eteğimdeki elini iterek, "Sana sormadım," diyorum.

Dimitri yanıma gelip oturuyor, terli ellerini uzatarak, "Selam Gwen," diyor. "Geçen hafta çok güzel çaldın." Sözünü bitirir bitirmez peşine taktığı bir kıkırdaması var. Süt beyazı bacakları birazdan kıpkırmızı olacak.

"Teşekkürler."

Kayaların rengi griden beyaza dönüyor, tepeleri sarımsı.

"Paul senin Margaret'e modellik yaptığını söyledi." Yüzüne vuran güneşle gözlerini kırpıştırıyor. "Sen de resim yapıyor musun?" Siniri sinirime dokunuyor.

"Tentenin altına otursam iyi olacak, yoksa fena yanacağım," deyip ayağa kalkıyorum. "Ve hayır, ben resim yapmıyorum, buna zamanım yok."

"Anlaşıldı, tamamdır," diyor tekrar sırıtarak.

Babam Paul ile konuşuyor arada bir omzuna vurarak. Dudley, korkuluktan sarkmış parmak uçlarıyla suya dokunuyor. Olive kitap okuyor. Annem piknik çantasında bardak arıyor. Margaret ile bakışıyoruz. Suyun hışırtısı geliyor kulağıma.

"Kim sandviç ister?" Annem paketleri dağıtmaya başlıyor.

Margaret yanına oturan Dimitri'yi çiziyor. Dimitri eline kâğıt kalem alıp onunla ilgili bir şiir yazacağını, onun şiir gibi bir kadın olduğunu söylüyor.

Ekmek sıcak ve yumuşak, salatalık dilimleri sandviçten kayıp peçeteye düşüyor. Onları alıp iştahla ağzıma atıyorum, Paul'ün beni izlediğini hissediyorum.

"Nefis," diyor babam, çalışmayı bıraktığından beri epey şişmiş olan karnına vurarak. "Karnım da çok acıkmıştı."

Annem ona küçümser bir ifadeyle bakıyor.

Paul gelip yanıma oturuyor. "Nasıl gidiyor kuşlar?" Sonra karatavuk seslerini çalışmalarında kullanan bir besteciden söz ediyor.

Annem eline tutuşturmaya çalışarak "Olive sen de bir sandviç al," diye ısrar ediyor ama Olive yumruk yaptığı elini açmıyor.

"Anne istemiyorum, perhizdeyim."

Annem kendisi de yemiyor zaten, "Kadeh kaldırma zamanı gelmedi mi?" diyor.

Newton başını sallayarak, "Her zaman kadeh kaldırma zamanıdır ama şimdi kesinlikle doğru zaman," diyor.

Herkes ayağa kalkıyor, Margaret ve Dimitri ellerindekileri kenara bırakıyor ve Dudley'nin yanına gidip dikiliyor.

Babam yüksek sesle Truva Savaşı'yla ilgili şiirini okuyor. Sonra yine yüksek sesle "Şerefe!" diyor.

Herkes "Şerefe!" diyerek karşılık verdikten sonra Dudley Margaret'i korkuluğun üstünden suya atıp kendisi de arkasından atlıyor. Dimitri ile Paul de soyunup suya atlıyor.

Babam, "Belki de burada yüzmeseler daha iyi," diyor motoru durdururken. "Akıntı tehlikeli olabilir." Annem de başını sallayarak bu beyanı onaylıyor ama söylediklerini tekrar edebileceğinden emin değilim.

*

Uzamış otlar bacaklarımı gıdıklıyor, diğerlerinin seslerini duyamayacağım kadar uzaklaşıp orman gülünün arkasına geçiyor ve külotumu indiriyorum. Çömelip çişimin bacaklarımın arasından akmasına izin veriyorum ama o kadar telaşlıyım ki bacaklarıma sıçramasına engel olamıyorum. Bir ses duyup hemen toparlanıyorum. Bir tavşandı belki ya da sincap. Belki de dalları titreten rüzgâr. Sol kaval kemiğimi sağ baldırıma sürterek siliyorum. Ben daha dört adım atmışken son damlalar buharlaşıyor.

Dimitri, Dudley ve Olive yüzerken annemle babam bir örtü sermiş oturuyor.

Suya doğru yürüyorum; aslında ben de yüzmek istiyorum ama mayom yanımda değil.

"Margaret nerede?"

Babam bana dönüp, "Hiçbir fikrim yok," diyor. Kuma uzattığı bacakları bembeyaz.

"Baba sarhoşsun sen."

"Yazın keyfine varıyoruz canım." Sesimdeki rahatsızlığı fark etmiyor bile. Gitarı eline alıp şarkı söylemeye başlıyor. Kimse katılmıyor şarkıya.

Margaret'i aramak üzere tepeyi tırmanmaya başlıyorum, sanki hava giderek daha da ısınıyor. Bedenim ağır. Kum, kum, daha fazla kum.

Ormana giden yoldan yürüyorum, beni çeken gölgesi. Biraz daha tırmanınca sol tarafta bir çimenlik çarpıyor gözüme. Kırlangıçlar daireler çizerek birbirlerinin etrafında uçuyor; neredeyse çimene değecek kadar alçalıp yeniden havalanıyorlar. Mavi çiçekleri takip ederek yürüyorum. Bir tavşan zıplayıveriyor.

Daha onları görmeden sesleri geliyor kulağıma. "Ay, ay, ısırıyorlar."

"Evet sevgilim suyun kenarına inmek isteyen sendin, su olan yerde sivrisinek de olur."

Bir adım daha atıyorum ama hâlâ çalıların arkasındayım. Onları alt alta üst üste tek beden hâline gelmiş yatarken görüyorum. Erkek kızı gıdıklıyor. Kız kurtulmak istermiş gibi yapıyor.

Geri çekilirken ayağım takılıyor, görünmüyorum ama sesi duymuş olabilirler. Duysalar ne olacak? Margaret'i aramaya çıktım ben. Onlar da böyle gizli kapaklı işler çevirmeselerdi. Sessizce yürümeyi reddediyorum. Göğsümün ortasında bir çatlak var sanki, bedenimi baştan aşağı ikiye ayırıyor. Önce bir çizgi sonra bir açıklık sonra da derin bir boşluk. Yol bulanıklaşıyor, hiddetle gözyaşlarımı siliyorum. Ben bunu nasıl bilemedim? Benden başka herkes biliyor mu? Ben neden görmedim? O hâlde bana neden öyle bakıyor? Peki ya Margaret, ne hissettiğimi biliyordu. İkisi bir olup bana gülüyorlardı belki de.

Gözyaşlarımı görmesinler diye annemle babamın yanından hızla geçiyorum, suya vardığımda elbisemi çıkarıp dibe dalıyorum, üzerimde sadece kombinezonum var, yüzeye çıkmadan diğerlerine doğru yüzüyorum. Dimitri ıslık çalıyor, Olive gülüyor, Dudley su sıçratıyor. Teknenin etrafında dibe yakın yüzüyorum, göğsümde açılan yarığın suyla dolduğunu hayal ediyorum. Diğerlerinin arkasından sudan çıkarken sanki sıvı hâldeyim. Annem kombinezonuma bakıyor, onaylamadığı her hâlinden belli. Babamın gözleri kapandı kapanacak. Sular küçük dereler hâlinde bacaklarımdan akıp nehre karışıyor.

"Yavaş yavaş gitmemiz gerekiyor," diyor babam. "Akşamüstü havanın döneceğini söylediler."

Dudley avazı çıktığı kadar, "Margie! Paul!" diye bağırıyor.

Olive kaşlarını çatıp, "Onlar beraber mi gittiler?" diyor.

"Gwen sen onları görmedin mi biraz önce?" diye soruyor, omzuna bir şal atıp güneş gözlüklerini çıkarırken.

Hayır anlamında başımı sallıyorum, midemdeki yumruk iyice sıkıyor kendini.

İşte Margaret, çalılıkların arasından tay gibi zıplayarak geliyor, elinde çizim defteri. "Gidiyor muyuz? Küçük bir havuzun kenarındaydım. Çok güzel kelebekler vardı." Anneme, parmağıyla kelebekleri işaret ederek, çizdiklerini gösteriyor.

"Ama Paul'ü kaybettim."

Tam o anda Paul diğer taraftan çıkageliyor, gömleği buruşmuş, saçlarının arası kumla dolu. "Özür dilerim, geç mi kaldım? Bir şeyler yazmak için ormana doğru yürümüştüm ama uyuyakalmışım."

Paul yanımdan geçerken göz kırptığında onu görmezden geliyorum, Olive'in arkasından en öndeki banka doğru yürüyorum. Bana okuduğu, bir gün içinde olanları anlatan kitaptan bahsediyor. Margaret annemle beraber teknenin ortasında oturuyor. "Sandviç kaldı mı? Birden fena hâlde karnım acıktı."

Annem ağır ağır piknik sepetini açıyor, işte bu tam beklediği an, sahneyi uzatıyor. Birden Dudley de Paul de acıktığını fark ediyor. Babam da elini uzatıyor, "Ben de bir tane daha isterim."

Annem piknik sepetini kapatırken "Sen yeterince yedin," diyor gülerek.

Babam piknik sepetini kendine çekiyor ama annem sapını sıkıca yakalamış, bırakmıyor. Babam kararlı bir şekilde daha sert çekiyor. Annem dudaklarını ısırmış. Sepetin sapını bırakmıyor, tam o anda sepetin sapı kopuveriyor. Dengesini kaybeden annem sırtüstü bir yana, sandviçler sepetten dışarı fırlayıp birbiri ardına düz bir çizgi hâlinde bir yana düşüyor.

Margaret annemi kaldırırken, "Balıkların şansı varmış," diyor ve sandviçleri tek tek suya atıyor. Geriye teknenin orta yerindeki salatalık dilimleri kalıyor. Babam oturduğu yerden dikkatle ufka dikiyor gözlerini. Dudley ile Paul tekneyi kanala doğru sürüyor.

Uzaklarda bulutlar koyu gri bir kaleye benzeyerek çoğalıyor, o andaki tek arzum yağmurun yağması.

*

Güneş pembe, hava pembe, gökyüzü mavi, güneş sarı. Yatağımda yatıyorum, Olive kapıya vuruyor, sonra annem, sonra tekrar tekrar Olive.

"Gwen?" diyor başını kapı aralığından uzatıp. "İyi misin?"

Yatakta doğruluyorum, göz kapaklarım ağır, "Kendimi pek iyi hissetmiyorum."

"Kokkie sana yulaf lapası yapsın. Odana getirmesini söyleyeyim mi?"

"Gerek yok, kalkıyorum," diyorum başımı sallarken. "Belki dışarı çıkmak iyi gelir, temiz hava alırım."

"İyi olduğuna emin misin? Saat on bir oldu."

"Eminiiiim." Ayağa kalkıp köşedeki yüksek masanın üstünde duran çanağın içinde yüzümü yıkıyorum. Koridorda aynaya bakıyorum, şekilsiz kapkara saçlar, sivri bir burun, uzun bir yüz ve soran gözler; anlıyorum. Ben de olsam, bu yüzü çekici bulmazdım, diye düşünüyorum.

Dudley koltukta kıyıya vurmuş fok balığı gibi uzanmış kitap okuyor. Bu benim kitabım: *Jane Eyre.*

"Günaydın."

Kalın parmaklarıyla bir sayfa çeviriyor, tırnaklarının altı

kapkara. Çalışmıyor, hiçbir şey yapmıyor. Kingsley hiç değilse Dimitri'nin babasının fabrikasında çalışıyor.

"Günaydın dedim." Üst katta bir kapı çarpıyor. "Bu arada elindeki benim."

"Tanrı aşkına Gwen, kavga mı arıyorsun?" Bunu söylerken dönüp yüzüme bile bakmıyor.

Kitabı elinden çekip alıyorum, ben on sekiz değil de sekiz, o da yirmi değil on yaşındaymış gibi.

"Hepiniz korkunç derecede sıkıcısınız," diyor, iri bedeninin her bir uzvunu ağır ağır kaldırıp doğrulurken. "Anne, ben yüzmeye gidiyorum," diye sesleniyor üst kata doğru.

Kokkie'nin getirdiği yulaf lapasını küçük lokmalarla yiyorum. İçindekilerin yarısını yiyebilmişken tabağı mutfağa geri götürüp Kokkie'ye "Özür dilerim kendimi pek iyi hissetmiyorum," diyorum.

Dışarı çıkmak rahatlatıyor. Sıcak iyi geliyor. "Charles bekle biraz," diye sesleniyorum. Pencereden görmüştüm onu, muhtemelen benimle keşfe çıkmak isteyecektir. Evin önündeki meşe ağacının en alt dalına konmuş, ben ona yetişene kadar bekleyip sonra havalanıyor, ileri doğru hızla atılıp geri geliyor. Bu sıcak hava için fazla hareketli. Yolun kenarındaki beyaz kayalar her zamankinden daha sıcak, dokunduğumda tebeşir gibi iz bırakıyorlar elimde. Kalbim fazla hızlı atıyor. Tempomu yavaşlatıyorum. Toprak sıcaktan yarılıyor. Önüme çıkan ilk meşede Charles'ı kaybediyorum, yan yollara sapıyor ve alçak uçtuğu için gözden kayboluyor. Şansıma güvenip sağ patikayı seçiyorum. Köknar ağaçlarının arkasından bir hışırtı geliyor, hiç esinti yok, yaprak kıpırdamaması lazım, o hâlde bu bir tavşan olmalı. Patika bir açıklığa çıkıyor. Buraya daha

önce gelmiştik, kıştı. Hava buz gibi, orman dışarıya kapalı, ağaçların dalları çıplak, siyah ve sertti; hayvanlar açtı. Bir havuzcuğun gölgeliğinde Charles'ı görüyorum. Vakur bir edayla suya giriyor. Önce sol, sonra sağ ayağını sokuyor suya, tüyleri sıcaktan kabarmış gibi. O ilerledikçe dalgalanan su, küçük çemberler oluşturuyor. Ayakkabılarımı çıkartıyorum. "Bu iyi bir fikir ufaklık," diyorum.

Babam Charles'ı henüz birkaç haftalıkken bulduğunda hayatta kalamayacağından korktuğumuzu hatırlıyorum. Fakat ilk geceyi atlattıktan sonra onu odama almama izin vermişlerdi. Önce bir ayakkabı kutusunda, sonra da bir kanarya kafesinde uyumuştu. Charles konuşamasa da birçok şeyi anlıyor, tıpkı bir köpek gibi. Nereye gidersem gideyim peşimden gelmeyi seviyor, küçükken de küçük toplarla ve tahta parçalarıyla oynamayı severdi. Uçmaya başladığında pencereyi onun için açık tutardım, kış da olsa hatta özellikle kışın. Başlarda her akşam geri gelirdi ama sonra dışarıda kalmayı tercih etmeye başladı. Bazen diğer kargalarla birlikte uçtuğunu görüyorum fakat henüz kendine bir eş bulduğunu sanmıyorum. Belki önümüzdeki yıl, mart ayında yuvalama dönemi gelince birini bulur.

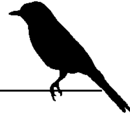
Su kıyıya yakın yerlerde ılık, derinlere gittikçe soğuyor. Charles kıyıda duruyor, silkiniyor, gagasıyla tüylerindeki suyu sıyırıyor, suyun sığ kısmında durmaya dikkat ediyor. Tüylerinden sıçrayan damlaların suyun yüzeyine çarpışı net bir şekilde duyuluyor. Burada sadece ikimiz varız. Su dizimden aşağısını çarpık ve ince gösteriyor, ellerim ise suya soktuğumda her zamankinden daha esnek. "Daha iyi, çok iyi çalmak için daha fazla çalışmalıyım. Gerçekten iyi çalmalıyım. O zaman Londra'ya gidebilirim," diyorum. Charles başını yana yatırıp bana bakıyor. "Seni özleyeceğim."

Olive bir süredir, akşam buluşmalarımızda erkek peşine düşüyor. Kendisi kabul etmese de koca bulma derdinde. Evlenmek,

anne olmak istiyor, kıyafetleri de gitgide anneminkilere benziyor. Erkeklerin böyle şeyler yapması gerekmiyor. Onlar canları ne isterse yapabiliyor. Kollarımı ıslatıp suya giriyorum.

Uzaklarda küçük kuşlar ötüyor. Karatavuk olduklarını tahmin ediyorum fakat emin değilim. Charles da kulak kabartıyor. Etrafımda dönüp dururken "Küçük kuş yemek yok, tamam mı?" diyorum. Gözlerime bakıyor, "Tamam, kabul, Margie çok güzel ama..." Charles yanımdan uzaklaşıp böcek peşine düşüyor. Sudan çıkıyorum ayakkabılarımı giymeden ayaklarımdaki kumları temizliyorum. "... beni anladığını sanmıştım."

Yıldız 3

1946 baharının ilk günlerinde tanımadığım bir baştankara eşiyle birlikte batı tarafındaki komşunun bahçesinden bahçeme taşındı. Evime uzanan patikanın yanındaki meşe ağacında duran yuvayı mesken edindi. Alnının ortasında yıldıza benzeyen beyaz bir leke vardı ve hareketleri son derece zarifti. Ona Yıldız adını verdim. Bahçemin müdavimi olan diğer kuşlar onları uzak mesafeden dikkatle inceliyor, ben ise onları hep yüksekten uçarken görüyordum.

1949 yazında eşini kaybetti ve kalbini Kelkafa'ya kaptırdı. Kelkafa gürbüz, güçlü kuvvetli bir erkekti ve bana güveniyor, uzun süredir bahçemde yaşıyordu. Kelkafa başlangıçta Yıldız'dan etkilenmedi. Sol gözünün çevresindeki beyaz çemberden dolayı benim Monokl dediğim bir eşi vardı ve Yıldız'ı bir başbelası gibi görüyordu. Oysa Yıldız ısrarcıydı. Önce Monokl'ü kovaladı, ardından bütün sonbahar Kelkafa'nın peşinden koştu. Sonunda, kış ortasında nihayet kalbini kazandı.

Birlikte Kelkafa'nın eski yuvası için Kapkara'yla mücadeleye başladılar. Kapkara Kelkafa'nın eski düşmanlarındandı; kel kafası ve sakat bacağının da müsebbibiydi. Baştankaralar kavgaya tutuştuklarında pençelerini birbirine kenetler, biri diğerinin sırtını yere getirene kadar yerde yuvarlanırlar. Bu iki kuş arasındaki husumet ikisi de gençken bahçeye ilk geldikleri yıllarda başlamıştı ve her ilkbaharda

yeniden alevlenerek sürüyordu. Kelkafa'nın başında geçen sene kaybettiği tüylerin yerine az da olsa yenileri gelse de düşmanlık bâki kaldı. Monokl'ün kavgada onu yalnız bırakması sonucu Kelkafa geçen seneki savaşı kaybetmişti. Fakat bu sene yanında Yıldız olunca işler değişti. Yıldız, Kapkara'nın eşi Duman'la kavgaya tutuştu, güçleri eşit görünse de Yıldız daha inatçıydı. Kelkafa bacağı sakat olduğundan Kapkara'yla iyi dövüşemiyordu, onun yerine Kapkara yuvalarına yaklaştıkça dalış uçuşları yapıyor ve çıkardığı tuhaf seslerle onu ikaz ediyordu. Gösterdikleri kararlılık ve azimle Yıldız ve Kelkafa savaşı kazandı.

Monokl bahar başında yine geldi ama Yıldız onu öyle bir kovaladı ki bir daha bahçeye giremedi. Onun yerine bahçeden az ileriye genç bir kuşla birlikte yeni bir yuva yaptı. Yeni eşi Petercik, Kelkafa ile iyi arkadaş oldu ve iki erkek birbirlerinin alanlarından yemlenmeye başladılar. Dişiler ise birbirlerinden uzak durmayı sürdürdü. Yıldız'ın yaklaştığını gören Monokl bazen boynuma, saçlarımın altına saklanıyordu. Aslında beni çok iyi tanıyor, bana güveniyordu, Kelkafa'nın eşi olduğu zamanlarda sık sık eve girdiği olurdu. Bazı baştankaralar bana sonuna kadar güvenirken bazılarının güvenini ne yapsam kazanamıyordum. İnsana güvenmeyen baştankaralar diğerleri ile de pek yakınlık kurmayanlardır. Fakat kuşlar birbirlerinden güvenmeyi de öğrenebilirler. Yıldız patikadaki yuvadayken insanlardan korkardı fakat Kelkafa beni sevdiğinden kısa zamanda o da bana güvenmeye başladı.

1911

"Gwendolen, bu akşam Mozart'ın süitini çalacak mısın?"

Başımı hayır anlamında sallıyorum.

Annem şaşkınlıkla yüzüme bakıyor, "Nedenmiş o?" Gözlerini erkeklere bakarken açtığı gibi abartılı bir şekilde açıyor; bir şeyden haberi yok, onu bilgilendirmek, yukarı çekmek gerek.

"Benim hep çalmam lazım zaten," diyerek yanından uzaklaşıyorum, ağustos sonu sıcağının vurduğu bahçeye çıkıyorum.

Annem peşimden geliyor, "Kendine gel küçük hanım. Hepimiz programımızı sana göre yaptık." O yürüdükçe ayakkabısının sivri topukları nemli toprağa batıp çıkıyor. "Gwen bekle biraz." Yanıma gelip yüzümü ellerinin arasına alıyor. "Neyin var senin?"

Nemli ellerini yüzümden itiyorum. "Hiçbir şey."

"Ben seni tanımıyor muyum?" Nefesi likör kokuyor, (dış dünyadan bir maddenin vücuda girip sonra da dışarı sızmaya çalışması ne acayip) bir adım geriliyorum. Onu anlıyorum. Yerinde olsam ben de can sıkıntısından delirirdim. Ellerini bir süre öylece havada tutuyor, yüzümün şeklini vurgulamak ister gibi. "Senin için endişeleniyoruz."

"Ben konservatuvara gitmek istiyorum, Londra'ya."

"Bunu anlıyorum tatlım, haftaya baban geldiğinde konuşalım bu konuyu." Newman Londra'da, yayıncısıyla görüşüyor. "Bu ko-

nuda lehine bir şey söyleyeceğini sanmıyorum gerçi." Yan tarafa doğru bir adım atmak istiyor ama topuğunu topraktan çıkaramıyor. "Haydi yardım et bana."

"Bayan Howard. İzin verirseniz size eve kadar eşlik edeyim." Yanımıza gelen Dimitri kolunu anneme uzatırken bana göz kırpıyor. Sonra da denizkabuğu döşeli yoldan eve kadar eşlik ediyor anneme. Atılan yumuşak adımlar, sonra duyulan çatırtı.

Limonluktakilerin arasında aydınlanmış yüzüyle Paul'ü görüyor ama görmezlikten geliyorum.

Elini omzuma koyarak, "Gwen, bu gece çalıyor musun? Dimitri yazdıklarını okuyacak. Ben de. Son yazdıklarımı," diyor.

"Hayır, bu hafta pek çalışamadım."

Elini omzumdan çekiyor ama dokunduğu yerde bıraktığı izi hâlâ hissedebiliyorum. "Bu kız kardeşim Patricia."

Yanında duran kız ona benziyor, gözleri de onunkiler gibi parlak. Saçları dümdüz ve modaya uygun bir şekilde *bob* stilinde kesilmiş. "Memnun oldum, hakkında çok şey duydum." Yeni gelmiş ve Paul'de kalıyor.

Dimitri de yanımıza gelip içkisini bir dikişte bitiriyor.

"Sinirli misin?" diye soruyorum.

Yüzü kızarıveriyor. "Biraz."

"Merak etme herkes sarhoş, her şeyin harika olduğunu düşünüyorlar şu anda. Burada herkesin canı sıkılır. Aberdovey, Towyn gibi yerlerin sıkıcılığı hepsini serseme çeviriyor."

Yüksek sesle gülüyor, içinde şiirlerinin olduğu dosyayı tutarken eli titriyor. "Şiirlerin bir kez daha üstünden geçmeliyim."

Etrafımızdaki herkes birbirleriyle konuşurken, karşısındakinin omzunun üzerinden bakıp etrafta konuşulacak daha ilginç birinin olup olmadığını kontrol ediyor. Konuşmalar hep komşular,

aşk kaçamakları ve sınırların dışına çıkan her şeyle ilgili, kimse sınırların varlığını tartışmaya yanaşmıyor.

"Bayanlar, baylar. Saat neredeyse sekiz buçuk, başlamak üzereyiz!"

Herkes oturduktan sonra Paul gecenin açılışını yapıyor. Gözleriyle izleyenleri tarıyor, Margie henüz ortalıkta yok. Önce bana –gizli bir ittifak içinde– bakıp gülümsüyor sonra kız kardeşine.

İkinci sırada Dimitri var. Pürüzlü, pes sesi bedeninden beklenmeyecek kadar kalın. Ayaklarım uyuşuyor. Bacak bacak üstüne atmışken, bacaklarımın yerini değiştiriyorum. Beni izlerken elindeki kâğıt titriyor. Kapı açılıyor. Margie içeri süzülüyor. Dimitri kekeliyor, okuduğunu şaşırıyor. Margie anneme doğru yürüyüp kulağına bir şeyler fısıldadıktan sonra eliyle beni çağırıyor.

"Nerede şimdi?" diye soruyor Annem Olive'e koridorda.

"Hastanede. Kendinden geçmiş. Bacağına ne olduğunu anlayamadılar. Kırık olmadığını söylüyorlar ama bacağını hissetmiyormuş." Ablam yüksek sesle, nefes nefese konuşuyor.

"Dudley kaza geçirdi," diyor Margie. "Uçurumdan kayıp kayaların üstüne düşmüş. Bizim tekneyle gittiğimiz yerin yakınlarında." Elimi yanımdaki soğuk duvara dayıyorum. "Belkemiğinin üstüne düşmüş. Bacağı kırılmış."

Annemin yüzü bembeyaz oluyor, "Yanına gitmeliyiz, birisi Newman'a haber versin."

"Siz Olive ile gidin," diyor Margie. "Gwen'le ben burayı idare ederiz."

"Ben de Dudley'yi görmek istiyorum," derken başım dönüyor.

"Aynı anda üç kişiyi almazlar yanına."

Olive annemi alıp gidiyor. İçeriden alkışlar yükseliyor. Kapıyı açtığımda Dimitri'yi selam verirken görüyorum, elinden şiirler dö-

külüyor. Margie gidip yanında duruyor. "Bayanlar, baylar geldiğiniz için sizlere Florence adına çok teşekkür ediyorum. Maalesef talihsiz bir kaza oldu, bu nedenle içki servisi yapılmayacak. Sizlerden evlerinize gitmenizi rica ediyorum. Teşekkürler."

Tok sesli bir adam, "Ne oldu?" diye bağırıyor.

"Tam olarak bilmiyoruz."

"Hastalandı mı?"

"Florence'ın sağlığı yerinde. Konuşmamıza dışarıda devam edelim lütfen."

Ben de dışarı çıkıyorum, verandanın yanındaki alçak duvarın arkasına gidip herkesin gitmesini bekliyorum. Bahçe gözüme her zamankinden daha derin ve karanlık görünüyor. Hiçbir şey eskisi gibi olmayacak. İçimdeki huzursuzluk büyüyerek bir sarmaşık gibi sarıyor bedenimi. Arka kapı açılıyor ve Dimitri verandaya çıkıyor. Dirsekleriyle duvara yaslanıyor; bu, kolunda çizgi çizgi izler bırakacak.

"Herkes gitti mi?" diye soruyorum. Evde hâlâ bir şeyler olacakmış gibi lambalar yanıyor.

Sesimi duyunca sıçrıyor. "Aman Tanrım, Gwen. Sen nereden çıktın?" Yüksek sesle gülerken bir sigara yakıyor.

"Kingsley'nin nerede olduğunu biliyor musun?"

"Kız arkadaşının yanında olmalı."

Kingsley müzik ya da şiirle ilgilenmese de bu akşamlarda çıkagelirdi. Onun yeri içerisi değil dışarısıydı. Annem eskiden ona sokak çocuğu derdi. Artık hiçbir şey demiyor.

"Okuma iyi gitti mi?" diye soruyorum, korkudan kurtulmak ister gibi ellerimi sallarken.

"Hayır ama en azından sonunu getirebildim." Sonra yüzüme bakarak "Kardeşin toparlayacak merak etme, çelik gibidir o," diyor. Sigarasını bana uzatıyor.

Bir nefes çekiyorum, boğazıma bir şey batıyor, öksürmemek için kendimi zor tutuyorum.

Dimitri sigarayı geri alıyor.

Arka taraftaki akçaağaca bir karatavuk konup ötmeye başlıyor.

"Bu karatavuğun uyuyor olması gerekmiyor mu? Şakımak için saat geç oldu."

"Onlar birbirleriyle bu şekilde konuşuyor."

"Sen ve kemanın gibi."

Dimitri sigarasını duvarın üstüne koyup bana yaklaşıyor. Kımıldamadan durup nefesini hissedene kadar gözlerimi kapalı tutuyorum.

Briyantin ile sigara kokusu, dudakları, üstündeki tüyler. Beni öperken önce nazik sonra açgözlü. İki dakika kadar sürüyor sonra saymayı bırakıyorum. Karatavuk hâlâ ötüyor, başım dönüyor, eli kolumdan sırtıma kayıyor, bedenim canlı ama elim uyuşuk; tüm duyularım tenime ya da tenimin altına toplanmış gibi. Bir adım geriliyorum, Dimitri gözlerini açıyor bunlar tanımadığım ama anladığım bakışlar, sonra içeri giriyorum.

Odamda üstümdekileri bir bir çıkararak soyunuyorum, bedenim tuhaf bir şekilde titriyor. Üstümde geceliğimle gidip pencereyi açıyorum. "Charlie," diye sesleniyorum. "Charlie," sesimi fazla yükseltemeden, herkes uyuyor. Tam pencereyi kapatacakken kanat seslerini duyuyorum. Pencere kenarına konuyor. "Gel," diyorum içeri girip yatağın kenarına konuyor. Bundan hoşlanmadığını bilsem de nazikçe sırtını okşuyorum. Yorgunluk bedenimi ele geçiriyor, heyecanımı bastırıyor. Charles bir adım yana giderek, gagasıyla tüylerini temizliyor. "Özür dilerim Charlie, Dudley hastanede. Çok tuhaf bir geceydi." Ona Dimitri'yi anlatıyorum.

Ama belki de zaten biliyor olanları. Havadan her şeyi gördüğü için, belki bunu da biliyor.

Ben uyuyana kadar odada kalıyor. O dışarı uçarken, rüyamın üstünden geçen siyah bir çizgi misali kanat sesleriyle uyanacak gibi oluyorum.

*

Hastaneden dönerken Patricia'nın evin önündeki duvarda oturduğunu görüyorum.

"Selam," diyor duvardan atlarken, "kardeşin nasıl?"

"Ameliyata aldılar, annemle babam yanında."

"Senin için büyük bir şok olmalı."

"İdare ediyorum işte."

İnanmaz gözlerle bakıyor yüzüme.

"İçeri girmeliyim," diyorum.

"Tabii, anlıyorum, nasıl oldun merak ettim sadece."

Ön kapıya doğru yürüyorum.

"Bu akşam bir işin var mı?"

Ona dönüp, "Özür dilerim, uykusuzum ve çok yorgunum," diyorum.

"Yarın?"

Birden rüzgâr çıkıyor, mantomun önü açılıyor, Patricia böyle davranmaya bir şekilde hakkı varmış edasıyla kımıldamadan duruyor.

"Tamam."

"Seni almaya gelirim."

Sonra da parka doğru çocuk gibi koşmaya başlıyor, yanından bir keklik havalanıyor. Uzun adımlarla uzaklaşırken hareketleri erkek kardeşininkilere benziyor.

Koridorda, "Selam," diye bağırıyorum. Cevap gelmiyor. Salondaki piyanoya doğru yürüyüp kapağını açıyorum. Önce kısa bir vals, *Für Elise*, sonra Mozart'ın Türk Marşı'ndan bölümleri arka arkaya üç kere yavaş bir tempoyla çalıyorum. Piyano çalmaktan zevk alıyorum ama çok hata yaptığım için başkaları bundan hoşlanmıyor. Gözlerini parmaklarıma diktiklerinde daha fazla hata yapıyorum. Bitirdiğimde birinin alkışladığını duyuyorum, Kokkie kapının eşiğinde durmuş beni izliyor. "Kızım ne güzel çalıyorsun." Aksanıyla kelimeleri görünmez bir iplikle birbirine tutturuyor. Yanına gidip ona sarılıyorum. Ekmek, ter ve et karışımı kokusu burnuma güvenilir ve tanıdık geliyor, beni hâlâ küçük bir çocukmuşum gibi okşuyor.

*

Sabahları meşe ağacının yaprakları pencereme sürtüyor. Henüz sonbahar gelmedi, hatta sarı yaz bile sayılmaz ancak bahçenin üstüne gölgesi düşen pamuksu bulutların acelesi var gibi. Bugünler şimdiden gelecek günlerin habercisi: uzun yağmurlu pazarlar, soğukta yapılacak sahil yürüyüşleri, kışla baş edemeyecek kadar zayıf ve sadece bazılarının hayatta kalmayı başaracağı güvercinlerle dolu kutular.

Annem kahvaltıya inmemiş. Olive ile masaya oturuyorum.

"Bir haber de veremez miydin? Kardeşin hastanede yatıyor!" Babamın sesi koridorda yankılanıyor. Kingsley bir şeyler geveliyor. "Hayır, ölmedi biliyorum ama bu çatının altında yaşadıkça bu ailenin bir parçası olduğunu unutma."

Kingsley başı önünde yemek odasına giriyor, gözleri şiş, saçları dağınık. Babamın yüzü bastırmaya çalıştığı öfkeyle kıpkırmızı ol-

muş, sağ elinde sımsıkı tuttuğu bir kalem var. İkisinin yüzünden de aynı kızgın ifade okunuyor.

Babam bir iskemle çekip otururken düşecek gibi oluyor. Şu anda Olive'e baksam aynı anda gülmeye başlayacağız o yüzden kızarmış ekmeğime odaklanıp kıkırdama isteğimi bastırıyorum. Ekmeğin üstündeki reçel topağı, sarkık kulaklı bir köpeği andırıyor. Köpeği ekmeğe dağıtıyorum ve sessizce yemeğe koyuluyorum, sadece bir kere hıçkırıyorum.

Ayağa kalktığımda babam "Çalışacak mısın?" diyor.

Evet der gibi başımı sallıyorum. Aslında yarın için iki yeni parçaya çalışmam gerekiyor, Haydn'da fazla zorlanmıyorum ama Mozart zor, en azından çok hızlı ve üzerinde fazla çalıştığım da söylenemez.

Merdivenlerde annemle karşılaşıyorum. Bana sımsıkı sarılıp başımı omzuna bastırıyor. Biraz fazla sıkıştırıyor.

"Anne," diyerek kollarından kurtuluyorum.

Basamakları ikişer ikişer tırmanarak yukarı çıkıyorum; müzik zihnimde çalmaya başladı bile.

Yatağımda akort yaparken sinirli Dimitri'yi düşünüyorum. Ne onunla evlenmeyi ne de sevgilisi olmayı istiyorum. Peki onu yine görmek istiyor muyum? Parmaklarımı ısıtmak için kısa bir parça çalıyorum. Belki. Sonuçta beni istiyor.

Haydn'nın eseri sakin başlıyor, parmaklarım modülasyonda ne yapacağını biliyor. Doğru pozisyonları arıyorum, düşünmeden düşünüp sadece hissederek, iyi çalana kadar devam ediyorum. Notalar, benim olmadan önce başkalarının düşüncelerini biçimlendiren notalar, şimdi benim oluyor, düşüncelerimin kaybolmasına, onları müziğe dönüştürmeme aracı oluyor.

Bir saat sonra kemanı yatağa bırakıp, teller yorganın üstünde dinlenirken nota defterlerimin arasında Mozart'ın eserini arıyo-

rum, sol elimin parmak uçları yatağın üstünde çalışmaya devam ediyor. Pencerenin önündeki meşeye bakıyorum, yaşlı kabuğuna, parmak uçlarımda dokusunu hissediyorum, dallar pencereyi işaret ediyor, arada bir etrafı sararmış yeşil yapraklarını döküyor. Ağaçlar bir yılı üzerlerinde taşır, mevsimlerce parçalara bölünür. Bir gün randevular, sözler, vaatler ve düşüncelerle bölünür. Sokaklar ayak izleri, evler ve kavaklarla (karatavuk ve baştankaraların yuvası) parçalara bölünür.

Gözüm bahçe duvarına kayıyor, üzerinde oturan küçük bir siluetin tırnaklarını yediğini görüyorum.

Onu unutmuştum.

Pencereyi açıp sesleniyorum, "Hey, çok bekledin mi?" Sesim odanın içinde yankılanıyor.

Patricia yerinden kalkıp el sallıyor, "Geliyor musun?"

Pencere kendi kendine kapanıyor. Geri çekilmem yeterli.

"Buraya tatile mi geldiniz?" diye soruyorum.

"Onun gibi bir şey. Bizimkiler benden bıktı, Paul'ün de fazladan bir odası vardı. Yaz sonunda evlenmemi istiyorlar, kiminle evleneceğime bile karar verildi."

Paul'e benzemese de ifadesi onu andırıyor; aynı kısık gözler, belli belirsiz bir kaş çatış. "Kiminle evlenecekmişsin?"

"Sahile gidelim mi?"

"Hava epey rüzgârlı."

"Onun için işte. Sigara ister misin?"

"Ben sigara içmiyorum."

Teneke kutusundan bir tane çıkarırken, "Bir kere genç olunur," diyor.

"Londra'da hayat nasıl?" Çakıllı sahile inen çakıl taşı döşeli

patikadan yürüyoruz. Arkamızdaki beyaz duvarın üzerinde yeşilimsi pus, denizin nefesinin somut hâli.

"Burası kadar sıkıcı. Demek istediğim yapılacak çok şey var ama nefes alacak alan yok. Herkes birbirini tanıyor. Yapılmaması gereken bir şey yaparsan, ânında herkesin haberi oluyor. Hele de kadınsan." Sol ayağından ayakkabısını çıkarıyor. "Of."

"Yerinde olsam hemen çıkarmazdım ayakkabılarımı. Biraz ileride taşlar kuma dönüyor."

Bana hâlâ sıcak olan ayakkabısını uzatıyor, yumuşak deriden, bir zamanlar kim bilir kimin derisiydi; bir elini omzuma dayayarak destek alıyor, diğer eliyle ayağının altındaki denizkabuklarını temizliyor.

"Benim evlenmemi istiyorlar," diyor tereddütle. "İlişkim olan birisiyle; oysa o, güzel evine yakışacak güzel bir kadın istiyor sadece."

"Ben hiç evlenmeyeceğim," diyorum. Bunu söylerken gerçekten böyle olacağından emin oluyorum.

Gülüyor. "Ne yapacaksın?"

"Konservatuvara gideceğim, bir orkestrada çalmak istiyorum. Ya sen?"

"Ben yazar olacağım," derken hem coşkulu hem de ciddi görünüyor.

"Eskiden bahçedeki kuşlarla ilgili hikâyeler yazardım. Ama kim kuşlarla ilgili hikâyelerle ilgilenir bilmiyorum."

"Ben okumak isterim," derken kolumu tutuyor. İçim ürperiyor.

Dar sıra kayaların üzerinden, tekneleri geçip kumsala doğru yürüyoruz. Açık mavi suyun laciverte döndüğü yerde lacivert gökyüzüyle buluşuyor. Ona bazen kelimelerden korktuğumu, onların yerine geçmemesi gereken şeylerin yerine geçtiğini ve bana söylemek istediklerimi kemanla ifade etmenin daha kolay

geldiğini anlatıyorum. Bana, beni korkutanın kelimeler olamayacağını, kelimelerin kılıftan, başka şeylerin taşıyıcılarından ibaret olduğunu söylüyor.

Bu arada gökyüzünde güneş, bulutları ikiye ayırmış; içinden ışık çıkan, kıyılara gülümseyen bir ağız gibi.

*

Keman dersinden döndüğüm bir gün Dudley'yi evde buluyorum. Pencerenin önündeki sandalyeye oturmuş bahçeye bakıyor. "Selam Dud, seni yeniden evde görmek ne güzel," derken sesim tuhaf bir şekilde kibar çıkıyor.

"Ben de evde olduğum için mutluyum," diyor, dışarıda bir şeyler oluyormuş gibi gözlerini bahçeden ayırmadan. Oysa dışarıda hareket eden tek şey rüzgârla salınan çimen ve çalılar.

"Bacağın nasıl oldu?"

"Bilmiyorum."

Kokkie çanla çay saatinin geldiğini haber veriyor. Kemanımı bırakmak için yukarı çıkıyorum. Bahçeden Mike'ın sesi geliyor: "Ta ta taaaa."

Çay içerken Dudley karşıma oturuyor. Gözlerini benden kaçırıp duruyor ve kimseyle konuşmuyor. Annem konuşuyor; bir ilişkisi olduğundan şüphelendiği komşuyu, kız kardeşiyle kavgasını, kâğıt oynadıkları akşam somurtan arkadaşını anlatıyor. Bir ara babam da yanımıza gelerek dün akşam başladığı şiirle ilgili bir şeyler geveliyor, sonra yine ortadan kayboluyor.

Kokkie elinde sandviçlerle geldiğinde annem elini alnını götürüyor. "Yine başladı, yatsam iyi olacak," diyor. Kokkie anneme merdivenlerde yardım etmesi için mutfaktan Tessa'yı çağırıyor.

Dudley tepsiden bir sandviç alıyor. Lokmaları çiğnerken dudakları hafif aralık, böylece ağzı rezonans boşluğu görevi görüyor. Her bir lokmayı ağır ağır çiğniyor; insanlar konuşmayı öğrenmeden önce karşılıklı bir şeyler çiğniyorlardı. Kokkie hepimize çay koyuyor. Olive'in bana baktığını hissediyor ama bakışlarımı kaçırmıyorum, kıkırtılar başlıyor. Dudley hiçbir şeyin farkında değil gibi. Bir parça kek alıyor, bıyığında biriken kırıntılar her lokmada tabağının yanına düşüyor.

"Döke saça yiyorsun," diyor Olive, dudaklarını birbirine bastırarak.

Bir parça daha kek aldıktan sonra bu sefer bıyığındaki kırıntıları eliyle silkeleyip bile isteye tabağın yanına döküyor.

"Pis," diyorum.

"Pis mi? Pis olan ne biliyor musun? İkinizin yapmacıklı acımanız. Senin dünya umurunda değil, tek derdin kemanın." Olive'e dönüyor, "Senin de tek istediğin birilerine ayak uydurmak. Annemi taklit etmek. İşte buna bayılıyorsun," diyor.

Sandviçten bir lokma aldıktan sonra Mozart'ın eserini düşünmeye başlıyorum. Kafamda onu çaldığımı hayal edebiliyorum, sonrasında parmaklarım da genellikle sorunsuzca takip ediyor. Dudley yaladığı parmağını masada gezdirerek kırıntıları topluyor, sonra yeniden parmağını yalıyor.

Olive sandalyesini geriye itiyor, ahşap döşemede hoplayan ayaktan tok bir ses geliyor. Isırıp bıraktığı sandviç, tabağında yarım aya benziyor.

Ayağa kalkmadan önce Dudley'ye bakıyorum. Hiçbir şey söylememiş gibi sakin. Bir parça kek daha alıyor.

*

Patricia meşenin gölgesinden çıkıp geliyor. "Veda etmeye geldim, benimle gelmek zorunda değilsin."

"Ama memnuniyetle gelirim."

O büyük bavulu alıyor, ben küçüğüne uzanıyorum. Aydınlıktan geçip karanlığa doğru yürüyoruz. Demiryolunun kenarında uzanan patikanın dönemeçten sonrasının üstünü ağaç dalları kaplamış. Londra'ya geri dönünce neler yapacağından bahsediyor, yeni kitabını anlatıyor. Ben de üzerinde çalışmaya başladığım Chopin valsinden söz ediyorum. Ayaklarımızın altında –belki de nadiren kıpırdayan– taşlar kıpırdıyor. Bir tren geçiyor sonra yine sessizlik. Sadece uzaktan gelen ördek sesleri ve çimenleri hışırdatan rüzgârın sesi duyuluyor.

"Kontrolü eline almalısın, aksi hâlde zaman akıp gider ve senden bekledikleri kişi olursun. Bir de bakmışsın annene dönüşmüşsün."

Başımı sallıyorum.

Çenemin altına dokunuyor hafifçe. "Başını dik tut ve Sargent'i ara."

Tren yaklaşıyor, gürültüyle fren yaparak peronun başında duruyor. O tarafa doğru koşuyoruz, kondüktörden biletini alıyor, ona sarılıyorum,

"Bu kadar çabuk dönmene üzülüyorum."

"Geri geleceğim ya da artık Londra'da görüşürüz."

"Biliyor musun ben..."

"Evet?"

Kondüktör düdüğünü çalıyor ve ona acele etmesini işaret ediyor. Trene biniyor.

"Ne demek istiyordun?

"Boş ver, başka zaman."

Kompartımana girdikten sonra cam kenarına oturup, avcunu cama yapıştırıyor. Ben de avcumu onunkinin karşısına koyarak trenin hareket ettiğini hissedene kadar orada duruyorum.

Tren gözden kaybolana kadar arkasından el sallıyorum. Güneş döndü, aydınlıkta geri yürüyorum. Başımda şapka yok, saçımın ayrıldığı yerde derimin yandığını hissediyorum.

Postaneden Sargent'i arıyorum.

"Kim?

"Gwen, Gwen Howard."

"Ah Gwen, özür dilerim sesini iyi duyamadım. Ne güzel bir sürpriz her şey yolunda mı?"

"Teşekkür ederim. Her şey yolunda. Size bir sorum olacaktı. Ben konservatuvara gitmek istiyorum fakat benimkiler pek hevesli değil. Babamın sizi ne kadar takdir ettiğini bilirsiniz, size güvenir ve söyleyeceklerinizi ciddiye alır. Yani acaba..."

"Senin için onunla konuşmamı istiyorsun. Bunu yapabilirim ama bir şartım var."

"Nedir o?"

"Orkestramda çalacaksın."

Yüzümdeki gülümseme tezgâha yayılıyor, oradan taşıyor, yeri ve duvarları aydınlatıyor.

"Memnuniyetle."

"Anlaştık o zaman, elimden geleni yapacağım."

Ona teşekkür ettikten sonra yanaklarım al al postaneden çıkıyorum. Eve gitmiyorum, sokağımızı geçip tren yolunun yanındaki denizkabuğu kaplı patikadan, beyaz otellerin yanından limana, denize doğru yürüyorum. Bir elma ağacından elma çalıp kumsala iniyorum. Kayalıkların içinde bir yarık bulup oturuyorum. Su, uzaklar, elmanın tadı, içimden şarkı söylemek geliyor ama onun yerine orada öylece oturup kendimi kıyıya vuran dalgaların sesiyle yıkanmaya bırakıyorum.

Yıldız 4

Yıldız, mart ayında yuvasını döşemeye başladı. Günlerce yosun, iplik ve başka bir sürü yumuşak malzeme taşıyıp durdu. Bunu da her işi yaptığı gibi büyük bir istek ve coşkuyla yaptı. Bu özelliği sadece davranışlarıyla sınırlı değildi; tavırları her zaman tam bir konsantrasyon içindeydi, bir müzisyen gibi.

Kelkafa bu yuvayı kendi alanı olarak görmeye ve Yıldız yuvayı tamamladığında her akşam uyumak için yuvaya gelmeye başladı. Yıldız onu kovaladı. Yavrular yeterince iş çıkarıyordu, fazladan bir yatılı misafir fazladan temizlik demekti. Ancak Kelkafa ısrarcıydı, Yıldız teslim olana dek her gece yuvanın etrafında öterek dönüp durdu. Yıldız yuvanın ağzında girişini kapatacak şeklinde oturuyor, Kelkafa'nın şarkılarını değerlendirirmiş gibi kafasını bir yana eğiyordu. İlk akşam belki otuz kere şansını denedi günler geçtikçe bu sayı azaldı, sanki her ikisi de Yıldız'ın sonunda pes edeceğini biliyordu. Sonuçta Kelkafa yavrular birkaç günlük olana kadar yuvada kaldı, sonra kendiliğinden başka bir yer aramaya çıktı.

Yavrular yumurtadan çıktıktan beş gün sonra Yıldız onlar için yem almaya bana geldi. Daha önce yavruları doğal besinlerle kendisi besliyor, benden sadece kendisi için yem alıyordu. O sabah her zamankinden daha telaşlıydı, ben mutfaktayken birkaç kere yuvasına uçup geri geldi. Kelkafa ondan bir saat sonra geldi. Doğrudan bana

uçup kucağıma kondu, bacakları üstünde duramayacak kadar yorgun görünüyordu. Onu görür görmez Yıldız da yuvadan çıkıp yanımıza geldi. Onu hareketlendirmek ve uçmaya ikna etmek için etrafında dönüp dolaştı, öttü, kanatlarını çırptı. Kelkafa bir ses çıkaracak gibi oldu, sonra sessizleşti. Yıldız o öğleden sonra birkaç defa daha geldi. Son gelişinde ona uzaktan bakmakla yetindi.

O günden sonra yuvadakilerin beslenmesini Yıldız üstlendi. Kelkafa arada bir yem tablasından aldığı bir lokma ekmekle yuvaya uçsa da sonra yine birkaç saat uyuyordu. Kucağım en sevdiği tünek olmuştu. Bazen güya bir fıstık almaya geliyor fakat başını karnıma dayayıp öylece duruyor, genellikle fıstığını bile yemiyordu.

1914

"Sen de benimle gel o hâlde."

Olive yatağıma oturmuş eşyalarımı toplayışımı izliyor. "Yakında babam da savaşa giderse anneme hem ev işlerinde hem de Dudley'nin bakımında yardım etmem gerekecek."

"Annem Dudley'ye tek başına da bakabilir."

Olive tek kaşını kaldırıyor. Kazadan sonra annem yine öğle saatlerinden başlayarak içmeye başladı. Babam ise tam tersine içkiyi bıraktı. Bütün gün odasına kapanıp savaş hakkında yazdığı şiirleri üzerinde çalışıyor. Geçen sene *Toplu Şiirleri* basılmıştı. Sanatında bir dönüm noktası olmasına rağmen o hoşnut değildi. "Hepsi saçmalık. Hepsini yeniden yazmalı." O günden beri sürekli yazıyor, artık kuşlara bile bakmıyor.

"Kendini feda etmek zorunda değilsin."

Olive pencereden dışarı bakıyor. "Başka ne yapabilirim bilmiyorum. Elimden hiçbir iş gelmiyor."

Ablamın yanına oturuyorum.

"Çirkin olduğum için hiçbir erkek beni istemiyor. Açık ve net. Fazla yaşlıyım ve hiçbir şey beceremiyorum."

"Piyano çalabiliyorsun. Dikiş dikebiliyorsun ve hızlısın." Olive rüzgâr gibi koşabilir, Kingsley'yi rahatça geçer.

"Ne olmuş hızlı koşabiliyorsam? Yirmi altı yaşındayım," diyor.

Gözlerindeki keder gülerken bile kaybolmuyor.

"Kalmamı ister misin?"

"Hayır canım, elbette hayır." Elimi tutup sıkıyor, sonra da onunla işi bitmiş gibi önceden durduğu yere bırakıyor.

Charles pencerenin kenarında oturmuş gagasıyla cama vuruyor. Camı açıyorum.

"Bu pis kargayı içeri mi alıyorsun?"

Charles da yatağa konuyor, Olive ona doğru eğildiğinde havalanıp masaya doğru uçuyor, oraya konup sakince bekliyor, Olive'in çok uzun kalmayacağını biliyor.

"Ben de artık yaşlandım," diyorum.

"Sen daha gençsin, hem Londra'da her şey farklı," dedikten sonra kalkıyor. "Ben gidip anneme bakayım, bütün gün sesini duymadım."

Charles yanıma geliyor. Geçen seneden beri çok akıllı bir eşi var, diğerlerinden biraz daha küçük ama iki misli daha hızlı. Başını okşadıktan sonra eşyalarımı toplamaya devam ediyorum. Kıyafetlerimi bavula yerleştirdim bile, kalan yer nota kâğıtlarım için. Bilinen parçaları ve birkaç tane de kişisel favorimi mutlaka almalıyım. Notaları bavula koyuyorum, sonra çıkartıp tekrar geri koyuyorum. Charles kitaplığıma konmuş. Yıllar içinde edindiğim kuşlarla ilgili kitapları da almak istiyorum ama onları almak notalardan vazgeçmek demek. Onları da Noel için döndüğümde alırım. Hem Londra'da kütüphaneler ne güne duruyor?

En üst rafta defterlerim var. Alıp karıştırmaya başlıyorum: Charles ve babamın çalışma odasında bir yıl yaşayan saksağan Bennie ile ilgili hikâyeler; kuş seslerini beceriksizce notaya dökme çabaları; geçen yaz bahçeye gelip giden kuşların listesi. Yaz sonunda komşu kadın bize çaya geldiğinde bahçede neyle meşgul

olduğumu sormuştu. Annem, "Bahçeye gelen kuşların listesini çıkarıyor," demiş, sonra beraberce gülmüşlerdi. Defterleri bavulun yanına koyuyorum, onları çöpe atmak belki de en iyisi.

Kingsley açık olan oda kapısına vuruyor. "Hazırlıklar tamam mı? Yarın altıyı çeyrek geçe çıkıyoruz. Babamla Olive de istasyona geliyor, bavulları taşımak için." Sakal bıraktığından beri babama daha çok benziyor.

"Heyecan verici, öyle değil mi?" Geçen yıl da gitmek istemiştim ama annemle babam henüz çok genç olduğuma karar verdiler. Artık yirmi bir yaşında olduğuma göre söyleyecek bir şey kalmadı.

Benim bu kadar hevesli olmama gülüyor, üzerine yapışmış hoşnutsuzluğu bir anlık da olsa atıyor. "Bizim çocukları özleyeceğim," diyor. Geniş bir arkadaş çevresi var, birlikte spor yaptığı ve içki içtiği genç adamlar.

"Belki de bir erkek için durum farklıdır."

Göz kırparak, "Onlara gözümü üzerinden ayırmayacağıma dair söz verdim," diyor.

Hafifçe gülümsedikten sonra yine bavuluma dönüyorum. Londra'da uzun süre kalma ihtimali pek yok. Askerlerin çoğu kıta Avrupa'sına, Belçika ya da Fransa'ya gönderiliyor.

Bir anda güneş çıkıyor, penceremin çaprazındaki huş ağacının gölgesi yatağa, bavulumun üstüne düşüyor. Keskin çan sesiyle Kokkie çay saatini haber veriyor. Merdivenleri koşarak iniyorum.

Çok zengin bir masa; değişik reçeller, tereyağı, krema, pastalar, çörekler, kurabiyeler, sandviçler ve krepler var. İçecek olarak da çay ve sıcak çikolata.

"Ne şölen ama," diyerek babamın yanına oturuyorum.

"Dört çocuğumdan ikisi yuvadan uçuyor," diyor babam. "Bu bir kutlama sebebidir."

Bir çörek alıyorum, "Olive bana reçelle kremayı uzatabilir misin?"

Tabakları asık bir suratla uzatıyor.

"Bir sorun mu var?"

"Neden bir sorun olsun ki? Aptal aptal konuşma."

"Beni istediğin zaman görmeye gelebilirsin."

Dudley üstüne kalın bir tabaka tereyağı ve reçel ya da peynir ve salam koyduğu kreplere saldırıyor, onları rulo yapıp iki ya da üç parçaya kestikten sonra nefes bile almadan hızlıca yutuyor. Her biri teker teker ağzında kayboluyor. Beşinciyi aldığında annemin ona baktığını fark ediyorum. Altıncıda ismini söyleyerek ikaz ediyor. Yedincide Kokkie'den krep tabağını kaldırmasını istiyor. Kingsley, "Durun bir dakika, ben bir tane daha yemek istiyorum," diyor.

Annem, "Tamam, bir tane ama," diyor, sonra bir tanesini alıp masanın üzerinden uzanarak Kingsley'nin tabağına koyuyor.

"Anne çok açım, iki tane daha yiyebilirim," diyor Kingsley.

Annem bir tane daha alıyor, dudakları çizgi şeklinde. Kokkie başka krep isteyen olup olmadığını soruyor.

Dudley, "*Ben* bir tane daha istiyorum," diyor.

"Gerçekten mi?" diyor annem.

Babam parmaklarıyla annemin eline, sonra çatalıyla masaya vuruyor. "Çocuğun keyfini bozma."

"Altı tane yedi zaten."

Yedi.

Babam bakışlarını kendi tabağına çeviriyor, "Enfes," diyor. "Kokkie yine kendini aşmışsın, her şey şahane olmuş."

Dudley geğirirken aceleyle peçeteyi ağzına götürüyor. "Özür dilerim."

"Öfff," diyor Olive.

Kokkie öksürüyor. Hâlâ elinde tabakla aynı yerde duruyor.

Annem, "Tamam nasıl isterseniz öyle olsun," diyor.

Dudley bu krepe de öncekilerle aynı muameleyi yapıyor sadece tereyağı ve reçel tabakalarını daha kalın sürüyor.

Çörekten bir lokma ısırırken Olive'in bana baktığını fark etsem de ona karşılık vermiyorum.

Ertesi sabah evden çıkmadan annemin kapısını çalıyorum, kapıyı açmıyor. "Belki kendini iyi hissetmiyordur," diyor Olive.

Kapının kolunu aşağı indiriyorum. "Kapı kilitli."

Babam merdivenin altından, "Len, haydi gidiyoruz," diye sesleniyor.

Kapıya tekrar vuruyorum.

"Haydi," diyor Olive, arkasından aşağı iniyorum. Bavulum ağır ama kendim taşımak istiyorum.

*

Uyandığımda gördüğüm ilk şey kemanım, ayakucumdaki iki sandalyenin üzerinde açık duran kılıfının içinde. Oda dar ve karanlık ve muhteşem. Uzaklardan saat kulesinin sesi geliyor; yediye kadar sayıyorum. Yataktan kalkıp elimde kemanla pencerenin pervazına oturup yumuşak bir melodiye kaptırıyorum kendimi. Tramvay, rüzgâr ve motor sesleri. Karşı sıradaki evlerden birinin penceresinin önüne gerilmiş ipte iç çamaşırları asılı. Prova bugün öğleden sonra saat ikide. Çevreyi tanımak için yeterince zamanım var. Kapı çalıyor. Hemen sabahlığıma sarınıyorum.

"Küçükhanım, Howard? Günaydın. Ben Sylvia. Bayan Sewell sizi uyandırmamı istedi. Kahvaltı saat yedi buçukta hazır." Sylvia benden bir baş boyu kısa, soluk sarı saçlarının üstüne beyaz bir başlık takmış. Olsa olsa on altı yaşında.

Giyinip saçlarımı örüyorum. Yandaki odanın kapısı açılıp kapanıyor, saat yedi buçuk bile olmadı ama karnım aç.

Bayan Sewell koyu ahşap merdivenin altında durmuş kızıl dalgalı saçları olan genç bir hanımla konuşuyor. "Hayır, cumadan önce," diyor kararlı bir tonla, "bu senin son şansın!"

Genç kadın aniden arkasını dönüyor, bir an beni görüp göz kırpıyor ve uzaklaşıyor. Ruj sürmüş.

"Günaydın Bayan Howard. İyi uyudunuz mu?" Sesi cana yakın çıkıyor. "Yemek salonu şu tarafta."

Kalın, koyu kahverengi halının üstünden yürüyerek arkadaki odaya gidiyorum, az önce gördüğüm genç kadın bir masada tek başına oturuyor.

"Sakıncası yoksa seninle oturabilir miyim?"

Gülüyor, "Sevinirim, adım Thea," diyor. Sağ elinde çay fincanını tutuyor, sol eliyle sağ elimi sıkıyor.

"Ben de Gwendolen ama bana Gwen ya da Len derler."

"Merhaba Len, Perili Ev'e hoş geldin. Böyle dediklerine bakma bu evdeki yegâne hayalet Bayan Sewell'dır, her neyse." Cheshire kedisi gibi sırıtıyor. "Sen de müzisyen misin?"

"Ben keman çalıyorum ya sen?"

"Güzel o hâlde birlikte çalabiliriz. Ben çello çalıyorum." Çilleri burnundan yanaklarına doğru bir yol hâlinde uzanıyor. Onun yanında esmer, soluk, renksiz kalıyorum.

"Sen de bir orkestrada çalıyor musun?"

"Bu hafta üç seçmeye gireceğim. Ümit ederim birinden bir

şey çıkar, aksi hâlde işler sarpa saracak, özellikle para açısından." Fincanına bolca süt döküp ılık çayını bir dikişte içiyor. "Her zaman bir şey çıkar. En azından şimdiye kadar böyle oldu."

"Ben Kraliyet Orkestrası tarafından çağrıldım."

"Vay, tam isabet, demek çok iyisin. Erkek arkadaşın var mı?"

Başımı yok anlamında sallıyorum ve bir dilim kızarmış ekmek alıyor, üstüne tereyağı ve reçel sürüyorum. "Senin?"

"Şu anda iki tane. Asker Andrew ve çaldığım son orkestradan Johnny. Beni bu nedenle orkestradan attılar, işle aşkı karıştırmamızı istemiyorlar, haberin olsun."

"Benim kardeşim de asker."

"Yakışıklı mı?" Gözleri açılıyor birden, bende ondan bir parça arar gibi.

"Bilmiyorum. Birazdan çevreyi tanımak için yürüyüşe çıkacağım, sen de gelir misin?"

Yüzünü buruşturuyor. "Ne yapacaksın bu çevrede? Gel şehri gezelim, Londra'yı bilir misin?"

"Pek sayılmaz."

"Şahane. O zaman ben rehberin olurum, şanslısın çünkü ben karşına çıkabilecek en iyi rehberim."

"Yağmurluğunu al, yağmur yağma ihtimali var." Thea merdivenin başında dururken ben yukarı koşuyorum, ev sahibesiyle çarpışmaktan son anda kurtuluyorum.

"Bayan Howard?"

"Özür dilerim, acelem vardı."

"Bu müessesede merdivenlerden koşarak çıkmıyoruz."

Tekrar özür diliyorum.

Thea yüzümü buruşturmama gülüyor. "Bayan Sewell o kadar da kötü değildir, bazen kendini kaybedebiliyor ama dara düştü-

ğümde beni birkaç kez kurtarmışlığı vardır. Mesela şu sıralar, iki haftadır kirayı ödeyemiyorum. Başkası olsa beni çoktan kovmuştu."

"Borç almak ister misin?"

"Kural 1; kimseye, özellikle de yeni tanıştığın birine, borç almak ister misin, diye sorma. Burada kimsede para yoktur, özellikle de müzisyenlerde. Paranı zor günler için sakla." Elini saçlarında gezdirdi. "Şu tarafa, parka doğru yürüyelim. Daha önce hiç Londra'ya gelmiş miydin?"

"Uzun zaman önce." Toprak ayaklarımızın altında titriyor. Yanımızdan bir yük arabası geçiyor, at kokusu alıyorum. Thea bunların farkında değilmiş gibi görünüyor. "Burada uzun zamandır mı yaşıyorsun?"

"Ben burada doğdum. Annemle babam ben on üç yaşındayken İskoçya'ya taşındı, ben amcamlarda kaldım. Buradan gitmek istemedim."

Karşıdan üstü açık motorlu bir araç geliyor, içinde askerler var, Thea'ya sesleniyorlar. Şaşırıp kaldığımı fark ediyor.

"Bunlar yeni araçlar. Bizim çocukları şimdilerde bunlarla taşıyorlar. Belki kardeşin de aralarındadır. Seni beğendikleri muhakkak."

"Ama sana seslendiler."

"İkimize birden ama sen bu işlerde biraz acemisin, öyle değil mi?" Gözlerimi kaçırıyorum, Thea gülüyor.

Otobüs çamurda izini, havada kokusunu bırakarak uzaklaşıyor. Kavşakta duran polis sert bir ifadeyle durmamızı işaret ediyor.

"Sakin ol," diyor Thea adama. "Kızın Londra'daki ilk günü."

Polis gülümsüyor ve o anda on yaş daha genç görünüyor. "Londra'ya hoş geldiniz küçük hanım," diyor, yolun karşısına geçebiliriz.

Thea, Andrew ile Johnny arasında seçim yapamadığını çünkü ikisinin de çok yakışıklı olduğunu anlatıyor. Andrew çok erkeksi ama Johnny harika bir müzisyen. Johnny'den daha fazla hoşlandığını düşünüyor. Ben etrafa bakınıyorum. Evler çok yüksek ve sokaklar pislik içinde. Çöpler, arabalardan çıkan egzoz, at pislikleri... "Buraları hiç temizlemiyorlar mı?"

"Çöpçüler her sabah gelir."

Yolumuz parkın içinden geçen patikayla birleşiyor. Adamın biri gözlerini kapamış, bir bankta oturuyor, pantolonu yırtık pırtık, yalınayak. Thea beni kolumdan çekiyor. Bizi duyamayacağı kadar uzaklaştığımızda, "Sokak serserisi," diyor. Parkın çıkışında ona benzer iki adam daha var. Thea onları görmezden geliyor, adamlar da onu. Sonra sağa dönüyoruz: Alçak binaların aralarına gerilmiş iplere beyaz gömlekler, elbiseler, pantolonlar ve çeşitli çamaşırlar asılmış. Yaklaştığımızda ne kadar sık tamir edildiklerini görebiliyorum. Açık beyazlar, beyaz parçalarla yamanmış.

Dükkânların dizili olduğu sokakta yürürken çaldığı son orkestrayı anlatıyor ve bir gün beraber çalmayı öneriyor. Müzisyenler için az iş olduğunu, benim bu konuda şanslı olduğumu söylüyor. "Umarım her şey istediğin gibi olur, Sargent çabuk öfkelenen biridir." Savaş zamanı değilmiş gibi binlerce çeşit sabun, ipek elbise ve mücevherin sergilendiği vitrinlere bakarak yürüyoruz. "Bir şeyler mi içsek?" diyor Thea, ahşap kapısı altın varaklı, camları yeşil renkli bir kafeyi işaret ederek.

"Birazdan provaya gitmem lazım."

Geri dönüş yolunu bulup bulamayacağımı soruyor, sonra bana uzun zamandır birbirimizi tanıyormuşuz gibi sıkı sıkı sarılıp kafeye giriyor. Ben ise beni bağrına basacağı şüpheli bir şehrin ortasında kalakalıyorum. İki karga kavak ağacının tepesinde sohbete

dalmış. Karnımda yakıcı bir ağrı. Charles ne nereye gittiğimi ne de neden gittiğimi biliyor.

*

Prova salonu yüksek pencereli ve daha da yüksek tavanlı eski bir okulun salonu. Bugün sadece yaylıların provası var. Herkesin elini sıkıyor, isimlerini unutuyor, sürekli gülümsüyorum. Heyecanım sadece karnımı değil parmak uçlarımı da etkisi altına alıyor. İri kemikli, dağınık saçlı, kendini Joan diye tanıtan bir kadın enstrümanını akort etmeye başlıyor, arkasından herkes yavaştan, birbirini takip etmeyen farklı tonlar ve rasgele motiflerle karman çorman sesler çıkarıyor. Nota sehpamı açmakta zorlanıyor, uğraşıp duruyorum, yüzüm kızarıyor. Uzun boylu, parlak renkli gömlekli bir adamın bana soran gözlerle baktığını fark ediyorum, neyse ki sehpa o anda açılıyor. Notalarımı koyuyorum, kemanımın akordunda sadece belli belirsiz bir bozukluk var, ben de parmaklarımı ısıtmaya, pesten tize geçen seslerle alıştırma yapmaya başlıyorum, bırakıyorum çıkardığım sesler ötekiler arasında kaybolsun.

Sargent gözlerini kalabalık üzerinde gezdirerek, "Hazır mıyız?" diye soruyor. Yanımdaki deniz grisi gözlü, kıvırcık sarı saçlı genç kadın prova için fazla şık görünen bir elbise giymiş, ahşap sandalyelerden birine oturuyor, ben de yanına oturuyorum. Gülümsüyor, "Ben, Billie," diye fısıldıyor. "Hoş geldin."

"Sanırım hepiniz kemanları güçlendirmek için aramıza katılan Gwendolen ile tanışmışsınızdır."

Önce ona, sonra etrafımdakilere bakarak hafifçe başımı eğiyorum. Gözlerimi yere indirip, yutkunmaya çalışıyorum fakat

boğazım kupkuru. Arkamda birisi yüksek sesle uzun uzun öksürüyor.

"Evet. Haydn. Senfoninin babası. Katolik. Burnu polipli, yüzü çiçek bozuğu. Erken öldüğü bile söylenemez."

Çalacağımız parçayla ilgili bir şeyler daha anlatıyor, dudaklarımı ısırarak parmaklarımı kemanın sapında oynatıyorum. Benim çalacağım kısma daha var, özel bir şey yapmama gerek yok; herkese ayak uydurmam ve doğru saymam yeterli. Birinci keman başlıyor, dört sonra sekiz ölçüde bizler giriyoruz, tam zamanında, havalandığımı hissediyorum, hep beraber bir şeyi yükseğe daha yükseğe taşıyor gibiyiz.

"Tamam, durun. Priscilla sen fazla hızlı gittin, Gwen seni duyamadım, daha kuvvetli çal, Joan hızlanmalısın." Avuç içimi eteğime siliyorum.

Ve yeniden, ve yeniden. Kalp atışlarım sakinleşiyor. Artık diğerlerini daha iyi duyuyorum ve parçaya nerede gireceğimi hissetmeye başlıyorum, yine de içimden saymaya devam ediyorum.

Bittiğinde hem parmaklarım hem de yanaklarım karıncalanıyor, kulaklarım kıpkırmızı olmuş. Salonda sesler birbirine karışıyor, çantalar kapanıyor. Kıvırcık saçlı kadına gülümsüyor, elimde keman çantası, ayağımı azıcık acıtan yeni ayakkabılarımla salondan çıkıyorum. Bundan sonra karada ölüm yok.

*

Billie keman çantasına uzanırken, "Bizimle bir şeyler içmeye gelir misin?" diye soruyor. Önünde hasır sepetler dolusu çamaşırın durduğu çamaşırhaneyi geçip onu otelin barına kadar takip ediyorum. Yolun karşı tarafından Olive'e benzeyen bir kız

yürüyor. Onun boyunda ve onun gibi sarışın. Keşke Olive de buraları görebilse. Dün ona uzun bir mektup yolladım, umarım hemen cevap yazar.

Bar karanlık, meslektaşlarımız köşede oturuyor. Vitrayların arasından sızan renkli ışıklar yuvarlak masalara vuruyor. Priscilla'nın yanına oturuyorum. Koltuğun kadife döşemesi o kadar lüks ve gergin ki üzerinde tek bir çukur bile yok. Sargent herkese ne içmek istediğini soruyor. Çay isteyen tek kişi benim. Diğer yanımda oturan Billie "Sen içmiyor musun?" diye soruyor.

"Yarın prova için erken kalkmak istiyorum," diyorum. Ayrıca birazdan kalkıp tek başıma, kaybolmadan ve kimse tarafından rahatsız edilmeden eve gitmek zorundayım.

"Mantıklı. Ben de başlangıçta böyleydim ama insan zamanla alışıyor."

Garson kız tepsiyi masaya koyuyor. Sargent viskisini alıp kadeh kaldırıyor. "Şerefe, erkeklerin sağlığına, kızlar da çok yaşasın!"

Priscilla *sherry*'sinden bir yudum aldıktan sonra, "Neyse ki burada stok sağlam," diyor. "Lanet savaş yüzünden artık içecek doğru dürüst bir şey de bulamaz olduk." Güney Londra aksanıyla yuvarladığı kelimeler ağzından tombul yanaklı çocuklar misali dolgun ve gürbüz çıkıyor.

Billie ona doğru eğiliyor, "Marion'un durumu ne oldu biliyor musun? O çocuktan hamile kaldığı kesin mi?"

Soran bakışlarımı fark etmiş olmalı ki bana dönüp Marion'un benden önceki kemancı olduğunu söylüyor. İyi bir kemancı ama biraz hoppa bir kız.

Sargent bir sandalye alıp Priscilla ile aramıza oturuyor. "İlk haftan nasıl geçti bakalım?" Burnuma ter ve içki kokusu geliyor.

"İyi geçti. Fakat biraz yoruldum." Duvara doğru geriliyorum ama gidecek fazla yer yok.

"Korkma," diyor, "babacan bir endişe benimki, Newman'a sana dikkat edeceğime söz verdim, öyle de yapacağım. Yakanı bırakmam," diyor. Eskiden aynı yatılı okulda okumuşlar, ikisi de uzaklardan geldiği için iyi arkadaş olmuş ve yıllar içinde arkadaşlıklarını korumuşlar. Babam her ne kadar onu birçok konuda eleştirse de onun iyi bir adam olduğunu söyler hep.

Çay içmek için hâlâ çok sıcak. Keşke su isteseydim. Bunun parasını kimin vereceğini de bilmiyorum. "Yanımda hiç para yok, kusura bakmayın, cüzdanımı yanıma almayı unutmuşum."

"İlk içkileri ben öderim hep. Ama sadece cuma akşamları ve ertesi gün sahnemiz yoksa. İyi ki geldin Gwen, orkestra için büyük bir kazançsın. Her ne konuda olursa olsun yardıma ihtiyacın olduğunda ben buradayım."

Omzuma hafifçe vuruyor, söz dinleyen evcil bir hayvanmışım gibi. Sonra da orkestranın davetiyle altı aylığına Londra'ya gelen Rus klarnetçi Sonia'nın yanına gidiyor. Sonia siyah, dar bir elbise giymiş, dudaklarında kırmızı ruj. Sargent onu izlediğimi fark edince kıza dönmeden önce bana göz kırpıyor.

*

İlk boş günümde Hyde Park'a gidiyorum. Kaldığım pansiyondan epey uzak, yürüyerek bir buçuk saat sürüyor ama kuşları özlemişim. Bizim sokakta sadece iki akçaağaç var, yakınlardaki küçük parklara tek tük güvercin, karga, karatavuk veya serçe geliyor, tabii bir de sığırcık ama yuvaları başka yerlerde. İlk maaşımla aldığım kuşyemini pencere pervazına koyduktan birkaç gün sonra

kaldırmak zorunda kaldım. Geri kalanı çantamda taşıyor, yolda güvercinlere rastladığımda yere atıyorum. Günler kısalıyor, geceleri don oluyor ve onların karınları aç.

Hyde Park elbette bir orman değil ama yeterince meşe ve kayın ağacı var; tabii karatavuk ve serçe de. Parktaki gölde su zambakları, yaban ördekleri, kazlar ve kuğular da var. Gri kazlar çimenliğe çıkmış gagalarıyla toprağı eşeliyor. Yürümekten bitap düşmüş bedenimi bir banka atıyorum ve çantamdan sandviçimi çıkarıyorum. Sandviçi sardığım kâğıdı açar açmaz bir adam gelip yanıma oturuyor. Paltosundan gelen koku midemi bulandırıyor. "Siz de bir tane ister misiniz?" diyorum. Cevap vermeden aldığı sandviçten birkaç lokma yiyip geri kalanını banka koyuyor ve kalkıp uzaklaşıyor. İki gri, bir beyaz güvercin gelip önüme konuyor. Kâğıdın içinde bıraktığı ekmeği alıp ufalıyorum. Beyaz olan diğerlerinden daha küçük olduğu için en fazla ona veriyorum. Boş ellerimi eteğime silmeden önce öne avcumu açarak "Bitti," diyorum. Güvercinler etrafımda biraz eşelendikten sonra uçup ilerideki bankta oturmuş bir şeyler yiyen adamın önüne konuyor.

*

Annem bana her hafta yazıyor. Aralık başında Noel'de beni ziyarete geleceğinin haberini veriyor. Onu istasyondan aldığım gün bardaktan boşanırcasına yağmur yağıyor. Yanımda şemsiye yok, bir şalla başımı örtüyorum. Herkes kapı girişlerine sığınıyor, parlak ışıklı dükkânlarda bekliyor. Noel'e bir hafta kala, herkes alışveriş yapıyor; çantalar, şapkalar, oyuncak trenler. Savaş bizden epey uzakta görünüyor ama sadece sokaklardan asker dolu araçlar geçene ve dükkânlarda çikolata ve içki bitene kadar.

Büyük salondaki tabelada annemin treninin on dakika sonra varacağını görüyorum. Oturmadan önce parlak, ıslak bankı elimle siliyorum. Soğuk içime işliyor ve arka arkaya iki kere hapşırıyorum. Paltom yağmurdan ağırlaşmış, ortalık palto kokuyor. Trenin gelişiyle yer sallanıyor, özellikle de fren yaptığında. Yarın galası yapılacak parçayı düşünüyorum, annemi karşılamak için provadan biraz erken çıktım ve bu yaptığımın doğru olup olmadığından emin değilim. Bolca ritim değişikliği olan ve hassasiyetle çalınması gereken bir eser. Fakat Sargent karşılamaya gitmemde ısrar etti. Anneme saygı ve yakınlık duyduğunu da ekledi.

Brighton, Manchester, Edinburgh, buradan herhangi bir yere gitmek ne kadar da kolay. Hareket hâlinde olmak içinde hep bir vaat taşır. Hem istasyonlarda hem de müzikte.

Uzun, siyah paltolu bir adam gelip yanıma oturuyor. "Ne hava ama! Yalnız mı seyahat ediyorsunuz?"

"Annemi bekliyorum."

"Ah, anneniz," diyor sonra bana doğru eğiliyor. Yana kayıyorum. Mendilini çıkarıp içine sümkürüyor.

"Gwennie!" Annem istasyonun kaygan zemininden bana doğru yürüyor. Beni iki yanağımdan öpüyor. Arkasında büyük bir bavul taşıyan genç bir adam var. "Bu Jim, bavulumu taşıma nezaketi gösterdi. Bavulu nereye götürmesini isteyeyim?"

Bayan Sewell'ın evine varana kadar yol boyunca susmak bilmiyor; babamdan, Olive ve Dudley'den ve nihayet okunmaz el yazısıyla mektup yazan Kingsley'den bahsediyor. Küçük bir kızken Londra'da nerede yaşadığından; Galler'in küçük bir kasabasında yaşayan komşularından ve başka insanlardan; onların da bu aralar mutlaka taşınacaklarından ama bir sonraki adresin Londra değil, muhtemelen yine Surrey olacağından... Varyasyonlar. Bir kişiyi

uzun zamandır tanıyorsanız hikâyelerin çoğu varyasyondur, bazen araya modülasyon eklendiği de olur. Başımı sallamam, arada sırada ona hak verdiğimi belirten sesler çıkarmam yeterli oluyor, arada bir doğru yolda mıyız diye kontrol ediyorum. Jim, sessiz sakin, itaatkâr bir çocuk, ıslak kaldırımlarda bizi annemin hep birkaç adım gerisinden takip ediyor.

Eve yaklaştığımızda annem, "Sizi nasıl ödüllendirmeliyim?" diye soruyor.

"Bir öpücükle."

Annem tereddüt ediyor ya da edermiş gibi yapıyor.

"Şaka yapıyorum. Ama lütfen beni ziyarete gelin, yarın ya da ertesi gün." Oracıkta ıslanan bir kâğıda adresini yazıp annemin eline sıkıştırıyor. "Hâlâ okunuyor mu?"

Annem, evet anlamında başını salladıktan sonra onu yanağından öpüyor. İçeri girince kâğıdı merdivenin yanında duran çöp kutusuna atıyor. "Haydi, bana odanı göster," diyor.

*

Noel'de Creterion'da öğle yemeği yiyoruz. Salonun ortasına kocaman bir çam ağacı konmuş, üstü altın renkli fiyonklar ve mumlarla süslenmiş. Camlara hepsine kırmızı kurdelelerle bağlanmış çam dalları yapıştırılmış. Dore renkli papyonuyla bir garson, gülerek paltolarımızı alırken bir diğeri yerimizi gösteriyor.

Oturur oturmaz, "Dün muhteşemdin tatlım," diyor annem. Aynı şeyi dün de önce konser bittiğinde, sonra eve doğru yürürken söylemişti. "Nihayet konuşmak için zaman bulabildiğimize seviniyorum. Tabii prova yapman gerektiğinin de farkındayım, böyle bir performans göstermek kolay iş değil."

"Bir aperatif alır mısınız efendim?"

Annem gülümseyerek dekoltesini garsona çeviriyor. "Bir kadeh şampanya lütfen, ya sen tatlım?"

"*Darjeeling* çayı lütfen." Tavanda altın mozaikler parıldıyor.

"İlk *Hasat* olsun o hâlde. Bu akşam konseri var. Kendisi keman çalıyor, Queens Hall Orkestrası'nda."

Garson anneme gülümsedikten sonra uzaklaşırken ayak sesleri halıya gömülerek kayboluyor.

"Babanla işim zor. Yeni derlemesini bir türlü bitiremedi, yazdıklarına gitgide daha da eleştirel yaklaşıyor. Haftalarca üzerinde çalıştığı bir şiiri sonunda fırlatıp atıyor."

"Belki sen de kendini bir şeylerle oyalamalısın anne. Piyano. Ya da resim. Margaret'in malzemeleri hâlâ tavan arasında duruyor." Annem eskiden kıymeti bilinmemiş resimler yaptığını anlatırdı bize ama yaptığı bir resmi bile görmedik.

"Benim işim başımdan aşkın, biliyorsun. Gösteri akşamlarını organize etmek; geleni gideni, evdekileri idare etmek. Kokkie de şubat ayında ayrılacağını söylüyor, kız kardeşi ile ilgilenmesi gerekiyormuş. Kolaysa onun yerine birini bul bakalım. Yeni hizmetçiye de güven olmaz, bunu Dolores söylemişti, hani Towyn'den gelen. Dolayısıyla gözümü ondan ayırmamam gerek. Sonra Dudley var, bütün gün hiçbir şey yapmaz ama sürekli olarak herkesi eleştirir. Tabii bir de koca bulamayan ablan var."

"Sensiz de birini bulabilir anne, güzel bir kız o," diyorum elimle alnımdaki kırışığı düzelterek.

"Biraz daha çaba gösterse fena olmaz." Garsonun önüne koyduğu kadehten büyük bir yudum alıyor. "Her neyse, hâlâ bizimle olması güzel, o zavallı annesini terk etmedi."

Çayımı üflüyorum.

"Ya sen, aşk hayatın ne âlemde?"

"Anne, lütfen!" Masada yelpaze şeklinde katlanmış altın kenarlı kırmızı peçeteler duruyor.

"Ama sormasam da olmaz." Dudaklarını büzüyor. "Hem şimdi gayet iyi görünüyorsun."

"Bu tip şeyler için fazla yoğunum."

"Yine de iyi görünüyorsun. Ama fazla beklememelisin."

Garson masaya iki menü bırakıyor. Annem ıstakozun methedildiği kadar güzel olup olmadığını soruyor.

Yandaki masada oturan adam hafifçe öksürerek, "Müsaadenize sığınarak söylemeliyim ki ıstakoz olağanüstü," diyor. Sesi cüssesine göre fazla tiz. Birkaç kelimeden sonra nefes nefese kalıyor. Göbeği masanın kenarına değiyor.

"O hâlde ben biliyorum ne sipariş vereceğimi," diyor annem, muzaffer bir edayla bana bakarak.

"Ben menüye göz atmak istiyorum," diyorum gülümseyerek, garson da gülümseyip başını eğiyor ve uzaklaşıyor.

Yan masadaki adam tekrar öksürüyor. Üstünde parlak bir takım elbise var, papyonu kırmızı üstüne yeşil puanlı. Anneme dönerek usulca, "Dün karım beni terk etti," diyor. "Daha fazla dayanamadığını söyledi."

Annem şaşırmış görünüyor. "Neye dayanamamış?"

"Tanrı bilir." Sonra ağzını peçeteye silip ayağa kalkıyor. "Size mutlu Noeller."

Adam uzaklaştıktan sonra annem, "Bazen zorlanıyor insan," diyor. "Bana hoş bir adam gibi geldi ama baban da dışarıdan hoş görünür." Bir paket uzatıyor. "Bunu sana verecekmişim."

Kırmızı parlak kâğıtla kaplı paketi dikkatle açıyorum, kitabın adı *Şehrin ve Kasabaların Kuşları*, içinde çizimler ve çevre-

nin kuşlar için nasıl daha güvenli hâle getirilebileceği konusunda tavsiyeler var.

Garson anneme doğru eğilerek, "Hanımlar ne istediklerine karar verdiler mi?" diye soruyor, annem en cilveli gülüşüyle bakıyor. Ben sadece frenküzümü soslu avcı böreği istiyorum, karnım fazla aç değil.

Öğleden sonra annemi istasyona bırakıyorum, geri dönerken nihayet kar yağmaya başlıyor. Kar beraberinde teselli ve umut getirir. Çocukların dışarı çıkmasına izin verilir, yetişkinler de bir zamanlar çocuk olduklarını hatırlar. Şehrin sesleri çabucak kısılır, daha donuk ve kalın gelir kulağa. Çöpler beyazlar içinde kaybolur. Soğuğu içime çekiyorum, ağzımdan dumanlar hâlinde bulut çıkıyor.

Ertesi sabah, başkalarının izlerini takip etmek yerine karda kendim iz bırakabilmek için erken kalkıyorum. Karganın biri neredeyse başıma değecek kadar yakınımdan uçup gidiyor, Charles'ı öyle özledim ki nefesim kesiliyor. Bir an Olive'i, babamı, hatta Dudley'yi ve diğer herkesi özlediğimi hissediyorum.

Eve geri döndüğümde, kemanı çıkarıp parmaklarımla o anki hislerimi arıyorum. Buluncaya kadar çalıyorum. Elimden gelenin en iyisini yaptığım sürece başımın çaresine bakabilirim.

*

Yılın son konserinden sonra yağmur altında bara koşuyoruz. Sargent hepimize sıcak şarap ısmarlıyor. "Hepiniz müthiş çaldınız!"

Mantomu portmantoya asıp Billie'nin yanına oturuyorum. Onlarla birlikte yılbaşı partisine gider miyim diye soruyor. Yüzüme çarpan esintiyle başımı kapıya çeviriyorum, yeşil mantolu bir kadı-

nın kolunda bir adamla içeri girdiğini görüyorum. Kadının silueti tanıdık geliyor. Fırlayıp yerimden kalkıyorum, ayaktaki insanların arasından kadına doğru yürüyorum. Bar tezgâhına yaklaşınca mantosunu çıkartıyor. Bordo bir elbise giymiş, boynunda altın zincirli inciler var. "Patricia?"

"Ah Len!" Gülüyor. "Başarmışsın."

"Seni görmek ne güzel." Ona sarılıyorum sigara ve parfüm kokuyor.

"Bu William."

Uzattığım elimi adam eğilip centilmence öpüyor. "Kocam." Ses tonu yapmacık ama abartılı değil.

Kaşlarımı kaldırarak, "Yok canım!" diyorum.

"Ah evet ben teslim oldum. Bu yürek yakan adamın cazibesine dayanamadım." Sonra adama dönerek, "Bu Lennie, onunla hiçbir zaman evlenmeyeceğimize dair birbirimize söz vermiştik," diyor. "Benim uçarı olduğum, sadece yazmak istediğim günlerdi." Elimi koluma koyup bileğimden tutuyor, "Yazıyorum," diyor, hayal kırıklığım sezilen fakat seçilemeyen bir bulut gibi aramızda duruyor. "Şimdilerde bir manifesto yazıyorum, evlilikte kadının yeri üzerine."

"Bir yıldır," diyor William gülerek. "Bir yıldır yazıyor ama ortada hâlâ bir şey yok. Çocuğumuz olduğunda huzur bulacak herhalde."

Patricia da gülüyor. "Çocuk mocuk yok!" diyor parmağıyla kocasının burnuna vurarak. Bir anda onda Paul'ü görür gibi oluyorum, iki yıl önce o da Londra'ya gitmişti ve o günden sonra haber alamamıştım ondan.

"Kardeşin nasıl?"

"İyi, Brighton'da yine, deniz kenarında. İlk derlemesi geçen sene yayınlandı." Bileğimi tutmaya devam ediyor, umarım bırakmaz, onaylamak için başımı sallıyorum.

"Evet, o kitap hakkında bir şeyler okumuştum, güzel eleştiriler almıştı."

"Ah özür dilerim Lennie, nasıl olduğunu sormayı unuttum. Nasılsın? Çalmaya devam ediyor musun?"

William bir tanıdığını görünce, özür dileyerek yanımızdan ayrılıyor. Patricia beni kendine çekiyor.

"Ne oldu Tanrı aşkına?" diye soruyorum.

"Tutucu seni!" diyor gülerek.

"Gerçekten hamile misin?"

"Rüyasında görür." Belki de bu benim değil onun hayal kırıklığıydı. Belki de hissedilebilen ama görünemeyen bir şeydi aramızdaki, bir bulut değil de bir esinti.

"Sen iyi misin?"

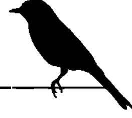
Bileğimi bırakmadan önce tekrar sıkıyor. "Senin kadar iyi değilim. Hastalık geçirdim. Ben..." tereddüt ediyor, o anda William geri geliyor. "İstediğim kadar güçlü değilim."

"Hayatım geliyor musun? Gitmemiz gerekiyor." Elini Patricia'nın beline koyup, bana dönerek "Filme biletimiz var da," diyor.

Ses. Sesi hissedebilirsin ama bir şeyi hareket ettirmedikçe göremezsin. Patricia'ya doğru eğilip onu yanağından öpüyorum, bir süre başımı başına dayalı tutuyorum. Kulağıma bir şeyler fısıldıyor, tam olarak ne dediğini soramadan yanımdan uzaklaşıyor, barda müziğin sesi hep yüksek, herkes bağırarak konuşuyor.

William mantosunu tutuyor, Patricia önce sol sonra sağ kolunu geçiriyor, başını bana çevirdiğinde bakışlarımız buluşuyor, el sallıyor. El sallamak gereksiz bu yüzden ona gülümsüyorum, o da gülümseyerek cevap veriyor.

Yıldız 5

Baştankaralar genellikle ne demek istediğimi anlıyorlardı. Masada kahvaltı ederken mutlaka birkaçı gelip bakardı. Bir tepki vermediğimi gördüklerinde, kırıntılardan paylarına düşeni almak için tabağın kenarına konup beklerlerdi. Kararlı bir ses tonuyla "hayır" dersem tabağın kenarından ayrılırlardı. Hayır derken elimi de sallarsam masadan uçup giderlerdi. Gerçekten kızdığım zaman pencereden dışarı uçarlardı. Yumuşak bir sesle geri gelebileceklerini söylediğimde geri döner, bir süre sessiz kalırsam yeniden fakat bu sefer yavaş yavaş yaklaşırlardı. "Al bir lokma bakalım," dediğimde gerçekten bir lokma koparırlardı. Fakat söz konusu Yıldız ise o ne dediğimi daha ben seslendirmeden, hatta hareket bile etmeden anlardı. Yüz ifademi okuma konusunda da çok yetenekliydi; jestlerim ve mimiklerim kadar iyi okuyordu ifademi. Beyni niyetlerimi çözmekte benimkinden önce davranıyordu sanki.

Diğer baştankaralara karşı sevecendi, özellikle genç yaşlarında oldukça oyunbazdı. Ama onların kendisine patronluk taslamasına izin vermezdi. Yuva yapmaya başladığında kimseyi yanına yaklaştırmazdı, bu tavrı başka projeleri için de geçerliydi.

Eylül ve Ekim aylarında baştankaralar yıkım işlerine başlarlardı; kâğıtları yırtarlar, ağaçlara gagalarıyla delikler açarlardı. Bunu yapmaktan zevk aldıkları açıktı, hem yavrular kendi başlarının ça-

resine bakmaya başladıklarından hem de kışa hazırlanmak için henüz erken olduğundan. Oyun oynarken kişiliklerini belli ederlerdi. Bazıları sırf keyif için kâğıtları yırtarken bazıları aynı şeyi sadece dikkat çekmek için yapardı. Yıldız bu konuda aşırı hevesliydi; onun açtığı delikler diğer baştankaralarınkinden daha büyüktü ve kâğıtları herkesten daha hızlı yırtardı. Kasım ayı sonunda kuşlar bu eğlenceyi sonlandırırlardı zira artık doğadan beslenmeleri giderek zorlaşır ve kışa hazırlanmaları gerekirdi.

1918

"Sen de geliyor musun?"

Thea, Holloway Gaol* girişinde süfrajetlerin el ilanlarını dağıtmaya gidiyor. Kadınların boğazlarına sokulan bir boru ve huniyle nasıl zorla beslendiğini anlatıyor, korkunç olmalı. Bunun sonucu olarak akciğer iltihabından iki kadın öldü. Kemanımı bırakıp mantomu giyiyorum. Yakama bir rozet takıyor.

Dışarı çıktığımızda koluma giriyor. "Peter bana evlenme teklif etti. Ne diyorsun buna?" Thea, bazen kedi gibi oluyor, sürtünen ve mırıldayan.

"Onu seviyor musun?"

"Evet, seviyorum. Don'ı sevdiğim kadar olmasa da. Ama belki bu kadarı da yeterlidir. Don bağlanmak istemiyor."

Bir eskici, arabasıyla yanımızdan geçerken su birikintisine girerek bacaklarımızı ıslatıyor. Adam bize küfürler, lanetler savuruyor, yakamızdaki rozetlerden olsa gerek.

"Don ile birbirinize benziyorsunuz."

"Evet, ama işte tam da bu nedenle yürümeyecek gibi. Sana

---

* Holloway Gaol Hapishanesi, HMP (Her Majesty's Prison: Kraliçe Hazretleri'nin Hapishanesi'nin kısaltması) olarak da anılıyordu. 2016 yılında kapanana dek Batı Avrupa'nın en büyük kadın hapishanesiydi. Kadınlara oy hakkı için yaptıkları eylemler sırasında yakalanan süfrajetler bu hapishanede politik değil adi suçlu muamelesi görüp açlık grevleri sırasında zorla beslendiler. (y. n.)

müzik yetiyor. Benimse mutlu olmak için beni her şeyin üstünde tutacak birine ihtiyacım var."

Hapishaneye vardığımızda nöbet değişimi için bizden önce gelenlerin yanına gidiyoruz. "Nasıl geçti?" diye soruyor Thea.

"Sıkıcı. Sadece üç adam geldi yanımıza, üçü de hapishane çalışanı. Birinizde sigara var mı?"

Kız, Thea'nın mantosunun cebinden çıkardığı tabakadan bir sigara alıyor. Yanında arkadaşıyla uzaklaşırken kızların sigaradan sırayla bir fırt çektiklerini görüyorum.

Thea, bu hafta içinde Peter'ın da geleceği bir akşam beni yemeğe davet ediyor, bu şekilde onu daha iyi tanıyabilir, belki ona tavsiyede bulunabilirim diye umuyor. "Duygularımla hareket ediyorum. Yani onu sevdiğimi sanıyorum ama hepsinde aynı şey oluyor." Üstümüzden geçen uçak konuşmasını kesiyor, ikimiz de yukarı bakıyoruz.

İki asker bize doğru geliyor. Soldakini tanıyorum galiba, adı Leo'ydu, eskiden Kingsley onunla Aberdovey'de tenis oynardı. Belki bildiği bir şey vardır, diye düşünerek ona doğru koşuyorum.

"Evet?" diyor yanındaki asker soğuk bir ses tonuyla. Protesto etme hakkımız var ama burada olmamız hoş karşılanmıyor.

"Leo?"

Bana bakınca yüzü aydınlanıyor. "Sen Gwen'sin, öyle değil mi?"

"Kingsley'den haber aldın mı? Biz birkaç aydır hiç haber alamadık.

Askerlerin çoğu Fransa'dan döndü öyle değil mi?"

Leo'nun yüzü bulutlanıyor. "Size bilgi verilmedi mi?"

"Ne hakkında?" Toprağın ayağımın altından kaydığını hissediyorum.

"Bombardıman. Oradan ayrılmalarından bir gece önce, kampın tamamı yok oldu. Kampta tam olarak kimlerin olduğu bilinmiyor. Kingsley'nin birinci müfrezede olması ve bombardımandan önce oradan ayrılmış olması mümkün. Fakat isimlerin yer aldığı listeler kayıp. Belki hâlâ Fransa'dadır ya da eve doğru yola çıkmıştır. Ben de oradaydım fakat Kingsley'den önce. Onun şu anda nerede olduğunu bilmiyorum."

Thea yanımda duruyor, kolunu omzuma sarıyor.

"Kingsley güçlü bir gençtir, onun..." Leo yüzüme bakarak, "Orada tam bir karmaşa var. Belki bir hastanededir, belki de tek başına yola çıkmıştır ama o yolları aşmak pek kolay değil. Yine de her gün eve dönenler oluyor," diyor.

Eve dönüş, umut, dayan, vazgeçme Kingsley. Babam ve Olive bizi Galler'deki istasyondan geçirmeye gelmişti, trende bir çikolatayı paylaşmıştık. Çok iyi tanıdığım yüzü yavaş yavaş bir yabancıya, bir askere dönüşüyordu. Ben okurken o camdan bakıyordu. Fransa, bir çiftlik, vazgeçme, umudunu kaybetme. Thea benimle konuşuyor, bir sigara uzatıyor. Başım dönüyor.

"Bazen haftalar sürebiliyor, bir arkadaşım daha dün geri döndü. Tabii yaralanma durumlarına da bağlı." Thea'ya dönüp "Kötü bir şey olduğuna dair bir haber gelmemiş," diyor.

"Otursan iyi olacak," diyor Thea, üstüme eğiliyor küçükken ben uykuya dalmadan önce annemin eğildiği gibi. Böyle anlarda ruhum gündüzü bırakmaya hazırlanır, ona sadece birkaç ince iplikle tutunmuş olurdu.

*

Üçüncü defa vurulduğunda kalkıp kapıyı açıyorum.

"Bayan Howard, saat on bir. Boş zamanlarınızda ne yaptığınız size kalmış ancak kahvaltıyı sonsuza dek bekletemeyiz." Bayan Sewell'ın yüzündeki çizgiler sanki her gün derinleşiyor.

Başımı sallıyorum. Öğleden sonra yeni bir parçayı provaya başlayacağız ama henüz yeterince çalışmadım.

"Yarın kahvaltı yine her zamanki gibi yedi buçukta. Bugün bir şeyler yemek isterseniz mutfaktan isteyebilirsiniz."

Arkasını dönüyor, krepon kâğıdı gibi ince ve kırışmış, uzaklaşırken ayakları halıda iz bırakmayacak gibi.

Camın pervazına oturuyorum.

Sokağın karşısında, evlerin arkasındaki kestane ağaçları tepelerine vuran sonbahar güneşiyle parıldıyor: sarı, koyu sarı, kırmızı ve koyu kırmızı. Mideme bir ağrı saplanıyor, göğsümün altına. Kingsley belki de bunu bir daha göremeyecek. Thea dün akşam henüz bir şey bilmediğimizi, umudumu kaybetmemem gerektiğini tekrarlayıp durdu. Bu sabah da beni görünce aynı şeyi söyledi. Umudunu yitirme, moralini bozma. Kingsley savaşı hiç dert etmemişti, o aslında herhangi bir şeyi dert edecek bir tip değildi, belki kaya gibi değildi ama taş gibi sağlamdı sinirleri. Fakat ilk başlarda kimse durumun vahametini hayal edemiyordu, siperlerden gelen ilk haberlerden, geri dönen ilk askerlerden, gazetelerde çıkan haberlerden sonra şimdi elimizde fotoğraflar da olmasına rağmen böyleydi bu.

Yola klakson çalarak bir askerî bir araç giriyor, yol kenarında çocuklar bağırışıyor. Yanlarından bir hemşireyle kol kola girmiş bir asker geçiyor. Kadının kahkahası nefesimi kesiyor.

Elbisem yatağımın ayak ucuna asılı. Kumaş önce soğuk geliyor, sonra tenimin sıcaklığına ayak uyduruyor.

İnerken merdiven korkuluğundan destek alıyorum. Dışarısı tahmin ettiğimden daha soğuk, içeri girip daha kalın bir manto

ve kadife şapkamı aldıktan sonra tekrar çıkıyorum. Kapı kapanırken çarpınca ürperiyorum. Prova salonunun girişine gelince kemanımı unuttuğumu fark ediyorum. Sargent, Joan'dan beni eve bırakmasını istiyor. "Bu hafta sana ihtiyacımız yok, pazartesiye kadar gelme. Her gün biraz çalışman yeterli. Haydi bakalım toparla kendini," diyor eliyle yanağımı okşarken.

*

Thea kapının eşiğinde duruyor, "Gwen gitmeliyiz, geç kalıyoruz, haydi canım lütfen, kafanın başka yerde olduğunu biliyorum ama çocukları hayal kırıklığına uğratamayız. Gerçekten."

Elimden tutup beni ayağa kaldırıyor, keman çantamı alıp onun arkasından aşağıya inip, sokağa çıkıyorum ve Don'ın evine gidiyoruz. Don mahallesindeki çocuklar için evinde bir okul kurmuş, haftada bir gün keman ve piyano dersi alıyorlar. Thea Don'a piyano dersinde yardımcı oluyor, ben de keman. Çello için henüz yaşları küçük. Don'ın zengin amcası çocuklara ikinci el kemanlar almış, orkestradan bazı müzisyenler de kullanmadıkları enstrümanları vermişler.

En küçük çocuklardan biri olan Paul kapıda bizi bekliyor. "Thea!" Kollarını Thea'nın beline dolayıp kirli elbisesiyle ona sarılıyor.

"Aferin akıllı çocuk, erken gelmişsin!" Kız kardeşi de geldi mi diye soruyor, Paul bilmiyor. Yanağındaki kabuk bağlamış yarayı kaşıdığında tırnaklarının arasındaki siyah kirin birazı yaranın üstünde kalıyor. Arkadaşları şamatayla koşarak sokağa giriyor, içlerinden küçük bir oğlan düşüyor ve ağlayıp ağlamamak arasında tereddüt ettikten sonra diğerleriyle birlikte koşarak yanımıza geliyor.

Toplam on iki çocuk var. Çember olmalarını sağlıyor ve ısınmaya başlıyoruz. Her seferinde önce biz bir parça çalıyoruz. "Neşeli mi olsun yoksa kederli mi?" Çocukların yarısı "neşeli!" yarısı da "kederli!" diye bağırıyor. Birkaç dakika büyülenmiş gibi dinliyorlar sonra onlar da çalmaya başlıyor. "Baş Parmağım"ın ortalarındayız. Michael çalarken kendini öyle kaptırıyor ki dili dışarı sarkıyor. Küçük Paul'ün dikkati dağılıyor, ortalıkta koşmaya başlıyor. Thea eline kemanı verip yerine oturtuyor onu. Kızlar ellerinden geleni yapıyor. Bertie ile Timmy sürekli gülüyor. Haftada bir çalmak onlara az geliyor, bu derslerin dışında hiç destek görmüyorlar. Bu çocuklar en yoksul ailelerin çocukları değil, ayakkabıları var, çoğunluğun dişleri beyaz ve Bayan Sewell'ın evinin arkasında yaşayan çocuklar kadar zayıf değiller. Ancak hepsinin çok fazla kardeşi var, sadece Paul ile Timmy düzenli olarak okula gidiyor.

Melodiyi ilk kapan Timmy oluyor. *Baş parmağım, baş parmağım, neredesin?* Diğer çocuklar el çırpıyor. Grubun önünde çalarken gözleri parlıyor, dudaklarını ıslatıp tekrar neredeyse kusursuz çalıyor. Diğer çocuklar ayakta alkışlıyor onu, Timmy gururla omuzlarını kaldırıp indiriyor. Thea onu övüyor, ben de övüyorum, sonra derse devam ediyoruz. Diğer çocuklar için baştan başlıyoruz. Timmy ciddiyetle çalmaya devam ediyor, artık Bertie ile şakalaşmıyor.

Pencerenin dışında, gri griye karışıyor; taşlar, sokak ve dumanlar. Gözlerimi çocuklardan ayırmamam gerekiyor.

Ders biter bitmez mantomu giyiyorum.

Thea çay ocağının yanında duruyor. "Bizimle kalıp çay içmez misin? Don da birazdan eve gelir."

Başımı hayır anlamında sallıyorum, "Maalesef."

Bana sımsıkı sarılıyor, "Dikkatli ol, tamam mı," diyor. "Sonra görüşürüz."

Beni kapıda gören Timmy koşarak gelip belime sarılıyor. "Seninle gelebilir miyim?" Onu başından öpüp yakında tekrar görüşeceğimizi söylüyorum.

Bahçeden çıkıp arka sokağa giriyorum, sonra dar bir sokağa geçiyorum. Taşların üstüne bastıkça adımlarımın çıkardığı sesler rahatsız edici derecede yüksek geliyor kulağıma. Arka sokakların bugün de aynı genişlikte olduğunu, diğer günlere göre daralmadığını biliyorum ama sanki öyleymiş gibi geliyor bana. Dükkânların olduğu ana caddeye çıkmadan, daha şimdiden kalabalığın sesini duyabiliyorum: insanlar, araçlar, otobüsler, at arabaları ve bisikletler. Adımlarımı hızlandırıyorum, sadece önüme bakıyorum, bu yeterli hatta çok bile. Ancak şemsiyeli iki adam görünce yağmur yağdığını fark ediyorum. Bir çocuğunun elinden tutmuş, diğerinin arkasına almış bir kadın, yolun kenarında bir at arabası. Bir çarpma sesi duyuluyor. Arkamı dönüp baktığımda bir güvercinin kanat çırptığını görüyorum, hemen yanına koşuyorum, bir kanadı kopmuş, karnı yarılmış ama güvercin yaşıyor, tek gözüyle bana bakıyor, başını kıpırdatamıyor. Bu güvercin ölecek, yapılacak bir şey yok; etrafa bakınıyorum, ilerideki binanın önünde üst üste konmuş tuğlalar duruyor, başka bir seçeneğim olmadığı için gidip bir tuğla alıyorum, bu arada herkes yoluna devam ediyor, kimse güvercini fark etmiyor. At arabaları bir ileri bir geri yanından geçip gidiyor. Acele etmeliyim, zavallı hayvancık, geri döndüğümde yine yüzüme bakıyor, özür dilerim çok üzgünüm diyorum, dizlerimin üstüne çöküp tuğlayı tüm gücümle güvercine vuruyorum, kafatası bir vuruşta parçalanıyor, ölü olduğunu bilsem de tekrar vuruyorum. Artık gerçekten ölü. Ayağa kalkıp tuğlayı duvarın dibine koyuyorum, kanla

beraber altına tüyler yapışmış. Bir başka güvercin az ileriden bana bakıyor, muhtemelen onun eşi; tekrar özür dilerim diye mırıldanıp yürümeye devam ediyorum. İnsanlar hâlâ, görülmesi gereken bir şey olduğu hâlde görmemiş gibi yapıyor, galiba ağlıyorum, yağmur yağdığı için anlaşılmıyor ve zaten kimsenin de dikkat ettiği yok.

*

Art arda sabah dört buçukta uyandığım bu dördüncü sabah. Neredeyse tamamen sessiz olan şehri dinliyorum. Sesler, birkaç saat sonra, öğlen olduğunda yine artmak ve akşam olduğunda geceye geçiş yaparken yine azalmak üzere, şimdi sabaha ekleniyor. Rüzgâr camları, perdeleri, dalları ve yaprakları hareket ettiriyor. Evler rüzgârı dışarıda, kahkahaları içeride tutuyor. Ayak sesleri sokağı konuşturuyor. Atların nalları yerinde sayıyor. Taşlara değen tekerlek seslerinin altına motorlar alçak bas sesler döşüyor. Ben de sesler çıkarıyorum. Geceleri yattığımda nefesimin, kalbimin ve düşüncelerimin çıkardığı sesi duyabiliyorum. Denizi özlüyorum, çocukluğumun çayırlarını, karatavukları duyabildiğim sessizlikleri. Geçmiş; demek ki bugün buradasın. Hayır, geçmiş onunla aranda mesafe olan bir tepedir, asla yaklaşamasan da asla uzaklaşmayan. Şimdi ise kalabalıklar içinde birdenbire ifade kazanan, bakışlarına karşılık veren ama sonra geçip giden bir çehre.

Olive, Kingsley belki de Fransa'da yeni bir hayata başlamıştır, belki de orada bir kızla tanışmıştır, diye yazmış. Ben bunu pek akla yakın bulmuyorum. Bize haber vermemesi için bir neden yok, mektupların ulaşması zaman alıyor ama nihayetinde geliyorlar. Ordudan henüz bir haber yok. Onu Fransa'ya gitmek için yola çıkmadan bir hafta önce bir barda görmüştüm. Thea da bizim-

leydi. Onları cepheye gönderdiklerinden yeni haberi olmuştu ama her zamanki gibiydi: telaşsız, sakin. Margie de Fransa'daydı, fırsat bulursa onu ziyaret etmeyi planlıyordu. İçki içiliyor, Almanların planları, henüz başlamamış savaş, oradaki kızlar ve içkiler hakkında iddialı hikâyeler anlatılıyordu. Popüler şarkılar çalıyor, benim dışımda herkes eşlik ediyordu, Kingsley ve arkadaşları kahkahayla gülüyordu, ne biçim bir müzisyendim ben. O akşamdan sonra eve Kingsley'den sadece iki mektup gelmişti.

Gözlerim yanıyor. Yürüyüşe çıksam iyi olacak. Usulca giyiniyorum, kapıyı açıp kadifemsi halıdan geçiyor, sessizce merdivenlerden iniyorum. Artık ayaklarım basamakları tanıyor, adımlarını ona göre ayarlıyor.

Karanlığın içinden Thames'e doğru yürüyorum. Dükkânların olduğu caddede bir sokak serseri görüyorum, iki sokak ötede bir grup çamaşırcı kadın duruyor. Sokaklarda başka kimsecikler yok. Bir karatavuk ötüyor. Çıkardığı ses evin yakınlarında duyduğumdan farklı. Kayan üç nota ve sonunda bir titreşim. Taklit etmeye çalışıyorum, bir dahaki sefere yanıma kalem kâğıt almalıyım. Bir başka karatavuktan cevap geliyor. Ağaçları tarıyorum gözlerimle. Birincisi tekrar ötüyor. Sesin nereden geldiğini anlıyorum ama kuşu göremiyorum. Sonra ikisi de susuyor, yoluma devam ediyorum. Yarın not defterimle tekrar geleceğim.

*

"Brahms'ın birinci senfonisi." Sargent notaları dağıtıyor, "Gwen ikinci bölümde sen birinci kemancısın."

Billie gülerek yanında yer açıyor bana, oturduğumda hafifçe bacağıma vuruyor.

Yüzüm kızarıyor. Daha önce Mozart'ın bir parçasında solo çalmıştım ama prömiyere iki gün kala henüz hazır olmadığımı söyleyen Sargent, o parçayı Dorus'a vermişti.

"Üstesinden gelirsin," diye fısıldıyor Billie.

Tempoyu bir türlü tutturamadığımızdan, parçaya üç kez baştan başlıyoruz. Soloya yaklaştıkça kalp atışlarımın hızlandığını hissediyorum, her zamankinden daha yumuşak çalıyorum, fazla yumuşak, Billie'nin bana baktığını hissediyorum, notaların arasından güçlükle geçiyorum, doğru çalıyorum ancak çaldığım bir mana ifade etmiyor. Tekrar çalıyoruz, yeniden çalıyoruz, sonunda Sargent provayı bitirip hepimizi eve gönderiyor. "Herkesin ev ödevinin ne olduğunu bildiğini sanıyorum. Gwen sen biraz kalır mısın?"

Kemanı çantasına koyuyorum, yüzüne bakmaya cesaretim yok.

Havalı bir jestle yanındaki sandalyeyi işaret ederek, "Otur lütfen," diyor.

"Çok kötüydü değil mi?"

Elini kelimeleri dağıtır gibi sallıyor. "Olacak, olacak. Devamlı prova yaparsan olacak. Üstesinden gelebilir misin?"

"Çalışıyorum."

"Biliyorum, demek istediğim daha fazla çalışman gerekiyor, çok daha fazla. Bence senin için en doğrusu bu olur ama şart da değil. Soloyu Billie'ye de verebilirim."

Başımı sallayarak itiraz ediyorum, "Başarabilirim."

"Güzel," diyor omzuma vurarak. "Bence annen ve baban da prömiyere gelmek isteyecektir."

O gece ayın etrafında renkli çemberler görüyorum. Kingsley'nin bana bir zamanlar söylediğine göre buna hale deniyor.

*

İki hafta sonra uzun bir hafta sonu tatili için Galler'e doğru yola çıkıyorum. Olive annemin yataktan kalkmadığını, babamın da bu konuda bir şey yapmadığını yazmıştı. Ayakkabılarım ve ayaklarım o sabah kurşun gibi ağır. Geri dönmek için doğru bir zaman olmadığını biliyorum.

"Kayıp koyun!" diyor en iyi takım elbisesiyle beni istasyonda karşılayan babam. Bana gülerken ağzının kenarlarındaki kırışıkların daha da derinleşmiş olduğunu görüyorum. Fırça gibi kaşlarındaki aklar çoğalmış. Yanaklarımdan öptükten sonra ağır bavulumu yükleniyor. Yolda ona orkestradan, solo çaldığımdan, baharda bulup kutuda yaşattığım sonra yine özgür bıraktığım saksağandan bahsediyorum. Şiirlerini sorduğumda bana hâlâ bir şeye benzemediklerini, tam olarak neyin eksik olduğunu bir türlü bulamadığını anlatıyor. Yapraklardan oluşan bir halının üstünde yürüyoruz, ortası balçık, kenarlarda toplanan yapraklar rüzgârla hareket ediyor. Evlere yaklaştığımızda ikimiz de susuyoruz.

Ev gözüme hatırladığımdan daha küçük görünüyor, çerçevelerin boyası dökülmüş. Giriş kapısında kırmızı bir kurdeleyle tutturulmuş dallardan oluşan çember şeklinde bir buket asılı. Kapıyı Kokkie açıp bana sarılıyor. "Ah canım benim, seni görmek ne güzel." Beni kendinden uzaklaştırıp inceliyor, sonra yine kendine çekerek sarılıyor. "Tam bir hanımefendi olmuşsun. Keman çalma nasıl gidiyor?"

"Abla." Olive de aşağıya iniyor. "Nihayet buradasın." Üstünde uzun, gri bir elbise var, gözlerinin etrafındaki uçuk mavi makyaj mı yoksa cildinin rengi mi anlaşılmıyor. Sol yanağımdan öpüyor beni. Burnuma gelen parfüm değil eski kâğıt kokusu.

Babam bavulumu Kokkie'ye uzatıyor. "Senin eski odan şimdi Dudley'nin çalışma odası oldu. Kokki sana misafir odasını hazırladı."

"Bir saat sonra çay hazır olur," diyor Olive. "Anneme bize katılacak mı diye sorman iyi olabilir."

Kokkie'nin arkasından merdivenlerden çıkıyorum son basamakta tereddüt ediyorum. Annemin odasının kapısı aralık. Kokkie yürürken geldiğime çok sevindiğini söylüyor yine. "Ben de," diyorum. Kapıya vurup içeri giriyorum.

Oda yarı karanlık. Pencereye doğru yürüyüp perdeleri araladıktan sonra vasistası da açıyorum, temiz hava ona iyi gelecek. Annem yatakta sırtını yastıklara dayamış oturuyor, geceliğinin üstüne sabahlığını giymiş. "Gwennie, gel buraya annene bir öpücük ver."

Yatağın kenarına oturuyorum, sarılışında parfüm, sigara, uyku kokusu var. Komodinin üstünde bir fincan çay, yarım sandviç ve bir kül tablası duruyor. Bir deste de mektup.

"Çok korkunç Gwen. Mektubunu alır almaz bir sorun olduğunu anladım. Kalbimde zaten sorun vardı, biliyorsun sana yazmıştım, o tekrar nüksetti." Elini göğsüne götürüyor. "Burası." Dudley'den bahsediyor, Kingsley'nin kaybettiği ikinci oğul olduğunu söylüyor.

Ayağım uyuştu, kalkıp tekrar oturuyorum. "Çay için aşağı inecek misin??"

Gülümsüyor, "Şu camı kapatır mısın tatlım, cereyan dokunuyor."

"Anne sana bir şey sordum."

Bana sert bir ifadeyle bakıp, elini havada sallayarak "Kafana estiği gibi odama girip bana böyle patronluk taslayamazsın," diyor.

"Ben sadece bir şey sordum."

"Öyle mi? Sadece bir şey sordun?"

Kalkıp, pencereyi kapatıyorum sonra da kapıya yürüyorum. "Görüşürüz anne."

İlk kattaki eski odama giriyorum. Kitaplığın rafları bomboş, kuşlarla ilgili kitaplarım ortalarda yok.

On beş dakika kadar bekliyoruz. Babam, "Başlayalım artık," deyip sandviçlerden birine uzanıyor, bir ısırık alıp çiğnemeden yutuyor.

"Ben yukarı çıkıyorum," diyor Olive, sert bir hareketle sandalyesini geriye iterek

Dudley servis tabağından bir çörek alıyor.

"Çalmaya devam ediyor musun?" diye soruyorum. Eskiden çello çalardı.

"Hayır," deyip çörekten bir lokma ısırıyor.

"Yazık."

Olive geri geliyor, çaresizce başını iki yana sallıyor. Babam kalkıp kendi yatak odasına geçiyor. Bizi duyamayacak kadar uzaklaştığında Olive bana doğru eğilip "Ölmedikleri ama bir kampa götürüldükleri söylentisi var. Yakında dönecekleri söyleniyor. Ama annemle babama söyleme, boşuna ümitlenmelerini istemiyorum," diyor.

"Sen nereden biliyorsun?"

"Margie yazdı, bir arkadaşı o bölgede askermiş."

"Fırsatı olsa Kingsley bize yazardı."

"Belki de yaralanmıştır," Olive yutkunup dudaklarını büzüyor. "Ya da aklı karışıktır."

Dudley çatalını masaya bırakırken, "Belki de canı istemiyordur," diyor. "Bunu anlayabiliyorum; belki de keyfi yerinde, sakin bir hayat sürmek istiyordur."

İkimiz de ona şaşkınlıkla bakıyoruz.

"Aslında öyle bir hayatı ben de isterdim." Sütten büyük bir yudum alıyor, süt damlaları çenesinden boynuna, oradan da yakasına süzülüyor. "Ne güzel mis gibi güneşli bir hava, bir kadeh içki yanında peynir."

"İçki içmeye ve peynir yemeye fazla zamanı olduğunu sanmıyorum," diyorum.

Dudley elinin tersiyle çenesini siliyor, omuz silkiyor. "Ben onu anlayabiliyorum ayrıca artık para da alamayacak."

Olive şaşırıyor.

"Ne demek para da alamayacak?"

Dudley gülüyor. "Sen bilmiyor musun? Memleketi terk edenlere bir şey verilmeyecek."

Ağzımı peçeteyle sildikten sonra masadan kalkıp yukarı çıkıyorum. Kapıya üç kere vuruyorum.

"Evet?" babam kapıya bakmıyor.

"Kuşlara bakmaya gidelim mi? Ormana ya da sahile doğru yürüyebiliriz sen nasıl istersen, kısa bir yürüyüş," diyorum.

"Maalesef. Şunu bitirmek zorundayım." Gözlüğünü çıkarıp bir bezle temizliyor.

"Charles arada bir geliyor mu?"

"Charles?" Gözlüğünü takıp bana bakıyor.

"Haydi ama baba, şu karga Charles."

"Ah tabii ya. Bir süredir görmedim. Galiba en son geçen sene görmüştüm. Sen gittikten sonra daha az gelmeye başladı." Öksürüyor. "Söyleyeceklerin bu kadar mıydı?"

Evin arkasındaki patikayı takip ederek ormanın içinden yürüyorum, sonra çayırları geçip sahile yöneliyorum. Charles ortalıkta yok. Hâlâ hayatta olmalı, o kadar yaşlı değildi. Belki de başka bir yere gitmiştir. Belki de bana kızgın olduğu için kendini göstermi-

yordur. Her yerde olabilir, onu aramanın bir anlamı yok. Sahilde başlayan ince yağmur gökyüzünde gri çizgiler oluşturuyor, gri kumsal, gri deniz, gri gökyüzü. Dudaklarım tuzlu. Kendi sesimi duymak için notalar mırıldanıyorum, havada uçuşan.

O hafta sonu annem aşağı inmiyor.

Eğilip yanağından öpüyorum, "Hoşça kal anne."

"Yine mi gidiyorsun?" diyor başını diğer tarafa çevirerek.

"Tren iki saat sonra hareket ediyor, daha toparlanmam lazım. Olive benimle istasyona gelecek."

"Görevini yerine getirdin, yaşlı anneni ziyaret ettin."

"Sizleri görmek istedim."

"Dört yıldır eve gelmedin."

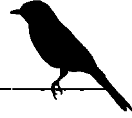
"Siz de Londra'ya gelmediniz," diyorum. Derin nefes alıp sesimin yumuşak çıkmasına çaba harcıyorum. "Birkaç haftaya yeni çalıştığımız parçanın prömiyeri olacak, ben de solo çalacağım. Belki gelmek istersiniz? Tiyatronun yakınında iyi bir otel var. Sargent de buna çok sevinir."

Bir an yüzüme bakıp, gülümsüyor. "Giderken kapıyı iyice kapatır mısın? Odada hâlâ cereyan var."

Aylar sonra Olive bana Kingsley'den haber geldiğini yazıyor. Kingsley mektupta daha önce yazamadığı için özür diliyor, genç bir kadınla tanıştığını ve bir oğlu olduğunu, adını karısının babasının adı olan Jacques koyduklarını, Fransa'nın kuzeyinde yaşadıklarını, adamın orada bir kasap dükkânı olduğunu, kendisinin de onunla birlikte çalıştığını, bir süre daha orada olacağını, bize yine yazacağını, yakında bizi ziyaret etmek istediğini ama bunun için önce para biriktirmesi gerektiğini, hepimizin iyi olduğunu

umduğunu, yaşadıkları yerin çok güzel olduğunu, çevresinde ayçiçeklerinin, yemyeşil tarlaların ve tepelerin uzandığını ve güneşin orada çok daha sıcak ve parlak olduğunu söylüyormuş.

Yıldız 6

Kuşların davranışları üzerine yazılar yazan arkadaşım doğabilimci Garth Christian küçük kargaların sayı saymayı öğrenebildiğini anlatan bir makale gönderdi. Makalenin üstüne, "Senin kuşların da bunu yapabiliyor mu?" diye not düşmüştü. Beni düşünmeye sürükledi. Yıldız içeride yuva yapmamıştı ama her sabah fıstığını almak için saat altıda camın önüne ilk o geliyordu. Ertesi sabah yine pencere pervazında durduğunu görünce bir deneme yapmaya karar verdim.

"Hayır, bunun için cama vurman gerekiyor," dedim. Gözlerinin içine bakarak parmağımla tahtaya vurdum, "tık tık," dedim. Yıldız gagasıyla pencere pervazına iki kere vurdu. Sonra elime konup fıstığını aldı. Yıldız'ın akıllı olduğunu biliyordum ama doğrusu bunu beklemiyordum. Ne istediğimi hemen anlamıştı. Bana Kıvrık'ı hatırlattı, o da özel bir baştankaraydı, öpücük istediğimde beni geri çevirmezdi. Ertesi sabah Yıldız'dan yine gagasıyla vurmasını istedim, yine dediğimi yaptı. Gün içinde aynı deneyi dört kez daha yaptık ve her defasında bana gagasıyla ahşaba tıklatarak cevap verdi.

Ertesi gün bir sorun yaşadık. Yıldız içeri uçtu, ahşaba üç kere vurduktan sonra elime konup fıstık istedi. İstediğini vermedim çünkü ben vurduktan sonra vurmasını, sonuçta saymayı öğrenmesini istiyordum. Küskün, dışarı uçtu. Onun için uzun sayılabilecek bir süre dönmedi, tam dört saat sonra geldi ve yine camın pervazına üç

kere vurdu. O zaman fıstığını verdim, kendine göre doğru bir şey yaptığını sandığı açıktı, tekrar küsmesini istemedim. Neyse ki sonraki günlerde benden işaret beklemeyi öğrendi.

Sonraki adım ona doğru sayılarda vurmayı öğretmekti. İki kere vurduğumda onun da iki kere vurması gerekiyordu ancak o zaman fıstığını veriyordum. Bunu kolayca anladı. İki, üç vuruşta her şey yolunda gitti fakat dört kere vurduğumda yüzüme soran bir ifadeyle, sanki çıkan sesi iyi duyamamış gibi baktı. Ahşaba parmağımın eklem yeriyle vuruyordum, belki de ses yeterince net değildi ve boğuk çıkıyordu. Sonra kurşunkalemin arkasıyla denedim ve işe yaradı. Bu yöntemle sonraki haftalar beş, altı, yedi defa vurmayı denedik. Yüksek sayılarda ikişer ya da üçer gruplar hâlinde vuruyordu. Mesela sekiz kere vurması gerektiğinde dört kere iki ya da iki kere dörtlü grup hâlinde vurdu. Nadiren üç, üç ve iki şeklinde vurdu. Yıldız birlikte çalışma konusunda genellikle harikaydı, düzenli olarak kendi gelip vurma alıştırması yapmayı istedi ama işbirliğine kesinlikle yanaşmadığı sabahlar da oluyordu. Vurma alıştırması yapmak istediği zaman pencerenin pervazına konuyor, başını ayaklarına doğru eğiyordu. Canı istemediği zamanlar ise gagasını havaya kaldırıyordu. Bu oyunu eğlenceli bulduğuna emindim ama sadece belli koşullar altında ve onların da ne zaman gerçekleştiğini bilmiyordum.

Şubat ayında derslerimiz sona erdi zira mıntıka mücadelesi başladı. Kelkafa bu savaşa giremeyecek kadar güçsüzdü, Yıldız hem Duman hem de Kapkara ile mücadeleye girişti. Dişiler erkeklerle nadiren kavga eder, bunu daha önce görmemiştim, sonrasında da bir daha rastlamadım. Bu dönemde Yıldız için ahşaba vurduğumda bana yan yan bakıyordu, ona fıstığını vermezsem, ben pes edip verene kadar ahşaba aralıksız vuruyordu. Mücadele hafiflediğinde birkaç kere daha alıştırma yaptık ama Yıldız'ın aklı artık başka yerdeydi.

1921

Birinci kemanlar yarım çember olmuş, oturuyoruz; koyu renkli çorapların ve pantolonların içinde yirmi sekiz bacak. Sargent, "Yüzde daha çok ifade istiyorum!" diye bağırıyor Joan'a. Joan sinirle yere çeviriyor bakışlarını. "Hazır! bir, iki, üç. Bire vurgu!" On üç defa yeniden başladığımız hâlde hâlâ yolunda gitmeyen bir şeyler var. Sorun Sargent, her defasında tempoyu değiştiriyor. "Şimdi daha hızlı," aklı buralarda değilmiş gibi. "Hep beraber," diyor Sargent. Hızlanıyoruz, gözlerimi kapatıp kendimi yanımdaki çelloya bırakıyorum. Her seferinde birazcık hızlı çalıyor, bu yüzden ondan biraz daha yavaş çalmaya çalışıyorum ki doğru tempoyu bulabileyim. Sargent başını sallayarak, "Hayır, hayır, durun," diyor. "Bırakın, yarın devam edeceğiz. Joan biraz daha enerjik, daha duygulu çalmanı istiyorum. Daha yüksek tonda değil ama daha dolu çalmalısın. Böyle devam edersen, birlikte çalabileceğimizi sanmıyorum."

Joan'ın gözleri doluyor. Zayıf yüzü, gözlerini ovuşturdukça daha da çökmüş gibi.

Sargent gittikten sonra, Joan'a "Aldırma ona, kendi kafa karışıklığı sana da yansıyor," diyorum. Joan'un sadece performansı değil, tüm benliği bir yankı gibi. Kemanımı çantasına koyuyorum. Canımı sıkan asla müzik değil, sadece insanlar.

Priscilla'nın acelesi var, birden ayağa kalkıp önümde bitiyor, "Tanrım, özür dilerim," diyor çellosuna.

Joan benimle birlikte dışarı çıkıyor. "Hep böyle oluyor," diyor. "Biri bana böyle davrandığında içime kapanıyorum, her defasında, Sargent'i çok iyi tanımamama, onunla bu kadar zamandır çalmama rağmen böyleyim."

"Anlıyorum," diyorum. Tepesi atan Sargent geçen hafta klarnetçilerden birini kovdu.

Aylardan ekim, rüzgârla savrulan yapraklar pencerelere çarpıyor. Güzel Sanatlar Akademisi'nin önünde kızıl saçlı bir delikanlı durmuş sigara içiyor. Joan ile yan yana yürüyoruz. Bana selam veriyor, ben de onu selamlıyorum.

Delikanlı sigarasını yere atıp söndürdükten sonra, "Bir dakika," diyor. "Sana bir şey sorabilir miyim, yoksa acelen mi var?" Bir şey demeden duruyorum, başımı karatavuk gibi eğerek. Joan gitmesi gerektiğini yarın görüşeceğimizi söylüyor.

Bu genci buralarda sık sık görüyorum, birkaç haftadan beri selamlaşıyoruz. Bir şey söylemeden yüzüme bakıyor. "Bütün gün seni bekleyecek hâlim yok," deyip ilerideki cılız huş ağaçlarına doğru yürüyorum.

Başını sallayarak, "O zaman beraber yürüyelim mi?" diyor, uçan sarı bir yaprak yüzüne yapışıyor. "Ya da kahve içelim?" Yaprağı alnından alıp bir süre inceledikten sonra yere atıyor. Üstümüzden gelip geçen bulutlar bütün dünyayı, bizi, hepimizi yansıtıyor.

Thames Nehri kenarındaki bir kafede oturuyoruz, bana yaptığı çizimleri gösteriyor. Kuşlar, atlar, köpekler, hayali yaratıklar ve çevrelerini resmeden çizimleri hem onu hem de başımı kaldırdığımda baktığım her şeyi farklı görmeme sebep oluyor.

"Bunlar sadece eskiz," diyor.

Resmini gösterdiği kargacığa tekrar bakarak ona büyüttüğüm ve üç yıl boyunca yanımdan ayrılmayan Nora'yı anlatıyorum. "İlk yıldan sonra arada bir keşfe çıkıyordu ama hep yakınlardaydı. Geçen baharda birdenbire kayboldu, sanırım kendine bir eş ya da yuva yapacak güzel bir yer buldu. Kargalar çok başına buyruk oluyor." Kahvemden bir yudum alıyorum. "Onu birkaç haftalıkken Hyde Park'ta bulmuştum. Etrafta anne babası yoktu. Kargalar uçmayı yerde öğrenir, onun için eğer bir yavru karga bulursan onu yerinden etmemelisin." Bazı insanların hayatları boyunca bir kuşa dokunmadıkları olur: Tüyleri, kırılganlıkları, bu kadar küçük bir bedene sığan bunca yaşam.

Dışarıda fırtına var. Nehrin üstüne kendisiyle aynı grilikte uzun çizgiler düşüyor, küçük damlalar büyük damlalar oluyor, rüzgârın yukarılara taşıdıkları yine yağmur olup düşüyor.

"Burada mutlu olacağımı düşünüyordum. Ailemden uzakta, beklentilerden uzakta kemanımla baş başa."

"Mutlu değil misin?"

"Çaldığım zamanlar mutluyum." Orkestra bazen beni boğuyor. Joan ile Billie bana devamlı onlarla dansa gelip gelmeyeceğimi soruyor, oysa ben boş zamanımda dışarıda olmayı seviyorum. Kuş hikâyeleri ile ilgili bir dolu defterim var artık.

"Haydi, gel o zaman dışarı çıkalım, dışarıda çok güzel bir rüzgâr var."

Kapıyı rüzgâra karşı iterek açıp bana kolunu uzatıyor. Gözlerimi kapıyorum ve nehrin kokusunu, sonbaharı, geleceği içime çekiyorum. Eskizlerini yağmurdan korumak için paltosunun altına saklıyor. Bu şekilde Vauxhall'e, yaklaşan akşama doğru yürüyoruz, evlerde lambalar yanmaya başlıyor, bir kızılgerdan seyrelmiş yeşilliklerin arkasına gizleniyor.

*

Yüzü hafta sonu boyunca aklımda; ses tonunu tam olarak çıkaramasam da kelimeleri nasıl hafifçe uzatarak söylediğini hatırlıyorum. Kuşlarla ilgili bir deste kitabı kütüphaneye geri götürürken iki kere onu gördüğümü sanıyorum. Çevremdeki her şey onun yansıtıldığı bir fona dönüşüyor. Thomas. Ondan bahsettiğimde Thea ıslık çalıp artık kendimi kaybetmemin zamanının geldiğini söylüyor.

Pazartesi günü, provadan sonra kemanını ilk toplayan; kapıya ilk çıkan benim. Ama o yok. Bekliyorum. Karşı binanın çatısındaki güvercinler sokağı kolaçan ediyor. En son, üflemeli çalgılar da çıktığında bir şey unutmuş gibi yapıp koridorda durmuş konuşanların arasından geçerek içeri giriyorum. Salonda hâlâ birileri var, tuvalete gidip kapıyı kilitliyorum bir süre bekledikten sonra usulca dışarı çıkıyorum. Ön kapıda durup biraz Sargent'le sohbet ediyorum, bugünkü çalışmadan memnun, Cuma güzel bir prömiyer olacağını düşünüyor. Thomas yok, tekrar içeri giremem, mecburen eve yürüyorum, bir yandan da daha önce pazartesileri gelip gelmediğini hatırlamaya çalışıyorum.

Salı günü daha geç bir saatte prova yapıyoruz. İçeri girerken etrafa bakınıyor, çıkarken de ağırdan alıp yine bakınıyorum. Billie ile konuşuyorum, Sargent ile tempo konusunda fikir alışverişinde bulunuyorum, Joan'a vibrato konusunda açıklamalar yapan yeni çellocuyu dinliyorum, birden iki kadın dinleyicisi olduğunu fark eden adamın gözleri parlıyor. Thomas'ın yüzü gözümün önünden gitmiyor, umarım dışarıdadır, ne zaman çıktığımı biliyor. "Bayanlar baylar çello ile ilgili konuşmalar çok enteresan ama kapatıyoruz," diyor Sargent, ellerini havaya kaldırarak dışarı çıkmamızı işaret ediyor. "Haydi bakalım!" Bakmaya cesaretim yok,

gözlerimi kapıdan ayırmadan yürüyüp dışarı çıktığımda binanın önünde kimsenin olmadığını görüyorum. Kapının yanında biraz oyalanıyorum.

İki serçe arkamızdan çalılığa doğru uçuyor, o kadar hızlı çırpıyorlar ki kanatlarını iyi göremiyorum. "Bak," diyorum çalılığı işaret ederek.

Billie bana soran gözlerle bakıyor, "Bir şeyler içelim mi?"

"Özür dilerim, başka bir randevum var."

Sokağa dalıp kayboluyorlar, sesleri at, tekerlek, araba ve diğer insanların seslerine karışıyor.

Kilisenin saatinin beş kere vurmasını bir köpek gibi ümitle bekledikten sonra eve yürüyorum. Arkamdan gelmesini umut ediyorum, arkama dönmeden kulak kabartıyorum, rüzgâr bana sesini getirecek, rüzgâr bana yardım edecek.

Çarşamba, perşembe, bedenimi daha önce hiç bu kadar dokunulmamış hissettiğimi hatırlamıyorum.

Cuma günü son prova var. Hava açık, güneş yere düşmüş yaprakları olduğundan daha sarı gösteriyor, koyu sarı. Rahatlıyorum, içim artık onunla öylesine dolu değil. Prova iyi geçiyor. Saat yedide konser salonda hazır olmamız gerekiyor. Sargent, hep birlikte yemek yemeyi öneriyor. Priscilla'nın yanında dışarı çıkıp yine bakıyorum. İşte orada. "Bekle bir dakika."

Sokağın karşı tarafına koşuyorum.

"Merhaba Gwen. Sana bir şey getirdim. Yürüyüş yapmak için de güzel bir hava, parka gidelim mi?"

Orkestranın diğer üyelerini işaret ederek, "Beraber yemeğe gidiyoruz, bu akşam prömiyerimiz var," diyorum.

Paltosunun cebinden küçük bir paket çıkarıp elime tutuşturuyor. "Bu akşam nerede çalacaksınız?"

Ona adresi veriyorum. "Şimdi gitmem gerekiyor, ne var bunun içinde?"

"Sürpriz," diyor, omzuma dokunduktan sonra yürüyerek uzaklaşıyor.

Joan'a "Bu akşam izlemeye gelecek," diyorum, olanları biriyle paylaşmaya ihtiyacım var.

"Güzel haber," diyor Joan. "Ümit edelim de her şey yolunda gitsin." Joan başlamadan önce sıklıkla kusar, kemana duyduğu sevgi ile korku birbirine neredeyse eşit.

Seyircilerin arasında onu görmüyorum ama o oradaymış gibi çalıyorum. Çaldığımız parça doğa manzarası gibi; başlangıçta çimen var (ve ayaklarının altındaki yaprakların her biri canlı) sonra su –bazen sakin bazen dalgalı, denize dökülen bulanık bir nehir suyu– sonra bir çizgi; ufuk ya da sahil çizgisi, bütün bu hareketi bir arada tutan durağan bir çerçeve, hem beklenen hem de beklenmeyen bir geçişin önünde duran bir çit; manzara değişiyor, tepeler ortaya çıkıyor, dik yamaçlar, kayalar, uçurumlar, uzaklarda bir düzlük, dağlar ve dağlardan her şey ya da neredeyse her şey görülebiliyor, dünyayı ve var olan her şeyi görebileceğini düşünüyorsun ve tekrar yavaşça aşağı indiğinde her şey sonsuz incelikler ve detaylar içinde, karmaşık ve küçük büyüğün içinde kayboluyor, işte geri döndün, her yeri gördün ve aynı zamanda olduğun yerden hiç kıpırdamadın.

Çalmak uçmaya benzer; yükseklik, hız, hafiflik, sihirli olanın yakalanabileceğine ve ona sonuna kadar güvenebileceğine dair inanç. Çalmak. Kelime kendi başına her şeyi anlatıyor; biz çalarız. Çalarak yerdekilere, huşu içinde dürbünlerine sarılanlara ve dünyayı yukarıdan görmeyen ya da başkaları tarafından taşınmadıkça göremeyeceklere bir manzara sunarız.

Konserden sonra Sargent bana teşekkür ediyor, yüzü sıcak, kasları gevşemiş; bu hâlde yakışıklı görünüyor ve neden herkesin ona âşık olduğunu anlıyorum. "Nihayet olması gerektiği gibiydi. Bütün o çalışmalar güme gidecek diye korkuyordum." Ceketinin altındaki gömleği terden bedenine yapışmış.

Kemanımı çantama yerleştirirken, "Bu kadar gerilmemelisin," diyorum.

İtiraz edercesine başını sallıyor, "Kaybedecek bir şeyi yoksa kimse elinden geleni yapmaz, size bunu sıklıkla hatırlatmak zorundayım."

"Teli çok fazla gerersen kopar."

"Teller güçlüdür, gerilimi iyi taşır, bizimle bir şeyler içmeye geliyor musun?"

Onu teşekkür ederek geri çeviriyorum, seslerin olmadığı bir ortama ihtiyacım var.

Dolunay var, bu ay ikincisi. Demek ki bu mavi ay. Keman çantasını kolumun altına sıkıştırıyorum ve diğer gecelerden daha boş görünen sokakta yürümeye başlıyorum, yavaş yavaş yürüyorum yürürken gelen geçeni gördükçe kendimi daha çok buraya ait hissediyorum.

Paketi ancak ertesi sabah fark ediyorum. Kahverengi kâğıt üstüne çizilmiş bir baştankara, kuş bana aynı Thomas'ın baktığı gibi bakıyor. Resmi camın kenarında duran nota sehpamın üstüne asıyorum.

*

"Burada yaşıyorum," diyor Thomas, nehrin kenarında duran tekne evin kırmızı kapısını açarken, eğilerek önden içeri giriyor. "Çay ister misin?"

İçerde küçük bir mutfak var. Tezgâhın üstünde büyük bir resim duruyor, kırmızı bir güneş, su, renklerin suya yansıması, "Ne kadar güzel," diyorum.

"Ha o mu? Henüz bitmedi. Renkler iyi ama kompozisyon biraz dağınık." Dolaplarda bir şeyler aradıktan sonra karar değiştirmiş gibi birden dönüp, ellerimi tutuyor. Tekne dalgayla yükseliyor. "İyi ki buradasın."

O günü takip eden haftalar boyunca, nehri teknenin hareketleriyle daha yakından tanıyorum. Dört büyük yavrusu olan iki kuğu, devamlı olarak yatağın üstündeki yuvarlak camın önünden geçiyor. Suyun üstünde parıldayan ışıkları, uzaktaki dalgaları soluklaştıran sisi tanıyorum, sabahları çarşafları nemlendiren ve ahşapları çürüten suyu tanıyorum. İlkbaharda sessiz dünyadan sinyaller getiren, kapının üstünde yuva yapan baştankaralarla arkadaş oluyorum.

Yanımda kemanımı getirip ona çalıyorum; yatakta yatarken ona kuşlarla ilgili notlarımı okuyorum. Rıhtımda yüksek ağaçlar var, aralarında da çalılıklar. Erken kalktığım sabahlar güverteye çıkıp oturuyor, sesleri dinliyor ve etrafa bakınıyorum. Burası şehir merkezinden daha sakin, düşüncelerimi duyabiliyorum.

Thomas, şehirde yürürken, keman çalarken, başkalarıyla konuşurken devamlı bana dokunuyor ve bedenim yüzümün kızarmasına yol açan şeyleri hatırlıyor. Bedenin kendi hafızası, neyin önemli olduğu ile ilgili kendi fikirleri var.

"Tebrik ederim," diyor Sargent, Thomas'ın da salonda olduğu ilk konserden sonra. "Son zamanlarda çok formdasın."

Thomas kapıda beni bekliyor. Sigarasını içerken bakışlarını sokağın sonuna çevirmiş, boştaki eliyle pantolonuna vurarak tempo tutuyor. Bir süre onu bu hâlde seyrettikten sonra kapıyı açıyorum.

Beni görünce gülüyor, sigarasını yere atıp iki eliyle yüzümü tutuyor. "Güzellik," diyor, o anda birden bunu içtenlikle söyleyip söylemediğinden şüphe duyuyorum, yaptığı her şeyden, hatta kendimden şüphe duyuyorum. Teşekkür ediyorum, kendimi görür gibiyim; artık genç sayılmam ve gelecek de vaat etmiyorum, bu histen ancak beni öptüğünde kurtuluyor, yeniden onu görmeye başlıyorum.

*

Olive Kasım ayında Londra'ya geliyor. Benimle kalacak. Bayan Sewell onun için misafir odasını hazırlıyor. Onu Waterloo İstasyonu'nda, kalabalığın arasında dalgıçkuşu gibi sinirli sinirli sağa sola bakınırken buluyorum. Elimi kaldırıp, "Olive!" diye sesleniyorum, önce etrafa bakınıyor, sonra beni görüyor. "Buradayım." Onu son gördüğümde de böyle kokuyordu. Elinden bavulunu alıyorum. "Ev on beş dakikalık yürüme mesafesinde. Yorgun musun? Otobüse binmek ister misin?"

"Yürümek iyi gelir. Yolculuk boyunca oturdum." Yan gözle yüzüme baktığını hissediyorum. "Ne kadar iyi görünüyorsun Gwen. Her şey yolunda galiba?"

Birden suçüstü yakalanmış gibi hissediyorum kendimi. "Her şey yolunda," diyorum mırıldanarak.

Fark etmedi ya da fark ettiğini belli etmiyor. Şehirle, sokaklarla, evlerle, kalabalıkla ilgili bir şeyler anlatıyorum; orkestra ve çaldığımız yeni parçalardan bahsediyorum. Hatırladığımdan daha kısa ve kırılgan görünüyor gözüme ve sesi de daha yumuşak. "Annemle babam nasıl?"

"İyiler. Babam nihayet savaşla ilgili şiir kitabını bitirebildi. Eski hâline döndü, yine her şeye fazlasıyla karışıyor. Annem her

zamanki gibi." Yan gözle yüzüme bakarak, "Senin az yazmana üzülüyor," diyor.

"O da hep sitem ediyor."

"Evi hiç terk etmeyecektin o zaman."

Başımı sallıyorum. Yıllardır hissetmediğim o öfke tüm gücüyle geri geliyor. Derin bir nefes alıyorum. Sonuçta bu Olive'in hatası değil.

"Sen nasılsın?"

Aldırmaz gibi bir tavırla omuz silkip başka yöne bakıyor.

"Olive, âşık mısın?"

"Belki." Yolun karşısına geçiyoruz, rehbermişim gibi beni arkamdan takip ediyor.

"Adı ne?"

"Timothy," dedikten sonra iç geçiriyor. "Elli yaşında ve evli."

"Ah, bu kötü işte."

"Karısı hasta, ruh hastası. Psikiyatri kliniğinde yatıyor. Onunla Dud'ın fizik tedavisi için gittiğimiz hastanede tanıştım."

"O da seni seviyor mu?"

"Boşver Gwen. Hiç anlatmamalıydım bunu."

O akşam Beethoven'ın dokuzuncu senfonisinin prömiyerine Olive de geliyor, çıkışta diğerleriyle birlikte kafeye gidiyoruz.

"Nihayet gelmiş olmana çok sevindim," diyor Sargent ve fazla yaklaştığı Olive'in geri geri gidip sonunda duvara yaslanmasına sebep oluyor.

"Howard kardeşler, nihayet bir arada," diyor, Olive'in elini tekrar öptükten sonra. "Annenle baban nasıllar?"

"Gayet iyiler, Newman nihayet şiir kitabını bitirdi."

"Beklemeye değer bir çalışma olmalı." Viskisini bir dikişte içi-

yor. "Bu kadar orijinal bir şaire nadir rastlanır. Hakkı olan üne kavuşmuş değil ancak sonraki nesiller onun kıymetini bilecek."

Olive *sherry* içiyordu annem gibi açgözlülükle. Birisi omzuma vuruyor.

"Len." Bir öpücük.

"Thomas, bu kız kardeşim Olive," eli hâlâ omzumda duruyor.

"Memnun oldum," dedikten sonra Olive'in elini öpüyor. "Bu da Stella."

Arkasından yirmili yaşlarda siyah kadife elbiseli sarışın bir kız çıkıyor. Gözleri kömür karası makyajlı; oyuncular gibi gülüyor.

"Peki Stella kim?" diye soruyorum.

"Az önce tanıştık," diyor Thomas özür diler gibi. "Güzel sanatlarda okuyor o da, heykel bölümünde."

Yüzünde bir açıklama arıyorum, onu bulamayınca da bir neden.

"Bir şey içmek isteyen var mı?" diye soruyor gülerek; her zamanki gibi neşeli ve rahat.

Thomas bara gittiğinde Olive bana eğilerek, "Bu o mu?" diye soruyor.

Başımla doğruluyorum.

"Peki bu kız kim?"

"Bilmiyorum." Kızın biri, varlığını bildiğim ya da şüphelendiğim kızlardan biri ama şüphelenmek ile görmek arasında fark var.

Olive yüzünü buruşturuyor. Masadaki bardağıma uzanıp büyük bir yudum içiyorum. Şampanyanın tadı ekşi geliyor, gerçi kimse bir şey söylemediğine göre belki de sorun bende.

Sargent elini uzatıyor ve Olive onunla dans pistine çıkıyor. Bedenini biraz fazla hızlı hareket ettiriyor. Sargent ise bilinçli olarak biraz yavaş hareket ederek tempoya uymasını sağlamaya çalışıyor. Sarsak bir çift oldular.

Eve dönerken Olive'in keyfi yerine gelmiş görünüyor, konuşurken her zamankinden daha açıksözlü. Koluma giriyor. "Ayaklarım perişan oldu. Ayakkabılar güzel evet ama yürümeye uygun değiller." Benim topuklu ayakkabılarımı giyiyor, ben çalarken ayaklarım yere değmezse rahat edemiyorum. "Şu genç, Thomas, pek yakışıklıymış. Ona âşık mısın?"

"Evet." Yüzünü seçemeyeceğim kadar karanlık, ay ışığı kulağına vuruyor. Başka soru sormuyor. "Burada her şey farklı," diyorum. Thames Nehri boyunca yürüyoruz, Thomas'ın teknesine gelmeden sola dönüyoruz. "Çello çalan Thea'nın beş erkek arkadaşı olmuş. Sadece Priscilla evli ama onun da ben gelmeden önce bir trompetçi ile kaçamağı olmuş." Ama Patricia evlenmişti. Belki şimdiye dek çocukları da olmuştur.

"Peki hanginiz evlenmek istemiyor, o mu yoksa sen mi?"

"Her ikimiz de galiba." Akşamın bu saatinde pek trafik olmasa da karşıya geçmeden önce yolu kolaçan ediyoruz. Bizden çok ama çok daha büyük ve bizi hiçbir şekilde umursamayan bu şehirde iki çocuk gibiyiz.

"Neyse yine de tebrikler," diyor gülerek. "Paul'den daha yakışıklı, onu hatırlıyor musun?"

Ona sarhoş olduğunu söylemiyor, gülüşüne eşlik ediyorum. Yamuk yumuk kaldırımda onu kolundan sıkıca tutuyorum, yoksa topuklu ayakkabılarla düşecek. Olive Timothy'yi anlatmaya başlıyor, karısının kısa süre içinde ölebileceğini, bu korkunç bir şey olsa da, içten içe bunu ümit ettiğini söylüyor, sesi denizinki kadar rahatlatıcı. Söylediklerini takip etmeye çalışıyorum ama düşüncelerim şu anda olanlar ile olabilecekler arasında gidip geliyor.

*

"Peki şu kız ile aranda tam olarak ne var?"

"Kıskanmadın değil mi? Kıskanmayacağımız konusunda anlaştık sanıyordum?" Elindeki fırçaları gereğinden sert bir hareketle bardağın içine koyuyor.

"Sordum sadece." Birini kabul etmek başka bir şeyden vazgeçmek, kendinden vazgeçmek anlamına geliyor. Tutunmak ya da ümit etmek değil. Bir kişiyi istemek onu bırakmak anlamına gelir hep, zira onda sana ait olmayan, senin var olamayacağın bir alan da vardır. Bunun bir anlamı da o kişiyi kaybedebileceğini bilmek ve bunu kabullenmektir çünkü bazı şeyler diğer her şeyden daha önemlidir. En azından Thomas böyle olduğunu söylüyor.

"Stella ile karşılaştık, bir şeyler içtik ve dans ettik. Bana ağırdan alalım diyen sendin."

"Sordum sadece," diyorum tekrar, kötü niyetli olmadığımı göstermek için gülerek. Fakat yeterince neşeli ve samimi değil gülümsemem.

"Gwen, kim olduğumu biliyorsun."

Tam olarak bilmiyorum ama bunu söylediği için memnunum. Benden bir şey saklamıyormuş gibi. Dürüstlük önemli. Ayrıca ben evlenmek istemiyorum, keman çalmak ve seyahat etmek istiyorum. Hareket etmek istiyorum; hareketin ne anlama geldiğini biliyor ve belki de hareket etmenin bedeli bu. Boğazımın neden düğümlendiğini bilmiyorum, neden yutkunamadığımı.

Bana yaklaşıyor, ıslak elleriyle ellerimi tutuyor, "Haydi gel, müzeye gidelim," diyor.

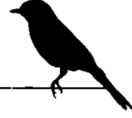
Mantom kaba ama tanıdık, tıpkı şapkam gibi. Kıyıdan otobüs durağına yürüyoruz. Kamışların üstünde sular kadar gri bir balıkçıl duruyor. Köşedeki meşeye iki karga tünemiş. Thomas gülerek

gördüğümüz renkler hakkında konuşuyor; insanların kullandıkları kelimeler, ezilip bir kenara atılmış bir buket çiçek, polisin gölgesi sokağa düşen, upuzun bedeni.

Upuzun bedeni. Sesini kafamın içinde duyuyorum, tınısını, tonlamasını. Bedeni hâlâ her seferinde yeni. Bu sabah yine başladı, yerini ve nasıl yapacağını iyi bilerek (omzum, masumca; kolum, elim, yeniden omzum, boynum, bir öpücük, tenim, hafif okşamalar, dudaklarım, açılış). Dokunuşları o kadar isabetli ki bazen kendime acaba bana mı dokunuyor yoksa herhangi bir kadına mı, diye soruyorum.

Müzede ellerini arkada kavuşturmuş buzda kayan bir patenci gibi yürüyor, yarı çocuk yarı filozof. Tablolara bambaşka bir gözle bakmamı sağlıyor. Boyası, atmosferi, renkler, renkler, renkler. Turner'a gelince elimi tutuyor. Konuşmadan durup bakıyoruz ve ona neyin dokunduğunu görebiliyorum. Haklıydı, onun kim olduğunu biliyorum.

Yıldız 7

Yıldız, yavrularının yetiştirilmesine diğer baştankaralardan daha fazla zaman ayırırdı. Onlara diğer annelerden çok daha uzun bir süre yiyecek taşır, ayrıca çeşitli beceriler öğretirdi. Her sene yavrularına muhakkak öğrettiği şeylerden biri de benden korkmamaları gerektiğiydi. Onlar da kendi yavrularına bu bilgiyi veriyordu, dolayısıyla tek tek bireylerin değil belli ailelerin dostu oluyordum.

Yıldız ile Kelkafa'nın ilk yuvalarındaki oğullarından biri olağan üstü güzel bir kuştu. Onu gören herkes, "Bu ne güzellik," derdi. Ben de ona Güzellik adını koydum. Güzellik, annesinin arkasından yem tabağına gelen ilk yavruydu, yuvadan ayrıldıktan sonra da uzun bir süre gelmeye devam etti. Hangi fıstıkları yiyeceğini dikkatle seçerdi. Baştankaraların çoğu sabah masadaki tabaktan birçok fındık fıstık alır, hangisini yiyeceğine sonra karar verirdi; oysa Güzellik önceden ne yiyeceğine karar verir onu alır ve yerdi. Dört aylık olana kadar bahçede kaldı sonra üç yavru ile uçtu gitti. Uzun süre onu görmeyince başına bir şey geldi sanıp korktum ama üç ay sonra pencere pervazına geldi, diğer üçü de yakınlarındaydı.

İlkbahar geldiğinde bahçemde küçük, kırılgan bir dişi olan Dolly ile yuva yaptı. Onun bölgesi annesininkinin sınırındaydı. Dolly ile Güzellik büyük bir yuva yapıp yavrularını beslemek için çok çalıştılar. Yuvadan ayrılan son dişi kuşun ayağı sakattı, ona Naomi adını

verdim. On günlük olduğunda Güzellik onu bana getirdi, o da bana güvendi. Naomi diğerlerinden daha yavaştı; onu kendi başına yiyecek arayabilecek hâle gelene kadar besledim. Birkaç ay sonra ayağını daha iyi kullanmaya başladı, bir yıl sonra eskiden ayağının sakat olduğu anlaşılmıyordu bile. Artık yardımıma ihtiyacı yoktu ve diğer baştankaralar kadar özgürdü.

1937

Mayıs ayında bir salı sabahı, yakıcı bir güneş altında Noter Taylor'ın bürosuna yürüyorum. Karatavuklar sokağın köşesindeki yüksek çalılığın üstüne yuva yapmış. Gagalarında yavrularına yiyecek taşıyorlar ama seçtikleri yer aslında yuva yapmaya pek elverişli değil. Fazla görünür bir yer, saksağan ve kediler için kolay bir hedef oluşturuyorlar. Üstümde mavi yünlü kumaştan bir manto var ve terlemeye başlıyorum, mantomun önünü açıyorum. Keman çantam yanımda zira randevumdan hemen sonra provaya gideceğim. Çantanın sapını tuttuğum elim terli olduğu için çanta bir ileri bir geri kayıyor. Elimi sıkıyorum, yutkunmaya çalışıyorum.

Randevu yerine saatinden beş dakika önce varıyor, kapının ağır tokmağını üç kez vuruyorum. Kapıyı açan hizmetçinin arkasından mermer koridoru geçerek noterin odasına yürüyorum. Annem olsa bu eve bayılır. "Bay Taylor birazdan yanınızda olacak," diyor hizmetçi. Kemanım, sandalyemin yanına dayar dayamaz yere kayıyor. Bir bardak su isteseydim keşke.

"Bayan Howard." Yuvarlak gözlükleri olan, bıyıklı bodur bir adam elini uzatırken "Hoş geldiniz," diyor. Masasının başına geçip içi kâğıt dolu bir dosya açıyor. "Öncelikle size başsağlığı diliyorum. Babanızı tanıyordum, ortak arkadaşlarımız vardı. Şiir konusunda derin bilgiye sahip, sıcakkanlı bir insandı."

"Hakikaten öyleydi," diyorum, yutkunmaya çalışarak.

"Bir bardak su ister misiniz?" Ayağa kalkarak hizmetçiden su getirmesini istiyor. "Her ne kadar hasta da olsa onu kaybetmenin sizin için bir şok olduğunu tahmin edebiliyorum."

Başımla onaylıyorum. Hasta olduğunu bilmiyordum, yıllardır eve gitmemiştim. Tatile çıktığımda ya da Noellerde eve kart yolluyor, bazen de Olive'e mektup yazıyordum. Olive'in neden bana ancak geçen kasım ayında yani cenazeden sonra yazdığını bilmiyorum. Çok yoğun olduğunu, annemin de gelmemi istemediğini söylemişti. Onlara mezarın başına koymaları için bir kuş heykelciği göndermiştim.

"Bay Howard bütün mal varlığını dört çocuğuna bıraktı." Kalbim boğazımda atıyor. Bana düşen hisse tahmin ettiğimden çok daha büyük, bununla küçük bir ev alabilirim. Annemin buna nasıl öfkeleneceğini tahmin edebiliyorum.

Mirası kabul ettiğime dair imzayı attıktan sonra on dakika içinde yine dışarıdayım, ışık o kadar keskin ki bir şey göremiyorum.

*

"Joan, baştan al."

"Özür dilerim ama neden ben baştan alıyorum?" Dudaklarının yanındaki kaş her zamankinden daha gergin. Yüzü sadece çalarken sakinliyor.

"Tempoyu belirleyecek olan sensin. Rehberlik etmen, yönetmen gerekiyor. Ama sen bunun yerine önce kemanları, sonra bası takip ediyorsun."

Bakışlarını kemanından ayırmadan başını sallıyor.

“Baştan alalım.” Joan başlıyor biz de üç ölçü sonra ona katılıyoruz. Arkasındaki yüksek pencereden bir karganın uçtuğunu görüyorum.

“Felâket. Kes. İkinci bölüme geçiyoruz.”

Bir anda önümde bitiyor, irkiliyorum. “Gwendolen, aklın nerelerde?”

Birkaç gün önce bir karganın uçarken ağzındaki dalı düşürdüğünü gördüm. O sırada başka bir karga onu yakalayıp yükseldi ve sonra o da gagasından bıraktı. Bu defa ilk karga havada dalışa geçerek tam zamanında dalı yakaladı. Oyun oynar gibiydiler. Kuşların oyun oynadığına dair bir araştırma okumamıştım hiç.

“Gwen!”

Çaldığımız parçaya konsantre olmak için çaba harcamam gerekiyor. Aklımda hep o karga, gözümün önünde çam ağaçlarının tepeleri.

“Bu daha iyi. Şimdi Elgar’ın Enigma Varyasyonları ile devam etmek istiyorum. Öğleden sonra sadece yaylılar ile çalışacağız, diğerleri gidebilir. On dakika ara veriyoruz. Hazırlanmak isteyenler için söyleyeyim sıradaki parça Nemrud.”

Yanıma geldi. “Şu anda nelerle baş etmek zorunda olduğunu biliyorum. Babanın ölümü, ailenin tepkisi.”

“Kılıçkırlangıcı.”

“Efendim?” Bir yandan bıyığını bürüyor, gözleri de kapıda.

“Elgar’ın eseri aklıma kılıçkırlangıçlarını getirdi. Sadece kuluçka için yere inerler. Havada uyur, havada beslenirler.”

Az önce çaldığımız müziğin ritmine uyarak yürüyüp uzaklaşıyor, kapının koluna uzandığında müziğin durması gereken yerde duruyor.

Joan gelip yanıma oturuyor. Bir martı uçup gidiyor. Onları buralarda görmek pek de mümkün değildir, belki de sahilde yeterince yiyecek bulamıyorlar artık. "Sen de tempomun yanlış olduğunu mu düşünüyorsun? Bana kalırsa yanlış olan onun temposu."

Ona dönüyorum, "Bu konuyu benimle değil Sargent'le konuşsan daha iyi olur."

"Bazen öfkesini kontrol edemiyor." Yine yüzü geriliyor.

Sinirlenmemeye çalışıyorum. "Sizin aranızda böyle bir şey var. O öfkeleniyor, sen kendine güvenini yitiriyorsun ve sonrasında her şey daha da kötüye gidiyor."

"Peki sence doğru çalıyor muyum, çalmıyor muyum?"

Omuz silkiyorum, "Bana kalırsa ortada bir yerde buluşmanız gerek."

Priscilla da yanımıza gelip oturuyor. "Hava değişir mi, ne dersiniz? Ken ile hafta sonu tekneyle gezmeyi planlıyoruz da."

Joan havanın soğuyacağını düşünüyor. Ben cama doğru yürüyorum, hep aynı muhabbet. Priscilla, kırmızı yanaklı iyi bir kız, Olive olsa elma yanaklı derdi, sapsarı saçları var ve komik, aslında Joan'ın da iyi bir kız olduğunu düşünüyorum ama ondan neden sıkıldığımı anlamıyorum. Sokaktan iki polis geçiyor. Parmaklarımla bacağıma vurarak huzursuz bir tempo tutturuyorum. "Nemrud".

Prova bittikten sonra hemen eve gitmek istemiyorum. Şehir bugün çok gürültülü. Battersea Park'ın karaağaçlarına bahar gelmiş: kuş sesleri, çiçekler, yavru karatavuklar, serçeler, sağda solda boş yumurta kabukları. Yanımdan flört eden, gülen, münakaşa eden genç insanlar gelip geçiyor, hayallere dalmak için en güzel mevsim. Yakında hava iyice ısınacak, nemli ve pis hava bizi şehrin dışına itecek. Bankta yaşlı bir çift oturuyor, hava sıcak

olmasına rağmen kabanlarının önü ilikli. Kadın uzanıp adamın elini tutuyor.

Heykellerin olduğu bahçede bir grup öğrenci dolaşıyor. Henry Moore'un meşhur uzanan kadın heykeli önünde duruyorlar, bazıları figürleri eskiz defterine geçiriyor. Moore'un heykellerini Thomas da çok sever. Baştankaraların yuva yaptıkları yaşlı meşenin yanına gelene kadar çiçek bahçesindeki arıların, havuzun, bronzdan yapılmış yaşlı köpek heykelinin yanından geçerek, yürümeye devam ediyorum. Meşenin tam karşısında, kuşları rahatsız etmeyecek kadar uzakta bir bank var. Anne ve babanın gelmesi biraz zaman alıyor, yüksekte bir yerde olduğu için yuvayı net göremiyorum. Keman çantamın içinden not defterimi çıkarıyorum. Baştankaraların ötüşleri ile ilgili bir makale yazıyorum. Geçtiğimiz yıllar içinde bu konuda epey araştırma okumuştum. Kuşların ötüşleri derinlemesine araştırılsa da anlamları üzerine pek yazılmamıştı. Bundan dolayı ne zaman birkaç saat boş vaktim olsa bu parka gelip belli kuşların ötüşlerini ve birbirleriyle olan ilişki ve etkileşimlerini not ediyorum. Bahar sonunda bu konuda iyi bir makale yazacak kadar bilgi toplayabilmiş olmayı umuyorum.

Genç bir baştankara ilerideki lavanta çalılığından havalanıyor ve ayağımın yakınına konduktan sonra seke seke bana yaklaşıyor. "Naber küçüğüm?" Başını eğerek bana bakmaya devam ediyor, biraz daha yaklaşıyor sonra uçup gidiyor.

*

Thomas sırtüstü yatmış sigara içiyor. "Lennie?"

"Efendim." Yanımızdan bir tekne geçiyor, dümende yaşlı bir adam var, çok yakınımızdan geçtiği hâlde bizi görmüyor.

"Benimle evlenir misin?"

Camın yanından ayrılıp yatağa yaklaşıyorum. Rüzgâr suyu hareket ettiriyor, bu hareketle tekneyi hafifçe yükseliyor. Yanına oturup, bileğini tutuyorum. "Hayır."

"Emin misin?" Yatakta doğruluyor. "Bir ev alabilirim, gerçek bir ev, çok mutlu olabiliriz."

"Annenle mi konuştun?" Bileğinin üzerindeki parmaklarımı önce kapıyor, sonra açıyorum.

"Onunla bir ilgisi yok, çok uzun zamandır beraberiz."

Kaşlarımı kaldırıyorum.

"Birbirimizi uzun zamandır tanıyoruz." Elimi tutarak, "Seni seviyorum," diyor.

"Ben de seni seviyorum, evlenmek istemiyorum o kadar, hele ki seninle kesinlikle olmaz." Kıvırcık saçlarını okşuyorum.

"Dayanılmazsın."

"Sen de öylesin. Nereden çıktı yine bu konu?"

İç geçiriyor. "Annem evlenmemi, bir yuva kurmamı istiyor, aksi hâlde..."

"Aksi hâlde harçlığını kesecek, öyle değil mi?" Sesimin tonu değişmedi, bunu biliyordum.

Thomas bir şey söylemiyor.

"Özür dilerim Thomas ama ben bu işte yokum. Evlenmeye çok hevesliysen evlenebilirsin ama bunu diğer kız arkadaşlarından birine teklif etmelisin."

"Tek sevgilim sensin, tek sevdiğim sensin. Birbirimizi o kadar uzun zamandır tanıyoruz ki." Artık küçük bir çocuk olmasa da öyleymiş gibi yalvaran gözlerle bakıyor bana.

"Thomas ciddiyim. Sen de biliyorsun ki biz asla aynı evde yaşamamalıyız."

"Daha iyi bir fikrin var mı?"

Ona mirastan söz etmiştim. "Annen bir tarih verdi mi?"

"Bir yıl, sonrasında harçlığımı kesecekmiş."

Gülüyorum. "O zaman başının çaresine bakmak için çalışacaksın," diyorum. Elimi bırakıp arkasını dönüyor. "Üzgünüm," diye ekliyorum.

"Hayır, en başından beri sana karşı açık olmam gerekirdi. Sadece sen varsın demeli ve sana bunu göstermeliydim."

Bu defa önceki konuşmamızdan daha fazla çaba gösteriyor. Ben de bir sigara alıp yakıyorum, derin bir nefesle içime çekiyorum. Başka birini arayacak, hoş bir kız, genç, şekil verebileceği bir kız. Onunla evlenecek, çocukları olacak ama benimle olmaya devam edecek, ta ki bu mümkün olmayana ya da ben artık bunu istemeyene kadar.

Sessizce sigara içiyoruz, sessizce giyiniyorum.

Benimle kapıya kadar geliyor.

"Bu sefer evet diyeceğimi mi düşündün?"

"Bilmiyorum." İnsanların ne diyeceklerini bilemedikleri zaman verdikleri cevap. Bana kapıyı açıyor. Gözlerinde ardımda uzanan yolun yansımasını görüyorum.

Thames Nehri kıyısında yürüyen kadınlar kısa kollu elbiseler giymiş, erkekler ceketlerini çıkarmış. Yine sıcak bir gün olacak. Çiçekler güneşe dönmüş. İstasyonun yakınındaki korulukta kısa pantolonlu çocuklar çakıl taşlarıyla oynuyor, dizleri topraktan kararmış, elleri kum içinde. Çocuklar. Manzara. Burada yürüyorum ama bambaşka bir yerde de olabilirdim. İnsanlar bana bakıyor, sonra beni gördüklerini unutuyorlar.

İstasyon girişinde izdiham var, saat sekiz mi? Dokuz mu? Yeni bir gün başlıyor, etraf aydınlanalı çok oldu. Yeterince param var,

şimdi bir trene binebilir sahilde bir otele gidebilir, bir ya da iki gece kalabilirim, keman da çantasının içinde kapının kenarında durur.

Cuma günü prömiyerde çalacağım. Birkaç saat çalışmam gerekiyor, adımlarımı hızlandırıyorum. Evlerden birinde, biri şarkı söylüyor. Yanımdan bir otobüs geçiyor, durakta durunca koşup yetişiyorum. Bir yanda uzanan nehir, arkamda kalan tekneye doğru akıyor. Bu çınar ağaçları bu yolda ilk yürüdüğümüzde de buradaydı. Asfaltta izi kalan adımlarımız. Parkı, mezarlığı geçiyorum ancak okula vardığımda sadece güvercinlerin değil insanların da sesleri geliyor kulağıma.

Kapıyı çalıyorum. Jenny açıyor, merhaba hanımefendi, başıyla selam verip hafifçe eğiliyor. Merdivenleri ikişer ikişer çıkıyorum. Kahverengi kâğıda benim için çizdiği baştankara resmi hâlâ camın yanında asılı. Kemanımı elime alıp baştankaraya çalıyorum, açık camdan dışarı sızan müzik, şehrin seslerine karışıyor.

*

Dorothy kapıyı açıyor. Önünde çömelip gözlerine bakıyorum. "Merhaba canım, annen evde mi?" Bana cevap vermeden yüzüme bakıyor; küçük, soluk yüzünde ciddi bir ifadeyle.

Arka odadan Thea'nın sesi geliyor: "Len? İçeri gir, Lila'yı emziriyorum." Joey de yanımıza geliyor, aralarından geçip koridorda asılı çamaşırlara değmemeye çalışarak ilerliyorum.

İçeri girdiğimi görünce geniş geniş gülümsüyor. "Dağınıklık için kusurumuza bakma. Yerimiz çok dar, şuna bak sen, uykuya daldı bile."

Lila'nın başını okşuyorum. Küçücük olsa da o da artık bir birey.

"Bir şey içmek istersen kendin alabilirsin."

"Birazdan alırım. Sen bir şey ister misin?"

Başını hayır anlamında sallarken, Lila'yı da kucağında hafifçe sağa sola sallıyor.

"Don ne zaman dönüyor?" Don, Thea'nın da bir zamanlar çaldığı Londra Senfoni Orkestrası'nda solist. Avrupa'da turnedeler.

"Bu akşam." Lila'dan bahsediyor, bazen bütün gece uyuduğundan. Çocukların sesleri onunkine, onunki de yolun karşısındaki fabrikadan gelen makine seslerine karışıyor. Şehir gitgide daha da gürültülü gelmeye başlıyor bana.

"Thomas benimle evlenmek istiyor."

Thea yüzüme bakarak başını sallıyor, "Yine mi?"

"Bu sefer bana ciddiymiş gibi geldi."

"Eminim ciddidir," diyor Thea iç geçirerek.

"Ama sadık değil. Evlenilecek biri değil. Ben de değilim."

"Evlenebilirsiniz. Sonra şu an nasılsanız öyle devam eder her şey." Yüz ifadesi iyimser olsa da sesinde tereddüt var.

"Dün eve nehir kıyısından yürüyerek döndüm ve nasıl olacağını düşündüm. Geri dönebilirdim. Thames Nehri'nin resmini yapıyordu yine, tekneden görülen manzaranınkini, dördüncüsünü."

"Benim!" diye odaya giriyor Dorothy yan gözle Joey'e bakarak. Joey, elindeki tahta treni kapmaya çalışıyor, bunu başaramayınca da elbisesini çekiştiriyor. Bunun üstüne Dorothy bir çığlık koyveriyor. Thea olaya müdahale edip Dorothy'i elinde trenle bir köşeye oturttuktan sonra Joey'e de bir dilim ekmek veriyor.

"Orkestrada işler nasıl?"

"Bildiğin gibi. Çaykovski çalıyoruz."

"Sıra ona mı geldi? Araştırman ne durumda?"

"Şu aralar güvercinlerin şartlandırılması ile ilgili bir kitap okuyorum. Epey sinir bozucu bir araştırma." Ona güvercinlerin yiyecek ve elektrik şoku verilerek eğitildiğinden bahsediyorum. "Biliyor musun, bana kalırsa kuşların laboratuvar ortamında araştırılması sadece etik açıdan değil bilimsel anlamda da yanlış. Çünkü bu durumda farklı davranıyorlar. Bizim eve gelen kuşlar bu tür araştırmaların ortaya koyduğundan çok daha akıllı."

"Joey, kız kardeşini rahat bırak."

Ayağa kalkıyorum, "Çay ister misin?" Mutfakta su ısınırken, bir yandan bulaşıkları yıkamaya başlıyorum. Sekizgen camdan mutfağa giren ışık ancak yetiyor.

Thea salondan "Len bulaşıkları yıkama," diye sesleniyor. Onu duymamazlıktan geliyorum.

Odaya döndüğümde ortalık sakin, Joey köşede trenle oynuyor, Dorothy oyuncak bebeğini giydiriyor. Thea Lila'yı beşiğine koyuyor. Ona bir fincan çay uzatıyorum, sevdiği gibi açık, ılık, sütlü ve şekerli.

"Bulaşıkları yıkamadın değil mi Len?"

"Böyle mi olmasını hayal etmiştin?" diyorum, başımı yana yatırıp onunla göz göze gelmeye çalışırken.

Gülüyor. "Hayır. İstediğim de bu değildi ama olsun. Don geri geldiğinde biraz nefes alırım."

"Çalmayı özlemiyor musun?"

Başını sallıyor. "Öyle bir vaktim yok ki." Lila ağlamaya başlıyor, Thea beşiği biraz salladıktan sonra bebeği kucağına alıyor, "Tutmak ister misin?" diyor. "Kucağına yakışıyor. Sana söylemem gereken bir şey var Len. Kanada'ya gitmeyi planlıyoruz. Don dönmek istiyor. Orada iş de bulabilecek."

"Gerçekten mi? Peki sence orada yapabilir misiniz?"

Hayal kurar gibi uzaklara bakarak, "Orası çok güzel," diyor. "Vahşi bir doğası var, sık ormanlar, yaban hayvanları ve her kış mutlaka kar yağıyor."

Bunun için İskoçya'ya da gidebileceklerini söylemiyorum. Lila yüzüme bakıyor, ben de uykuya dalana kadar, yuvasını ilk kez terk eden tombul bir serçe yavrusunu anlatan şarkıyı mırıldanıyorum ona. İki dakika geçmeden uyanıp tekrar ağlamaya başlıyor.

*

"Billie!" Sargent elinin bir hareketiyle orkestrayı susturuyor. Yarın prömiyerimiz var ve o yine memnun değil.

"Haydi ama," diyorum. "Bir kere sonuna kadar çalmamıza izin ver. Tam olarak ne istediğini sen de bilmiyorsun. Sorun bazen Joan'da, bazen Billie'de, bazen de başka birinde oysa doğru tempoyu tutturamayan sensin."

Herkes şaşkınlıkla bana bakıyor. Sargent'in ruh hâlini olduğu gibi kabul etmek zorunda oluşumuz yazılı olmayan bir kural. Patron o. Klarnet çalan Sasja'nın hikâyesi anlatılır durur. Benden uzun zaman önce orkestradaymış ve Sargent'e karşı çıktığı için bir daha hiçbir orkestrada iş bulamamış, elbette anlatıla anlatıla epeyce abartılmış bir hikâyeydi bu.

Sessizlik birisinin öksürmesiyle bölünüyor, öksüren Priscilla ya da diğer çelloculardan biri.

"Sen daha iyi biliyorsun, öyle mi? O zaman kemanını bırak, gel burada dur istersen?"

"Daha iyi bildiğim falan yok. Hep aynı şey oluyor o kadar." Yüksek sesle ve açık yüreklilikle konuşuyorum. "Hep biraz yavaş başlıyorsun. Uvertür ve ilk birkaç ölçüde. Sonra birden hız-

lanmaya başlıyorsun ve işte burada her şey çığırından çıkıyor. Dolayısıyla ya biraz daha tempolu başla ya da ilk ölçüden sonra bizimle kal."

"Haydi o zaman," yüzü yavaş yavaş kızarıyor. Batonunu tuttuğu parmak uçları beyaz.

"Seninle kavga etmeye niyetim yok ama böyle düşünen sadece ben değilim."

"Öyle mi? Yalnız sen değilsin demek?" Batonuyla diğer avcuna sertçe, doğru tempoda vuruyor.

Dönüp arkama bakıyorum, kimse bana arka çıkmıyor, kimse benimle göz göze gelmiyor, herkes konuşmanın bitmesini bekliyor. Kendileri bilir. "Peki öyle olsun, çalıyor muyuz?"

Sargent parçaya her zamankinden daha hızlı giriş yapıyor ve tempoyu sonuna kadar yüksek tutuyor ama biraz fazla yüksek, sinirini çıkarması gerekiyor anlaşılan.

Kemanımı çantaya yerleştirirken, "Gwen, bir dakikan var mı?" diyor.

Joan başını diğer tarafa çevirerek yanımdan geçip gidiyor, ondan bir şey beklememem gerektiğini anlıyorum.

"Özür dilerim, herkesin önünde seninle böyle konuştuğum için," diyorum, yüzünün rengi normale dönmüş gibi.

"Yani herkes bunu mu konuşuyor?"

"Herkes her şey hakkında, bazen de senin hakkında konuşuyor."

Yumruklarını sıkıp tekrar gevşetiyor. "Buradaki dedikodular insanı hasta eder."

"Bu konuda söyleyeceğin tek şey bu mu?"

"Haydi ama Gwen, bunların hepsi kuru gürültü. Bara gidiyoruz. Sen de her şeyi bu kadar iyi biliyorsan batonu eline alıp biraz çalış bakalım."

*

Pazar günü yine Thames'in kıyısından aynı rotayı takip ederek yürüyorum. Nehrin yükselen dalgaları gürültüleri yutup onları yankı değil rüzgâr olarak geri veriyor. Kapıdan çıktığımda hızlı yürüyordum, istasyona yaklaştığımda işe gidenler beni geçmeye başladı, nehir kıyısında geziye çıkmış insanlar da öyle. Patika daraldığında ellerinde kovalarla rıhtıma koşan çocuklar önüme geçti. Kırmızı gürgenlerin başladığı yere geldiğimde daha ileri gidemiyorum. Bir kütüğün üstüne oturuyorum, üç adım daha atsam tekneyi göreceğim.

Bir saksağan hemen önüme konuyor, yerden bir şey alıp tekrar havalanıyor. Birkaç hafta evvel saksağanların kullandıkları dil üzerine yapılmış bir araştırmaya cevaben bir eleştiri yazmıştım. Saksağanlar deneyde hemcinslerinden tamamen izole ediliyor ve makine gibi görülüyorlardı, araştırma sonucunu belirleyen de buydu. Oysa saksağanlar, birçok şey öğrenebilecek sosyal hayvanlardır. Yazdığım cevabı yayınlayan yazı işleri müdürü benim de bu konuda bilimsel araştırma yapıp yapmadığımı soruyordu.

Bastonuyla yürüyen, yaşlı bir adam şapkasına vurarak selam veriyor. Onu daha önce görmüştüm, bu civarlarda oturuyor olmalı. Ben de elimi sallayarak karşılık veriyorum.

İki karga ayaklarıma yakın bir yere konuyor. Tartışmaları gereken bir konu var. Ve hiçbir çekinceleri yok.

Ayağa kalkıyorum, eteğimin arkasındaki tozu silkeleyip, derin bir nefes alıyorum. Bir kadının seslendiğini duyuyorum, sonra da güldüğünü. Sarışın, genç, benden uzun ve zayıf bir kadın. Thomas kadını kolundan tutuyor, hem de gülüyor, yüzü aydınlanmış gibi. Beni ancak yanıma yaklaştıklarında fark ediyor.

"Len ben düşünmüştüm ki..." başını sallıyor, "ben senin, bizim..."

Kız yüzüne bakıyor, "Bir şey mi var? Gitmemi ister misin?" diye soruyor.

Thomas bana bakıyor.

"Hayır," diyorum, "bir şey yok."

Yanlarından ayrılırken Thomas bir şey demiyor, kum patikanın sonunda geri dönüp baktığımda kızın hâlâ ellerini kaldırarak konuştuğunu görüyorum. Uzaktalar. Kendi kendime ya da bana doğru yürüyen insanlara selam verir gibi başımı sallayarak yoluma devam ediyorum.

Evde beni rahatlatacağını umarak kemanıma sarılıyorum. Akort ettikten sonra birkaç ölçü çalıyorum. Ama sonunda odanın ortasında elinde bir ahşap parçası tutan bir kadın olarak kalakalıyorum. Bu daha önce de başıma gelmişti ve tek çaresi çalmaya devam etmek, ben de öyle yapıyorum. İsteksizlik devam ediyor, hatta bir ağacın dalları gibi ağzımdan, kulaklarımdan çıkıp farklı yönlere uzanıyor.

Masaya geçip notlarımı alıyorum. Baştankaraların farklı ikaz çağrıları var, bugüne kadar üç tanesini tespit edebildim; birini insanlar, diğerini havadaki büyük kuşlar, üçüncüsünü de yerdeki diğer hayvanlar söz konusu olduğunda kullanıyorlar. Bu konuda daha fazla çeşitlilik olduğundan eminim, sorun ötüşlerinin bireysel olarak da farklılık göstermesi. Ayrıca notalar birbirini o kadar hızlı takip ediyor ki ben insan kulaklarımla hep bir şeyler kaçırdığımı hissediyorum. Bu konuda daha fazla beceri kazanmam gerekiyor ama nasıl yapacağımı ve kemanla ikisini nasıl bir arada yürüteceğimi bilmiyorum.

Merdivenin dibinden Jenny, çay saati geldiğini haber veriyor. Not defterimi kapatıyorum. Masadan kalkmazsam aynı şeyleri düşünüp durmaya devam edeceğim.

*

Thea'nın amcasının Brighton yakınlarında ahşap bir barakası var, küçük bir ücret karşılığında orada birkaç hafta kalabilirim. Sessiz ve sakin bir ortamda yazdıklarım üzerinde çalışabilirim. Sargent bunun iyi bir fikir olduğunu söylüyor, nihayetinde artık para konusunda da bir derdim yok. Bay Williams barakanın kırsal bir bölgede çalılıkların, tepelerin arasında ve denizin yakınında olduğunu söyledi, en yakın tren istasyonu yürüyerek yarım saatlik mesafedeydi.

Thomas'ı Thames kıyısındaki karşılaşmadan sonra görmedim. Fakat geçmişte de böyle ara sıra görüşmediğimiz olurdu. Buradan ayrılmadan önce onu görmek ve nereye gideceğimi söylemek istiyorum. Beni neyin beklediğini tam olarak bilmek istiyorum.

Sisli hava yüzünden yolu karıştıracak gibi oluyorum. Sis üç gündür kalkmadı. Sokaklar, binalar tamamen gözden kaybolmasa da yarı görünmez olmuş gibi. Sola dönmek için acele ettiğimden geri yürüyorum. Bir sonraki sokağa girmeliyim, nasıl yanlış yere saptım anlamıyorum. Thames Nehri düşünmez, sadece akar, suyun gri ve hareketsiz yüzeyini görebiliyorum sadece; üstüne bulutlardan beyaz, yumuşak bir yastık oturmuş gibi.

Patikadaki taşlar ıslak ve kaygan, tekneye uzanan tahtaya basarken temkinliyim. Kapıya iki kere vuruyorum.

"Len. Seni görmek ne güzel," Thomas'ın sesi hâlâ uykulu, "kahve içer misin?"

"Evet lütfen. Uzun kalmayacağım."

Küçük mutfak tezgâhında bulaşıklar yığılmış. Alçak ahşap masaya geçiyorum. "Bir süreliğine gidiyorum."

"Ne güzel, nereye gidiyorsun?"

Yüzüme baktığını görmesem de hissedebiliyorum. Yutkunuyorum, "Öylesine işte, gidiyorum."

"Evet, arada yapman lazım bunu. Hep çok çalışıyorsun. Ne zaman geri döneceğini biliyor musun?" Kahvemi önüme koyuyor.

Başımı bilmiyorum anlamında sallıyorum.

"Sana yeni serimi göstereyim mi?"

Peşi sıra teknenin burnuna doğru yürüyorum. İlk tabloda Londra'da evlerin üzerinden uçan iki karga var. "Dans ediyorlar," diyorum. Siyah kanatlarında bütün renkleri seçebilmek mümkün.

Keyifle başını sallıyor. "Bir de bu var." Genç bir karga karaağacın alçak dallarından birine konmuş, avlanmak için dikkatle aşağı bakıyor. Konsantrasyonu hissediliyor. Fazlası var: Yağmur altında gözlerini sıkıca kapamış yaşlı bir karga, tehdit olarak algıladıkları bir kuşu kovalayan bir karga sürüsü.

"Çok güzeller," diyorum. Yuvasında iki karga, ikisinin de gözleri uzaklara dalmış.

"Kalsana."

Ona dönüyorum, "Artık istemiyorum. Burası çok gürültülü, çok kirli. Karşı komşumuz Bayan Willows geçen hafta zatürreden öldü. Orkestra beni bunaltıyor, hep aynı eski dedikodu, kimin eli kimin cebinde, Sargent ile bitmeyen hırgür."

"Len sen çalmalısın. Yeni bir orkestra bul kendine."

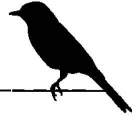
"Ben kuşları araştırmak istiyorum. Gerçekten, ciddiyim."

"Bu konunun pek ilgi çekeceğini sanmıyorum. Yanlış anlama bence ilgi çekici bir konu ama sanki henüz doğru zaman değil. Ayrıca bu alanda bir eğitimin de yok." Yüz ifademi fark ettiği anda susuyor, kolumu tutuyor, geri çekiyorum. Bana yaklaşınca bir adım geri atıyorum.

"Vazgeçtim kahve istemiyorum. Hoşça kal demeye gelmiştim sadece."

Mantomu giyerken, kapıyı açtığımda ve grinin içinde kaybolana kadar bana bakıyor, biliyorum.

Yıldız 8

Şubat sonunda Kelkafa'nın sağlığının yeni yavrulara bakmaya yetemeyecek kadar zayıf olduğu anlaşıldı. Fıstık almak için hep bana geliyor, gözlerini kapatıp ben ayağa kalkana kadar kucağıma yerleşiyordu. Yıldız onu yuva yapmaya teşvik etmek için günlerce uğraşıp durdu. Geçen sene ondan öğrendiği gibi havada aniden dalışa geçiyordu. Baştankaralar diğerine bir şey yaptırmak istediklerinde onun hareketlerini kopyalarlar. Başarılı olamadı, Yıldız da bütün ilgisini Petercik'e vermeye başladı. Birkaç gün Kelkafa ile Petercik arasında gidip geldi, Kelkafa'nın onu terslemesinden sonra kesin olarak Petercik'i seçti. Kelkafa da kendine yeni bahçenin diğer ucunda başka bir yuva buldu.

Kelkafa gibi Petercik de yuvada kalmak istiyordu ama Yıldız buna yine karşı çıktı. Fakat Petercik Kelkafa'dan çok daha yaratıcı bir besteciydi; hoşnutsuzluğunu her seferinde başka tonda öterek ifade ediyordu. İlk gece Yıldız onu içeri almadan önce saatlerce kovaladı; günün sonunda repertuvarı epeyce genişlemişti! Yıldız onun bulduğu bu yeni dili dinlemekten hoşlanır gibiydi; ne zaman ötmeye başlasa Yıldız başını yuvadan dışarı uzatıyordu. Petercik de yeni şarkılar icat etmekten memnundu; ilk geceden sonra Yıldız'ın sonunda onu kabul edeceğini biliyordu.

Kelkafa daha çok evin içinde kalıyordu. Mart ayında iştahı açılmıştı, Monokl onu birlikte yuva yapmaya ikna etti. Yuva yapma iş-

lerine zar zor girişti ama yuvayı koruyacak ve yavruları büyütecek gücü yoktu. Böylece Monokl yavruları tek başına yetiştirmek zorunda kaldı, Kelkafa arada bir gidip onları kontrol ediyordu. Gagasının üzerinde, yıllar önce oluşan tümör geri gelmişti ve gözlerinde sıklıkla takatsiz bir ifade vardı. Fazla yaşamayacağını biliyordum.

Yıldız her zamanki gibi yuvası için canla başla çalışıyordu. Salonda serili İran halısının ipliklerinin bu işe çok uygun olduğunu keşfettiğinden beri ev ve yuvası arasında gagası iplik dolu mekik dokumaya başladı. Bunu fark edince halıyı dürüp köşeye koydum. Bunu derhal fark etti, ben de halıyı tekrar salona serdim, halının tamamından iplik koparması sadece kenarlarını delik deşik etmesinden iyiydi.

Nisan başında Yıldız bahçenin kendisine ait olan bölümünden başka bir baştanka çifti olan Dumanlı ve Lekeli'yi kovmaya çalıştı. Nispeten diğerlerinden yaşlı olan bu çift, önceki yıllarda patikanın başında yuva yapmış ama yuvaları diğerleri tarafından işgal edilmişti. Bahçede yeterince yer vardı, Yıldız'ın neden onları istemediğini anlayamamıştım. Yıldız onu kovmayı takmıştı kafasına ama Dumanlı da çetin cevizdi. Yumurtladığı hâlde onu kovalamaya devam edince, araya girmeye karar verdim. Dumanlı'nın da bahçede Yıldız kadar hakkı vardı. Dumanlı'nın yuvasına her yaklaştığında Yıldız'ı kovaladım. Ama Yıldız pes etmiyordu, ben ortada yokken Dumanlı'ya hayatı zehir ettiğinden emindim. Nihayet Dumanlı pes edip komşu bahçede yeni bir yuva yaptı. Yıldız'ın bu kadar takıntılı davrandığını görmek tuhafıma gitti; önceleri bölgesini başkalarıyla paylaşma konusunda hiç sorun çıkarmamıştı.

Mayıs sonunda yavrular yumurtadan çıktı, o zaman Dumanlı'yı neden kovaladığını anladım; kış çok sert ve yağışlı geçmişti ve iki yuvaya yetecek kadar yiyecek yoktu. Bunu fark edince utandım, nihayet baştankaraların kendileri için neyin doğru olduğunu biz insanlardan daha iyi bildiklerini anladım.

1937

Masanın tozunu aldıktan sonra bavulumu açıyorum. Beni, içinde bir yatak, bir ocak ve elbiselerimi asacağım bir dolaptan başka bir şey olmayan bu ahşap kulübede görse Billie, Joan ve Thea ne derdi acaba? Üstümdekileri çıkarıyorum, rengi koyu maviden başlayarak açık maviye çalan mayomu giyip arka bahçeden nehre doğru uzanan patikada yürümeye başlıyorum. Gelincikler, peygamber çiçekleri ve düğünçiçekleri açmış. Su berrak ve soğuk. Tereddüt etmeden suya girip nehrin ortasına kadar yürüyor, orada kendimi suya bırakıyorum. Bir an nefesim kesilir gibi oluyor, hemen yüzmeye başlıyorum, saçlarım suyun yüzeyinde yosun gibi açılıyor, ellerim kahverengi suyun rengini alıyor. Dalıyor ve elimle nehrin dibini yokluyorum; yumuşak kum üstünde opak lekeler oluşuyor. Yukarı yüzüp suda sırtüstü uzanıyorum. Gün ışığı gözkapaklarımda arı kovanları gibi şekiller oluşturuyor, gözlerimi sıkıca kapadığım zaman şekiller değişiyor, sıkışıyor, halkalar, lekeler uçuşuyor. Bir sesle irkiliyorum. Hemen gözlerimi açıp arkama bakıyorum, bir ördek. Varlığımı normal karşılamış gibi görünüyor oysa buraya nadiren insan gelir. Belki tam da bu nedenle. Öksürüyorum, bu defa o irkiliyor, "Özür dilerim," diyorum.

Söğüt ağacının yanından dönüp, ağır ağır kulaç atarak geri yüzüyorum. Burada zaman, ışığın değişmesinden ibaret.

Yatağa iki havlu serip sırtüstü uzanıyorum. Trenin ritmi hâlâ bedenimde dolanıyor, zihnimden Londra istasyonundaki insanların, sonra kompartımandakilerin konuşmaları geçiyor, insanlar ne kadar çok ve ne kadar gürültülü konuştuklarının farkında değil. Daha dün akşam Belediye Başkanı için çaldım, bu sabah çocuklarla vedalaştım. Ah Tanrım! Kepekli saçları ve pis suratı ile zavallı Bertie. Daha on bir yaşında ama kaderi çoktan çizilmiş; fabrika, evlilik ve çocuklar, sekiz dokuz on çocuk. Leah, Janet, Josie daha şimdiden haftada üç gün çamaşırhanede çalışıyor. Bu çocukların onlara müzik dersi verecek kimseleri yok artık; Billie devralacaktı ama eylüle kadar o da müsait değil. Yine öksürüyorum, belki de üşüttüm ama hava otuz derece, bedenimde buharlaşan su serinletiyor beni. Kendimi bu kadar yüceltmemeliyim, onlara sadece müzik dersi verebildim, haftada sadece bir saat.

Yataktan kalkıyorum, yatağın arkasında büyük bir örümcek ağı var. Yaz başında olduğumuz hâlde ortalıkta birçok örümcek var, bunun ne anlama geldiğini bilmiyorum. Yine öksürük. Biraz su içmem gerek. Sıcakta küçük mutfağa yöneliyorum, sadece bir tabak var, bardak yok. Ağzımı musluğa dayayıp su içiyorum.

Keman çantamı açıp kemanı yatağın üstünde akort ediyorum. Çaldığım müzikle sessizliği bozuyorum, genişliyorum, mevcudiyetimi fazlasıyla dayatıyor, gitgide melankolikleşiyorum. Kemanı kutusuna geri koyuyorum. Belki sonra, başka bir zaman.

Denize yakın olduğumuz için burada daha berrak görünen günün geç ışıkları da yavaş yavaş sönüyor. Hava nihayet karardığında bile karatavuklar ötmeye devam ediyor, yeni komşularım. Uyumak için fazla yorgunum, biraz verandada oturuyorum. Söğütler önce karanlığa gömülüyor, sonra bir bir ortaya çıkıyor. Nöbetçiler.

*

"Billie!"

"Gwen!" Sarılıp yanaklarımdan öpüyor. "Bu da ne böyle? Ahşap bir kulübe olduğunu yazmıştın ama bu kadar ilkel bir şey beklemiyordum. Buraya nasıl dayanıyorsun?"

"Keman çalıyorum, yüzüyorum, hava da temiz." Bedenime nüfuz eden sıcaklık beni yavaş, ağır ve uyuşuk yapıyor.

"Ama burası dağın başı, yarım saat yürümeme rağmen birkaç inekle karşılaştım sadece. Alışveriş yapmak için de hep bu kadar yürüyor musun?" Abartılı bir şekilde soluyarak alnına götürdüğü elini pantolon eteğine siliyor.

"Bay Williams'ın bisikletini ödünç aldım."

Başını sallayarak, "Aslında burası tam sana göre, tam bir münzevilik," diyor.

"Yüzelim mi? Mayonu getirdin değil mi? Yürüyüş de yapabiliriz. Az ileride tepeler başlıyor, dün orada yalı bülbülü, kızılkuyruk ve saka kuşları gördüm."

Billie oturup, ayakkabılarını çıkarıyor. "Yeterince yürüdüm, sağ ol. Bir şeyler içsek?" Elleriyle saçlarını karıştırıyor.

"Saat daha bir."

"Tatildeyim!" diyor ayaklarını kapıya doğru uzatarak.

"Önce bir çay yapayım."

Mutfaktan seslenip orkestranın durumunu, nişanlısını soruyorum. Pencereden dışarı bakıyorum, manzara sıcaktan dalgalanıyor gibi görünüyor gözüme.

Bana ablamı hatırlattığı için Ollie adını verdiğim karatavuk pencere pervazında duruyor. Önüne bir kuru üzüm koyuyorum. Billie mutfak kapısında durup yüzünü buruşturuyor, "Ne yapıyorsun?"

"Buradakiler çok evcil, eskiden bizim evin etrafında da çok kuş vardı." Ollie üzümü kaptığı gibi havalanıyor ve söğüdün dalları arasında kayboluyor.

"Hastalık taşımıyor mu bunlar? Bakteri, bit falan. Daha geçenlerde bir yerde kuşların bitli olduğunu okudum. Uyuz da olabilirler. İğrenç. Aa dur bir dakika sana bir şey getirmiştim."

Çantasından bir paket çıkarıyor; içinde bir kadın dergisi, bir kutu çikolata, bir şişe şarap ve bir çift çorap var. "Joan'la benden."

Teşekkür ettikten sonra dergiyi karıştırmaya başlıyorum.

"Ayyy," diye bağırıyor, Billie ayağa kalkıp geriye doğru bir adım atıyor, yerinden kıpırdamadan geriye kaykılıyor, dudaklarının köşeleri aşağı sarkık.

Masanın kenarından bir örümcek yürüyor. Elime doğru yürümesini sağladıktan sonra onu dışarı çıkıp çimenlere bırakıyorum.

Billie yine oturuyor, bu sefer sırtını fazlasıyla geriye yaslayarak.

"Peki işe yaradı mı? Artık daha iyi hissediyor musun kendini? Temiz havanın da faydası olmuştur?"

"Biraz daha iyiyim." Bunun sebebi hava değil, ortam; ortam da değil, zaman; zaman da değil; belki de ışık.

Billie, Sargent'in artık her yere yeni kemancı Deborah ile gittiğini anlatıyor.

"Aman ne ilginç, yüzelim mi?"

"Bana kalırsa Joan ile Barry arasında da bir şey var."

"Barry kim?"

"Barry van Heest, biliyorsun işte, yeni trompetçi."

Onu hayal meyal hatırlıyorum, yüzünü değil de sesinin tınısını. Ben orkestraya yeni girdiğimde bir süre bizimle çalmıştı. İyi bir müzisyendi, yapması gerekeni yaptığı için fazla dikkat çekmezdi.

Dışarıyı işaret ederek, "Duyuyor musun?" diyorum.

Başını sallıyor, duymuyor.

"Baştankara. Hep geliyor buraya, onu sesinden tanıyorum." Ötüşünü taklit ediyorum. "Yarım tonlar ve sonundaki titreşimi de hesaba katarsak, aslında kulağa geldiğinden çok daha karmaşık."

Kaşlarını kaldırıp kafasını sallıyor.

"Burada Londra'dakinden farklı ötüyorlar." Kuş seslerini not ettiğim defterimi alıp ona bazı ötüşlerinden bazı parçalar gösteriyorum."

"Yani?"

"Kimse ne dediklerini bilmiyor. Kuş ötüşleri üstüne yapılan birçok araştırma var ama anlamlarıyla değil çıkardıkları seslerin yapısıyla ilgilenmişler."

"Ben kuşların dişilerini baştan çıkarmak ve bölgelerini savunmak için öttüklerini zannederdim hep. Erkeklerin çoğu da öyle değil mi?" diyor gülerek.

"Bence daha fazlasını söylüyorlar."

Billie şarap şişesini alıyor, "Tatil!"

O nişanlısını anlatırken ben de masayı dışarı çıkarıyorum, gözüm esintiyle dans eden çiçeklere takılıyor. Aramızdaki mesafe Billie kilometrelerce uzağımdaymış gibi, gitgide büyüyor. Uzaktan kaz sesleri geliyor.

*

Sabahları kulübenin yakınından güneye doğru akan dereyi takip ederek yürüyorum. Dere, denizle arasında üzeri denizkabuklarıyla kaplı bir set olan göle varıyor. Suyu havanın rengini alıyor ve günü yansıtıyor. Geçen hafta paçalı ayaklarıyla çiftlik atları vardı burada. Koşum takımları olmadan özgürce koşup, sırtüstü

yerlerde yuvarlandılar, ta ki bir tanesi göle girene kadar. İkinci at, dikkatle izledikten sonra onu takip etti, diğerleri de yeni doğmuş taylar gibi onları izledi. Şimdi sessizce saban sürmelerini izlerken, gizli hayatlarını düşünüyorum, bu ciddi duruşlarının ardındaki keyfi.

Suyun kenarındaki, açık rengi neredeyse griye çalan çimenliğe oturuyorum. Karşı tarafta, kumun üstünde, halkalı yağmurkuşları sekiyor. İki hafta sonra Londra'ya döneceğim. Kemanımı nereye koyduğumu bile hatırlamıyorum. Yakınımdaki çalılıklarda bir şeylerin hareket ettiğini hissediyor, kımıldamıyorum. Fındık ya da başka tür bir fare olmalı, tam göremeden uzaklaşıyor. Dizimin üstüne bir yabanarısı konuyor, küçük tombul ayaklarından gıdıklanıyorum.

Çalılardan küçük kuşlar –önce serçeler, sonra saka kuşları, bir kızılgerdan, bir sarı kuyruksallayan ve son olarak da bir çalıkuşu– havalanıyor, yüzüme tanımadıkları bir ziyaretçiyi selamladıktan sonra meşgul oldukları işlerine dönen köylüler gibi bakıyorlar. Bu pırıl pırıl topraklar bizim değil. Kımıldamadan durduğum için kuşlar her zaman nasıl hareket ediyorlarsa yine öyle hareket ediyorlar. Onlar hakkında on gün içinde, Londra'da yıllardır öğrenemediğim kadar çok şey öğrendim. İnsanlar kendileriyle fazlasıyla meşgul olduklarından, diğer hayvanları gerektiği gibi izleyemezler, oysa davranışlarını titizlikle tarif edebilmek her şeye bambaşka bir açıdan bakmamızı sağlayabilir.

Bir çulluk çimenliğe konuyor. Suyun yüzeyinden bembeyaz bulutlar geçiyor. Setin üzerinden inerken attığım her adımda içimdeki isteksizlik büyüyor.

*

Merdiven boşluğu duman içinde. Dar basamakları ayaklarımla yokluyor, kayar gibi oluyor, nefesimi tutuyorum, dakika bile değil, saniyeler geçiyor, nihayet son basamak, ön kapı, anahtar yok, kapıyı yumrukluyor, bağırıyor, öksürüyorum, kapının diğer tarafından birileri bağırıyor, kapıyı yumrukluyor. Derin nefes alamıyorum. Nefes alamıyorum.

Ahşap kapı çarpıyor, bir erkek sesi, bir açıklık görür gibi oluyorum. Hava.

Sesimin çıkıp çıkmadığını bilmiyorum ama karşımda oturan –lacivert çoraplı aynı renkli şapkalı– kadın okuduğu kitaptan başını kaldırıp tasvip etmeyen bir ifadeyle bana bakıyor. Gidiş yolculuğunda daha iyi görünüyordum ama dönerken artık bunları daha az dert ediyorum. Kadına gülümsüyorum, dudaklarını sıkıp okuyormuş gibi yapıyor. Kocası manzarayı seyrediyor. Beyaz bıyıkları trenin ritmiyle oynuyor. Bir şeyler mırıldanıyor.

Esneyerek, çantamdan küçük siyah defterimi çıkarıyorum. Tören onda başlıyor, kiliseye varmam en az bir saatimi alacak. Uykuya teslim olmamak için kadınla adamın resimlerini yapıyorum. Blackfriars'a vardığımızda defteri çantama geri koyuyorum.

Şehir beni yağmurla karşılıyor. İki sokak yürüdükten sonra yanlış ayakkabı giydiğimi fark ediyorum. Karşıma çıkan ilk otobüs durağında duruyorum. Şemsiyem acelesi olan bir adama çarpıyor. Yollar parlıyor, devamlı trafikle bölünen şehrin baş aşağı manzarasını yansıtıyor. Uzaktan inşaat makinelerinin sesi geliyor, bir türlü yaklaşamayan askerî bir bando gibi. Islak paltoların, saçların ve seslerin arasına sıkışmış, otobüste giderken sesleri bastırmak için içimde bir keman çalıyor. Etrafta çok fazla insan, insan bedeni kokusu var.

Joan kilisenin önündeki kaldırımda duruyor. Sigara içiyor, beni ancak ona çok yaklaştığımda fark ediyor. Sarılıyoruz, sigara tutan elini arkasına saklıyor. "Gwennie. Seni görmek ne güzel." Gözlerinde hüzün var.

"Barry yok mu?"

Başını sallıyor, sigarasından son bir nefes çekerken. "Orduda, Fransa'da keşif birliğinde. Her şeye hazırlıklı olmamızı söylediler. Haydi, içeri girelim." Yerdeki izmaritin üstüne basıp, koluma giriyor; o an için yeniden arkadaş oluyoruz.

Mermer merdivenler ıslanmış. Joan kayıyor, koluma tutunarak düşmekten kurtuluyor, kapı eşiğinde bir şey olmamış gibi gülümsüyor.

"Kulübede hayat nasıl gidiyor? Sessizlik seni delirtmiyor mu? Ben olsam deliririm. Billie orada yapamayacağını söyledi."

"Ben huzurlu ve sessiz oluşunu seviyorum." Yerdeki taşlar tarih boyunca, yıllar içinde üstüne basan binlerce, on binlerce ayak yüzünden bir nebze aşınmış.

"Ben de huzuru severim, ıssızlığı değil..." Küçük bir aynaya bakarak eliyle gri saçlarını düzeltiyor.

Sargent kolunda bir kızla içeri giriyor, kız uzun bacaklı, ceylan gibi, bu Deborah olmalı. El sallıyor ama bana yaklaşmak için bir hamle yapmıyor. Arkasında kontrbasçı Joey yürüyor her zamanki gibi utangaç bir edayla, fagotçu Emile onunla konuşuyor, sesi bedenine kıyasla fazla tiz. İnsanlar birbiriyle selamlaşıyor, bir yandan da belli etmemeye çalışarak birbirlerinin omuzlarının üzerinden bakıyor, konuşabilecekleri başka, daha önemli biri var mı diye etrafı kolluyorlar.

Koridor yanında, üçüncü sıraya oturuyoruz. Sağa sola selam veriyorum, eski ahşabın, dua kitaplarının konduğu rafın altında

ayakkabılarımı çıkarıp ayaklarıma masaj yapıyorum. Ayakkabının vurduğu noktayı çorabımın üzerinden ovarak, su toplayan yeri patlatıyorum, yanıyor. Joan yanında oturan bir adamla sohbet ediyor, Billie'nin amcası.

Öksürüyorum, parmak uçlarım titriyor. Önce nefes almama dikkat etmiyorum ama dikkatimi nefesimden alamıyorum. Kilise orgu çalmaya başlıyor. İnsanlar önce kısık sesle konuşurken sonra tamamen sessizlik. Herkes dönüp arkaya bakıyor. Billie babasının kolunda ön tarafa doğru yürüyor. Beyaz, basit ama dantel süsleri olan zarif bir elbise giymiş, beyaz, küçük bir şapka takmış. Suyu, kulübenin çatısına düşen yağmurun sesini, yazdığım makaleyi ve bu sabah içeri girip masaya konan karatavuk Ollie'yi düşünüyorum.

*

Ancak tekrar trene bindiğimde normal nefes almaya başlıyorum. Babamın kırsal hayata hiç de alışık olmamasına rağmen neden Galler'e taşınmak istediğini şimdi anlıyorum. Kompartıman sakin. Ayakkabılarımı çıkarıyorum, defterimi elime alıyorum. Dışarıda güneş kırmızı bir top gibi parlıyor.

"Len?"

Göz ucumdan giren ok önce ağzıma, sonra kalbime ve en son karnıma saplanıyor. "Thomas."

Eğilip yanağımdan öpüyor ve karşıma oturuyor. "Tanrım ne tesadüf, daha bu sabah seni düşünüyordum. Nereye böyle?"

"Sussex'e." Ona kulübeyi anlatıyorum, sayfiye evi diye bahsediyorum, ördeklerin yüzdüğü nehri, mutfaktaki karatavuğu, yeşillikleri, havayı, ışığı, uzun günleri anlatıyorum.

Elimde olmadan uyanan eski arzulardan söz etmiyorum.

"Şehirden ayrılmışsın." Kıvırcık saçları biraz daha uzamış, biraz kilo almış. "Çalmadan durabiliyor musun? Günlerin nasıl geçiyor?"

"Donna nasıl?" diye sorarken yüzüne bakmıyorum. Gazetedeki ilan tesadüfen gözüme çarpmıştı.

"Ha Donna mı, iyi, hamile. Kimin aklına gelirdi değil mi? Bunların olacağını sen tahmin etmiş miydin?" Yüzünü bana çeviriyor, göz göze geliyoruz. "Peki sen nasılsın?"

"Seni hiç ilgilendirmez," diyorum başımı dışarı çevirirken.

"Hayatımın hikâyesi, yine geç kaldım değil mi?"

"Saçmalama lütfen, karın hamile," diyorum. Yarı kızgın yarı şaka yollu.

Gülüyor. "Haklısın. Özür dilerim. Her durumda, evlilik konusunda da belki sen haklıydın. Haklısın."

"Billie'nin nikahına gittim."

"Şu Yanki ile evlendi değil mi? Nasıldı?"

"Olması gerektiği gibi. Kilisede, herkes süslenip püslenmişti. Joan bir güzel ağladı. Sargent yeni sevgilisiyle gelmişti. Benim için tuhaf ve yabancılaştırıcı bir tecrübeydi," diyorum. Haywards Heath'i geçiyoruz, evlerin yerini ağaçlar almaya başlıyor.

"O işler hep öyledir."

"Mutlu musun?" diye soruyorum, kelimeler ağzımdan fazla yük aldığı için kıyıya ulaşamadan denizin dibini boylayan hantal gemiler gibi çıkıyor.

"Memnunum," diyor yüzüme bakmadan.

Bir arkadaşını ziyarete gidiyormuş, o Burgess Hill'de inene kadar konuşuyoruz. Küçük ahşap istasyon binasına girdiğini görüyorum. Kısa süre önce olsa bu görüşme eski yaraları yeniden açardı. Oysa şimdi, tren açık kahverengi ineklerin, koyun-

ların otladığı çimenlerin, çitlerin, yapraksız ağaçların arasından geçerek yoluna devam ediyor. Wivelsfield, göl. Gökyüzündeki kızıllık leylak renginden eflatuna, sonra da laciverte dönüyor, pembeliğin karşısında yeryüzündeki gölgelerin silueti ve artık üzerimize küçük yıldızlarla; ışık sızan küçük deliklerle dolu bir battaniye serili.

*

Kemanımı akort ediyorum. Rahmaninov'un ikinci senfonisini çalıyoruz. Sargent parçayı çok uzun olduğu için yeniden düzenliyor. Yaylarıma reçine sürüyorum. Orkestradakiler üç haftalığına değil de üç aylığına yokmuşum gibi sevindiler beni görünce. Üç hafta önceki benle bugünkü ben aynıymış gibi. "Maestro?"

Parmağını partisyonun arasından ayırmadan bana sinirle bakıyor.

"Konuşabilir miyiz?"

"Daha sonra konuşsak? İşimiz bitince?"

Başımla onayladığımı görmüyor, bakışlarını çoktan diğer tarafa çevirdi bile.

Priscilla camı açıyor. Hareketleri olduğundan çok daha yaşlı bir kadını andırıyor. Yeşil odadaki kokular yaz sonu kokuları ile karışıyor. Yayların kulak tırmalayan sesleri uzaktan gelen seslere, şehrin gürültüsüne karışıyor. Esniyorum, kahve almam lazım. Koridordan fuaye görünüyor; tuvaletleri içinde hanımlar, takım elbiseli beyler, garson kızlar, sigara dumanı. Hiçbir şey hissetmiyorum, ne heyecan, ne heves, ne de korkuya varan bir gerilim.

Her zaman nasıl çalıyorsam yine öyle çalıyorum. Bir çeşit ihanet gibi geliyor bana bu yaşadığım.

Sargent ile birlikte binadan çıkıyoruz. "Bırakmak istiyorum," diyorum. Rüzgâr gürgenin yapraklarını sağa sola savuruyor.

"Evet, daha önce de buna benzer şeyler söylemiştin. Bir karar vermen gerek. En azından sezon sonuna kadar kalacaksın değil mi?"

Başımı diğer tarafa çeviriyorum. Yan gözle bakınca yüzünde gördüğüm şey gerginlik, paylaştığımız geçmiş değil.

"Eğer istersen."

"Ben bir şey istemiyorum. Bir sözleşme imzaladın." Adımlarını hızlandırıyor, Deborah'nın yanına varana kadar aramızdan iki kişinin geçmesine izin veriyor. Ondan ne bekledim bilmiyorum.

Koşar adımlarla ona yetişiyorum. "Ama sözleşmem seneye bitecek."

"O zaman yerini alabilecek birini bulmak için yeterince zamanımız var."

"Ben daha önce gitmek istiyorum."

Deborah'ya dönüp bara gitmeyi teklif ediyor.

"Sargent her şey için sana müteşekkirim. Ama bana bu kadarı yetti. İyi çalamadıkça sana zaten bir faydam olmaz."

"Bunu başka bir zaman konuşuruz," dedikten sonra Deborah'nın koluna girerek onunla karşıya geçiyor. Joan yanıma gelip benimle yürümeye başlıyor, "Ne oldu?"

"Bırakmak istiyorum."

Şaşırıyor, "Tamamen mi?"

Karşıya geçiyoruz, önünden hızlıca geçtiğimiz bir otobüs uzaklaşırken rüzgârı sırtıma vuruyor. Giderek daha fazla beden, daha az ruh oluyorum.

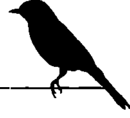
Joan sordukça soruyor, ardımda bırakacağım boşluktan memnun olduğu besbelli. Benden sonra daha az rekabet olacak zira grubun en eski ve en iyi üyelerinden biriyim.

Rüzgâr mantolarımızı havalandırıyor, yüzümü serinletiyor. Ona kuşları inceleyeceğimi ve araştırmaya nasıl başlayacağımı anlatıyorum.

"Anladım," diyor kaşlarını hafifçe kaldırarak, sonra gülümsüyor iyi niyetli olduğunu belli etmek için.

Gece rüzgâr durduğunda başka şeyler de teslim olmuş, evren bir şeyleri benden önce kabullenmiş gibi.

Yıldız 9

Haziran sonunda yine Yıldız'ın aklını çelmeye çalıştım. Bütün yavrular yuvadan uçmuş, yaz başlamıştı. Kuşların yeniden başka aktiviteler için ayıracak vakitleri vardı. Yıldız beni görmezden geldi, ikram ettiğim fıstıklar da işe yaramadı. Dumanlı'ya kötü davrandığı için araya girdiğimde onu gücendirmiştim anlaşılan. Nihayet ağustos ayında biraz yumuşamaya başladı. Birkaç kere fıstık almaya geldi. Onu yeniden sayı saymaya yöneltmek istiyordum. Bir sabah pencereye üç defa tıklattım, bu onu epey ürküttü. Dumanlı'dan uzaklaşması için de aynı sesi çıkarmıştım. Yüksek sesle bana söylenerek uçup gitti. Bundan böyle tıklamayı bırakmaya karar verdim, benden fıstık almasını sağlayacaktım sadece. Bir süre sonra fıstıkları kabul etmeye başladı. Dostluğumuz deneyden daha kıymetliydi, belki seneye tekrar denerdik.

Serin bir eylül sabahında kendiliğinden gelip pencere pervazına dört defa vurdu, ben de onu fıstıkla ödüllendirdim. Sonrasında ona bir sayı vermeye çalıştıysam da tepki vermedi. Ertesi sabah beş defa tıklattım. Bana doğru uçarken dalışa geçti, pervaza konduğunda beni uzun süre yüksek sesle azarladı.

1938

"Kuş Evi," diyorum Theo McIver'a. "Ona böyle diyeceğim."

"Burada epey bir kuş olduğu kesin," diyor. Oturduğumuz salon ne büyük ne de küçük, dört kişilik bir yemek masası, şöminenin önüne bir koltuk ve bir piyano rahatça sığabilir. Kitaplık mutfak tarafındaki duvarın önüne konabilir. Theo bana yatak odasını gösteriyor, camından meyve bahçesi görünüyor. Banyonun fayanslarının yenilenmesi gerekiyor, pençe ayaklar üstündeki küvet kullanılır durumda. Mutfağın önünde küçük bir taşlık var. Evi çevreleyen bahçe yeterince büyük. Çalıların budanması, çimlerin biçilmesi gerekiyor ama ağaçların hepsi iyi durumda. Küçük bir sebze bahçesine de yer var ama kuşları düşününce bunun iyi bir fikir olduğundan emin olamıyorum. "Bizim ihtiyar son yirmi yıldır bu evi epey ihmal etti ama bunu da evin fiyatına yansıttık. Ciddi bir tadilat işi var ama buna rağmen size ucuza mal olacak bir ev." Elini sarı saçlarında gezdirip gülümsüyor.

"Komşular?"

Evin sol tarafındaki küçük evi işaret ederek, "Şurada Doris oturuyor, yaşlı, dul bir hanım," diyor. Sokağın karşı tarafında ormanın girişindeki küçük evde Hendersonlar oturuyor. İyi insanlardır. Hem sizi rahatsız etmeyecek kadar uzaktalar. Eskiden

burada bir çiftlik vardı, arazi şu ilerideki çitlere kadar uzanıyordu ama babam o tarafı annem öldükten sonra sattı."

Ağaçsız tepelere karanlık bulutlar iniyor. "Sen olsan bu evi alır mıydın?"

"Hayır, ben insanlara yakın olmayı severim."

"Köy on dakika yürüyüş mesafesinde ama."

"Tam da bu nedenle."

"Böyle söylersen evi satamazsın."

Gülüyor. "Bu evin satılmak için bana ihtiyacı yok. Herkes buralarda yaşamak istiyor ve toprak fiyatları her gün artıyor. Dün yazlık ev arayan bir adam geldi. Ciddi alıcı ama ben burayı evi yapacak birilerini tercih ederim."

Beraberce, Lewes Road'dan geçerek South Street'e yürüyoruz. Bakkal dükkânının bulunduğu kavşağa geldiğimizde yağmur başlıyor. Kapıyı açınca zilin sesini duyuyorum, "Çay ister misiniz?"

"Evet, lütfen." Alnımdan damlalar akıyor, onu takip ediyorum, dükkânın içinden geçip tezgâhın arka tarafına geçiyoruz.

"Mary, bu Gwendolen, babamın evi ile ilgileniyor. Gwendolen, bu da eşim Mary."

Tıpkı Theo gibi kıvırcık sarı bukleleri olan genç bir kadın elimi samimiyetle sıkıyor. "Ne hava ama! Zamanında geri dönersiniz diye umuyordum ben de." Ayağa kalktığı zaman karnı dikkatimi çekiyor.

"İlk çocuğunuz mu?"

Theo başıyla doğruluyor. "Muhteşem değil mi? Siz evli değil misiniz?" İlgiyle yüzüme bakıyor, sonra birden kendi sorusundan irkiliyor. "Özür dilerim bu beni hiç ilgilendirmez."

"Sorabilirsiniz. Doğru zaman değildi, her şey farklı gelişti diyelim."

"Daha gençsiniz."

Bu sözü elimi sallayarak geçiştiriyorum, ikimiz de artık genç olmadığımı biliyoruz.

Mary önüme bir fincan demli çay ve küçük bir cezvede süt koyuyor. Radyonun sesini kısıyor.

Tabaktan bir şeker alıyorum, "İşleriniz ne alemde?"

"Şöyle böyle, ekonomik kriz nedeniyle insanlarda pek para yok. Bunun için evi bir an önce satmak istiyoruz." Theo bu hafta içinde ona kararımı bildirmemi rica ediyor, aksi hâlde diğer alıcıya dönecek. Ona en kısa zamanda haber vereceğime söz veriyorum. Çocuklar gibi el ele tutuşup el sallayarak uğurluyorlar beni.

Ertesi gün bankaya gidiyorum. Pis pantolonlu adamın arkasında durup sıramın gelmesini bekliyorum. Bir torba madeni parayı bankonun üstüne koyuyor ve anlamadığım bir lehçeyle konuşuyor. Bankadan ayrılırken de bana göz kırpıyor.

Bankonun arkasında oturan kanca burunlu, saçları briyantinli adam, "Size nasıl yardımcı olabilirim?" diye soruyor.

Hesap cüzdanını bankoya koyarken, "Hesabımdaki parayı çekmek istiyorum," diyorum.

Alıp baktıktan sonra geri uzatıp, "Bay Howard'ın da imzasına ihtiyacım var," diyor.

Gülümseyerek, "Bay Howard diye biri yok," diyorum.

"Hesap Bay Newman Howard tarafından açılmış, onun imzasına ihtiyacım var."

"Babam geçen sene öldü."

"O zaman bunu ispatlamanız gerekiyor. Ölüm belgesini almanız, bu formları doldurmanız ve bize geri getirmeniz gerekiyor. İşlemler yaklaşık altı hafta sürer."

"O kadar zamanım yok," diyorum parmaklarımla bankoya vurarak.

Omuz silkiyor.

"Lütfen," diyorum, adam oralı olmuyor. "Müdürle görüşebilir miyim?"

"Şu anda müsait değil."

"O zaman beklerim," diyorum. Camın önündeki tahta sandalyelerden birine otururken. Memur önce arka tarafa geçip sonra benden sonra gelen yaşlı adamla ilgilenmek için geri geliyor.

Tam istediğim gibi olan evi düşünüyorum, sonra da babamı.

Yarım saat sonra ufak tefek bir adam gelip beni alıyor. Sigara dumanına bulanmış odasına giriyoruz. Masasının üstü kâğıt ve dosyalarla dolu. Ona durumu anlatıyorum.

Purosunu yakarken, "Neden illaki bu evi satın almak istiyorsunuz?" diyor.

Kuş araştırmalarımdan bahsediyorum. "Bu ev son derece uygun, çevrede birçok kuş gördüm. Yeri mükemmel, hemen işe koyulabilirim."

"Gençliğimde ben de kuşlarla ilgilendim ama karımın umurunda bile değil. Tek istediği tiyatroya gitmek. Evlilikte taviz vermenin ne kadar önemli olduğunu bilirsiniz."

"Bana yardımcı olabilir misiniz?"

"Söz veremem. Yarın sabah ölüm belgesi ile gelin ne yapabileceğime bakayım."

"Bu harika olur." Ona samimiyetle teşekkür ettikten sonra yanından ayrılıyorum.

Dışarı çıkarken beni görmezlikten gelen bankonun arkasındaki adama gülümsüyorum.

*

Theo bir arkadaşıyla beraber kanepeyi içeri taşıyor. Sonra da üstüne yıkılıyorlar. "Off, işte şimdi bir fincan çay içilir," diyor.

"Bakalım bu konuda ne yapılabilir," diyorum.

Kutuların içinde çayı, şekeri, sonra da fincanları arayıp buluyorum. Ev hatırladığımdan daha temiz ama tozlu, havasız ve biraz fazla sıcak.

"Süt yok," diye sesleniyorum salona, sesimi kullanmak iyi geliyor.

Bir ağızdan, "Önemli değil," diye cevap veriyorlar. Suyu ocağa koyup bir kutuyu boşaltmaya başlıyorum. Mırıldanarak şarkı söylediğimin farkına varıyorum neden sonra.

Onlar gidince ahşap döşemenin kokusunu daha iyi alıyorum, nereye dokunsam tozu elime yapışıyor. Önce elbiselerimin olduğu bavulu boşaltıyorum sonra da mutfak eşyalarının olduğu kutuları. Theo'nun babasına ait olan masanın üstüne çizim kâğıtlarını ve kitaplarımı, camdan ışık vuran köşeye de nota sehpasını koyuyorum. Oradan arka bahçeyi, küçük elma ağacını, muşmula ağacını, büyük elma ağacını ve çalılıkları görebiliyorum.

Çevreyi incelemek üzere not defterimi elime alıp dışarı çıkıyorum. Önce arka bahçeyi çiziyorum; gövdesine sarmaşık dolanmış armut ağacı, fındık ağacı ve doğu tarafındaki meşeyi. Batı yönünde elma ağacı, frenküzümü, mürver ve yabani kiraz var. Evin önünde sokak tarafında, ortadaki boşlukta iki çiçek tarhı, mayıs çiçeği ve pergola var. Kuşlar için yemliği ve kuş banyosunu buraya koyabilirim, diye düşünüyorum. Sarmaşıkla kapanmış dış çalılıkların yanında bir elma ağacı, onun yanında erik ve onun yanında da küçük bir armut ağacı daha var. Bahçede farklı cinsten kuşlar için yeterince meyve var. Etrafı türlü çalılıklarla bezeli. Şubat'ın sonu. Deney başladı.

Rüzgâr serin esiyor. Mantomu giymek üzere içeri giriyorum, bir de sandalye alarak çıkıyorum. Sandalyeyi evin önündeki taşlığa koyuyorum, üstüne oturur oturmaz yuvarlak taşlar yüzünden sallanıyorum. Sol taraftaki çalılığın üstünde bir baştankara duruyor, birazdan bir tane daha görüyorum ya da yine aynı kuşu, emin değilim. İkisinin de başının ön tarafında geniş bir çizgi var yani ikisi de erkek. Doğu tarafındaki elma ağacına saksağanlar tünemiş, erik ağacında da bir tahtalı güvercin. Çalılıkta bir hışırtı oluyor, pencere pervazındaki örümcek ağının üstünde gökkuşağı asılı.

"Gwen?" Theo kapıda duruyor. Gülerek elindeki torbayı havaya kaldırıyor. "Mary sana bir şeyler gönderdi. Bugün dükkânlar kapalı ve sütsüz çay da bir şeye benzemez."

"Ne kadar iyisiniz," diyorum, toprağın çamurlu tarafına basmamaya çalışarak torbayı alıyorum.

Not defterime bakarak, "Ne yapıyorsun?" diyor.

Ona çizdiklerimi gösteriyorum. "Çevredeki kuşları inceleyeceğim." Ağaçları temsil eden dairelere bakıyor. "Babam da kuş gözlemcisiydi, her bahar evimize birkaç baştankara ya da karatavuk yavrusu alırdık; ya yuvalarından düşmüş ya da kedinin saldırısına uğramış olurlardı."

Islık çalıyor. "Çok iyi fikir. Burada epey kuş var, üstelik hepsi de arsız. Bir baştankara babamın mutfağına kadar girerdi. Peki nasıl inceleyeceksin onları?"

"Henüz tam olarak bilmiyorum. En başta güvenlerini kazanmam gerek elbette. Son zamanlarda laboratuvarlarda kuşların zekâsı üzerine bolca araştırma yapılıyor ancak tutsak kuşlar farklı davranışlar gösterir. Sinirli olurlar." Elma ağacının üstüne bir güvercin konuyor. "Ben özgür doğada nasıl davrandıklarını izlemek istiyorum. Ve ötüşlerini kayda geçirmek." Umarım başarabilirim,

kulağım artık daha eğitimli ama onların da ötüşleri çok hızlı. Ayrıca bu araştırmayı ciddi olarak yürütebilmem için buraya yeterince kuş gelecek mi henüz bilmiyorum.

"Güvene giden yol birçok hayvan için mideden geçer," diyor göbeğini sıvazlayarak, kendisinin de hayvan olduğunu belirtiyor belki de ya da sadece örnekle anlatmak amacında.

Mary'ye selamlarımı söylemesini istiyorum. Mutfakta torbayı açıyorum, içinden süt, ekmek, peynir, elma, patates ve tereyağı çıkıyor. Bir tabağın içine ekmek kırıntısı yanına da birkaç küçük parça tereyağı koyuyorum. Tabağı evin ön tarafındaki geniş pencere pervazına koyup camın diğer tarafına oturuyorum. Neredeyse hemen bir baştankara geliyor ve ardından bir tane daha, demek ki iki taneler. Sonra gürültücü saksağanlar gelip onları kovalıyor. Elimi sallıyorum ama bu bütün kuşları korkutuyor, buna bir çare bulmalıyım. Bir de yuva kutuları edinmeliyim. Belki kendim yaparım ya da eski kutu ya da kartonları kullanırım. Baştankaralardan biri geri geliyor. Tabağı yoklayıp, kırıntıları yedikten sonra pervazda durup cin gibi gözlerle bana bakıyor, "Merhaba," diyorum.

*

Kara bir kafası, gözlerinin üstüne kadar inen bir maskesi ve derine gömülü boncuk gözleri var. Yanakları beyaz, boyun altı yine siyah ve göğsün üstünde çizgili bir önlüğe dönüşüyor. Sarı gövde, siyahımsı gri ayaklar, üstüne vuran ışığa bağlı olarak siyah ve mavi veya yeşilimsi ya da sarımtırağa dönen kanatlar. Thomas olsa ne güzel resimlerini yapardı. Kuyruğu mavi, beyaz ve siyah karışımı. Uçarken kanatlarının altı mavimsi açık gri bir renk alıyor, kuyruğu beyaz bir şeritle çevrelenmiş. Sırtının üstü yeşilimsi

sarı renkte, altındaki mavi kanatları beyaz kenarlı, bazen bedenin sarı kısmı görünüyor.

Meşenin altında elimde not defterimle oturuyorum. Çalılığa konan baştankara hep aynı melodiyle ötüyor. Postacı bahçe kapısına gelip sesini duyurmak için bağırıyor: "İyi günler Bayan Howard, bir paketiniz var."

Baştankara çoktan uçup gitti.

"Bundan sonra postayı patikanın başındaki posta kutusuna bırakabilir misiniz?"

Gücenmiş görünüyor. "Bay McIver posta getirdiğimde hep mutlu olurdu, posta kutusuna bıraktığımda çalınabilir ya da bazı küçük yaramazlar mektuplarınızı açabilir. Ben önermem ama siz bu ekstra hizmeti istemezseniz kendiniz bilirsiniz, müşteri daima haklıdır," diyor.

"Özür dilerim. Sorun kuşlar. Onların güvenini kazanmaya çalışıyorum da." Not defterimdeki resimleri ve çizimleri gösteriyorum, ne yapmak istediğimi anlatmaya çalışıyorum. Pek anlamış gibi görünmese de ona açıklama yapmamdan memnun oluyor.

"Posta kutusuna o zaman. Peki geldiğimi haber de mi vermeyeyim? Belli belirsiz bir sinyal verebilirim."

"Hayır, teşekkür ederim. Anlayışınız için de tekrar teşekkür ederim. Posta kutusunun üstüne not bırakırım."

O gittikten sonra iki parça tahtanın üstünü boyayarak iki tabela hazırlıyorum; biri posta kutusu diğeri patika için. Bunlar yeterli olmalı. Kuruduktan sonra birini posta kutusuna telle sabitliyorum diğerini de patikanın başına asıyorum.

"Demek artık misafir istemiyorsun?" diyor Theo elindeki kese kâğıdını uzatırken. "Mary ekmek yaptı ama biraz fazla yapmış," diyor tırmandığı için nefes nefese.

"Ben misafir severim ama kuşlar pek haz etmiyor."

"Burada senin borun ötmüyor anlaşılan."

"Sen bir istinasın tabii. Her zaman beklerim. Ama belki biraz daha sessiz olabilirsin. Mesela usulca yürüyebilirsin, yüksek sesle konuşmazsan belki sana da alışırlar."

Gülüyor. "Aman, gülmek de yasaktır değil mi?" diyor. Evden çıkarken daha da yüksek sesle gülüyor, ben de kendimi tutamayıp gülmeye başlıyorum.

Ekmeği tezgâha bırakıp çaydanlığa su koyuyorum. Dışarıda ısrarla bir kuş ötüyor. Başımı çevirdiğimde camın pervazına konmuş bir mavi baştankaranın bana baktığını görüyorum. Sesi o kadar kuvvetli ki arada cam olmasına rağmen duyuluyor. Dışarı çıktığımda onu beni kapıda beklerken buluyorum. Yaşlı meşenin oradaki çalılığa doğru uçup sonra bana geliyor, yine meşeye sonra yine bana uçuyor. Adımlarımı hızlandırıyorum. Meşede eşini görüyorum. O da stresli görünüyor, çalılığa doğru uçup geri dönüyor. Dişi olan havada dalıp yükseliyor. Yere çömeliyorum, yuvadan düşen parçalar ve on iki yumurta kutunun altında etrafa saçılmış. Ağaçtaki yuva sağlam görünüyor, anlaşılan bir kedi onları yuvadan aşağı atmış. Demek ki kutuların on beş santimetreden derin olması gerekiyor. Kutuyu açıp yuva yaptıkları malzemeleri içine geri yerleştiriyorum: önce ambalaj kâğıdı, sonra yosun, sonra at tüyleri. Yumurtaları da sağlam dursunlar diye dikkatle arka tarafa yerleştiriyorum. Benim işim bitince dişi olan hemen kutuya girip bütün yumurtaları yine orta tarafa taşıyor. Erkek uçup bir süre sonra gagasında bir kulağakaçanla geri geliyor. Bir süre durup onları izliyorum ama artık ben yokmuşum gibi davranı-

yorlar. Parmaklarım titriyor, gelip benden yardım istediler. Bunu gerçekten olduğuna inanmakta zorlanıyorum.

*

Yaz sonunda çimenlerin biçildiği, yumuşak ışıklı, rüzgârsız ve sıcak birkaç haftadan sonra hava yine esmeye başlıyor. Etrafta yine sonbahar kokusu var. Bahçedeki yuvaların listesini çıkarıyorum ve geçtiğimiz yıl onları hangi kuşun kullandığını not ediyorum. Karatavuklar sarmaşığın üstünde, serçeler çalılıkta (iki çift), baştankaralar ise değişik ağaçların üstünde. Hepsini yazdığımı, hiçbirini atlamadığımı kontrol etmek için yuvaların yanından yürüyorum. Müdavim olan kuşlara isim veriyorum, onları hâlâ sıklıkla karıştırsam da uzun süre aynı yerde kalırlarsa kimin kim olduğunu biliyorum. Her birinin renkleri, desenleri ufak da olsa birbirinden farklı ve hepsinin kendine has hareketleri, tepkileri var. Bazı kuşlar hem çok gürültülü hem de kıvrak, bazılarının ise varlığı bile zor fark ediliyor. Artık onları hem seslerinden hem de ötüşlerinden tanımaya başlıyorum. Londra'dayken onları grup hâlinde algılıyordum, parktaki bir baştankarayı tanıyordum, Thomas'ın teknesinin önündeki ağaçta da gözlediğimiz yuva yapmış bir çift vardı fakat yine de birbirlerinden bu kadar farklı olduklarını bilmiyordum. Görmek zaman ister. Ve Londra'da dikkat dağıtan çok şey vardı.

Theo bana evin önüne koymam için bir yem tablası yapıyor. Her sabah saat altı buçuk civarında, günün üstünden çiğ henüz kalkmamışken onlar için tablaya bir tabak yem koyuyorum. İlk önce yaşlı bir erkek baştankara olan Billy geliyor. O kadar cesur ki yemleri neredeyse şimdiden avcumdan alacak. Yeşilli adını verdiğim eşi çok daha çekingen. O yanıma sadece Billy olduğu zaman

geliyor ve en ufak hareketimde kaçıyor. Kuşlar havayla doludur, bedenlerinde farklı hava torbaları bulunur, kemikleri oyuktur. Hava, hafiflik ve hız.

Yuvalara göz atmak için çalılık boyunca uzanan yolu takip ederek yukarı doğru tırmanıyorum. Evin arka tarafındaki çimenlikte kahverengi gri tonlarında dört tavşan sessizce duruyor, ta ki beni görene kadar. Joan da evlenecekmiş. Hepsi de yıllardır evlilikten uzak durmuş da şimdi son şanslarını yakalamış gibi. Çalılıkların yeşilliği, aralarda birkaç kahverengi yaprak, her yer yemyeşil çimenlerle dolu. Bu arazinin bir sonu yok, bir yerde komşu araziye, oradan bir diğerine karışıyor, tepelere doğru uzanıp denizde, hep denizde son buluyor. Hendersonların kapısının patikayı böldüğü çalılığa kadar yürüyorum. Tepenin diğer tarafındaki patikadan gitmeyi seçerek aşağıya doğru uzun bir yürüyüşe geçiyorum. Evin arka tarafındaki mezarlıkta ayağım bir ağaç köküne takılıyor ve yanlamasına sertçe düşüyorum. Not defterim bir su birikintisinin içine düşüyor, hemen çıkarıyorum ama yazılar sudan çoktan birbirine girmiş. Bir süre orada kalakalıyorum. Belki de kuşları bu şekilde gözlemlemek aptalcaydı. Biliminsanları bu konuda yıllarca çalışmış, benden daha bilgili ve deneyimliler. Belki de bir şeyleri atlıyor, kendimi gülünç duruma düşürüyorum. Bir baştankaranın benden yardım istediğini anlatacak olsam beni kuşları insanlaştırmakla suçlarlar. Ama bu gerçekten de oldu, olduğunu biliyorum.

Ayağa kalkıyorum, bordo renkli eteğimdeki toz toprağı silkeliyorum. Evin önündeki çitlerin arasından gri bir sincap çıkıyor, kuyruğu neredeyse yarı saydam gümüşi renkte. Bir an bana bakıyor, toprağa eğilip kolumu oynattığım anda tüm hızıyla koyu renkli dalların arasında kayboluyor. Denemezsem hiçbir zaman bilemeyeceğim.

*

Yılın en kısa gününde, akşamüstü, kırmızı posta kutusunda iki Noel kartı buluyorum. Birini ablam göndermiş, annemle Dudley'nin de selamlarını iletiyor, diğerini ise Kanada'dan Thea göndermiş. İkisini de masaya koyuyorum. Ben tebrik kartı göndermeyi unutmuşum, günlerim çok yoğun geçiyor. Bu arada baştankaralar evin içine girmeye başladıkları için ben de bazı pratik düzenlemeler yapmak zorunda kaldım. Her gün temizlik yapıyorum ve değerli eşyaları da ortadan kaldırdım. Kanepenin üstüne örttüğüm çarşafları her hafta yıkıyorum. Belki de bu kanepeyi kullanmamak en iyisi, ahşap bir bank alıp üstüne yastık koyabilirim. Soğuğa dayanmak da giderek güçleşiyor. Gündüzleri mutfak penceresiyle salondaki tavan penceresini kuşların rahatça içeri girebilmeleri için açık tutuyorum. Bugün öğleden sonra bacaklarıma battaniye koyup üst üste iki kazak giydim ve camın önündeki sandalyeye oturdum, buna rağmen iki saatten fazla dayanamadım. Sonbaharda haftalar boyu camdan içeri yağmur suyu girdi. Pencerenin çerçevesini plastik parçasıyla kaplayıp çürümesini önlemeye çalıştım.

Kuşlar sadece eve değil bana da alıştı. Eskiden ufacık bir hareketimle dışarı kaçarken şimdi beden dilime dikkat ediyorlar. Yavaş yavaş hareket ettiğimde içeride durmaya devam ediyorlar, bu şekilde bana hareketlerimi onlara göre ayarlamayı öğrettiler. Hâlâ ani hareketlerden ve telefon ya da kapı zili gibi beklenmedik seslerden ürküyorlar. Yaklaşık sekiz kuştan oluşan bir baştankara grubu devamlı geri geliyor. Çok tatlılar. Serçeler çok buyurgan ve rahatsız ediciler, fırsat bulduklarında diğer kuşları kovalıyorlar. Mavi baştankaralar diğer baştankara türlerinden daha çekingen, kendilerini göstermekten pek hoşlanmıyorlar. Bazen karatavuklar

da geliyor ama onlar daha başlarına buyruk kuşlar. Kızılgerdanlar şimdilik pencere eşiğinden ileri geçmiyor. Geçen hafta bahçeye pençesindeki bir parmağı eksik büyük bir erkek baştankara geldi. Ayağını bir yere sıkıştırmış gibi. Ona Parmakçık adını verdim. Bilmiş bir tavrı var, bu sabah ben yazarken gelip elime kondu. Tırnaklarından gıdıklandım. Elimi uzun süre hareketsiz tutamadığım için ilk kımıldamamda uçup gitti.

Piyanoya oturup birkaç nota çalıyorum. Dün karatavuklardan birinin çaldığım bazı Bach motiflerini taklit ettiğini duydum. Arka kapı rüzgârla açılıp sonra çarparak kapanıyor. Masanın üstündeki kâğıtlardan en üsttekiler uçuyor, kuşlar ötüyor. Kapıyı kapatmaya gittiğimde patikada duran bir suret seçiyorum.

"Kim var orada?" diye sesleniyorum ama cevap gelmiyor. Mezarlıktan gelen bir hayalet olmalı.

Rüzgâr artıyor, az önce iç çeken ağaçlar şimdi çatırdıyor. Hayvanların nereye saklandığını, bu havada ne yaptığını bilmiyorum. Aslında onlarla ilgili ne kadar az şey biliyorum. Dün Yeşilli bütün gün ortalarda görünmedi, ona bir şey olmasından korktum neyse ki bugün çıkageldi. Bazen yaşayışlarını hiç kavrayamayacağım gibi geliyor, onlar için her zaman bir yabancı olarak kalacağım.

Rüzgâr evin içine de giriyor, kapının altındaki boşluktan, pencere çerçevelerinin, hatta duvarların arasından. Birlikte nefes alıyoruz. Kapı da bir zamanlar ağaçtı. Parmaklarımla masaya vuruyorum, bir fincan çay yapmaya karar veriyorum. Bu havada uykuya dalmak kolay olmayacak nasılsa.

Duvara yaslanmış güller rüzgârdan neredeyse yere değdikten sonra tekrar doğruluyor. Dallar aşağı yukarı sallanıyor. Yem tablası, sandalye, hepsi devriliyor, rüzgârın sesi gürültülerini bastırıyor.

Yıldırım. Sessizlik. Çatırtılar.

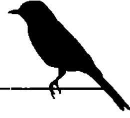
Yeşil sandalyeyi camın yanına taşıyorum. Yağmur aralıksız yağıyor, gri bir perde gibi akan su manzarayı tamamen kapatıyor. Sadece hareketleri seçebiliyorum. Zaman hareket hâlinde, bu geceyi gri şekillendiriyor. Akşam kelimesi sanki akşam bir nesneymiş gibi kullanılıyor oysa her akşam farklıdır. Daha önce hiç şu andaki gibi olduğunu hatırlamıyorum.

Elma ağacı iyice öne eğilip çatırdıyor. Dalların kırılıp kırılmadığını göremiyorum.

Yağmur camın önüne konmuş bir paravan gibi. İçinden geçerek bahçeye çıkıp karanlığa, geleceğe doğru yürüyebilirim. Kişinin kendinden yüce bir şey tarafından kuşatılması; bu değil midir bütün mistiklerin hayali?

Sabah olunca hasar tespiti yapıyorum. Doğu tarafındaki meşe ağacı büyük bir dal kaybetmiş, çalılığın yakınındaki elma ağacı gibi, bunun dışında küçük dalların hemen hepsi kırılmış. Kuşlar sakin ve sessiz ama sayıca her zamankinden azlar. Fırtına öncesi bir yerlere kaçmış olabilirler mi? Kaçacak yerleri var mı? Bilmiyorum. Yem tablasını her zamankinin iki katı yemle dolduruyorum, hâlâ burada olanların ekstra enerjiye ihtiyacı olduğundan eminim. Daha önce görmediğim iki ziyaretçim var, bir kızılgerdan ile bir ardıç kuşu. Belki de rüzgâr onları bu tarafa atmıştır. Ardıç kuşu mesafeli durduğu hâlde kızılgerdan diğer kızılgerdanları taklit ederek tablaya konuyor. Genellikle böyle oluyor, kuşlar kendi türlerini taklit ederek, ortamın güvenli olup olmadığına ya da yaklaşıp yaklaşamayacaklarına karar veriyor. Elimi sallıyorum, kızılgerdan yana doğru hafifçe açılıp sonra yine yanaşıyor, yaşlı bir kuş olduğunu tahmin ediyorum. Gökyüzü mavi, gecenin yol açtığı endişe şimdi yerini ferahlığa bırakıyor. Eve giriyorum, hamur yapma zamanı, yoksa ekmek öğlene yetişmeyecek.

Yıldız 10

Yıldız, Ekim ayında yine geldi ve pencere pervazına kondu ve yine sayma alıştırması yapmak istediğini gösteren pozunu aldı. Garth ile telefonda konuşuyordum, "Bir dakika bekle," dedim. Beş kere tıklattım, telefonun ahizesini cama yakın tutarak. Yıldız da beş kere vurdu. Garth da bunu net bir şekilde duydu ve beni coşkuyla kutladı. Yıldız'la birlikte bu egzersizleri yapmayı sonraki haftalarda da sürdürdük. Deney başarılı bir şekilde devam ediyordu. Ben tıklatırken Yıldız hiç yüzüme bakmazdı ama sesime tepki verdiğinden emindim, ona bedenimle bir ipucu vermemeye özen gösteriyordum.

Kasım ayında diğer baştankaraları da bu sayma egzersizine dahil etmeye çalıştım. Yıldız ile Kelkafa'nın oğlu Güzel zaten lamba karpuzlarına vurmayı seviyordu, sakin bir öğleden sonra kurşunkalemin arkasıyla lambaya birkaç kez tıklattım. Önce ne yaptığımı anlamadı, ben vururken kaçıp gitti, bitirdiğimde fıstığını almak için geri geldi. Sonra aynı şeyi Monokl ile denedim, tıklamayı başardı ama hiçbir zaman benim istediğim sayıda değil. Genellikle dört kere tıklatıp sonra gururla fıstık almaya geliyordu. Kelkafa'nın ölümünden sonra Monokl ile Yıldız bir daha hiç kavga etmedi. Yıldız beni başka bir kuşla ilgilenirken gördüğünde kıskanıyordu. Yakınlara bir yere konuyor, telaşla doğru sayıyı tıklıyordu.

Nature dergisinde güvercinler üzerine yapılan bir araştırma okudum, ses ile yönlendirmeye tepki verdiklerinden bahsediliyordu. Bunu Yıldız'la denemeye karar verdim. "Dört," dedikten sonra dört kere vurdum. O da dört kere vurdu, fıstığını verdim. Bir kere daha, "Dört," dedim. Tereddüt eder gibi yüzüme baktı, "Dört," dedim yine. Bir an duraklacıktan sonra öne eğildi, aceleyle dört kere vurdu. Bu egzersizi gün içinde denemeye devam ettik. Önce hem sayıyı söylüyor hem de vuruyordum sonra sadece sayıyı söyledim, ne yapmaya çalıştığımı gayet iyi anlamış gibiydi. Sonraki haftalarda bu şekilde beş, altı, yedi sekiz defa tıklatmayı öğrendi. Dokuzu başaramadık; bu sayıyı yeterince hızlı vuramıyordum, kuşlar için zaman bizim için olduğundan çok daha hızlı geçer ve Yıldız benim ağır ağır vurmamdan sıkılıyordu muhtemelen. Ben sekizi vurduğumda o da hemen akabinde vurmaya başlıyordu, dolayısıyla daha yüksek bir sayıya ulaşamadık. O kışı bu şekilde çalışarak geçirdik.

1943

Kanadalılar sisin içinden, yaklaşan kışın karanlığından sanki rüyada gibi, geçmişten gelir gibi yaklaşıyor. Altı kişiler, hepsi sarıp sarmalanmış, miğferleri gereksiz bir aksesuar gibi görünüyor. En önde yürüyen çalılığı yarıp geçiyor.

Terliklerle dışarı fırlıyor, "Dursanıza, ne yapıyorsunuz," diye bağırıyorum.

Uzun boylu olan bana yaklaşarak, "Bahçelerden geçerek şehre varmak amacıyla talim yapıyoruz. Burada yaşayanları dikkate alamayız," diyor.

Çalılıklardan havalanan baştankaralar gelip üstüme konuyor.

Adam ağzı açık bana bakıyor, bir adım öne çıkıyorum. "Çok acayip," diyor, "yıllardır İngiltere'deyim ama daha önce hiç böyle bir şey görmedim, yaban kuşlarının böyle davrandığına hiç rastlamadım. Hiçbir yerde."

Ona burada yaşayan kuşları anlatıyorum. Onların dilini, alışkanlıklarını ve karakter özelliklerini incelediğimi söylüyorum. Kuşların rahatsız edilmeye gelemediklerini bu konuda insanlardan daha duyarlı olduklarını ve güvenlerini kazanmamın yıllarımı aldığını ekliyorum. Güven arkadaşlıktan ve her türlü yakın ilişkiden önce gelir, ihanete uğramazsa gelişip serpilir.

Adam miğferini çıkarıyor, "Yani bu bir İngiliz âdeti değil, öyle mi? Siz kuşlarla yaşamayı seçtiniz?" diyor.

"Baştankaralar benim evimde yaşamayı seçti."

Yamalı gelip bir an tereddüt ettikten sonra başıma konuyor.

"Olağanüstü. Daha önce kuşların böyle evcilleştiğini görmemiştim hiç." Daha iyi görebilmek için bana doğru eğildiğinde Yamalı uçup gidiyor. "Planlarımızı gözden geçireceğiz. Kolay olmayacak ama yapılması gerek. Dikkatli oluyoruz beyler!" Baştankaralar bu adamlardan daha dikkatlidir. Onlara bahçenin dışından yürümelerini söylüyor. Çalılığın içindeki adam hâlâ olduğu yerde duruyor, lider olan bir bakışıyla onu uyarıyor.

Adamlar hareketlendikleri anda kuşlar da çalılıklardan havalanarak çayırı geçip kestane ağacına doluşuyor. Dünyayı çalılıkların üstünden ya da ağaçlardan izleyerek kavrıyorlar. Adamların seslerini bir süre daha duyuyorum, liderleri bir şeyler açıklıyor, uzaktan gülüşmeler geliyor.

Ertesi gün patikanın başındaki ikaz tabelasının yok olduğunu fark ediyorum. Bu sabah askerlerin sesini duyar gibi olmuştum, demek ki bir hatıra götürmek istediler beraberlerinde; hikâyelerini destekleyecek bir kanıt. Artık bir tabelam yok, belki de böylesi daha iyi. Tabela insanların dikkatini çekiyordu, kuşların en çok ihtiyacı olan şey ise sessizlik ve huzur.

*

Siyah kazlar gökyüzünde V çizerek uçuyor. Dikenli teller, hafif bir sis. Çiftliğin arka kapısına vurduktan sonra biraz bekleyip kapıyı itip açıyorum, durumu açıklıyor, elimden geldiğince kibarca rica ediyorum.

Masada oturan kadın başını sallıyor. "Üzgünüm," diyor. Soyduğu patatesi su dolu tencereye attıktan sonra uzanıp önündeki torbadan yenisini alıyor.

Teşekkür ettikten sonra dışarı çıkıyorum. Hiçbir yerde tereyağı bulunmuyor. Ne Keymer'da ne Westmeston'da ne de Clayton'da. Çevredeki hemen hemen bütün çiftliklere gittim, hepsi askerlere gönderilmek üzere ayrılmış ve miktarları kontrol ediliyor. Ben kendime ayrılan tayınla idare edebiliyorum ama bu kuşlar için yetersiz. Kışın sert geçeceği söyleniyor, geçen sene de birçok baştankarayı kaybettim.

Brighton Road'dan güneye, Clayton Hill'e doğru yürümeye devam ediyorum. Son bir çiftlik daha ziyaret etmek istiyorum ama ayaklarımın altı alev alev yanıyor. Hem Keymer'dan geçerek geri dönersem akşam ondan önce evde olmam mümkün değil. Uzun, boş tarlaların mavimsi bir rengi var, onları birbirlerinden ayıran çalılar da çıplak. Koyunlar arkalarını dönmüş otluyor. Bütün gün radyonun başından ayrılmayan Theo yağmur yağacağını söylemişti. Dün, askerlikten muaf olmasına rağmen yine de orduya yazılacağından bahsetmeye başladı.

Arkamdan bir cip yaklaşıyor, çalılıklara yakın duruyorum. Yanımdan geçip giderken içinde oturan dört asker görüyorum. Şoför frene basıp geri geri geldiğinde motor daha fazla ses çıkarıyor.

Cip benimle aynı hizaya gelince şoför başını camdan çıkarıyor. Ben yoluma devam ediyorum. Benim hızıma ayak uydurup yanım sıra ilerliyor. "Seni gideceğin yere götürelim mi?" diyor.

"Hayır, teşekkürler. Hem yeriniz de yok."

Arka koltukta oturan adamlar kıkırdıyor, aslında bunlar adam değil yüzleri sivilceli, çilli genç çocuklar. Okulu yeni bitirmiş olmalılar.

Şoför ısrar ediyor, "Senin için sıkışır onlar. Hem gelirsen sana kamp ateşinde yumurta da pişiririz," diyor. Göz kırpmalar, gülüşmeler, dirsekle birbirini dürtmeler.

"Üzgünüm çocuklar."

Direksiyondaki asker omuz silkiyor, "Öyle olsun, keyfin bilir," diyor motorun sesini bastıran, çiğ ve boğuk sesiyle.

Dördü birden el sallıyor, okul gezisine çıkmış çocuklar gibiler. Ben de kendime rağmen el sallıyor, gülümsüyorum. Yolun karşı tarafında büyük bir kuş takılıyor gözüme, nefesimi tutuyorum: Bu bir atmaca.

Tepeye çıkan yol çamurlu, ortasındaki çakılların üstünden ince bir dere akıyor. Suya basarak yürümeyi çamura tercih ediyorum umarım ayakkabımın tabanları yeterince sağlamdır. Çitin üzerinden başını uzatan bir at bana bakıyor. Ona selam veriyorum, sol taraftan bir alaca ağaçkakanın sesi geliyor. Dikenliklerin arasında bir kızılgerdan var. Yanından geçtiğim bir sarı kuyruksallayan havalanıyor. Birkaç metre yukarıda orman başlıyor bir baykuş ötüyor, geçen hafta bahçede bir peçeli baykuş görmüştüm. Sıcak bir yıl değildi, onlar için fazla fare olduğunu sanmıyorum.

Alacakaranlık ağaçların içlerine kadar iniyor artık. Maviler on dakika içinde gri maviye dönüşüyor, yarım saat sonra lacivertte. Tepeden inmeye başlıyorum, lacivert siyaha dönüyor. Hareket ettikleri için sadece çizmelerimi görüyorum. Yürüyorum, çünkü yürüyüşün bir ritmi var. Ayaklarımın ritmini takip ederek, neredeyse otomatik bir şekilde hareket ediyorum.

Bahçe kapısına geldiğimde posta kutusunun anahtarını arıyorum, küçük bayrak yukarıda. Anahtar, alışveriş torbamın en dibinde cüzdanımın altında, el yordamıyla buluyorum. Posta kutusunun kilidi paslanmış. Zorlukla açıyorum, iki mektup var.

"Gwen?"

Meşe ağacının yanında uzun boylu, sakallı bir adam duruyor. Onu yirmi yıldır görmedim ama hemen tanıyorum; Paul bu.

*

Eve giden patikada onun önünden yürüyorum, kalbim o kadar hızlı atıyor ki biraz daha yakın yürürsek duyabilir. Arkamda kalarak adım adım takip ediyor beni, "Her şey yolunda mı?"

Boğazını temizliyor, "Evet. Ama hava çok soğuk," diyor. Uzaktan tilkilerin çığlıkları geliyor.

Kapıyı açıyorum, anahtar elimde titriyor, içeri girince ışığı açıyorum. Şöminenin yanındaki büyük koltuğu işaret ederek, "Otursana," diyorum. "Çay yapayım, yiyecek bir şey ister misin?" Titriyor, paltosunu alıyorum, kirden sertleşmiş, ağırlaşmış. O üstüne battaniyeyi alıp otururken ben şömineyi yakıyorum.

Belli belirsiz gülümsüyor, alevleri izliyor. Misafir odasındaki yatağı hazırlıyorum. Gece için ona sıcak su torbası vermeyi unutmamalıyım. Petercik omzuma konup odaya kadar benimle geliyor.

"Böyle aniden kapında belirdiğim için aklından kim bilir neler geçiyor," diyor. Gözlerinde donuk bir ifade var. Ona bol şekerli bir fincan çay ve çay tabağına koyduğum bir parça kek veriyorum.

"Üzgünüm süt yok. Süt verip karşılığında tereyağı alıyorum, baştankara, kızılgerdan ve arada gelen serçeler için. Süt onlara yaramıyor."

"Bütün yolu yayan geldim," diyor kekini çaya banarken. "Hâlâ kuşlarla mı ilgileniyorsun?" Keki üç lokmada yutuveriyor.

"Evet, davranışlarına dikkat et olur mu? Yabancıları sevmezler."

"Peki ya keman? Haydi, bu yorgun gezgin için bir şeyler çal." Ayakkabıları sırılsıklam.

"Ayakkabılarını çıkar, sana çorap vereyim." Temiz çorap veriyorum sonra da dayanamayıp tereyağı sürdüğüm bir dilim ekmek ve bir fincan daha çay. Ayakları kıpkırmızı, su toplamış; kırmızı

beyaz kraterler ve tepeler, minyatür bir savaş manzarası. Verdiğim çorapları giyip, battaniyeyi kolunun altına kadar çekiyor.

"Tanrım Gwennie, ne kadar da büyümüşsün!"

Gülüyorum, "Sen de öyle."

Kemanımı akort ederken gözlerini kapıyor. Ona Satie çalmaya karar veriyorum; akşam mavisi gibi, açık, fazla kederli olmayan bir müzik.

Sis evin çevresini giderek sarıyor, dışarıda olan biri dirseğinden aşağısını göremez. Ağaçlar tek tek kayboluyor. Baştankaralar, battaniyeye sarılmış, sadece nefes alıp veren, artık düşünmeyen, gece yarısı dışarısı tamamen sessizliğe bürünüp hava koyu griye dönene kadar çaldıkça uyku ile uyanıklık arasında gidip gelen adama aldırmadan nerelerde uyuyacaklarına karar veriyor.

Ertesi sabah ben yataktan çıkmadan o çoktan uyanmış. Mutfağa yönelen ayak seslerini, pencereyi açtığını duyuyorum; birisi camın pervazında duruyor olmalı. Salona gelip ateşi yakıyor. Buna müsaade edemem. Yakında odumuz tamamen tükenecek. Kalkıyorum, "Paul gündüz ateş yakmıyorum ben; yoksa kışı çıkaramayız."

"Ben sana odun kırarım," diyor. Ses tonu eskisinden daha alçak ve daha sıcak. Belki de hafızam beni yanıltıyor. Onun sesini severdim ben.

Koltuğa oturuyor. Zıpzıp ve Hophop ona lambanın üstünden bakıyor. "Ne kadar evciller!"

"Öyle olmasına çalıştım, benden korkmaları gerekmediğini öğrendiler." Ona yaptığım araştırmayı anlatıyorum, bazen *Out of Doors* ve *Countrygoer* gibi doğal hayatı konu alan dergilere yazılar yazdığımı söylüyorum. Makalelerimin daha bilimsel dergilerde yayımlanmasını istedğimi ama onların yaptığım araştırmaları ciddiye almadıklarını ekliyorum. "Peki, sen?"

Paranın suyunu çektiğini, kız arkadaşıyla problemleri olduğunu ve en doğru çözüm olacağını düşündüğü için hava kuvvetlerine katıldığını anlatıyor. Ordunun hava taşımacılığında tecrübeli pilotlara ihtiyacı varmış. Başlarda her şey yolunda gitmiş ama sonra İngiltere üzerinden uçarken bile Almanların sürekli saldırılarına maruz kalmışlar. Fakat karanlık bir salı akşamı büyük kara gözlü, yeşil elbiseli, sıcak gülüşlü bir kızla tanışmış. Kızın peşinden ailesinin çiftliğine kadar gitmiş. Her şey kendiliğinden gelişmiş ve zamanın nasıl geçtiğini anlamamış. Ertesi sabah samanlıkta uyanmış. Tek başına ve uçuş saatine epey gecikmiş olarak. Arkadaşı Simon, kızdan haberdar olduğu için Paul'ün yerine geçmiş. Uçak Kanal'ın üstünden uçarken düşürülmüş. Paul susuyor. Zıpzıp lambanın üstünden masaya inip kalın yün örtünün üstündeki kırıntıları topluyor. "Elimden bir şey gelmedi. Üsse döndüğümde hemen sorguya alındım. Anlaşılan birisi Almanlara bilgi sızdırdığımı söylemiş, derhal bunun doğru olmadığını söyledim. İspat etmemi istediler. Oysa herkes suçsuzluğun ispatı olmadığını bilir. Onlara kızdan bahsettim, onu sorguladılar ama o da –sanırım babasından korktuğu için– her şeyi inkâr etti. Belki de hepsi bir tuzaktı."

"Neden böyle düşünüyorsun?"

"Bilmiyorum, içime sinmeyen bir şeyler var. Tam o akşam olması tuhaf, daha önce hiçbir uçuşu kaçırmadım ben." İşaret parmağıyla koltuğun koluna birkaç kere vuruyor.

Zıpzıp yün halının üstünden aldığı kırıntılarla camdan uçup gidiyor.

"İki hafta evvel mahkûmları bahçeye çıkardıkları sırasında ortalık karıştı, ben de o arada kaçtım, bir süre ormanda bir yazlık kulübede saklandım, yemek bitince yürümeye başladım. Aklıma baban geldi. O bana hep iyi davranırdı."

Newman'ın Paul'ü Dudley'den ve Kingsley'den daha fazla oğlu gibi gördüğü doğruydu.

"Ablanın Dudley ve annene baktığını öğrendim. Budleigh Salterton'da oturuyorlar değil mi?"

Başımı sallayarak doğruluyorum. "Newman 1936 yılında zatürreden öldü." Babamdan söz etmeyeli uzun zaman oldu. Üst dudağımı ısırıyorum.

"Peki ya ağabeyin?"

"Kingsley savaştan sonra Fransa'da kaldı. Biz onun savaşta öldüğünü düşünürken 1919 yılında bize bir kızla tanıştığını ve bir çocukları olduğunu yazdı.

"Yani o da benim gibi ordudaydı."

Annem bir kere onu ziyaret etmek için Fransa'ya gitti. Bu konuda fazla bir şey anlatmamış, sadece tatlı bir karısı ve sevimli iki çocuğu olduğunu söylemiş. "Tatlı" kelimesi kullandığın şeylerin üstünü örtüp onları yumuşatır. Zıpzıp yine içeri girip halıya yöneliyor ve onu çimen gibi gagalıyor.

"Sonra senin tek başına Ditchling'de yaşadığını duydum. Hem Devon'dan daha yakındı hem de buraya gelirsem döndüğümden sadece bir kişinin haberi olacaktı."

"Yani benim için gelmedin," diyorum suçlayarak değil şakalaşırcasına.

"Hikâyemi anlatmama izin vermiyorsun," diyor gücenmiş bir ses tonuyla. "Ve o kişi sen olmalıydın. Eskiden benden hoşlandığını biliyorum ama o zaman çok küçüktün. Margaret ile gönül eğlendirmemeliydim; bunun kalbini kırdığını biliyorum."

"Kendini gözünde bu kadar büyütme." Suda geçirdiğimiz o sıcak gün, tekne, ıslak kombinezonum. "Margie yıllardır kocasıyla birlikte Fransa'da yaşıyor."

"Peki sen, hiç evlenmedin mi?"

Başımı sallıyorum. Thomas geçen sene yazdığı mektupta beni özlediğini söylüyordu. Mektup büronun üst çekmecesinde duruyor. Hophop dışarı uçtuğunda Zıpzıp da arkasından uçarak tavandaki pencereden önce onu geçmeye çalışıyor ama cama çarpmamak için son anda yönünü değiştiriyor. Masanın üstünde birkaç tüy var. Onları atmaya kıyamıyorum; alıp çekmecede duran diğer tüylerin arasına koyuyorum.

"Ne yapmayı planlıyorsun?"

"Burada biraz kalmak istiyorum, kendime gelebilmek için." Bana soran gözlerle bakıyor, cevabı ağırdan alıyorum. "Daha sonra kuzeye gitmeyi düşünüyorum, İskoçya'da ailesinin yanında yaşayan bir arkadaşım var."

Bir planı yok. "Biraz derken kaç gün?"

"Bir hafta?" diyor yüzüme bakarak, ne düşündüğümü anlamaya çalışıyor, "Birkaç gün?"

"Bir hafta kalabilirsin. Korkarım daha fazlası için yeterli erzakım yok.

Başını önüne eğerek, küçülüyor. "Ben kendi yemeğimi hallederim."

"Sen şimdilik hiçbir şey halletme. Biraz dinlen, kendine gel. Patricia nasıl?"

"Londra'da yaşıyor, boşandı, şimdi küçük bir matbaada çalışıyor." Onun bir kadınla birlikte yaşadığını ve çok daha mutlu olduğunu anlatıyor. "Selamını iletirim."

Yem tablasını hazırlarken, kuşların benden uzak durduğunu hissedip ıslık çalıyorum. Yıldız'a "özür dilerim," diyorum, omzuma konup oradan avcumun içine gelerek fıstığını alıyor.

Öğleden sonra temizliği bitirip evin arka tarafındaki tarlaları geçerek Alfordların çiftliğine gidiyorum. Çizmelerim, ıslak çimenlerin üzerinde iz bırakıyor, topladığı çamurlar biraz ileride kendini yeniden toprağa bırakıyor. Bata çıka yürüyorum. Alfordların inekleri var ve Bayan Alford ortalıklarda yoksa belki peynir ve tereyağı alabilirim. Baştankaralar başımın etrafında uçuşarak bana eşlik ediyor. Küçük Michael evin önündeki kum havuzunda oynuyor.

"Baban evde mi?"

Başını sallayıp içeri koşuyor. Kuşlar çalıların üstüne konuyor.

"Gwen," Michael'ın babasının alnındaki kırışıklıklar her zamankinden daha derin görünüyor gözüme.

"Nasılsın?" diye soruyorum. Çalılıkların üzerindeki sığırcıklar uyum içinde havada dalışa geçiyor, açılıyor, kapanıyor, çember oluyorlar.

Karısının bir haftadır hasta olduğunu anlatıyor. Doktor yarın gelecekmiş.

"Yeterince yiyeceğiniz var mı?"

"Sorun yiyecek değil," diyor. Beni ahıra götürüyor. "Otursana." İneklerin nefes alışverişleri içimi rahatlatıyor, sıcaklıkları içimi ısıtıyor. "Yeterince kazanmıyoruz," diyor, "doktorun parasını fişlerle ödeyemem."

Küçük Michael elinde bir kâğıtla ahıra geliyor, bir baştankara çizmiş.

"Çok güzel olmuş," diyorum. Bir çemberin içinden bir üçgen çıkıyor, bu gagası olmalı, alttaki çift çizgi de bacaklar.

Resmi geri vermek istediğimde bende kalabileceğini söylüyor.

Babası, "Kuşlara bakmayı çok seviyor," diyor. "Kırlangıçlara bayılıyor." Onlar her yaz ahıra yuva yaparlar. Alford ineklerini

satmayı düşündüğünü anlatıyor, kırlangıçlar buraya daha ne kadar sığınacak acaba?

Benim için bir parça tereyağını kahverengi bir kâğıda sarıyor, "Ancak bu kadar var," diyor.

Ona uzun uzun teşekkür ediyorum, tereyağını çantamın içine, resmin yanına koyuyorum. Küçük Michael da benimle birlikte dışarı çıkıyor. Kollarımı kaldırdığım anda çalılığın üstündeki baştankaralar havalanıp kollarıma ve başıma konuyor. Michael de aynısını yapıyor ama onun koluna konmadıklarında hayal kırıklığına uğruyor. O da kuşmuş gibi kollarını sallaya sallaya önümden koşmaya başlıyor, birlikte tarlayı geçip mezarlığa varıyoruz. Orada birkaç daire çiziyor, "Haydi bakalım şimdi hemen evine uç," diyorum.

*

Gece. Yanağımda önce nefesini sonra bir anda dudaklarını hissediyorum. Onu durdurmuyorum ama ona doğru da dönmüyorum.

"Len." Kolumu tutuyor.

Yana doğru bir adım atıp, kolunu itiyorum.

"Haydi ama." Elimi tutup yatak odasının kapısını açıyor.

Başımı sallayıp, belli belirsiz gülümsüyorum. Elini bir an sıktıktan sonra bırakıp yatak odama giriyorum.

Kuşlar çoktan uyumuşlar. Çarşaflar nemli. Yatak odasındaki şömineyi de yakmalıyım. Paul'ün misafir odasına girdiğini duyuyorum. Dışarıda fırtına var, dallar bir o yana bir bu yana sallanıyor.

Misafir odasının kapısı yeniden açılıyor, tuvalete gidiyor, çişini yaptığını duyuyorum. Ayak ucumda duran yorganı başıma

kadar çekiyorum. Koridordan ayak sesleri geliyor, sonra sessizlik ama odanın kapısı açılmıyor. Yağmur yağıyor, damlalar önce hafifçe sonra hızla cama vuruyor. Neden sonra kapının açıldığını duyuyorum, ağır adımlar, gıcırdayan yatak.

Pencerenin önündeki ağacın gölgesi perdeyi aşıyor, battaniyemin üzerine düşüp tavanda yankılanıyor. Battaniyenin altındayım. Çarşafları avuçluyorum. Gölgeler odada dolanıp duruyor. Ne zaman uykuya daldım bilmiyorum.

Kızılcık, saç tellerimden birini çekerek uyandırıyor beni. Onu elimle kovalayıp bacaklarımı yataktan aşağı sallandırıyorum. Hava, önceki günlere göre daha aydınlık, yağmur dinmiş. Güneş, ipeksi bulutların arasında parlıyor. Neredeyse Aralık oldu. Belki de İskoçya'da arkadaşı falan yoktur. Kuşlar için yem tablasını dolduruyor, sabah havasında kışın kokusunu alıyorum. Zıpzıp, Hophop, Dorothy, diğer baştankaralar, karatavuklar, hepsi burada.

Paul onun için yıkadığım kıyafetleri giymiş. "Bu çoraplar bende kalabilir mi?"

"Elbette, bir çift daha al. Oraya vardığında bana yazar mısın?"

Gülümsüyor, gözlerini benden kaçırarak, "Yazarım," diyor. Kelimeler ne için kullanıldıklarını umursamaz.

Zıpzıp mutfak dolabına konup etrafa bakınıyor sonra uçup gidiyor. Dorothy onun yerini alıyor. Önce benimle göz göze geliyor, sonra Paul'e bakıp o da uçuyor. "Alışkın oldukları bir şey değil," diyorum.

Paul bana dönerek, "Kimin?" diyor.

"Kuşlar, başka insanlara alışık değiller."

"Çok güzel ötüyorlar."

"Bazıları diğerlerinden daha yetenekli. Petercik kendi şarkılarını icat ediyor, genelde yepyeni şeyler oluyorlar. Ama galiba en sevdiği kulağa Peter-cik, Peter-cik diye gelen. Yamalı'nın ötüşüyse hep en basit motiflerden oluşuyor."

Paul kahvaltı hazırlıyor, yerken hiç konuşmuyoruz. Yumuşak ekmek damağıma yapışıyor. Bir dilim daha yemesi için ısrar ediyorum, bir dilime tereyağı sürüp zorla yemesini sağlıyorum. Ziyan olması yazık olur. Baştankaralar bir içeri bir dışarı uçuyor, kış kapıdayken hep böyle huzursuz oluyorlar. Havalar gerçekten buz gibi olunca yerleşip sakinleşiyor, o zamana kadar yiyecek istiflemekle meşgul oluyorlar.

Ona ekmek kesiyorum, yanına bir parça peynir ve birkaç tane elma koyuyorum. Sessizce çantasını hazırlıyor. Kalabilirdi, birlikte kalabilirdik.

Camın önünde sırtı bana dönük duruyor, ters ışıkta sadece silueti görünüyor.

Yemekleri uzatıyorum, hangi çiftliklerden süt alabileceğini söylüyorum ve ona yemek fişlerimden veriyorum.

"Daha sana odun kırmadım."

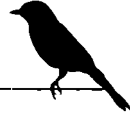
"Onu kendim hallederim," diyorum. Sesim incecik; hafif masalar yapılan yumuşak, ince bir parça tahta gibi.

Ona sarılıyorum, fazla uzatmadan, sonra hemen kapıyı açıyorum. O patikadan aşağı yürürken güneş iyiden iyiye yüzünü gösteriyor. Rüzgâr güneyden esiyor, denizin kokusunu alıyorum.

Yürürken bir kez daha dönüp el sallıyor. Adını seslenip bekle diyorum, yüzü aydınlanıyor, ona doğru koşup tam önünde duruyor, hafifçe koluna dokunuyor, yanağını okşuyor ve kollarına sığınıyorum; öpüşüyoruz, kalmasını istiyorum. Burada. Eve geri yürüyoruz, yolda yine öpüşüyoruz, henüz her şey hallolmuş değil ama hallolacak.

Hayır, böyle olmuyor. Bir kez daha dönüp el sallıyor, ben de elimi kaldırıyorum, sonra arkamı dönüp eve giriyorum, çaydanlığı ocağa koyarken dolaptan alacağım fincanı görebilmek için gözyaşlarımı siliyorum. Yamalı uçarak dolaba giriyor, gülmüyorum, elimi uzatıp onu kovalıyorum, sert davranmamış olsam da irkiliyor, "Özür dilerim," diyorum. "Özür dilerim küçüğüm."

Yıldız 11

İlkbahar gelince Yıldız yine Petercik ile yuva yaptı. Fakat yavrular üç haftalık olduğunda kader kötü bir oyun oynadı: Petercik ortadan yok oldu. Onu bir daha görmedim, komşunun sarmanı onu avlamıştı belki de; yuvanın yakınındaki lavantanın altına pusu kurar yavruları izlerdi. Bundan sonra Yıldız yavrularına tek başına baktı ve bunu gayet iyi becerdi.

Petercik kaybolduktan sonra Yıldız'ın bölgesine yeni bir baştankara geldi. Zaten yavrularla ilgilenmek bütün zamanını alıyordu, yabancı bir kuşun varlığı onu büsbütün huzursuz etti. Elimden geldiğince yardım ettim ama onu sürekli izlemem mümkün değildi. Yeni gelen bu kuş sonunda bahçedeki diğer bütün erkek kuşları kovaladı ve Yıldız'a kur yapmaya başladı. Yıldız'ın yuva kutusuna konuyor ve hep aynı üç notayı söylüyordu. Yıldız onu fark etmemiş gibi yapıyordu. O ise Yıldız'ın dikkatini çekmek için her yola başvuruyordu, hatta onun iki tam nota uzunluğundaki ötüşünü bile taklit eti. Ama sonra Yıldız artık böyle ötmemeye başladı. Can sıkıcı olan bir başka şey de bu yeni kuşun bahçedeki bütün böcekleri ve tohumları yemesiydi. Yıldız'a fazladan yem ve fıstık veriyordum ama o yavrularına doğal besinler vermeyi tercih ediyordu.

30 Mayıs'ta ilk dört yavru yuvadan uçtu; ertesi gün diğer üçü onları takip etti. Fakat bu yavrular aslında uçmak için henüz çok

küçüktüler, sonunda meşenin altındaki çimenlikte kaldılar. Yıldız onları tüm gücüyle koruyordu, kovalamaya çalıştığı bir serçe vardı ve bir gün onu öyle korkuttu ki serçe panik hâlinde uzaklaştı. Bu iyi oldu, sırnaşık serçeler her şeye hakları olduğunu zannederler. Yavruların en küçükleri kendilerini koruyamadı ve iki gün sonra öldüklerinde Yıldız geride kalan yavrularıyla patikanın karşı tarafındaki bahçede daha korunaklı olan bir yuvaya taşındı, böylece yabancı baştankaradan da kurtulmuştu. Ama yine de yemek için yanıma gelmeyi sürdürdü.

O bahar aramızdaki bağ güçlendi, benim yanımda olmaktan hoşlanır gibiydi, belki de eşini kaybettiği için. Kelkafa bir önceki sene ölmüştü, o gruptan geriye sadece Monokl kalmıştı ki onunla da pek iyi arkadaş sayılmazlardı. Temmuz ayında tüy dökme mevsimi başladı. Yıldız hâlâ evde uyumuyor ama gündüzleri sık sık yanıma geliyordu. Ağustos ayının ortalarında tuhaf davranmaya başladı; tüylerini kabartıyor, sanki ondan uzak durmamı istiyordu. Bunun deneyimizle ilgili olduğunu anlamamıştım ta ki bir sabah bu egzersizi yapmak istediğinde sergilediği duruşu alana kadar. Tahtaya iki kere vurdum ve hemen arkamdan o da iki kere vurdu. Nihayet neden böyle davrandığını anladığım için çok heyecanlıydı.

1944

Peronda duran ablam denizde boğuluyormuş gibi el sallıyordu, "Gwennie!"

"İyi ki geldin." Ona sarılıyorum, yüzünün derisi yaşlı bir kadınınki gibi sarkmış, değişik kokuyor, sarı saçları neredeyse bembeyaz. "Hasta mısın?"

Kaşlarını çatıyor, "Ne demek istiyorsun?" Parmaklarını bileğimin etrafında kenetliyor.

"Çok zayıflamışsın."

"Savaş var Gwen, şanslısın ki yaşadığın yerde hâlâ yiyecek bulunabiliyor."

"Birazdan evdeyiz." Ev, Hassocks istasyonundan yarım saatlik yürüme mesafesinde.

Hava kül grisi, dünya büyük. Tren yolunun yanından uzanan patikanın üstünde ince buz tabakası oluşmuş. Çimenler üstüne bastıkça çıtırdıyor. Olive'in sol ayakkabısının altı açılmış. "Benim ayakkabımı giymek ister misin?"

"Hayır," diyor sesi zayıf çıkıyor, nefes nefese. Oysa çok da hızlı yürümüyoruz. "Dağlar, ne kadar güzel."

"Zamanımız olursa Ditchling Beacon'a doğru yürürüz." Eski gözetleme kulesine, oraya kadar çıkabilir mi emin değilim.

Koluma giriyor, Dudley'nin geçen sonbahar zatürre olduğunu anlatıyor. Annem bazen nerede olduğunu, hatta Olive'in kim

olduğunu unutur olmuş. "Artık içki içmiyor gerçi, savaşın tek iyi yanı bu. İlk sene yeterince cin vardı evde ama biliyorsun iktisat yapmayı hiç beceremez. Son üç yıldır huysuzluk edip duruyor."

Gülüyorum. "Peki sen? Sahi Timothy'ye ne oldu?"

"Galler'den ayrıldıktan sonra, bir süre yazıştık. Fakat 1940 yılında karısıyla birlikte Manchester'a taşındı. Karısı oralı olduğu için anne babası onların da yanlarına gelmesini istiyordu. O zamandan beri de haberleşmedik." Buğulanmış gözlüklerin arkasındaki gözleri doluyor.

"Onu özlüyor musun?" Fındık ağacından daha önce görmediğim bir karatavuk havalanıyor.

Evet der gibi başını sallıyor. "Eve iki kız aldık, altı ve sekiz yaşlarında. Londra'dan geldiler, orası sürekli bombalanıyormuş. Çok tatlı ama çok yoksul çocuklar. Geldiklerinde üstlerinde doğru dürüst giyecek yoktu, onlara yeni giysiler verdik. Bahçeye bayılıyorlar, tavuklara, kuşlara. Okul sık sık kapalı olduğu için birlikte yürüyüşlere çıkıyoruz. İlk geldiklerinde serçe ile karatavuğu ayırt edemiyorlardı. Sahili de çok seviyorlar; midye ve deniztarağı arayarak saatler geçirebiliyorlar."

Kazların gezindiği çayırlardan geçiyoruz. Yaklaştığımızda havalanıyorlar. Her sene daha fazla avlandıkları için epeyce ürkekler.

Tepedeki kiliseye yaklaştığımızda mutlaka yukarı çıkmak istediğini söylüyor. Kilisenin yanında Lewes Road, South Street ve karşıki tepeliklerin manzarasına bakan eski bir mezarlık var.

"Yazın kırlangıçlar burada kuluçkaya yatıyor. Yavru kırlangıçlar benim en sevdiğim kuşlar, öyle oyunbazlar ki!" Dünyayı havadan kavrayabilmek, aşağıdaki toprakların haritasını çıkarabilmek için yeterince hafif olmak gerek.

"Buradan uzakları görebiliyor insan!" diyor. Nefes nefese.

Yolun karşı tarafındaki Cleves'li Anne'in evini gösteriyorum, boşandıklarında VIII Henry tarafından kendisine verilmiş. Dik bir merdivenden inerek yola geri dönüyor, karşıya geçiyoruz. Bavulunu elinden alıyorum, eli soğuk ve kemikli. Gerçekten çok zayıflamış, yaşlı bir kadın gibi duruyor. Ben de yaşlıyım. Paul gittiğinden beri âdet görmedim. Yolun kalanını konuşmadan yürüyoruz. Havada ateş kokusu var, belki de bir yerlerde çöpleri yakıyorlar. Evin karşı tarafındaki köknar ağacından hışırtılar geliyor. Geçen hafta burada bir şahin gördüm.

İçeri girer girmez şömineyi yakıyorum, akşam çökmek üzere, mevsim kış. Mary'nin verdiği bir parça keki Olive'e uzatıyorum, bir lokmada yutuyor. "Birazdan ekmek ve çorba da var, biliyorum fazla bir şey değil ama..." diyorum.

"Bizim evdekinden fazla olduğu kesin," diyor, son lokmayı yerken. "Salondaki bu kuş yuvaları... Babam görse çok hoşuna giderdi." Eskiden olsa pis olduklarını düşünürdü. Gözlerini kapayıp yüzünü ateşin sıcaklığına çeviriyor.

"Paul buradaydı, geçen senenin sonunda. Birkaç gün kaldı. Orduda sorunlar yaşamış, kuzeye gitti, orada bir arkadaşı varmış. Oraya vardığını haber vereceğini söylemişti. Ama hâlâ bir haber çıkmadı."

Olive gözlerini açarak yüzüme şaşkınlıkla bakıyor, "Sen... duymadın mı?"

"Neyi duymadım mı?"

"Vatan hainiymiş. Ocakta Londra'da yakalayıp hapse atmışlar, sonra da meydanda idam etmişler."

Derin bir nefes alıyorum.

"Gazetede haberi çıktı."

Suçsuzluğun ispat edilemeyeceğini herkes bilir. Yüzüm yanıyor. Bedenimin geri kalanı hissizleşiyor. Olive koluma dokunuyor, "Özür dilerim, görüştüğünüzü bilseydim sana daha önce haber verirdim."

Zıpzıp bir hız evin içine girip lambanın yandığını görür görmez yine dışarı çıkıyor, yapay ışığı sevmiyorlar.

Burada kalıp odun kırabilirdi, kimsenin bilmesine gerek yoktu. Başımı sallıyorum, ışık huzmeleri gözümün önünde dağılıyor, şöminedeki alevler bir odunu ikiye ayırıyor.

*

Alfordlarda ne süt ne tereyağı ne de peynir var. Spatham Road boyunca hiç konuşmadan bir sonraki çiftliğe yürüyoruz. Yol kenarındaki ağaçlar yapraksız, gri gökyüzüne yükselen dalları sert. Görünürde hiç kuş yok.

Olive omuzları düşük, başı öne eğik, yorgun eşekçik. Ağaçlar yerini çalılara; çalılar tarlalara; sonra tarlalar yerini yine ağaçlara bırakıyor. Uzaktaki bulutlar neredeyse kapkara.

Olive, "Yağmur yağmayacak değil mi?" diye soruyor kırılgan sesiyle.

"Bilmem ki."

"Benim geleceğimi biliyordun, bunu neden daha önce halletmedin?"

"Ne demek istiyorsun?"

İlerideki çiftlikleri işaret ederek, "Burada yeterince yemeğiniz var," diyor.

Ona yeterli olmadığını anlatıyorum, kuşlar için de düzenli olarak yollara düştüğümü söylüyorum. Yüzüme, geçen sene istemeden yuvasına girip rahatsız ettiğim tilki gibi bakıyor.

"Olive, annem ve Dudley'yle yaşamaktan memnun musun?"

"Bu ne biçim soru böyle?" diyor. "Sen insanları kolayca terk edebilirsin belki ama ben öyle biri değilim."

Ben yürümeye başlayınca o da arkamdan geliyor. "Çocukların kendi hayatlarını yaşamayı seçmeleri çok normal."

"Senin için bunu söylemek kolay."

"Ben kimseyi terk etmedim."

Yine aynı bakışlar. "Ziyarete gelmiyorsun. Senin gitmen annemi çok üzdü. Ayrıca Dudley'ye de birinin bakması gerekiyor."

Hava kararıyor, adımlarımı hızlandırıyorum, Olive biraz geride kalıyor. Kolundan tutuyorum, "Hızlanmalıyız, bir sonraki çiftliğe daha yolumuz var."

*

Sabah çimleri ıslatmış. Ayakkabımın burnundan sular damlıyor. Tren gözden kayboluncaya kadar arkasından el sallıyorum. Olive beraberinde iki çanta dolusu yiyecek ile gitti. Dün bütün gün çevredeki çiftlikleri, bahçeleri dolaştık. Ona en sağlam ayakkabılarımı verdim. Olive'in ziyaretinin kuşları fazla rahatsız etmediğini umuyorum. Önümüzdeki aylar onlar için zorluklarla dolu. Yanımdan içi asker dolu bir araç geçiyor, korna çalıyorlar. Onlar gözden kaybolana kadar el sallıyorum.

İşbirlikçi, hain. Paltomun yakasını kaldırıyorum. Bana yalan söyledi, İskoçya'da arkadaşı falan yoktu. Yalan söylediğini bildiğim için kalmasını istemedim. Bana daha önce de yalan söylemişti. Dürüst olsa belki kalabilirdi. Belki de o kızı aramalıyım, tam olarak ne olduğunu öğrenmek için. Patricia'ya da yazmam gerekiyor.

Gölün kenarında iki çocuk duruyor, en fazla on yaşındalar. Suya taş atıyorlar.

Hızlı adımlarla yanlarına gidip, "Bırakın taş atmayı," diyorum.

Kısa boylu olan kasketini alnına doğru indirerek, "Neden?" diyor.

"Kendinizden utanmalısınız. Orman tavuklarına taş atmak da neyin nesi?"

Uzun olan kekeleyerek, "Taş sektiriyorduk," diyor.

"Hemen taş atmayı bırakmazsanız annenize söylerim, artık o zaman başınıza neler gelir siz düşünün."

"Biz kuşlara taş atmıyoruz ki."

Orman tavukları gölün karşı kıyısındaki kamışların arasında saklanmış, dikkatle bizi izliyorlar.

Yolun sonunda dönüp bakıyorum. Çocuklar hâlâ gölün kenarında. Gerçekten de taş sektiriyorlar.

Dükkânın camına vurup el sallıyorum. Theo eliyle içeri çağırıyor. "Çay alır mısın Gwen, hava ne soğuk değil mi? Ablanı yolcu ettin mi?" Kapatmadan önce radyoya son bir kez kulak veriyor.

"Onu trene kadar geçirdim."

"Otursana." Dükkânda kimsecikler yok, Theo'nun stokları en az yarıya indi. Olive'e sabun, çay ve un verdi, ihtiyacı olmasa ablam bu kadar çok şeyi kesinlikle kabul etmezdi.

Parmağımdaki şeytantırnağını koparıyorum. Yaşlı parmağın yaşlı derisi. Ölü madde.

"Almanların ordularının yarısını kaybettiğini söylüyorlar, savaşın bitmesi an meselesiymiş."

"İşte bu çok iyi olur. Kuşlar için tereyağı bulmakta zorlanıyorum. Böyle giderse araştırmam aksayacak." *Out of Doors & Countrygoer* dergisi için kuşların zekâsı ile ilgili bir makale yazıyorum.

"Gwen, Avrupa kıtasında milyonlarca insan öldü. Sıradan insanlar. Çocuklar. Araştırmanın değerini yadsımıyorum ama söylemek istediğim şey şu andaki en önemli konunun bu olmadığı." Bana çay koyuyor, içine şeker ve süt de ilave ediyor. Sonra yüzüme bakarak, "Ayrıca kuşlar daha önce de soğuk kışlarda hayatta kaldı, onlar bununla başa çıkabilir."

Fincanı elime alıp çayı üflüyorum.

"Bir şey mi oldu?"

"Olive bir arkadaşımın idam edildiğini söyledi. İyi bir arkadaşım, eskiden beri tanırdım, bir şair. İşbirlikçi olduğunu söylemişler. Aklım almıyor."

"Savaş insanlara tuhaf şeyler yaptırabiliyor," diyor omuz silkerek. Hayatın gerçekleri. Olur böyle şeyler. En iyimizin bile başına gelebilir.

"Ben genç kızken ona âşıktım ama o kuzenimi tercih etti. Kuzenim çok canlar yaktı zamanında."

"Bir fincan çay daha ister misin?" diye soruyor. Çay her şeye iyi gelir.

Başımı sallıyorum. "Mary ve çocuklar nasıl?"

"Linda öksürüyor, Timmy ise fazla enerjik." Gülüyor. "Kış bitse de onları dışarı kovalasam. Mary dahil."

Biz konuşurken pencerenin pervazına tanımadığım bir serçe konuyor. Çerçevenin arasına sıkışmış kuru yaprakları çekiştirmeye başlıyor; aralarında benim göremediğim küçük böcekler var belki de. Olive'den bahsediyorum, evde babamın yerini aldığını söylüyorum.

"Geçen haftaya kadar bir ablan olduğunu bile bilmiyordum. Onların hep bir arada kalması ama senin yanlarından ayrılman tuhaf."

"Olive'in gitmeye cesareti yoktu." Çay fincanını ileriye itiyorum. "Benim de gitmemi istemedi. Annem ince bele bayılırdı, o yüzden bana dikilen elbiseler olması gerekenden küçüktü hep. Onları giydiğimde nefesimi tutmak zorunda kalırdım."

Alacakaranlık tarlaları örtmeye başlıyor. "Mary'ye selam söyle," diyorum, mantomu giyerken. Paul'ün hayali bir ruh gibi etrafımı sarıyor. Bir yokluğun varlığı.

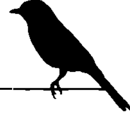
Theo, "Kuyruğu dik tut," diyor, eliyle omzuma vurup beni yolcularken.

Rüzgâr yolun geri kalanında beni uzaklara taşıyor, tepeye, karanlığa yöneliyorum. Etrafımdaki mavilik derinleşiyor. Evde baştankaralar uyumak için kutularına girmiş bile. Kemanımı alıyorum, meydan okuyan bir şeyler çalmak istiyorum. Bartók, parmaklarım yavaş, bedenim paslanan bir makine gibi. Müzik hâlâ içimde, sadece daha önce olduğundan daha uzakta.

Kayıp, hiçbir şeyin hiçbir zaman senin olmadığını anlamaktır.

Keder, umudun kaybolduğunu anlamak ya da henüz tam anlamıyla anlayamamaktır.

Yıldız 12

Yıldız, 10 Eylül'de gelip yeşil koltuğun koluna kondu, saymak istediğini belli etmek için başı öne eğikti. Birlikte pencereye yöneldik; dört kere tıklattım, o da arkamdan aynısını yaptı. Ertesi gün tam yine sayma egzersizi yapacakken yanımıza Dado geldi. Dado ile Yıldız evin batısındaki ağaçlık bölge için birbirleriyle mücadele ediyordu. Dado'nun bir eşi vardı: Presto. Ve kuş kanunlarına göre yalnız Yıldız'dan üstündü ve bu durumda isterse Yıldız'ı kovma hakkına sahipti. Dado önce pencere pervazında duran Yıldız'ın sonra benim üzerime uçtu, tehdidine kulak asmadım ve Yıldız'ı geri çağırdım, hemen yanıma geldi. Bir fıstık uzattım, alıp camdan dışarı uçtu. Yarım saat sonra saymak için yine geri geldi, kuyruğunu sinirli sinirli sallıyordu, yan odadaki baştankaraların onu rahatsız edeceklerinden korktuğu için böyle yapıyor olmalıydı. Ertesi gün Yıldız eve girmedi. Bahçedeki sandalyenin koluna tıklattım ama bundan ürktü ve uzaklaştı. Baştankaralar için tıklatma diğerlerini kaçırmanın bir yolu, Yıldız da bu sayma egzersizini dışarıda yapmaya alışkın değildi. Benim için sayacağı zaman alnındaki tüyleri dikleştirerek bunun egzersizin bir parçası olduğunu bildiğini ve beni uzaklaştırmak istemediğini belli ederdi.

Eylül ayının son haftasında baştankaralar yine kâğıt yırtmaya ve salondaki lambanın üstüne vurmaya başladılar, bu da Yıldız'ın

kafasını karıştırdı. Egzersizlerimiz giderek kısaldı ve çoğu zaman yarım kaldı. Ayrıca hâlâ Dado'dan ve bahçeye yeni gelen İsimsiz Yabanci'dan rahatsızdı. Bir gün Monokl de gelip ne yaptığımızı seyretti. Yıldız onun gelişinden rahatsız oldu ve beş kez yerine dört kez vurdu. Monokl'e bir fıstık verdim ki evden çıksın. İşe yaradı. Yıldız o gider gitmez saymaya devam etmek istedi. Evvelden ondan önce başka bir kuşa fıstık verdiğimde kıskanırdı ama şimdi onun için saymak fıstıktan daha önemli olmuştu. O sonbaharda erkek kuşlarla hiç ilgilenmedi, sayarken çok daha dikkatliydi. Artık birbirimizi ne zaman görsek saymak istiyordu.

1949

Sisler arasından kendisini gösteren güneş, gümüşi bir ışık saçıyor. Uçsuz bucaksız arazi, yumuşak griye dönüp sonunda gökyüzüyle birleşiyor. Kuşlar bu sabah geciktiler; saat yedi buçuk ve Tessa hâlâ yuvasından çıkmadı. Soğuk içime işliyor, titriyorum. Dün bugün sis olacağını tahmin etmiştim. Ama bundan birkaç ay önce bile kuşlar beni şaşırtmayı hâlâ becerebiliyordu, mesela bir gün yoğun bir şekilde yemek arıyorlardı ve ertesi gün başlayan sağanak yağmur üç hafta sürüyordu. Ya da bir sabah evin yanından ayrılmıyorlardı ve birkaç saat sonra fırtına çıkıyordu. Fakat geçen hafta havanın birden ısınacağını tahmin edebildim. Havayı okuyabilmemin sebebi belki de uzun zamandır burada yaşamam ama ben bu beceriyi kuşlardan öğrendiğimi düşünüyorum. Ya da tam olarak nasıl yaptığımı bilemesem de artık havanın değişimlerini hareketlerinden okuyabiliyorum.

Yem tablasının yanında dururken Yıldız gelip omzuma konuyor. Önlüğümün cebinden bir fıstık çıkarıp veriyorum. Bir an evvel içeri girsin istiyorum, fotoğrafları çekilecek. Fakat bütün baştankaralar yabancılardan ürküyor, fotoğrafçıya istediği pozları yakalama konusunda bir söz veremeyeceğimi söyledim.

Yem tablasına, onları çekebilmek için, fazlasıyla dolduruyorum: ekmek, salam parçaları, peynir, kuş üzümü.

"Merhaba," diyor tanınmış kuş dergisi *British Birds*'ün sıska muhabiri Roger. Fotoğraf makinesini paltosunun altına saklamış. Koyu renk kaşları pustan ıslanmış.

"Josef'in de seninle geleceğini sanıyordum."

"O daha sonra gelecek, treni rötar yapmış. Ben de seni bekletmek istemedim," diyor yamuk gülüşüyle. "Hem kuşçuklar için sabah daha uygun değil mi?"

Kuşçuklar. Gülümsüyorum, rahatsızlığımı belli etmemeye çalışarak. Josef ondan farklı, böyle yapmacık değil.

Masayı işaret ederek, "Otursana, çay ister misin?" diye soruyorum.

Sandalyeyi oturmadan eliyle siliyor. "Yazı işleri ile görüştüm. Kuş ötüşleri ile ilgili gönderdiğin makaleye okurlardan çok güzel tepkiler aldık. Sana şunu önermek istiyoruz; bugün bir röportaj yapalım, gelecek hafta onu yayınlayalım; sonrasında sana sekiz makale yazmanı teklif ediyoruz, her hafta bir makale. Karşılıklı memnun kalırsak bu süreyi uzatabiliriz."

Ona bir fincan çay koyuyorum. Bu kuşlar için, bunu kuşlar için yapıyorum, sinirimi kontrol etmeliyim. İşleri berbat etmemeliyim.

"Bence çok güzel bir öneri," diyorum, yine gülümsüyorum. Artık her şey yolunda olmalı.

Makale teslim tarihlerini ve ücreti konuşuyoruz, sonra Josef geliyor, saçları yapışmış, nefes nefese.

"Özür dilerim, sisten dolayı yolumu kaybettim. Evin arkasında komşuna rastladım, o beni patikanın başına kadar getirdi, yoksa artık sağı solu karıştırır olmuştum. Evet, bir fincan çay çok iyi olur. Gwendolen seni görmek ne güzel. Kuş ötüşlerindeki ses varyasyonları hakkındaki makalen çok iyiydi. Yazı işlerinde herkes çok etkilendi. Özür dilerim, konuşup duruyorum. Of, nihayet evi bulabildiğim için çok mutluyum."

Mavisakal içeri giriyor ama misafirleri görür görmez gerisingeri çıkıyor.

İlk sorular baştankaralarla ilgili. Birkaç hafta içinde benden bir kötülük gelmeyeceğini anladıklarını ve kendi seçimleriyle eve girmeye başladıklarını anlatıyorum. Josef not alıyor.

"Peki seni buraya getiren nedir?" Gözüne giren saçı eliyle hafifçe geri atıyor.

"Bunun bir önemi var mı?"

"Okurlarımız bunu merak edecektir."

"Kuşlar her zaman ilgimi çekmiştir. Eskiden babam yuvadan düşen yavru kuşları alıp eve getirirdi. Bir süreliğine evcil bir kargamız bile olmuştu." Charles. Hâlâ yaşıyor mudur acaba?

Josef sormaya devam ediyor, cevaplarımla etrafıma bir duvar örüyorum, taş üstüne taş koyarak, itinayla sıvayarak. Josef kendi fotoğraf makinesini eline alıyor ve Yıldız tam omuzuma konduğunda fotoğrafını çekiyor.

Roger, elini sallayarak, "Bak, baştankaralardan biri," diyor, bunun üstüne Yıldız hemen uzaklaşıyor.

"Röportajın sonuna gelmiş olmalıyız," diyorum.

Roger ayağa kalkıyor. Yatağıma doğru gidip duvardaki baştankara yuvalarını inceleyip fotoğraflarını çekiyor. Benim yatak odam ve onların yatak odası. Josef'e bakıyorum. Omuz silkiyor. Roger, bu şekilde evin her tarafını geziyor. Kızgınlığım içimde giderek yükselen bir dalga gibi.

"Kuşları korkutup kaçırıyor."

"Ne yaptığının farkında değil, bir dahaki sefere yalnız gelirim," diyor Josef. Dostça omzuma vuruyor, "Gitmemiz gerekiyor. İki röportajım daha var, Roger?" Koridora doğru sesleniyor, "Roger?"

Koridor boş. Mutfak tezgâhına dayanmış, fotoğraf makinesini silah gibi yukarı doğrultmuş. Bertie perde kornişinde korkudan dona kalmış.

"Bir şey yok Bertie, birazdan gidiyorlar," diyorum. Roger ile kuşun arasına giriyorum. "Senden korkuyor." Bertie bana çok bağlıdır, küçük, korkak ama zeki bir kuştur.

"Bir dakika, neredeyse yakaladım, biraz daha yaklaştım mı tamamdır."

"Hayır, bu kadar yeter."

Geri adım atıyor, makineyi havada tutuyor, tam o anda sandalyenin ayağına takılıp sakar bedeniyle üstüne düşüyor. Bertie ötmeye, geri gitmeye çalışıyor, iyice ürkmüş bir hâlde kornişle duvarın arasına sıkışıyor.

"Yaptığını beğendin mi?" İşleri olduğundan daha da beter hâle getirmemek için usulca, neredeyse fısıldayarak konuşuyorum. Onu kenara itip koridordaki dolaptan mutfak merdivenini alıyorum. Yerinden kımıldama küçüğüm yoksa bir yerini kıracaksın. Josef'e dönüyorum, "Çıkar şu adamı buradan," diyorum.

Merdivene çıkıyor, Bertie'yi elime alıyorum neyse ki itiraz etmiyor, "Gel bakalım ufaklık," sol elimle onu tutuyorum, kanatları kapalı, sağ elimle kornişin altından nereye sıkıştığını yoklayıp onu yukarı itiyorum. Bu işin püf noktası; fazla güç ve zorlama olmadan avucunu açarak kuşu kavramak, kuşlar kımıldayamayacaklarını anlayınca karşı koymazlar. Roger fotoğraf çekmeyi sürdürüyor. Merdivenden iniyorum, bacaklarını yokluyorum, kırık görünmüyor, kanatlarda da bir şey yok gibi. Kalbi çok hızlı atıyor ve daha önce ondan duymadığım tiz sesler çıkarıyor. Onu bir kutuya koyuyorum, kendine gelip sakinleşmesi gerekiyor.

Roger'a "Haydi artık dışarı," diyorum. "Ayrıca yayınlanmadan önce fotoğrafları görmek istiyorum."

"Tamamdır Gwen," diyor Josef, iç çekerek eliyle ceketini yokluyor.

Onlara kapıyı açarken titriyorum. Bu gerçekten son, bir daha yabancıları eve sokmayacağım. Theo, Mary ve Garth dışında kimse girmeyecek bir daha içeri.

Telefon çalıyor. Oturma odasına girince etrafta tek bir kuş dahi kalmadığını fark ediyorum.

"Ben Garth, röportaj nasıldı Gwen?"

"Berbattı. Josef fena değil. Ama Roger, kendini beğenmiş herifin teki." Ona Bertie'nin fotoğrafını çekmeye çalışırken nasıl düştüğünü anlatıyorum.

Garth tereddüt etse de kendini tutamayıp gülüyor. "Özür dilerim, senin ve özellikle de kuşların için nahoş bir durum olduğunu anlıyorum ama gözümün önüne geliyor da," diyor daha da yüksek sesle gülerek. "Demek adamı kenara itiverdin."

Ben de, kendime rağmen gülüyorum. Şapşal herif.

Telefonu kapattığımda ev sessiz, fazlasıyla sessiz. Yıldız'ı çağırıyorum sonra Kelkafa'yı, gelmiyorlar. Adamları buraya davet etmek bir hataydı. Kibir. Özel hayatıma burunlarını sokmalarının kuşlara ne faydası var? Yıldız'a sesleniyorum yine. Fakat insanların kuşlar hakkında bilgi sahibi olmalarını da istiyorum, böylelikle onları daha iyi anlar, onlara daha iyi davranırlar. Bahçe kuşlarının sayısı her yıl giderek azalıyor, insanların bahçe düzenlemelerindeki hatalar nedeniyle bazı türler neredeyse tamamen yok oluyor. Belki de kendimi kandırıyorum, bütün bunların kuşlara hiçbir faydası yok.

*

Pembe gökler, kırmızı gökler. Yem tablasına bir tabak yem koyup hırka almak için içeri giriyorum, sabahları hâlâ soğuk. Geri döndüğümde tablanın üzerine kuşların bir konup bir havalandığını görüyorum. Mavisakal, Monokl, Kelkafa, Yıldız, Tinky, Tipsy, eski yuvadan yavru kuşlar Şakacı ve Petercik; Monokl ve Tinky'nin ilerideki yuvasından henüz uçmaya başlayan yavruları, hepsi gelmiş. Bankta çayımı içiyorum, Tinky yanıma konuyor, yavruları tepemde uçuşuyor. Tinky yemeğini yediği için onu görmezden gelen Monokl'e sesleniyor.

"Merhaba!" diyor mavi tulumlu, yüzü kemikli, ellili yaşlardaki tesisatçı, erken gelmiş. Onu alıp mutfaktaki su kaçıran musluğu gösteriyorum. Sakin bir adam gerektiğinden fazla hareket etmiyor, sesi yumuşak ve tekdüze, kuşlar neredeyse onu fark etmiyor bile.

Tesisatçı çay içmek için oturma odasına geçtiğinde baştankaralar yanıma geliyor.

"Yabani kuşlar, ne kadar evcilleşmişler? Kuluçkaya gizlice kendin yatmadın değil mi?" Kasketini çıkarıp kel başını kaşıyor.

"Benden korkmaları gerekmediğini biliyorlar." Tipsey omzuma konuyor, adam elini sallayınca uçup gidiyor.

"Aslında hep böyle olması gerekir."

"Ama çok emek istiyor," diyorum, koltuğun üstündeki gazeteleri, didiklenmiş perdeleri, piyanonun üstündeki çukurları göstererek. "Bütün gün temizlik yapıyorum."

"Belki de evin içinde yaşamaları gerekmez ama onları böyle ahenk içinde görmek çok güzel." Masaya hafifçe tıklatıyor, "Güzel masaymış," dedikten sonra işine geri dönüyor.

Başımı sallıyorum. Tek sorun çok zamanımı almaları değil, kuşların hepsi ayrı birer kişilik ve onlara bağlanmamak mümkün değil, ne yazık ki pek uzun yaşamıyorlar.

Camdan baktığımda Tinky ile Monokl'ü birlikte yem tablasında görüyorum. Monokl, Tinky'ye bütün hünerlerini sergiliyor, danslar ediyor, şarkılar söylüyor anlamlı anlamlı bakıyor. Tinky arada bir ona karşılık verse de eninde sonunda ondan uzaklaşıyor. Monokl onun baktığı yöne doğru uçsa da Tinky ters yöne doğru havalanıyor.

Daktilonun üstündeki soluk kırmızı örtüyü kaldırıyorum. Makineye daha kâğıt takmadan Kelkafa gelip tuşların üzerine konuyor. Yıldız elime konuyor, elimi hafifçe oynatarak, "Hadi ama biraz izin verin," diyorum, niyetim onları korkutmak değil. Yıldız havalanıyor, masaya konup oradan bana bakıyor. Kelkafa da havalanıp sonra tekrar aynı yere konuyor. Tuşların üzerine kakasını yapmadan uçsun diye dilimi şaklatıyorum. Havalanıyor, masaya konup oradan başını eğerek bana baktıktan sonra kapıdan çıkıp gidiyor, Yıldız da onu takip ediyor.

Yeni makale Kelkafa'nın Jane ve Grili ile olan ilk çiftleşmelerini anlatıyor. Jane ile Grili elma ağacındaki büyük yuva için haftalarca mücadele etti. Sonunda, benim anlamadığım bir nedenden dolayı yuvayı birlikte yenilemeye başladılar. Böyle bir şeyi daha önce hiç görmemiştim, bir daha da göreceğimi sanmıyorum. Jane'in eşi kışın ölmüştü, Gri'nin ise eşi yoktu. O dönemde güçlü, genç bir baştankara olan Kelkafa'nın ise Jane ve Grili'nin hem bölgesinde hem de yuvasında gözü vardı. Hanımların ikisine de kur yaptı ve sonunda Jane ile çift oldular. Jane çok güzel ötüyordu, birçok erkek kuştan daha güzeldi sesi, genellikle erkeklerin daha güzel öttüğü düşünülür ama dişiler de ötebilir ve ötüşleri kuştan kuşa büyük farklılık gösterir. Kelkafa'nın onu seçmesinde belki de böyle güzel ötmesi rol oynamıştı.

Grili bölgeyi terk etmedi ve yazın meyve bahçesinde Jane'i bir gölge gibi takip etti. Başlarda Jane ile Kelkafa onun varlığından

rahatsız olmuşa benzemiyordu. Fakat ilk yavrular yumurtadan çıktığında Jane Grili'yi yuva kutusundan kovdu. Grili de birkaç gün içinde Jane'in yuvasına yakın bir ağaçta, halımdan kopardığı iplikleri kullanarak harika, rengârenk bir yuva yaptı. Kelkafa onu yeni yuvasında ziyaret ediyordu ve bir süre üçü birlikte ahenkli bir hayat sürdüler. Kelkafa kuluçka zamanında her iki yuvaya da zaman ayırıyor ve iki dişi kuşa da eşit ilgi gösteriyordu. İki kuş da yemek istediklerinde aynı tiz yavru kuş sesini çıkarıyor ve aynı şekilde kanat çırpıyordu.

Mayıs başında Jane'in yavruları yumurtadan çıktı. Kelkafa, Jane'e ve yuvasına olan ilgisini tamamen kaybetmişti. Birkaç gün sonra, Grili'nin yavruları da yumurtadan çıkmıştı. Grili, Jane'in yuvasına uçtu ve yavru kuş gibi öterek, tiz çığlıklar atarak Kelkafa'nın ilgisini çekmeye çalıştı fakat başaramadı. Mayıs ortasında ilk kez yanıma gelip peynir almaya başladı, onu takip eden günlerde yavrularını beslemesine yardımcı oldum. Grili, yine de ne zaman Jane ve Kelkafa'yı görse onlara sesleniyordu ama onlar Grili'yi görmezden geldiler. O da yavrularını tek başına besledi, benim de yardımımla rahatça yiyecek bulabiliyordu. Fakat kendisi, neredeyse hiçbir şey yemiyordu.

Birkaç gün sonra sabah yem tablasına gelmedi. Onu Jane ve Kelkafa'nın yuvasının olduğu ağacın altında buldum. İkisi ne zaman gagalarında yavrularına taşıdıkları yiyecekle onun yuvasının önünden geçse yalvarırcasına ötüyor, dikkatlerini çekmeye çalışıyordu. Öyle acınası bir şekilde yakarıyor ve öylesine panik hâlinde görünüyordu ki onu izlerken içim acıyordu. Kendi yavrularını tamamen unutmuş gibiydi. Aynı gün öğleden sonra, yorgunluktan ve üzüntüden bitap düşerek öldü. Birkaç saat sonra da yavruları öldü.

Yazdıklarımı yeni baştan okuyorum. İlk yazdıklarıma genellikle olumlu tepki gelmişti ama bazı eleştirel mektuplar da almıştım. Kimileri kuşlara insanlara has özellikleri yakıştırdığımı düşünüyor. Bu özelliklerin sadece insana has olmadığını anlamak istemiyorlar. Kuşlar da seviyor, kavga ediyor ve kederleniyorlar. Ben sadece gördüklerimi yazıyorum. Belki Grili'nin paniğe kapılmış hareketlerini ve üzüntüden öldüğünü makaleden çıkarmalıyım. Huzursuz, alışılmadık, beklenmedik derecede yoğun... Panik kelimesinin yerini panik dışında başka hiçbir kelime tutmuyor. Ben olsam hissedeceğim paniği düşünüyorum, panik ifadesi bu küçücük kuş için fazla mı büyük? Ama gördüğüm davranışı en iyi bu kelime ifade ediyor. Ayağa kalkıp masanın etrafında yürüyorum. Kelkafa daktilonun üstüne konuyor. "Çekil bakayım oradan." Kâğıdı makineden çıkarıyorum, daktilonun üstüne bir örtü seriyorum. "Ne düşünüyorsun Kelkafa? Gerçekten ne düşünüyorsun?" Kuş, camdan dışarı uçuyor, bahçeyi ve çiti geçiyor arkasına bile bakmadan.

*

Altıncı makalenin yayınlanmasının ertesi günü Roger'dan bir telefon geliyor. "Gwen sana bir teklifimiz var."

Petercik çorabımı gagalıyor, ayağımı sallayarak kovalamaya çalışıyorum, "Evet?"

"Bir kitap yazmayı düşünür müsün?" diye soruyor ciddi bir tonla. Ayak parmaklarımı oynatıyorum, işe yaramıyor. Sonunda bacağımı kaldırıp havaya küçük tekmeler atmaya başlıyorum.

"Buna zaman ayırabileceğimi sanmıyorum." Şakacı da Petercik'in yanına konduktan sonra diğer ayağıma geçiyor. Şimdi birlikte gagalıyorlar, belki de onlara cazip gelen yündür. Elimi

sallayarak onları kovalamaya çalışıyorum. Öğleden sonra onlara biraz kurtçuk almalıyım.

"Sana avans veririz."

Bir ayağımla diğerini kaşır gibi yapıyorum; önce havalanıp sonra tekrar konuyorlar. "Haydi, gidin," diyorum, sertçe.

"Yaptığın araştırmayı herkese duyurmak için iyi bir fırsat bu. Kuşlara tamamen farklı bir bakış açısıyla yaklaşılmasını sağlayabilirsin. Ne yazacağın da tamamen sana kalmış."

Baştankaraları tekrar sertçe kovalıyorum. Şakacı uçup geri gelmiyor ama Petercik ısrarlı. "Düşüneceğim," diyorum. Yazmak zaten halihazırda epey vaktimi alıyor. Bir de bunları kitap hâline getirmeyi nasıl başarırım bilmiyorum. Ama diğer taraftan bir kitap, hayatları ve ilişkileri hakkında derinlemesine yazma olanağı sunabilir. Telefonu kapatıyorum, Petercik'i ayağımı sallayarak kovuyorum, "Haydi ama git artık." Ürküyor ve hemen kendimi suçlu hissediyorum. Çorabımdan birkaç yün parçası kopartsa ne olur? "Peki, haydi gel." Pencerenin etrafında oyalanıp duruyor. Not defterimi alıp masaya oturduğumda geri gelip ayağıma konuyor, yüzünde memnun bir ifadeyle. Çoraptan koparttığı bir parça ipliği yuvasına götürüyor. Ve hiç vakit kaybetmeden yeni bir tane almak üzere geri geliyor.

Bu şekilde kendinden memnun, çalışmayı sürdürüyor. Not defterimi alıp karalamaya başlıyorum. Petercik şu anda bütün ilgisini çorabımdaki kırmızı ipliğe vermiş durumda. Kuşlar iş yaparak düşünüyor; belki hepimizin yaptığı budur.

*

Yazdıklarımı yeniden okuyorum. Hepsi kitaba uygun değil ama kuşların biyografisi mutlaka eklenmeli. Ayrıca oyunlarının, ötüş-

lerinin, ilişkilerinin ve etkileşimlerinin tasvirleri de mutlaka eklenmeli. Notlarımı, şimdiye kadar yazarak biriktirdiğim her şeyi inceliyorum. Hangi kuşun peynir sevdiği hangisinin sevmediği, Yıldız'ın gün içinde kaç defa eve girip çıktığı insanların ilgisini çeker mi emin değilim. Şakacı önce elime konuyor sonra başımın üstünde dolaşıyor. İnsanların ne okumak istediklerinden ziyade asıl önemli olan hayatlarına ve dünyalarına haksızlık etmemem.

Biri hafifçe kapıyı çalıyor. "Selam Gwen," Theo önce aralıktan başını uzatıp sonra yavaşça kapıyı açıyor.

"Günaydın."

"Yeni haberler var mı?" diyor masanın yanına gelerek.

"Kitap yazmamı önerdiler," diyorum, sandalyeyi işaret ederek ama oturmuyor.

"İşte bu güzel haber."

"Bir sorun mu var?" diye soruyorum, sinirlendiğimi belli etmemeye çalışarak, bugün ikinci defa rahatsız ediliyorum.

"Bunu gördün mü?" Genelde hiç böyle tereddütlü değildir.

"Neyi?"

Önüme bir gazete bırakıyor. "Kuşçu kadın Ditchling'e kondu." Başlığın yanında kocaman gaga burnu sivilceyle dolu bir cadı karikatürü var.

"Bu ben miyim yani?"

Başını sallıyor, göz göze gelmemeye çalışarak. Gülüyorum, "Ee ne yazmışlar hakkımda?"

Rahatlayıp o da gülüyor. "Bilimsel, akademik bir geçmişin olmadığı hâlde sözde bilimsel bir araştırma yaptığını ve yazdığın hikâyeleri kafandan uydurduğunu."

"İlk kısmı doğru, hiçbir zaman aksini iddia etmedim ki. İkincisi ise yanlış ve isteyen herkes bunu kontrol edebilir," diyorum. Birkaç

hafta önce kuşları konu alan dergilerden biri benimle röportaj yapmıştı. Muhabir için Theo'dan kek almıştım. Adam uzun süre kalmış ve beni soru yağmuruna tutmuştu. Yazdığı makaleyi okuyana kadar buradaki hayatımla samimi olarak ilgilendiğini sanmıştım. Kuşlarla konuşabildiğimi zannediyormuşum, öyle yazmış oysa ben öyle bir şey dememiştim, sadece söylediklerimin ne anlama geldiğini sesimin tonundan çıkarabildiklerini ve bunun yanı sıra kelimeleri ayırt etmek için eğitilebildiklerini söylemiştim.

"O dergiye de saldırıyorlar," diyor kısık bir sesle. Belli ki iyi uyuyamamış.

"Bu fikirleri nereden bulduklarını biliyorum, bence Roger onların hakkından gelebilir." Gazeteyi elime alıp karikatüre iyice bakıyorum. "Aslında hiç fena sayılmaz, gayet benziyoruz."

Tinky piyanonun üstüne konuyor.

"Arada bir de olsa çalıyor musun?"

Bakışlarını takip ediyorum, "Bazen. Belki tuhaf gelecek ama kemandan çok piyano çalıyorum. Çocukken yeteneğim olmadığını düşündükleri için piyano çalmamı istemediler. Kimsenin alıştırma yaparken beni dinleyesi yoktu. Oysa kemanı yukarıda, odamda çalabilirdim ve kimse rahatsız olmazdı. Ablam çok güzel piyano çalardı." Uzun zamandır Olive'den haber alamadığımı düşünüyorum. Ona yazmak istiyorum ama hep araya bir şeyler giriyor.

"Gerçekten Gwen, buraya neden geldin?"

Tinky havalanıyor, havalanmadan önce hep bir saniye tereddüt eder.

"Bu konuda konuşmak istemiyorsan seni zorlamayayım."

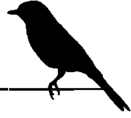
Her zaman güneş doğmadan çok önce ötmeye başlayan yaşlı erkek baştankara Karalı, pencere pervazına konuyor.

"Şehirden, insanlardan bunalmıştım," diyorum, Karalı'ya ıslık çalıyorum. Başını eğiyor, sonra bir şeyden ürküp havalanıyor. Ben de biraz ürküyorum, genellikle onların gördüklerini ben de görüyorum.

Theo bana soran gözlerle bakıyor.

Gülümsüyorum. "Çay içer misin?" Mutfağa gittiğimde Petercik'i musluğun üstünde görüyorum. Gagasını akan suya sokmayı çok seviyor, içiyor mu yoksa oyun mu oynuyor bilmiyorum, sanki ikisini birden yapıyor. Onun için musluğu açıyorum.

Yıldız 13

Ekim ayı sonunda nihayet Yabancı bahçeyi terk etti. Monokl sayma egzersizine olan ilgisini kaybetmiş, daha çok eşi Tinky ile ilgileniyordu. O dönemde en büyük rahatsızlığı Davulcu veriyordu. Ona bu adı boşuna takmamıştım; gün boyunca ha bire bir yerlere vuruyor ve Yıldız'ı huzursuz ediyordu. Belki de Yıldız'ın vurmasını onunla iletişime geçmek istemesine bağlıyordu; egzersizimiz sırasında yanımıza geliyor, Yıldız'ın vurduğu tahtaya düzensiz bir şekilde o da vuruyordu. Benden sonra aynı sayıda vurması için onunla da egzersiz yapmaya çalıştım ama amacın ne olduğunu hiç anlayamadı. Bir sabah Davulcu Yıldız'ı kovaladı ve onun yerini Joker aldı. Üç kere vurdum ve "üç kere vur," dedim. Bunu dört kere tekrar ettim, o ise peşim sıra üç kere vurdu. Beni taklit etmeye çalıştığı tek sefer bu oldu. Tekrar denediğimde aceleyle havalanıp diğer odaya uçtu.

Ertesi gün Yıldız'a seslendim, gelip camın pervazına kondu. Üç kere vurdum ve arkasından Davulcu da geldi. Gelir gelmez vurmaya başladı. Yıldız ona doğru hamle yapıp onu pervazdan kovaladı. Ama yılmayan Davulcu geri geldi ve bu sefer o Yıldız'ı kovmaya çalıştı. Ödül almak için değil egzersiz yapmak ve benim ilgimi çekmek için çıkmıştı bu kavga. Bir saat sonra Yıldız geri geldi, göz ucuyla Davulcu'ya bakıyordu. Joker de pencere pervazına geldi ve tıklamaya başladı. Davulcu Joker'i kovaladı, o da Yıldız'ın arkasından gitti.

Diğer baştankaralar da huzursuz olunca Davulcu diğer odalara girip oralardaki kuşları da kovaladı.

Yıldız sonraki günlerde, diğerleri ortaya çıkmadan biz sayma egzersizi yapabilelim diye sabah çok erken saatlerde gelmeye başladı. Sabahın ilerleyen saatlerinde Davulcu geliyor, öğleden sonra da Joker çıkıyordu ortaya. Yıldız beni dikkatle izliyor, diğerlerinin yakınımda olmadıkları anları kolluyordu.

1952

"Ta ta ta taa!" Josef elindeki paketi havaya kaldırıyor.

"İçeri gel," diyor, sabunlu su dolu kovayı yere bırakıp, ellerimi eteğime siliyorum.

Arkamdan salona giriyor. "Bir hafta içinde ikinci baskı." Bana paketi uzatıyor sonra çantasında bir şeyler arıyor. Önce bir kitap çıkarıyor sonra bir çift çorap, sonra da bir şişe şampanya. Şişeyi masaya, diğerlerini de gerisingeri çantasına koyuyor.

"Bunun için biraz erken değil mi?"

"Şampanya için hiçbir zaman erken değildir, haydi ama Gwendolen ya da artık Len diyebilir miyim?"

Şişeyi elime tutuşturuyor, beraberce mutfağa yürüyoruz. "Üç çeviri talebi daha geldi; Almanya, Hollanda ve İspanya'dan."

"Gerçekten mi?"

Muzaffer bir edayla elindeki bardağı havaya kaldırıyor, "Şerefe!" Sonra bardağını benimkiyle tokuşturuyor.

"Yavaş ol."

"Bu kuşların da menfaatine. Kitabın insanları düşünmeye teşvik ediyor. Devam kitapta işler ne durumda?" Bardağını masaya koyuyor.

İlk kitabı yazmak yıllarımı aldı. "İstikrarlı çalışıyorum, notlar alıyorum ama kuşlar çok zamanımı alıyor."

“Acele etmene gerek yok. Yalnız şu var, hazır insanların ilgisi üzerindeyken, ilk müsvedde mesela bu yılın sonuna yetişse çok iyi olur.”

“Elimden geleni yapacağım.” Bir kitap daha yazmak istediğimden emin değilim. Yeterince malzeme var, yeterince fikrim de var ama tam olarak ne demek istediğimi anlatmak çok zor. İnsanlar her şeyden kuşku duyuyor, araştırmamı anlamsız bulan da var, hikâyeleri uydurduğumu söyleyen de. Konrad Lorenz’in bir arada yaşadığı hayvanlar hakkında yazdığı kitap muhtemelen eğitim almış olduğu, bilimsel makaleler yazdığı ve erkek olduğu için benimkinden daha çok ciddiye alınıyor. Oysa gözlemleri benimkiler kadar orijinal değil. Üstelik kuşlar benimle yaşamaya kendileri karar verdi oysa Lorenz onları kendi yetiştiriyor, dolayısıyla bu da davranışlarını etkiliyor. Temel prensiplerimiz birbirinden tamamen farklı.

Süpürgesapı içeri giriyor. Düzenli olarak içeri giren tek kızılgerdan o; geçen sene bir çift kızılgerdan içeri girip şöyle bir bakınmıştı ve buraya geldiğim ikinci yaz sık sık pencere pervazına konan bir tane daha vardı. Kızılgerdanlar baştankaralara oranla daha kendilerine yeten kuşlar. Belki de eleştirmenler haklı. Belki de hepsini ben uyduruyorum, her şeyi doğru yorumladığımdan da emin değilim. Asla da emin olamam. Biliminsanlarının da olduğunu zannetmiyorum. Kişi, kontrol altındaki bir ortamda da verileri yorumlamak ve hep belli bir varsayımdan hareket etmek zorunda. Aslında söz konusu insanlar olduğu zaman da emin olmak mümkün değil. Örneğin Josef’i ele alalım, ne düşündüğünü bilmiyorum. Benden hoşlandığını sanıyorum ama hiçbir zaman bunu söylemeye cesareti olmayacak.

Ben de şampanyadan bir yudum alıyorum, Süpürgesapı’nı gözlerimle takip ediyorum. Josef masaya geçip oturuyor. “Hiç yalnız hissetmiyor musun kendini?”

“Hayır. Peki ya sen?”

Gülüyor. "Kuşların var biliyorum. Ama başka arkadaş aradığın olmuyor mu hiç?"

"İşte sen buradasın ya." Kuşlar çok iyi ev arkadaşlarıdır. Talepleri yüksektir ama karşılığını da verirler.

"Ne demek istediğimi anladın pekâlâ."

Süpürgenin sapına konanı işaret ederek, "Bu Süpürgesapı," diyorum. "Kızılgerdanlar nadiren içeri giriyor, o bir istisna."

"Ona neden bu adı verdiğini görebiliyorum." Josef piyanonun başına geçiyor. Süpürgesapı'nın süpürgeden uçup gitmesine sebep olan bir halk şarkısı çalıyor. Sessizce oturup içmeye devam ediyorum. Brecht, arsız erkek karatavuk gelip bize bir göz atıyor. Yıldız cama kadar gelip sonra uzaklaşıyor.

Josef ayağa kalktığında, "Sizlere müteşekkirim, özellikle sana ve gösterdiğin çabaya," diyorum.

"Len, biz de senden çok memnunuz. Sana vereceğim bir şey daha var."

Masaya bir torba koyuyor, "Okur mektupları," diyor ve torbayı masaya boşaltıyor.

"Hepsini okumak zorunda mıyım?" Yığının arasından bir tane alıp zarfı açıyorum, üç sayfalık uzun bir mektup. "Sevgili Bayan Howard. Muhteşem kitabınızda anlattıklarınız bana çok tanıdık geldi, yıllardır sizi tanıyormuş gibi hissediyorum kendimi." Mektubu zarfa geri koyuyorum.

"Bu tamamen senin kararın."

Tipsy masaya konup başını yana yatırarak zarfı gagalamaya başlıyor. "Geçen hafta vergi dairesinden gelen iki mektubu parçaladı."

Josef gülüyor. "Olağanüstüsün Len. Bak, kitabına daha fazla dikkat çekmenin bir yolu daha var. İmza günleri, okumalar, böyle şeyler de yapabiliriz, ne dersin?"

"Eminim bunu sormanı Roger istemiştir."

"Ama bu gerçekten iyi bir fikir, Len. Biz senin iyiliğini düşünüyoruz, seni ve çalışmanı önemsiyoruz." Yalvarır gözlerle bakarken, kahverengi köpek gözlerini kısıyor.

"Üzgünüm, bu bana göre bir iş değil."

"Bence bir düşün." Üzerine konan baştankaraların gagalamaya başladığı okur mektupları yığınını gösteriyor. "Kuşların da yararına bu."

Evden ayrılırken bir süre onunla birlikte yürüyorum. Bahçelerden birinde bir afrika tavuğu, kıpırdamadan heykel gibi duruyor. Savaş sona erdiğinden beri komşu çiftliklerden üçü boş. Dünyayı yeniden inşa ediyorlar ama burada değil. Josef sıcağa rağmen ürperiyor. "Tanrım Gwen, buraya nasıl dayanıyorsun?"

Yabani kazların olduğu bir tarla. Yanımdan yürürken ıslak ceketinin kokusunu alabiliyorum, yünün nemli kokusu, bir zamanlar başka bir yaratığın kürküydü. "İstediğin zaman gelebilirsin," diyorum.

Eve geri dönerken toprakta ayak izlerimizi görüyorum en azından bir gecedir buradalar.

Hava kararana kadar camın önündeki kahverengi koltukta oturuyorum. Kolçaklarındaki kumaşlar incelmiş, altındaki iplikler; damarları görünüyor. Monokl'ü birkaç gündür görmedim, daha önce de böyle gidip gelmediği olurdu ama artık yaşı ilerlediğinden aklıma bin türlü şey geliyor. Kuşlar birdenbire ortadan kaybolabilir. Her zaman her şeyde bir amaç, bir neden olduğunu, her şeyde bir hayır olduğunu düşünürüz. Oysa çoğu hayat, kocaman bir hiç içinde tesadüfi olayların, anların bir araya gelmesinden ibaret.

Mutfağa doğru yürüyor, karton kutuların yanından geçiyor – küçük kuşlar için mükemmel yuvalar olabilecek bu şeker ve tahıl paketlerini insanlar çöpe atıyor– ve kendime bir bardak şampanya koyuyorum. Pencereler karşılıklı açık olduğu hâlde ev serinlemiyor bir türlü. Kuşlar huzursuz ama havada yağmurdan eser yok. Alnımdaki terleri siliyorum; tenimle siliyorum tenimi. Buradaki iklim yavaş yavaş bedenime sirayet etti; giden, sonra dönüp gelen her şeyle birlikte hareket ediyorum; çalılıklardaki örümcek ağları, camlardaki buzdan çiçekler, kardelenler, akşamın sonuna kadar devam eden aydınlık, bir zamanlar müziğin bedenimi teslim aldığı gibi teslim alıyor bugün bedenimi. Keman odanın köşesinde duruyor, geçmiş hayatımın yadigârı. Geçen sene gidip orkestrayı dinledim. Sargent her zamanki gibi kıpkırmızıydı ama biraz zayıflamıştı. Daha küçük görünüyordu. Kitabımı bir dükkânda gördüğünü söyledi ama nasıl olduğumu sormadı. Birdenbire çalmayı o kadar özledim ki dinlediğim müzikten keyif alamadım. Billie artık orkestrada değildi şimdi ne yaptığını kimse bilmiyordu.

Dışarıda hava bugün daha taze, sıcaklık elini eteğini çekmiş gibi. Bahçe bankının üstüne bir minder koyuyorum. Gökyüzü açık. Gazete bugün kayan yıldızların izlenebileceğini yazıyor. Tutacak bir dileğim olmadığı hâlde gözlerimle göğü tarıyorum. Şampanyamdan bir yudum alıyorum, o da tatsız geliyor bana.

Bulutlar geçiyor Ay'ın önünden, soluk beyaz huş ağaçlarını hayaletlere çeviriyor. Uzaktan bir baykuşun sesini duyuyorum, belki de geçen hafta gördüğüm alaca baykuştur bu.

Ertesi sabah ilk gelen yine Yıldız oluyor. Yavruları yuvadan uçtuğu için artık daha çok boş zamanı var ve sık sık yanıma geliyor. Her sene hem aynı hem de her sene biraz farklı. Yaptıklarım bir işe yarıyor mu ya da yeterli mi diye sormamalıyım kendime.

Kuşlar bana zamanın insanların düşündüğü gibi düz bir çizgi olmadığını gösteriyor. Şeyler son bulmuyor, sadece biçim değiştiriyor. Bir duygu düşünceye, bir düşünce davranışa, bir davranış düşünceye, bir düşünce yine duyguya dönüşüyor. İlk duygu geri gelip, yeninin üzerine çizgi çekiyor. İlk düşünce bir süre uyuduktan sonra birdenbire yeniden ortaya çıkıyor. Zamanlar bu şekilde birbirine karışıyor, bu şekilde aynı anda farklı zamanlarda var olabiliyoruz.

Yatakta yatarken kalbim hızla atıyor, alkol bedenimde; ellerimden başıma, oradan ayaklarıma uzanan çizgiler çekiyor, sinirler belli bir yapıyı takip etmiyor. Çarşaf sadece bir anlığına serin. Uykum geldiğinde hatıralarımızın biz onları düşünmediğimizde durduğu yere gidiyorum.

*

Yaz sonunda biyolog Julian Huxley ziyaretime geliyor. Araştırmamla ilgili bana sorular sormak istiyor ve evimi merak ettiğini söylüyor. Yanında, tavşan dudağının üstünde ince bir bıyığı olan sırık gibi bir öğrenci getirmiş. Delikanlı elindeki büyük deftere notlar alıyor, sayfaları çevirirken çıkardığı hışırtılar yüzünden bütün baştankaralar bir anda uçup gidiyor. Önceleri onu görmezden geliyorum fakat çayını masaya dökmesi bardağı taşıran son damla oluyor öyle ki Kapkara bile odayı terk ediyor. "Böyle devam edersen iki gün boyunca içeri girmeye cesaret edemeyecekler," diye bağırıyorum. Huxley gülüyor. "Sen neye gülüyorsun?"

"Bana az önce kuşların ne kadar gergin olduklarını fakat artık onlara nasıl davranılacağını, bedeninin ne yaptığını bildiğini; düşünmene bile gerek olmadığını anlatıyordun. Ve işte burada ilk

defa saha araştırmasına çıkan genç bir öğrenci var ama sen aynı durumun onun için de geçerli olduğunu fark etmiyorsun bile."

Delikanlı başını defterine eğmiş oturuyor.

Evet ama o bir insan. Omuz silkiyorum.

"Belki de dışarı çıkmalıyız, yağmur durdu. Size farklı kuluçka yerlerini gösteririm." Dışarıda ses dağılır, hem kuşlar nereye saklanmaları gerektiğini bilir. Burası onların bölgesi, burada avantaj onlarda.

Huxley yanına fotoğraf makinesini alıyor; kuşları işaret ederek öğrencisine onların duruşlarına, hareketlerine ve çıkardıkları seslere dikkat etmesini söylüyor. Şöyle yaparak ilişkilerini pekiştiriyorlar, şu şekilde birbirlerini ikaz ediyorlar, şu sesi çıkartarak diğerlerine nerede olduklarını bildiriyorlar. Onlara bahçede rehberlik ederek kitabımda tasvir ettiğim yerleri gösteriyorum. Birkaç baştankara, saksağan ve iki haftadır meşeye yerleşmiş olan tahtalı güvercin ile karşılaşıyorlar. Karatavuklar kendilerini göstermiyor.

O kadar büyükler ki zarif bir şekilde hareket edemediklerini fark ediyorum ama en azından deneyebilirler. Huxley'nin kalın, tok bir sesi var, öğrencininki ise tersine tiz. Kendi kendilerini duymuyormuş gibi konuşuyorlar; ne kadar yer kapladıklarının farkında değil gibiler. Çevreyi duymuyorlar, oysa biz de kediler gibi ses çıkarmadan hareket edebiliriz; bedenimiz yeterince esnek ama onu doğru şekilde kullanmıyoruz. Joker cama doğru uçup onların sesini duyunca gerisingeri bahçeye dönüyor.

"Sence yaptığın deneyler tekrarlanabilir mi?" diye soruyor Huxley.

"Hayır. Birileri elbette doğada yaşamayı seçebilir, kuşlarla tanışır, bir güven bağı kurar. Ama kuşlar başka kuşlar olacaktır. Bireysel zekâ derken kastettiğim bu. Mesela diğerine yaklaşan

dişi mi yoksa erkek kuş mudur konusunda bir genelleme yapamam. Bu tamamen kimin kimle ve hangi koşullarda karşı karşıya geldiğine bağlı. Aynı şey yuvalama yeri ya da diğer seçimleri için de geçerli, içedönük mü yoksa dışadönük mü oldukları konusunda da. Bazı genellemeler var elbette. Serçeler sert tabiatlıdır. Saksağanlar ve kargalar kendilerinden küçük kuşların yavrularını yer ama hepsi bu kadar. Özellikle baştankaralarda öyle bir bireysel çeşitlilik görüyorum ki." Delikanlı söylediğim her şeyi dikkatle not ediyor. O anda elma ağacına, Dumanlı'nın eski bir benzin kutusundan yaptığım yuvasına yakın bir yere konan saksağan dikkatimi çekiyor. Ayağa kalkıyorum, yuvaya yaklaştığı anda onu kovalamam gerek.

Huxley bakışlarımı yakalamaya çalışarak, "Pardon, gitmemizi ister misin?" diye soruyor.

"Hayır, gözümü şu saksağandan ayırmasam iyi olacak." Huxley'nin delikanlı ile bakıştığını fark ediyorum. Umurumda değil, bu benim araştırmam. Burası da benim evim.

Saksağan uçup gidiyor, biz de içeri giriyoruz. Birisi piyanonun üstüne kakasını yapmış. Mutfağa gidip bir bez alıyorum.

Geri geldiğimde delikanlının bana baktığını fark edip, kaşlarımı çatıyorum.

Huxley aldığı notları karıştırıyor. "Kuşları anladığını düşünüyor musun gerçekten?"

"Diğerini anlamak için onunla aynı olmak zorunda değilsin ama belki de birbirinize benzemeniz gerekir. Ne düşündüğünü biliyorum, onlara insani özellikler atfettiğimi. Bak, baştankaraların farklı bir tür olmaları onlarla ortak özelliklerimiz olmadığı anlamına gelmez. Darwin insanlarla diğer hayvanlar arasındaki farkların derecelendirmeden ibaret olduğunu söylemişti."

"Ama biz kendi türümüzden olanlarla konuşabiliriz." Delikanlı, defterinden kaldırmadığı başını onaylarcasına sallıyor.

"Onlar da konuşuyor, sesleriyle, bedenleriyle, hareketleriyle. Ayrıca insan dili ile konuşmamız birbirimizi anlayacağımız anlamına gelmiyor." Kelimeler bir şeyleri örtbas edebilir, gizleyebilir; ağzından çıkar çıkmaz kendilerine ait bir hayatları vardır onların. "Sorularınız bitti mi?"

"Son bir soru. Şu baştankara ile ilgili bilimsel bir makale yazmayı düşünüyor musun hâlâ? Adı neydi, hani sayma egzersizi yaptığın?"

"Adı Yıldız. Evet, muhtemelen yazacağım. Garth birlikte bir makale yazmamızı önerdi." Çalışmama ilgi gösteren başkaları da var. Fakat kuşların hayatında olan bitenlerle ilgili farklı yaklaşımlarımız var. İllaki ölçüm yapmak istiyorlar. Duygular sayı değil ki ölçesin.

"İyi fikir. Bu deney kâğıda dökülmeden kaybolursa yazık olur."

Daha sonra söylediği son sözleri düşündüm. Kaybolursa yazık olur. Kaybolmayacak ki. Bu kuşlarla benim aramda, sürdüğü kadar sürecek ve bu bazı kuşlar için bir ömür boyu demek.

*

"Makalenizi kabul edemeyeceğimizi üzülerek bildiririz. Araştırmanız gayet özgün ve yazılarınız da incelediğiniz baştankaraları ne kadar iyi anladığınızı gösteriyor. Ancak ne yazık ki *Nature*'da yayınlayabilmemiz için yeterince bilimsel içeriğe sahip değil. Bu deneyi tekrarlayabilir ya da daha da iyisi bir başkası tarafından tekrarlanmasını sağlayabilirseniz raporunuzu seve seve değerlendiririz."

Bir süre öylece oturup kalıyorum, elimde mektup (kâğıt üzerindeki mürekkepten, ölü ağacın üzerine işlenen boyadan öte bir şey değil). Garth makalenin büyük ihtimalle kabul edilmeyeceğini söylemişti, halbuki küçük kargalar ve güvercinlerle ilgili yazılmış başka makaleleri kabul edip yayınlamışlardı. "Akıntıya karşı kürek çekmenin tehlikeleri işte," diye de ekledi. "Belki de bilim dünyası gelecekte faklı bir fikir beyan eder."

Ona kullandığım yöntemin neden baştankaralarla ilgili yeni bir bakış açısı sunduğunu –bana güvenmeleri gerektiğini, hepsinin bizler gibi tercihleri ve istekleri olan birer birey olduğunu– anlatıyordum ki sözümü kesti.

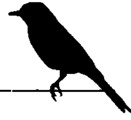
"Gwen, çalışmanı ne kadar etkileyici bulduğumu biliyorsun. Bence kuşların hayatıyla ilgili kimsenin daha önceden aklına gelmeyen farklı yaklaşımlar sunuyorsun. Fakat ben sana yardım edemem. Birlikte bir araştırma yapabiliriz ama bunun laboratuvar ortamında gerçekleşmesi gerekir. Aksi hâlde inandırıcılığımı kaybederim, bilim dünyasını ikna etmemiz de mümkün olmaz. Yıldız'la beraber gelebilirsin. Senin evinin bir kopyasını inşa edebiliriz, alışman için ihtiyacın olan zamanı veririm sana."

Yıldız bundan nefret ederdi. Bunu ona defalarca söyledim. Uçar gider ve bir daha da geri dönmez. Onu yakalayıp bir kafese koymam mümkün değil, bunca zaman elde etmek için çabaladığım güvenin bir anda yok olması anlamına gelir bu. Bunları anlattığımda anlamıştı. *Nature* da anlıyordu. Sadece aslında hiçbir şey anlamadıklarını anlamıyorlardı. Kimse insanları tek başlarına, parlak duvarlı, temizlik malzemesi kokan steril bir ortamda günlerce, haftalarca hapsedip ne kadar akıllı olduklarını test etmez. Aslında bu tip deneylerde kuşlar gayet iyi idare ederler. Onlara verilen görevleri yerine getirmek yerine kendilerini paralayana

kadar parmaklıklara vurmamaları ya da bir köşeye sığınıp kımıldamadan durmamaları bir mucize.

Anlaşılan durumu onlara yeterince iyi açıklayamıyorum. Gözlerimi ovuşturuyorum. Bu konuda kederlenmem ne saçma. Bunu kuşlar için yapıyorum, bilim dünyası için değil.

Yıldız 14

Kasım ve Aralık ayları aynı şekilde geçti: Yıldız her fırsat bulduğunda pencere pervazına geldi ve üç ile sekiz arasındaki sayıları benim sesle verdiğim komutlar üzerine tıklattı. Fakat dokuzu hâlâ başaramıyorduk. Sayıyı hızlı söylüyor ama tahtaya aynı hızda vuramıyordum.

Ocak ayı sonunda Yıldız Tinky ile birlikte yuva kutusu arayışına girdi. Tinky Monokl'ün eşiydi fakat Monokl o ilkbahar ortadan kaybolmuştu. Yaşı artık epey ilerlediğinden yaşlılıktan öldüğünü düşünüyorum. Tinky doğru seçimdi, en azından insan bakış açısıyla öyleydi: Kapkara'dan ve bahçeyi ziyaret eden şu Yabancı'dan çok daha sevimliydi, ayrıca çok da güzel bir kuştu. Yıldız her yıl olduğu gibi yine sayma egzersizine olan ilgisini kaybetti. Ara sıra uğradığı oluyordu fakat yeni yuva ve gelecek yavrular için yaptığı hazırlıklar tüm vaktini alıyordu. Şubat ayında sadece beş kez ziyaretime geldi.

Mart sonunda yağmurlar başladı. Yıldız daha fazla içeri giriyordu artık ve o hafta sesli olarak ondan istediğim bütün sayıları yanlışsız olarak bir keredе tıklattı. Beş Nisan'da ona beş dediğimde o bir-üç-bir ritmiyle tıklattı. Son biri tıklatmadan önce yüzüme tereddütle baktı. Günün geri kalanında yoğun olarak Tinky ile birlikte yuva yapmakla uğraştı. Yağış yoktu ve vakit yaklaşmıştı. Yuvalarını elma ağacındaki yeni kutulardan birine yaptılar. Yıldız Tinky'nin gece yuvaya girmesine anında izin verdi. Belki de Kelkafa ve Petercik'le olduğu

gibi onun da ısrar edeceğini daha en baştan biliyordu. Yuvaları evin arkasında kaldığı ve kendi bölgeleri bahçenin sınırlarını aştığı için yuvalarını yaparken bazen onları bütün bir öğleden sonra görmediğim oluyordu. Bu nedenle her gün akşamüstü saat beşte bahçeye çıkıp fıstık vermek için onlara sesleniyordum. Hep ilk önce Yıldız gelirdi, Tinky de onu takip ederdi. O gün sadece Tinky geldi.

1960

"Gwen, sana söylemem gereken bir şey var."

Saat daha erken, salyangozlar evin önündeki terasta kayarak ilerliyor. Arkalarında bıraktıkları izler bilinmeyen bir dilden harfler gibi. Theo önce gazeteyi uzatıp sonra geri alıyor, açıyor ve üçüncü sayfada bir haberi işaret ederek, "Şunu okusana," diyor.

"Ditchling'deki tatil köyü inşaatı sonbaharda başlıyor." Haberi tekrar okuyorum, yanındaki haritayı inceliyorum. Hendersonların arazisini satın almışlar ve ormandan başlayarak benim bahçe sınırıma kadar olan bütün alanı kullanmak istiyorlar. Oyun parkı bahçeme dayanacak şekilde planlanmış.

Gazeteyi ona geri uzatıyorum, "Buna izin veremeyiz!"

"Maalesef gerekli bütün izinler alınmış," diyor, çoraptan koparılmış yün ipliklerin durduğu yere bakarak.

Çantamı alırken, "Önce Belediye'ye gidiyoruz. Sonra da bu insanlarla konuşmaya," diyorum. Gazeteyi de alıyorum. "Thompson & Co. Bir süre sonra Roger'ı da ararım. Josef'i ve Garth'ı da."

Evden ayrılmadan yem tablasını dolduruyorum; esmer ekmek kırıntıları, tereyağı, bitmesi gereken kuş yemi, çürümeye başlamış üç elma. Kuşlar hemen geliyor. Joker önce elime konup beni selamlıyor, sonra yem masasına gidiyor. Karnıma bir sancı saplanıyor, sonra sırtımı dikleştiriyorum.

Theo'nun arabasına biniyoruz. Saat sekiz buçukta Lewes Belediye binasına varıyoruz ama belediye saat dokuzdan önce açılmıyor. Geri dönmeye değmeyeceğinden sırtımızı ağaçlara vererek yeni yapılmış duvarın üzerine tünüyoruz. Uzaktan martı sesleri duyuluyor. Kilise saati dokuzu vurana kadar havadan sudan konuşuyoruz.

Döner giriş kapısı tutukluk yapıyor. Danışma masasındaki görevliye sorunu anlatıyorum. Bizi dinleyen, beyaz üstüne yeşil çizgili elbise giymiş, kahverengi rujlu, balık gözleri boyalı kız, ancak Perşembe gününe randevu verebileceğini söylüyor. Bu üç gün sonra demek. "Mümkün değil. Birisiyle konuşana kadar burada bekleyeceğim," diyorum.

Kız yukarı çıkıyor. Theo danışma bankosunun üstüne parmaklarıyla vuruyor, benim kaşlarımın kalktığını görünce bırakıyor. "Özür dilerim."

Topuk sesleri duyuluyor. "Saat onda Bay Waters ile görüşebilirsiniz, çay alır mıydınız?"

Hayır anlamında başımı sallıyorum. "Telefonunuzu kullanabilir miyim?"

"Emin değilim," diyor kız.

"Çok önemli," diye ısrar ediyorum. Onun cevap vermesini beklemeden bankonun arkasındaki yeşil telefona uzanıp Roger'ın numarasını çeviriyorum.

"Alo?" Sesi uykulu geliyor.

"Bu kadar erken aradığım için özür dilerim Roger. Fakat bir sorun var. Evimin yanına bir tatil köyü yapmak istiyorlar, bu araştırmanın sonu demek."

Bir şeyler geveliyor.

"Oyun parkı bahçeme bitişik olacakmış. Derginizde bu konuya

yer vermenizi rica ediyorum, bu konuya ilgi gösterecek tanıdığın gazeteciler var mı? Her türlü yardıma ihtiyacım var."

Birkaç kişiyi arayacağını, öğleden sonra da beni bilgilendireceğini söylüyor. Sonra Josef'i arayıp neler olduğunu ona da anlatıyorum ve Roger'dan istediklerimi ondan da istiyorum. Danışma görevlisi kız kaşlarını çatmış beni izliyor. Josef, Roger kadar mücadeleci sayılmaz ve daha az bağlantısı var ama araştırmamı biliyor ve elinden geleni yapacağından eminim. Garth'ın ev telefonu cevap vermeyince, işyerini arıyorum. Sekreteri önce beni geri çeviriyor fakat aksini yapmaz ise onu işten attıracağımı duyunca telefonu bağlıyor. Garth da elinden geleni yapacağına söz veriyor.

"Bayan Howard?" Pantolon paçaları geniş, açık mavi takım elbiseli cılız bir adam bize doğru gelip elini uzatıyor. "Peter Waters, benimle gelin lütfen."

Arkasından yukarı çıkıyoruz.

Ofisinin duvarları beyaz, odada ahşap bir masa, kahverengi perdeler ve içi kalın klasörlerle dolu yüksek bir dolap var. Ona gazete haberini gösterip evimin nerede olduğunu işaret ediyorum. "Kitaplarım dünyanın birçok ülkesinde yayımlanıyor, on binlerce belki yüz binlerce satıyor. İlk kitabım yakında otuzuncu baskısını yapılacak. Bu tatil köyünün inşası, araştırmamın sonu demek."

"İlk önce şahane bir kitap olduğunu söyleyeyim," diyor Waters. "Kitabı benden önce eşim okudu. Bize de komşumuz önermişti, onlar da çok beğenmişler. Annem de keyifle okudu. Çalışmanıza büyük saygı duyuyorum Bayan Howard. Acaba karım için bir imzanızı alabilir miyim? Buna çok sevineceğinden eminim. İkinci kitabınızı henüz sipariş etmedim. Onu eşime onuncu evlilik yılımız dolayısıyla hediye etmek istiyordum ama kitapçıda yoktu."

Talepkâr bir ifadeyle bakıyorum ona.

"Özür dilerim neden burada olduğunuzu unuttum bir an. Tatil köyü evet. Siz gelmeden inceledim, bütün izinler alınmış. Belki de en iyisi inşaat firmasıyla görüşmeniz, belki de arada bir parsel boş bırakabilirler ya da buna benzer bir çözüm bulunabilir. Maalesef bizim elimizden bir şey gelmiyor, arazi yasal olarak satılmış ve satın alan kişinin orada istediği şekilde inşaat yapma hakkı var."

"Bu izinlere karşı itiraz başvurusunda bulunabilir miyim?"

"Bu mümkün fakat fazla şansınız olduğunu sanmıyorum. Her şey yasalara uygun." Yüzümdeki ifadeyi görünce cümlesini bitirir bitirmez kalkıyor. "Ben kâğıtları getireyim."

Waters odadan çıkınca Theo'ya bakıyorum.

"Duygularına hitap etmelisin," diyor. "Ona istediği imzayı ver, yardım etmesini rica et. Kadınsı ol biraz."

"Kadınsı mı?" derin bir iç çekiyorum.

Waters elinde formlarla odaya dönüyor.

"Bay Waters, kitabı sizin için memnuniyetle imzalarım. Sizin ve eşinizin kitabımı sevdiğinizi duymak beni ziyadesiyle mutlu etti. Yanımda *Kuşlarla Yaşamak** kitabımın bir kopyası da var, sipariş veremezseniz size onu takdim edebilirim. Ancak araştırmamı layıkıyla bitirebilmem çok önemli. Orada inşaat başladığı andan itibaren bütün kuşların bahçemden uzaklaşacağından eminim," deyip kederli bir ifadeyle bakıyorum yüzüne. "O zaman bütün çabalarım boşa gidecek."

"Buna izin veremeyiz," dedi Bay Waters. Omuzlarını biraz arkaya itip derin nefes aldı. "Yılanın başı küçükken ezilir. Ben itirazınızın doğru kişilere ulaştırılması konusunda gücüm yettiğince elimden geleni yapmaya hazırım."

---

* Len Howard, *Living with Birds*. Londra: Harper Collins Publishers, 1956. (y. n.)

Formları doldurmamda bana yardımcı oluyor ve son sayfanın altına bu araştırmanın ulusal öneme sahip olduğuna dair bir not düşüyor. Bu konuyla ilgilenecek olan kişinin telefon numarasını veriyor. Sonra ellerini ovuşturarak, "Bunu başaracağız," diyor.

Dışarı çıktığımızda Theo, "Aferim sana," diyor. "İçinde bu kadar işveli bir kadının gizlendiğini bilmiyordum." Dirseğimden payını alıyor tabii.

Thompson & Co.'nun Burgess Hill'deki ofisine yaptığımız ziyaret bu kadar başarılı olmuyor. Sekreter bizi sert mor bir kanepede iki saat beklettikten sonra Bay Thompson'ın cumaya kadar müsait olmadığını söylüyor. Kavga edemeyecek kadar yorgunum, elimden geldiğince nazik davranmaya çalışarak cuma günü için randevu alıyorum.

Günün geri kalanını Theo'nun yanında elimden geldiğince çok afiş hazırlayarak geçiriyorum. "Ditchling Kuşlarına Destek Olun", "Thompson Tatil Köyü'ne Hayır!" Mary afişlerin dağıtımı için yardımcı olmayı teklif ediyor.

Eve döndüğümde bahçeye bakan pencerenin yanına bir sandalye çekip oturuyorum. Ayaklarım acıyor, ayakkabılarımı çıkarıp ayaklarıma masaj yapıyorum. İki baştankara çalılığa doğru uçuyor. Gözlerim artık iyice kötülediğinden bu mesafeden onları tanıyamıyorum. Belki de bu kadar yeterli, belki de artık teslim olmalıyım.

Davulcu cama doğru geliyor, gagasıyla pencere çerçevesine iki kere vurup sonra hızla uçup gidiyor. Bir kahkaha koyveriyorum, sonra gözlerim doluyor. Tatil köyü projesi devam edemez, etmemeli. Başka bir yer bulmam gerekir ve buradan gitmek istemiyorum. Ben buraya aitim. Ve ne olursa olsun, kuşları korumalıyım.

*

Birkaç yerel gazetede çıkan haberlerin ardından, *Daily Mail* ve *The Guardian* da konuya yer veriyor. *The Guardian* uzun bir röportajın yanı sıra kuşların fotoğraflarını taşımış sayfalarına. Bunların ardından BBC Radyo benimle bir söyleşi yapmak istiyor. Bu arada Garth birkaç meslektaşıyla birlikte hareket ederek bakanlığa araştırmamın eşi benzeri olmadığını, inşaatın başlamasıyla bunca yıllık çalışmanın boşa gideceğini vurgulayan bir mektup gönderiyor. Roger ise Thompson & Co.'nun aslında karanlık bir geçmişi olduğunu ve başka projelerinde de direnişlerle karşılaştığını ortaya çıkarıyor. Yöntemlerinin çevreye zarar verdiğinden emin olduğunu söylüyor.

Theo, cuma günü benimle beraber Thompson ile olan randevuma geliyor. Aynı mor kanepede bekliyoruz. On beş dakika, yirmi dakika, başka seçeneğimiz yok. Sekreter yarım saat sonra bizi alıp lahana kokan bir odaya götürüyor. Thompson masasının başında oturmuş; tıknaz, ince bıyıklı bir adam, elleri kürek gibi kocaman. Gömlek yakası çenesine değiyor, boynu yok gibi.

"Bayan Howard," diyor başıyla selam vererek, sıkmak için elini uzatmıyor. "Sizin şirketimize karşı bir karalama kampanyası başlattığınızın farkındayım. Bü nedenle lafı fazla uzatmayacağım. O tatil köyü yapılacak ve problem çıkarmaya devam ederseniz size dava açacağız."

"Karalama kampanyası mı? Ben sadece kuşları korumaya çalışıyorum." Sesimin tonunu ayarlamak için öksürüyorum. Pes sesler her zaman daha ciddiye alınır. Derin bir nefes.

"Karıncayı bile incitmeyeceğiz," diyor gülerek. "Ne tek bir karıncayı ne de tek bir kuşu. Maalesef hiçbir yasal dayanağınız yok."

"O zaman ben de sizi dava ederim," diyorum yüzüne bakmadan, öfkemi göstermek istemiyorum.

“Size başarılar dilerim.”

Masasına oturup notlar alıyor. Theo ayağa kalkıp odanın kapısını açıyor, “Haydi gel, gidelim,” diyor.

Meydanı geçerken, “Hakikaten mahkemeye gitmeli miyiz sence?” diye soruyorum. Güvercinler havalanıp bir metre ileriye konuyor.

“Yerinde olsam önce beklerdim. Sonrasında ne gerekiyorsa o yapılmalı.”

Dükkâna geldiğimizde Waters’ın bizi beklediğini görüyoruz, “Size şahsen haber vermek istedim,” diyor gülümseyerek. “İtirazınız ciddiye alındı.”

Theo kapıyı açarken, “İçeri gelmez misiniz?” diye soruyor.

Tedirginlikle etrafa bakınıyor, “Gelmesem daha iyi olur,” diyor. “Bu Thompson, nasıl desem nüfuzlu bir kişi.”

Theo başıyla onaylıyor.

“İnşaat izinleri tekrar gözden geçirilecek. Sizi boş yere ümitlendirmek istemem, izinlerin iptal edileceğinin garantisi yok. Sadece tekrar inceleniyor,” diyor kaşlarını kaldırarak.

Elimi sıkıyor, teşekkür etmeme bile fırsat vermeden uzaklaşıyor. Theo’ya dönüyor, “Çok garip davranıyor,” diyorum.

“Asabi bir adam.”

Theo’nun bisikletini ödünç alıp yeni afişlerle yola koyuluyorum. Yakın köylerin hepsine dağıtıldı bile. Sırada Brighton’daki kamusal alanlar var: tiyatrolar, kafeler, sinemalar.

O gece kuvvetli bir gürültüyle uyanıyorum, ev sallanıyor neredeyse, yıldırım olmalı diye düşünüyorum ama yağmur sesi de duymuyorum. Yataktan kalkıp karanlıkta salona geçiyorum. Çıplak ayağımın altında soğuk ve yamuk yumuk döşemeleri

hissedebiliyorum. Fırtına yok, muhtemel bir davetsiz misafirin ayak izleri de yok, sadece sesten ürküp yuvalarından çıkan iki baştankaranın yatağın ucuna konarken çıkardıkları esintiyi hissediyorum. Belki de öndeki kapı rüzgârdan açılmıştır, artık eskisi kadar sağlam değil.

Görmeden kokusunu alıyorum; barut bu. Koridora açılan kapıyı açıyorum. Sokak kapısı yerinden çıkmış. Duvarda bir delik var. Işığı açıyorum, gayet sakin bir şekilde kapının arkasında duran süpürgeyi alıyorum. Dışarıda hava açık her zamankinden fazla yıldız var gökyüzünde. Sessizliğe adım atıyorum. Evin önünde her şey normal görünüyor. Ağaçlar yerli yerinde, bahçe masası ve bahçe sandalyeleri de öyle. Çakıllı patikadan dolanıyorum. Evin yan duvarına birisi kırmızı boya ile "BU DAHA BAŞLANGIÇ" yazmış. Elimle tuğlaların pürüzlü kenarından destek alıyorum. Her şey yolunda, diye tekrarlıyorum kendi kendime, kuşlar hâlâ burada, koridorda kimsenin uyuduğu yok.

Eve girip çay yapıyorum. Çaydanlığa musluktan su koyarken ellerim titriyor, titreme fincana çay koyarken de devam ediyor. Baştankaraları toplayıp hepsini başka bir yere götürüp çevreye alışana kadar içeride tutabilirim. Başımı sallıyorum. Bunu yapamam, böyle bir şeyden nefret ederler, onlar buranın bir parçası. Kökleri burada. Onların sahibi değilim. Bunu yaparsam suç işlemiş olurum. Ayrıca üçüncü kitap için sözleşme imzaladım. Bu sene içinde yayınlanacak. Birkaç ay önce Roger ve Josef'e ilk müsveddeyi gönderdim ama üslubu fazla ciddi buldular. "Biz keyifli kuş hikâyeleri istiyoruz," dedi Roger. "Bu ne biri ne öteki; biliminsanlarını ikna etmek için fazlasıyla kişisel bir anlatı ama sıradan bir okuru cezbetmek için de fazla ciddi." Müsveddeler o günden beri masanın üstünde bir kurulama bezinin altında duruyor.

Ertesi gün Roger'ın Thompson'ın şaibeli faaliyetleri ile ilgili yazısı gazetede yayınlanıyor. Tam sayfa uzun bir makale. İçinde bana yapılan saldırıdan da bahsediyor, konu televizyon haberlerinde bile yer aldı.

Pazartesi sabahı postacının patikadan eve doğru yürüdüğünü görüyorum. Geçen sene kalçasından ameliyat olduğu için artık zor yürüyor, uzaktan "Biliyorum eve getirmemi istemiyorsun ama kutuya sığmadı," diye bağırıyor, çantasını işaret ederek.

Onu karşılamaya çıkıyorum. Çanta ülkenin her tarafından gelen kartlar ve mektuplarla dolu. Beni desteklediklerini söyleyenler, kampanyaya yardım etmek isteyenler.

"Ne güzel değil mi?" diyor postacı, dağıttığı postanın içeriğinden o sorumluymuş gibi.

"Gerçekten çok güzel."

Elimde zarflarla içeri giriyorum, dev bir deste bu. İnşaata başladıkları takdirde evin çevresinde insanlardan bir çember bile oluşturabiliriz.

Telefon çalıyor, arayan Theo olmalı. Bize destek veren bu kadar insanın olduğunu duyunca o da mutlu olacak. Bir gösteri düzenleyebiliriz ya da belediye önünde oturma eylemi yapabiliriz. "Bayan Howard, ben Peter Waters. Size güzel bir haberim var. Belediye Meclisi verilmiş olan inşaat izinlerini şirketin uygunsuz davranışları nedeniyle geri çekme kararı aldı. İnceleme başlatılıyor, bunun sonuçlanması yıllar sürer, dolayısıyla Thompson parasını kurtarmak için beklemeden araziyi satışa çıkarır, diye düşünüyorum. Belki belediye satın alıp size kiraya verebilir. Tabii illa böyle olacak diye bir şey yok; dereyi görmeden paçaları sıvamış olmak istemem. Kusura bakmayın böyle konuya paldır küldür daldım. Her halükârda bu güzel haberi size şahsen vermek istedim. Bu

arada eşim imzaladığınız kitaba çok sevindi, tabii ben de." Sesi coşkuyla titriyor.

Telefon konuşmasından sonra bir süre ellerimi masanın serin yüzeyine koyup öylece kalakalıyorum. Birazdan gidip güzel haberi Theo'ya vereceğim. Ama önce kuşların duyması gerek.

Yıldız 15

Tinky'nin üzgün olduğu her hâlinden belliydi. Verdiğim fıstığı almadan çalılığa geri uçtu. Onu takip ettim. Yüksek perdeden ötüşlerle sağa sola uçuyor, ağaca gidiyor, sonra gerisingeri çalılığa dönüyordu. Bir terslik olduğunu hemen anladım. Çalılığın arasındaki uzun otlara, ağacın altındaki çimenlerin arasına baktım. Tinky etrafımda uçmaya devam etti. Yaklaşık bir saat sonra yuvaya girdi, yorgunluktan bitap düşmüş olmalıydı ama sonra hemen dışarı çıktı. Çalılığın çevresinden ayrılmıyordu. Ne o an ne de daha sonra akşam baktığımda etrafta kimseyi göremedim

Yıldız ertesi gün sabah fıstığını almaya gelmedi. Sayma egzersizine de gelmedi. Yem tablasına da gelmedi. Daha sonra kuşları gözlemlemek için bahçedeki banka oturduğumda da gelmedi. Ben öğlen sandviçimi yerken de öğleden sonra yem tablasını ikinci defa doldurduğumda da gelmedi. Akşamüstü ona ve Tinky'ye seslendiğimde de gelmedi. Tinky o gün çok huzursuzdu, yuvanın önünde dönüp durdu. Kuşlar uyumaya gittiklerinde biraz daha bahçede kaldım. Onların gevezelikleri olmayınca ortalık ne kadar sessizdi.

Ertesi sabah, yıllar sonra ilk defa, salondaki pencereyi kapattım.

İki gün sonra Yıldız'la Tinky'nin yuvasının altındaki çalılığın arasından komşunun sarman kedisinin sürünerek çıktığını gördüm. Artık onun Yıldız'ı avladığından emindim, yuvasına giderken ya da

yuvasından çıkar çıkmaz. Yıllardır, birkaç saatten fazla ayrı kalmamıştık.

Yıldız öldüğünde dokuz yaşını geçmişti. 1946 yılının baharında ilk defa bahçeme geldiğinde en az bir yaşında olmalıydı. Her ne kadar o günlerde ürkek olsa da onun özel bir kuş olduğunu hemen fark etmiştim. Sayı sayma becerisi elbette çok özeldi ama ondan daha önemlisi bundan aldığı zevkti. Yıldız sonunda ödül alacağı için değil bunu yapmaktan, benimle çalışmaktan zevk aldığı için tıklatıyordu. Kavrama yeteneği eşsizdi; bazı şeyleri neredeyse kendiliğinden keşfediyordu. Sanki beni gerçekten, ben daha kendimi anlamadan anlayabiliyordu.

1973

Vurup duruyorlar. Hırsız, daireler çizerek uçuyor. Ben başımı cama çeviremeden uzaklaşıyor. Eve gelen patikanın girişinde *GİRİŞ YASAKTIR* tabelası, çitin yanında *ZİYARETÇİLERE KAPALI, DİKKAT KUŞ YUVALARI, LÜTFEN KUŞ EVİ'NİN ÖNÜNDE DURMAYIN* yazan tabelalar asılı. Neyse ki o anda evin içinde sadece Hırsız var. Kapıda *KAPIYI ÇALMAYIN* yazıyor. Buna gerek yok, acil bir durum yok. Ölmek üzere olan kimse yok, savaşta değiliz, ölen ben isem de zamanı gelince öleceğim. Kapıya vurmak için hiçbir neden yok. Ayağa kalkıp, panjurların arasından bakıyorum. Gelen yeşil kadife pantolon ve gömlek giymiş ceketsiz, genç bir adam. Belediyeden gelmiş olmalı ya da bana bir şey satmak isteyen ya da bir şeyi ölçmek isteyen biri.

Masaya geri dönüyorum. Bu arada Hırsız da camın pervazına konmuş bile. Meşeyaprağı gelip etrafı kolaçan ediyor. Kapı çalıyor yine. Soğuk çayın üstüne biraz sıcak çay ilave ediyorum. Elime bir kurabiye aldığım anda Kara masaya konuyor. O küçük Hırsız da onu takip ediyor. Kurabiyeyi son kırıntısına kadar parçalayıp elimin tersiyle masanın ortasına doğru itiyorum. Meşeyaprağı yine dışarı uçuveriyor. Kapıdakinin kovalanması gereken davetsiz bir misafir olduğuna eminim. Düşmanlarını kovalamak için ağaç yapraklarını kullanan bir kuş o. Bunu yapan gördüğüm tek baştankara.

Hırsız, Kara'dan çok daha tutkulu. Bir şeyi gagalarken bunu sanki hayatı ona bağlıymış gibi yapıyor. Geçenlerde ona üzümünü hemen vermedim diye elimi gagaladı. Kara ise sırayla bir kırıntıdan diğerine geçiyor. Parmağımı uzatınca Hırsız hemen kenara kaçar ama Kara onu okşamama izin verir. Yoksa Theo'ya mı bir şey oldu? Sanmam, öyle olsa Esther ya da Linda gelir ya da bir kart gönderirdi. Adam hâlâ kapıda. Ayak sesi duymadım. Önce Kara sonra da yiyecek bir şey kalmadığından iyice emin olunca Hırsız uçup gidiyor. Süpürgeye uzanmak için yana eğiliyorum. Hafifçe doğrulmam gerekiyor. Sırtım! Süpürgeyi elime alıyorum sonra öteki elime geçiriyorum zira bileklerimden biri de iyice sızlamaya başladı. Ayak seslerini dinliyorum. Dışarıdan Pire ile Monokl 2 ve Musa ve birilerinin daha sesleri geliyor. Galiba bu Donny. Bacağıma doğru bir esinti hissediyorum. Theo'dan dış duvarı tamir edecek şu çocuğu aramasını istemeliyim. Tamirat bir, bilemedin iki gün sürer. Fakat bu örümcekler için bir felaket olacak. Örümceklere hiç dikkat etmezler. Ya da dikkat edeceklerini söylerler ama denemezler bile.

Kapıya vuran her kimse daha da şiddetli vuruyor şimdi. Kapı çatırdıyor. Süpürgeye sıkı sıkı yapışıp usulca ayağa kalkıyorum. Adam kapının altından içeri bir zarf atıyor. Sonra ayak sesleri giderek uzaklaşıyor. Daha sessiz olmayı deneseydi bari, o kadar tabela boşuna asılmadı ya. Yine yerime oturuyorum, bu arada çayım soğudu. Kurabiye kutusunu kapıyorum. Pippa şifonyerin üstündeki, boş bir mısır gevreği kutusundan yaptığım yuvasına gidiyor. Koridordan geçerken bahçeden gelen karga seslerini duyuyorum ama endişe etmeme gerek yok. Dışarıda yuva yok artık.

Sevgili Bayan Howard,

Adım Jonathan Brown *The Guardian* için çalışan bir gazeteciyim.

Sizinle kitaplarınız ve kuşlarla sürdürdüğünüz hayatınızla ilgili söyleşmek istiyorum. Beni şu numaradan........

Mektubu önce ikiye, sonra yeniden ikiye katlayıp hırkamın cebine sokuyorum. Süpürgeyi duvar nişine dayıyorum. Belki kitaplarımı okumuştur. Ya da belki de ona bu işi veren bir başkasıdır. Josef öldükten sonra Roger'dan hiç haber almadım. Belki o da ölmüştür. O yayınevi hâlâ yaşıyor mu onu da bilmiyorum. Bana yıllardır *Ouf of Doors and Countrygoer* göndermiyorlar. Herhalde artık çıkmıyordur ya da el değiştirmiştir.

Fasulyeler bitmek üzere. Yarın köye inmem gerekecek, cumartesi günü pazar var. İyi olur hem Theo'ya da uğrarım. Roger'a ne olduğunu belki o biliyordur. Jonathan Brown, bu adı daha önce hiç duymadım. Yıldız 2 yanımdan uçup salona giriyor.

Gördüğünüz gibi, baştankaralar asla kalmazlar. En fazla geri gelirler.

Evin arkasındaki yeşil banka oturmadan önce minderimi koyuyorum. Bunu gagalayıp parçalamadılar, aferin. Şimdiki kuşlar çok uslu, aralarında Davulcu ya da Joker gibi haylazlar yok. Bankın kolçağına üç kere vuruyorum. Meşeyaprağı ben daha geldiğini bile görmeden yanıma konuveriyor, ona bir fıstık veriyorum. Presto 2 de gelip yanına konuyor. Meşeyaprağı gagasını açıp ona boğazını gösteriyor, Presto 2 geri çekiliyor. Her şeyi yeniden anlatmak mı, hem de en baştan? Hayır, hepsini anlatamam. Ona kuşları anlatabilirim. Gerçi hep daha fazlasını öğrenmek isterler. Ama ne? Anlatacak daha fazla şey kalmadı ki. İlerideki çalılıkların üzerinde,

sığırcıklar yamaca karşı döne döne, havada yüksele alçala uçuyor: Birçok bedenden oluşan ve sürekli biçim değiştiren bir beden gibi.

*

Bülbül. Birden benim odam olduğunu anlayamadığım karanlık bir odada uyanıyorum, gördüğüm rüyayı hatırlıyordum ama unuttum. Kara gelip başucuma konuyor. Doğruluyorum, başım ağrıyor, kolumu kaldıramıyorum. Sonra bir gayret. Kara havalanıyor. "Günaydın," diyorum kuşlara her sabah yaptığım gibi. Bernie aniden bana doğru uçup etrafımda dönmeye başlıyor. "Haydi gel bakalım." Öpücük vermeye yanaşmıyor.

Elimde tabakla yem tablasına yürürken Hırsız etrafımda uçuyor. Kapı eşiğine ayağım takılıyor ama öyle yavaş yürüyorum ki sendelemiyorum. "Hırsız," diye bağırıyorum. "Dikkat et." İnsanın hayatına kastedebilirler, özellikle de bu kadar küçük olduklarında. Taşlar da kaygan, üstlerindeki yosunları temizlemeliyim. Bir yerlerde bir kazıyıcı olmalı, dolapta mı acaba? Belki de mutfak çekmecesinde. Kara görevi devralıyor, daha da yavaş hareket etmeye başlıyorum, taşlığa çıkana kadar adım adım dikkatle yürüyorum. Pastırma parçalarını tablanın kenarına yerleştiriyorum, işte diğerleri de geliyor. İlk gelen Açıkkahve, yoksa bu Çizgili mi? Tereyağı, ekmek kırıntıları, kuş yemi. Açıkkahve'ye sesleniyorum elimdeki fıstığı göstererek. Önce bir parça pastırma alıp elma ağacında yiyor. Çizgili ortalıkta yok. Yoksa ortalıkta olmayan Açıkkahve mi? Gözlerime tekrar baktırsam iyi olacak. "Açıkkahve!" Kara gelip onu kovalıyor sonra Hırsız geri geliyor. "Haydi ama çocuklar, bırakın kavga etmeyi." Tahta banka oturuyorum. Açıkkahve gelip kucağıma konuyor. Evet bu Açıkkahve, onu nasıl Çizgili'ye benzettiğimi

anlamıyorum. Peki o zaman Çizgili nerede? Sonbaharda çok iyi bildikleri bu sisli bahçeden uzaklaşmıyorlar. Uslu kuşlar. Kelkafa arada bir uzaklaşırdı. Ah canım Kelkafam, hep havalıydı, son ilkbaharında yanımdan bir yere kımıldamadığı o son ânına kadar hep lider gibi davrandı. Cesur bir hayvancıktı. Bronwen eylülde kayboldu, Sarah da. "Çizgili!" Çizgili'nin ismiyle çağrıldığında geldiği de olur, çok daha önemli işleri olduğundan gelmediği de. Ona seslenirken adını daha iyi vurgulayabilmek için nefesimi tutuyorum fakat birkaç saniye içinde nefesim tükeniyor. Biraz ses egzersizi yapmalıyım. "Çıngırak!" Bu küçük, sevimli baştankara ilk zamanlar çok çekingendi. Şimdi önlüğün cebinden bir fıstık çıkardığım anda gelip elime konuyor, sonra hızla uzaklaşıyor. Diğer kuşlar da geliyor, nihayet Çizgili'yi de görüyorum. Kara yeterince yedi. Hırsız'ı göremiyorum, yoksa şurada mı?

*

Tak tak. Dizim garip sesler çıkarıyor artık, zorlukla ayağa kalkıyorum. Tık tık, Dorothy lambanın başlığına vuruyor, "Kes şunu." Elimi ona doğru sallıyorum ama bir yararı olmuyor, zaten başlığın üzeri şimdiden delik dolu.

Eski ahşap zemin, terlikler, fayans döşeli koridor, kuş tüyleri.

"Günaydın Bayan Howard, nasılsınız bugün?"

"Ehh."

"Geçen haftadan daha iyisiniz değil mi? Bu lanet grip herkese uğruyor." İçeri girip yakın bir arkadaşın rahatlığıyla paltosunu portmantoya asıyor. "Neyse ki ben çoktan atlattım." Üstünde kısa, rahat hareket etmesine engel olacak kadar dar bir elbise var. Kadınlar her defasında kendilerini sınırlayan yeni bir şeyler buluyor.

"Daha sessiz olun lütfen," Dorothy dışarı kaçtı bile, sadece Petrus hâlâ yuvasında. Fakat geri gelecekler. Artık Miranda'yı tanıyorlar ama sesi her seferinde öyle yüksek ve heyecanlı ki.

Yine masanın başına oturuyorum. Dün gece hayatımda ilk kez rüyamda uçtuğumu gördüm. Wallington'ı çevreleyen, sonbaharla sararmış tarlaların üstünde uçuyordum. Kingsley ile Dud'ın hep misket oynadıkları meydan, fırının önündeki bank, zaman hiçbirine dokunmamış gibi aynı şekilde duruyordu. Bir koku alamadım. Bazen rüyamda gördüklerimin kokusunu alırım; peynirin ya da çimenlerin.

"Önce yerleri temizleyeyim, sonra da camları silerim, zamanım kalırsa da banyoyu ama o cumaya da kalabilir." Sesi bugün daha az kulak tırmalıyor, belki de sigarayı bırakmıştır.

"Peki." Zaman içinde onunla günlük planları konusunda tartışmamayı öğrendim, aksi hâlde konuşma uzayıp gidiyor ve her şey zorlaşıyor, işini yapıp gitmesi de gecikiyor. "Örümceklere dikkat et lütfen." Birkaç hafta önce kitaplığın arkasındaki köşeye yeni bir çift yerleşti. Çok faydalı yaratıklar, onları izlemesi de keyifli.

Süpürge yerde gezinmeye başladı. "Elektrikli süpürge alma konusunda bir kere daha düşünemez misiniz? Fiyatları epey ucuzladı, hem tüyleri süpürmek için de çok kullanışlılar."

Bugüne kadar onsuz gayet iyi idare ettim. "Bir fincan çay ister misin?" Hareket etmek önemli. Uzun süre oturursam hiç ayağa kalkamayacağım. Mutfağa gidip ocağa su koyuyorum. Koyukahve ve Açıkkahve çalılıkta oynuyor. Bu iki erkek kardeş geçtiğimiz yaz doğdu, şimdi bahçeden ayrılmıyorlar, yatağımın üzerindeki küçük kutulardan birinde uyuyorlar. Bazen sabahları ben yeni uyandığımda yatağa konup oynadıklarını da görüyorum. Ayaklarını gergin tutup, yastıktan aşağı kayıyorlar, kuş kayağı. Belki de yu-

murtadan geç çıktıkları için hâlâ buradalar. Yazın sonuna doğru Bella'nın ikinci kuluçkasından çıktılar, zira ilk yuvası yeni taşınan komşunun tekir kedisi tarafından parçalanmıştı.

Çaydanlık ötüyor. Koyukahve çılgın, yaratıcı bir kuş. Tepetaklak güneşlendiğini gördüğüm yegâne kuş; pençeleriyle bir dala tutunup baş aşağı sarkıyor, kanatlar iki yana açık, çok akıllıca, bu şekilde güneş hem ön hem de arka tarafına vuruyor. Ama aynı zamanda savunmasız bir duruş bu.

Yerime otururken yine "Çay?" diye soruyorum.

Miranda gelip karşıma oturuyor. "Keymer'da bakıma muhtaç yaşlıların oturabileceği yeni evler yapılıyormuş. Bunlar aslında bağımsız evler ama çok yakınında bakımevi var. Gerek olduğunda hemşireler hemen gelebiliyor. Mümkün olabildiğince kendi evinizde kalmaya devam etmek istediğinizi biliyorum ama bunlar gerçekten çok güzel küçücük evler. Geniş ve aydınlık güzel bir bahçeleri de olacak. Baştankaralar için de cazip olacağından eminim."

Ölüm odanın köşesindeki taburenin üstünde, ölüm kafamın bir köşesindeki taburede. "Burada kalacağım." Burada sözcüğü ikimizin yüzü arasında havada bir hat çekiyor. Karatavuk Şekercik tavan penceresinden girip ziyaretçiyi görür görmez gerisingeri dönüp, geldiğinden daha hızlı bir şekilde uzaklaşıyor.

"Doktorunuz merkezi bir yerde, insanlarla iç içe yaşamanızın sizin için daha iyi olacağını düşünüyor." Parmaklarını dudaklarında gezdirme gibi bir tiki var. Bir ara azaltmıştı ama şimdi yine yapıyor. Belki de sorunları vardır. Günümüzde herkesin sorunları var.

"Burada bana yetecek kadar insan var," diyorum. Petrus da havalanıyor.

İç geçiriyor. "Şu televizyon işini düşündünüz mü peki?"

Televizyon derken neyi kastettiğini anlamıyorum. "Geçenlerde genç bir adam geldi. Jonathan Brown, tanıyor musun onu?"

Başını sallıyor, tanımıyor, "Niye gelmiş?"

"Benimle röportaj yapmak istiyormuş. Kuşlarla birlikte yaşamak üzerine."

"Ne güzel işte. Takdir edilmek iyi bir şey, bunu ziyadesiyle hak ettiniz."

Kitaplarımı ne kadar biliyor, emin değilim. "Mümkün değil. Her şeyi berbat eder, baştankaraları da kaçırır. Yeni insanlar onları huzursuz ediyor." Bundan yeterince nasibimi aldım.

Miranda çayından bir yudum aldıktan sonra fincanı tak diye masaya geri koyuyor. "Bence bunu yapmalısınız. Kuşlara ilgi çekmek için bulunmaz bir fırsat. Geçenlerde insanların yuva kutularına bakmamaları gerektiğini, yoksa kedilerin onların yerini öğrendiğini anlatmıştınız, kimse bilmiyor bunları. Bu şekilde bir kuş bile kurtulsa..."

Başımı aşağı yukarı öne arkaya sallıyorum, beyin, kan, kemik, oyuklar, kırılgan kafatasımın ağırlığını hissediyorum. Birisi bu işleri devralmalı, karatavuk ve baştankaralarla gerçekten ilgilenen, onları seven ve sakin mizaçlı genç biri. Böyle kimse yok. Böyle biri gelmedi ve benim de birisini arayacak vaktim yok. Günler o kadar kısa ki gittikçe de kısalıyor. Yeniden deneyimlerimi, yaşadıklarımı bir kenara yazmalıyım. Yazarak zamanı elle tutulur bir şeye dönüştürebilirim.

Miranda yerinden kalkıp koridordaki dolaptan saplı paspası alıyor. Mutfağa geçip kovaya su dolduruyor. Sandaletlerinin tahta topukları nereye gittiğini haber veriyor bana. Güzel baldırları var.

"Miranda?" diye sesleniyorum neşeli bir sesle.

Köşeden başını uzatıyor, poz verir gibi başını eğik tutuyor, sanki benim gözlerimle kendine bakıyor ve en uygun pozu arıyor.

"Camlar bu seferlik kalsın? Gelecek yaz da burada olacaklar nasılsa." Yazık bu kadar suya.

"Olmaz, hafta sonu sizi böyle bırakmak istemem. Camdan bakınca her şeyi güzelce görebilseniz iyi olmaz mı?" diyor ve gülerek gözden kayboluyor.

Yumruklarımı bir an sıkıp tekrar açıyorum, kızmanın bir manası yok. Önümdeki masada Koyukahve ve Açıkkahve'nin resimleri duruyor. Silgimi alıyorum, Koyukahve'nin kanatları fazla uzun olmuş, düzeltebilir miyim bilmiyorum. Yaşlılar evi. Aslında bu konuyu açmak bile hadsizlik.

Kapı çalıyor. Ben daha isyan etmeden Miranda kapıyı açıyor. Gelen Sussex Doğabilim Vakfı'ndan William Gill, adamın boru gibi sesi var, "Bayan Howard."

"Yavaş lütfen," diyorum, "hepsini kaçırdınız."

"Sizinle mirasınız konusunda konuşacaktık. Kullanım hakkınız olan arazi da dahil olmak üzere her şeyi olabildiğince düzgün bir şekilde ayarlamak isteriz. Buraya gelmeden Lewes'teki avukata uğradım, kendisinin şöyle bir önerisi var." Elindeki dosyayı masaya koyarken Miranda'ya göz kırpıyor. Gözlüğümü arıyorum.

"Bir fincan çay alır mısınız?" diyor Miranda gülümseyerek.

"Hayır, teşekkür ederim, sadece bir imza almaya geldim."

Gözlüğüm belki de mutfakta. Salondan konuşmalarını duyuyorum. Ben öldükten sonra bu evi kuş barınağı hâline getirecek olmaları çok güzel. Sadece neden her gelişinde yeni bir sözleşme getirdiğini anlamıyorum. Arazinin fiyatı epey yükseldi, belki o nedenledir. Gözlüğüm ne tezgâhta ne de camın kenarında. Birdenbire evin içi insanla dolmuş gibi. Olmazsa başka bir zaman gelsin.

*

"Bayan Howard? Ben Josephine Wolch, Doktor Stuart'ın asistanıyım, test sonuçlarınız elimize ulaştı."

Elimin yan tarafıyla masadaki kırıntıları bir araya topluyorum.

"Hâlâ hatta mısınız?" diye soruyor üstüne basa basa, aklımı yitirmişim gibi.

"Hı hı." Yığını kucağımdaki tabağa aktarıyor, tabağı da masaya koyuyorum.

"Pıhtılaşma faktörünüz çok yüksek ama bunun için çok iyi ilaçlar var. Araştırmaya devam etmek için bir randevu ayarlamamız gerek." Sesi tanıdık gelmiyor.

"Adınız neydi?"

"Josephine Wolch. Doktor Stuart'ın yeni asistanıyım. Simone doğum iznine ayrıldı."

Tabii ya Simone'un sesi daha alçaktır, basa kayan bir alto, bir kadın için alçak ama çok güzel. Hem de ağır, tane tane konuşur. Bu öyle değil, bu gevezelik ediyor.

"Kalbinizi kontrol etmek için bir randevu ayarlamak istiyorum."

Salı uygun bir gün. Eve kimse gelmeyeceği için rahatlıkla kuşları kendi hâllerine bırakabilirim.

"Bileğiniz nasıl oldu?"

"Bileğim gayet iyi, teşekkür ederim." Önce asistan, sonra da doktor beni çocukmuşum gibi sımsıkı tuttu. Kolumu sağa sola çevirip acıyıp acımadığını sordular. Tabii acıyordu, acımasa neden oraya gideyim. Kolun dinlenmesi gerekiyor ama alçıya alınması gerekli mi bilmiyorum. Mutfaktaki merdiven kaymıştı, kazayla. Bu herkesin başına gelebilir. Elimle bir dolaba tutundum ve bileğimi burktum. Hâlâ keman çalamıyorum ama önemli değil. Birkaç hafta sonra yine denerim.

Telefonu kapatınca, önce ahizeyi yerine koyuyor, sonra bir kâğıt alıyorum. Salı, dokuz buçuk, Doktor Stuart. Bileğimi diğer elimle tutuyorum. Acıdığını hissediyorum ama bunu fazla düşünmemem lazım. Tabak masanın kenarında duruyor, camı açıp kırıntıları taşlığa savuruyorum, serçeler ve bir kızılgerdan üşüşüyor. Otobüsle gidebilirim, belki de en iyisi bu. Ama o zaman da biraz erken çıkmam gerekecek zira durakta yazılan saatlerden erken geliyorlar. Gidip sefer saatlerine bakmam lazım. Belki de iptal etmeliyim randevuyu. Evet, en iyisi randevuyu iptal etmek. Kontrole gitmenin manası yok. Ben gayet iyiyim. Bazen nefes darlığı çekiyorum ama benim yaşımda bu normal. Şu bileğimi arada bir çalıştırmam gerek, yoksa tutulup kalacak. Hemen arayıp haber vermem de gereksiz. Nasılsa randevu gelecek hafta. Koyukahve ile Açıkkahve kayarcasına uçup gidiyor yanımdan. Yem tablasını temizlemem gerek. Geçen hafta Sussex Doğabilim Vakfı'nın gazetede yayımlanan açıklamasında birçok hastalığın besleme noktalarında bulaştığı yazıyordu. Kuşlarım yıllardır hastalanmadı. Başlangıçta iki yaz arka arkaya bulaşıcı hastalıklar yaşadık, yedi baştankarayı kaybettim. Ama bunun hijyenle ilgili olduğunu zannetmiyorum. Daha çok bir çeşit virüse, tifoya benziyordu. Neyse ki hepsi ölmedi, bazıları bir süre çok zayıf düştü o kadar. Bir de ishal olmuşlardı. Yıllar sonra da bir yuvadaki bütün kuşlar öldü, Joker'in yuvasıydı. Belki de çiçek ya da mantar hastalığıydı ya da keneler, yavrular onlar yüzünden de ölebiliyor.

Mutfağa gidip bir kova su dolduruyorum. Elma sirkesi. Miranda süngerleri nereye koydu acaba?

*

Mavi saat, kış alacakaranlığı.

Geç vaktin ışıkları yaprakları şekillendiriyor, havanın kararmasına az kaldı. Tamamen görünmez hâle gelene kadar yapraklara bakıyorum, kenarları hareketli gibi. Bir damla su, düz bir çizgi hâlinde, ardında iz bırakarak camın pervazından, çerçevenin yanından aşağı süzülüyor.

Baştankaralar uyuyor. Işık açmadım oturduğum yerde oturmaya devam ediyorum. Koltuğumun yüzü geçen hafta yenilendi, arada kendime böyle lüksler için izin verdiğim oluyor. Şimdi korumak için üstünde bir battaniye örtülü. Aslında koltuğu kaplatmasaydım da olurdu. Uzakta birisi hareket ediyor, çimenler oynuyor, belki de bir fare ya da kirpidir. Fareler geri geldi, dün bir tane gördüm.

Theo bir yardımcıya ihtiyacım olduğunu söylüyor, notlar almak ve yayınlanmamış hikâyeleri, şu adı neydi ... yeni dergiye yollayabilmem için. Hepsi hikâye arşivimde duruyor, fotoğraflar, gazete kupürleri. *Museum of Art and Craft*'a soracaktı arşivimle ilgilenirler mi diye. Theo geçen hafta düştü. Esther onu acil servise götürmüş.

Bahçe şimdi kapkaranlık; bir parça ışık sadece pencereleri aydınlatıyor. Yüzümü, sadece simsiyah gökyüzündeki açıklıklara bakmak için cama iyice yaklaştırdığımda görebiliyorum.

Koltuğuma gömülüyorum, gözlerim kapalı. Yarın gidip peynir almayı unutmamalıyım, kışın fazladan yağa ihtiyaçları var.

Yıldız 0

Yılın ilk güneş ışıkları perdenin aralığından odaya vuruyor. Ocak ayı yedi gün önce başladı, bugüne kadar hava gri ve karanlıktı. Yeni bir yıl, gerçi yeni miydi pek göremedik. Güneş beraberinde renk ve umut getiriyor. Mutfağa gidip tabağı yem tablası için dolduruyorum. Kuşlar saatler önce uyandı, uçuşuyor ve gevezelik edip duruyorlar. Küçük karatavuk Timmy camın dışında başını eğmiş, beklenti içinde bana bakıp duruyor. Beni çağırıyor, eşini çağırırken kullandığı aynı iki tonla. Camı açıp ona bir parça elma koyuyorum. Kelkafa yem tablasının yanındaki bankın kolluğuna konmuş, yanında yeni bir dişi kuş. Masaya peynir, pastırma ve çavdar ekmeği parçaları koyuyorum, sonra tereyağı, fıstık ve meyve almak üzere mutfağa geri dönüyorum. Kelkafa da arkamdan geliyor, dişi kuş da onu takip ediyor, benden uzak durmaya gayret ederek. Dişinin alnında beyaz bir leke var: Yıldız. Daha önce patikanın başında yuva yaptığını hatırlıyorum. Eşi yanında değil. Belki de ölmüştür. Kelkafa'yla ilgilendiği çok açık, o ise ne yanaşıyor ne de onu reddediyor. Geçen sene eşi Monokl'dü, onu da birkaç gündür görmüyorum. Kelkafa sakin bir şekilde karnını doyuruyor, sonra omzuma konuyor. İkimiz birlikte aç olduğu anlaşılan ve her şeyden bir lokma alan Yıldız'a bakıyoruz. Çok güzel bir kuş. Tüyleri pırıl pırıl ve diğer kuşlara göre renkleri daha koyu. Küçük gözleriyle akıllı akıllı bakıyor. Önce Kelkafa'ya bakıyor ama

sonra gözlerini bana çeviriyor. Gözlerimle merhaba, diyorum, ne iyi ettin de geldin. Gözlerime bir an daha baktıktan sonra uçup gidiyor. Kelkafa da arkasından. Beraberce giderek daha da yükseğe, daha da hızla uçuyorlar.

SONSÖZ ve TEŞEKKÜR

Len Howard ile felsefe alanında yüksek lisans tezimi yazarken tanıştım. Annemin bir arkadaşı (maalesef kim olduğunu şu an ikimiz de hatırlamıyoruz; şayet bunu okuyorsa çok teşekkürler!) *Birds as Individuals** kitabını okumamı tavsiye etti, onu okuduktan hemen sonra *Living with Birds*'ü** okudum. Bir zamanlar çoksatanlar listesinde yer alan bu iki kitap, şimdi sadece sahaflarda bulunabiliyor. Howard'ın çalışmaları büyük ölçüde unutuldu ki bu üzücü bir durum zira araştırmaları zamanının çok ötesindeydi, ayrıca yazdığı kitaplar bugün için de ilgi çekici ve geçerli. Hayatı ile ilgili çok az bilgiye sahibiz. Bu kitapta biyografik gerçekleri çalışmalarıyla bir araya getirerek kurguladım. Yıldız ve diğer birkaç kuşla ilgili bazı bölümleri Howard'ın *Birds as Individuals* ve *Living with Birds*'te anlattığı hikâyelerden alıntıladım. Göl kenarındaki sahne Ditchling'deki arşivinde keşfettiğim basılmamış belgelere dayanıyor ki bu belgeler soluk mavi bir dosya içindeki yaklaşık yirmi sayfa ve Olive'in bir fotoğrafından ibaret. Diğer hikâyelerin çoğu da Ditchling sakinlerinin anılarına dayanıyor.

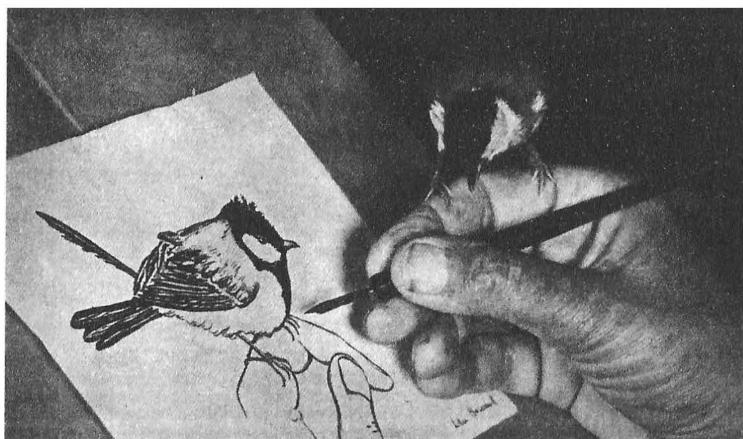
---

* (İng.) Birey Olarak Kuşlar. (ç. n.)

** (İng.) Kuşlarla Yaşamak. (ç. n.)

Kitabı yazarken bana verdikleri destekten ötürü teşekkür etmek istediğim kişilerin başında Kuş Evi'nin bugünkü sakini John Saunders geliyor, kendisi Howard'ın arşivini incelememe izin verdi ve yayımlanmamış hikâyelerini benim için taradı. Bana Howard'ın Kuş Evi'ni burayı kuş barınağına dönüştürmek için söz veren Sussex Doğabilim Vakfı'na bıraktığını anlattı.

Fakat maalesef kuş barınağı projesi hayata geçirilmediği gibi ev de yüksek bir fiyata satılmış. Evin yeni sahibi ilk iş olarak yaşlı meşe hariç arka bahçedeki ağaçların çoğunu kesmiş. Söylediğine göre Howard, evin arka tarafındaki isimsiz bir mezarda yatıyormuş. Ayrıca Ditchling'deki kulübesinde beni ağırlayan Ralph Levy'ye misafirperverliği ve yardımseverliği için teşekkür ediyorum. Michael Alford, Howard'ı tanıyor ve onun boş arazilerde kollarında ve başının üstünde kuşlarla dolaştığını hatırlıyordu. Eline van den Ende, dönemin keman parçaları üzerine düşünmeme yardımcı oldu ve bir orkestrada çalarken yaşananları benimle paylaştı. Irwan Droog, yazdığım tüm taslakları titizlikle okudu. Lucette, kitabın yazım aşamasında hayatıma girdi ve beraberinde ışığı getirdi. Putih ve Olli, her zaman olduğu gibi, hayatı başkalarıyla paylaşmanın nasıl bir şey olduğunu bana öğreterek yazım süresince yanımdan ayrılmadılar.

Kuş Evi, kuşların yoldaşlığını insanlarınkine tercih eden Gwendolen (nam-ı diğer Len) Howard'ın (1894-1973) gerçek yaşamöyküsünü konu ediyor.

Varlıklı bir ailenin kızı olarak dünyaya gelen, küçük yaşlardan itibaren keman çalmaya başlayan Howard, büyüdükçe önce ailesini sonra da büyük şehri terk ederek kendine biçilen rolleri reddedecektir. Doğaya özellikle de kuşlara olan derin tutkusu onu 40'lı yaşlarında Sussex'in gözlerden uzak küçük bir kasabasına sürükler. Burada büyük bir bahçesi ve sayısız ağacı olan bir eve taşınan Howard, kuşları doğal ortamlarında gözlemleme şansı bulur. Çok geçmeden başta Yıldız olmak üzere her biri ayrı bir karakter olan kuşlarla güçlü bağlar kuracak, aralarında doğan benzersiz dostluk onlarla ilgili daha önce hiç bilinmeyen bulguların keşfine yol açacaktır.

Eva Meijer, Hollanda'da büyük bir ilgiyle karşılanmasının ardından yediden fazla dile çevrilen bu duru romanında kuşları koruyan ve kuşların koruduğu bir hayatın portresini kısa fakat yankısı uzun cümlelerle çiziyor.

"Meijer, Len Howard'ın tam bir adanmışlık ve kendine güvenle kurduğu, keyfi ve güzelliği içinde barındıran bu tuhaf yaşamı ikna edici bir biçimde romanlaştırıyor." —Carol Birch, *The Guardian*

Çevirmen: GÜL ÖZLEN

ISBN-13: 978-605-81886-6-2
9 786058 188662